

THIS COPY OF THE DINKARD, Vol. XVI IS PRESENTED

TO

*Prof. A. W. Jackson, Columbia University,
New York, N.S.A.*

WITH THE KIND REGARDS OF

Hormusji Cowasji Dinshaw, Esq.,

Member of the Victorian Order,

C/o Messrs. Cowasjee Dinshaw & Bros.,

ADEN.

PLEASE ACKNOWLEDGE }
RECEIPT OF THE COPY. }

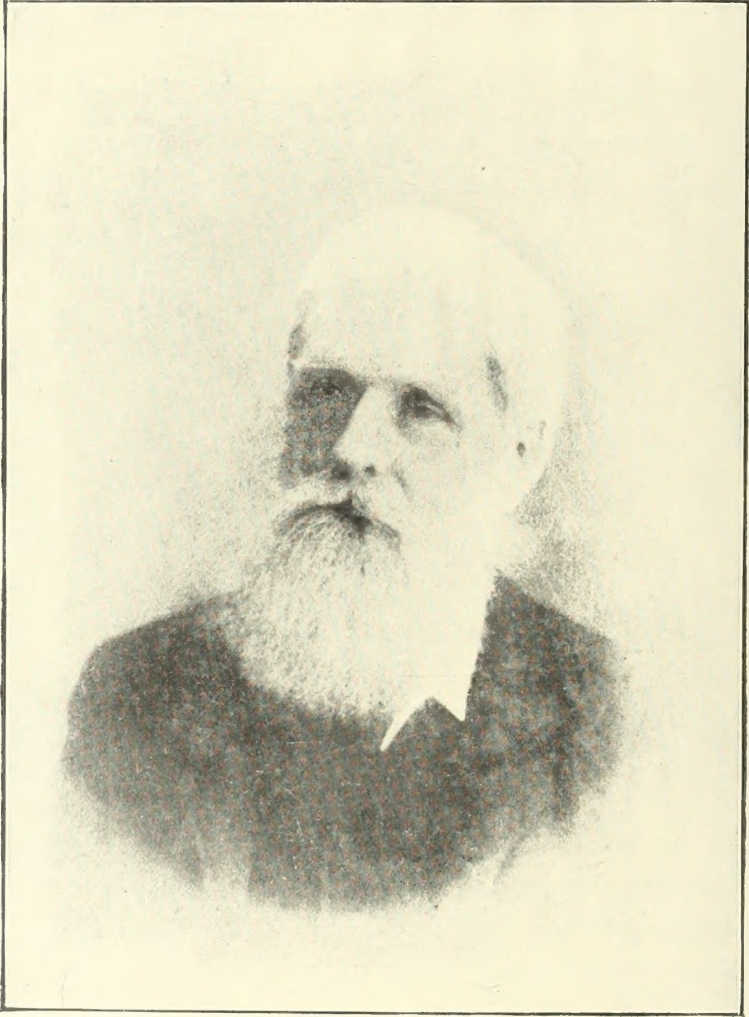
Bombay, *10th August* 191

Ached
Oct 26 1917

with Mrs. & Mr. Simons

Digitized by the Internet Archive
in 2013

June 6th 1895
yours sincerely
E. W. West

THE DĪNKARD,

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT OF THE SECOND PART OF
BOOK VIII., WITH ITS TRANSLITERATION IN ROMAN
CHARACTERS, TRANSLATIONS INTO ENGLISH
AND GUJARATI WITH ANNOTATIONS, AND
A GLOSSARY OF SELECT WORDS

BY

DARAB DASTUR PESHOTAN SANJANA, B.A.,
PRINCIPAL, SIR JAMSHEDJI JIJIBHOY ZARATHUSHTI MADRESSA,
BOMBAY.

VOLUME XVI.

BOOK VIII.

CONTENTS OF THE AVESTA NASKS, PART II.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE OF THE TRUSTEES
OF THE
SIR JAMSHEDJI JIJIBHOY TRANSLATION FUND.

London :

KEGAN PAUL, TRENCH, TRÜBNER & CO.

IN THE YEAR 1286 OF YAZDAZARD, AND 1917 OF CHRIST.
(*All rights reserved.*)

Printed by B. Miller, Superintendent, British India Press, Mazagon, Bombay ;
and Published in India by Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A.,
85, Cumballa Hill, Bombay.

CONTENTS.

		PAGES.
	INTRODUCTION	ix-xvii
	PAHLAVI TEXT OF THE DINKARD, BOOK VIII., Chaps. XXII.—	
	XLV.	1-107
ENGLISH TRANSLATION.		
CHAPTER XXII.	Pasûsh-Haûrvistâna section of the Dûbâsrûjid Nask: selection of a pasûsh-haûrva and provision for him; arrangement of a sheepfold; the duties of a pasûsh-haûrva (§§ 5-10); characteristics of sheep; starving a pasûsh-haûrva, when he may kill a sheep; different shares in a slaughtered sheep; punishment and instruction of the pasûsh-haûrva	1-4
„	XXIII. Staõristâna section of the same Nask: sins due to unlawfully beating cattle and beasts of burden; different ways of beating (§§ 1-5), plucking birds, and smiting fish; reward for good works, punishment for sins	5-6
„	XXIV. Arejistâna section of the same Nask: value of animate and inanimate property; attack on a pious man and on the Âtash-i-Behrâm	6
„	XXV. Arataështâristâna section of the same Nask: smiting wolves, two-legged and four-legged; supplies and equipment for and training of warriors; grades of officers, and their respective shares; measure of daily food for two warriors; medical aid; warriors' food on the day of battle (§ 12); friendship among warriors; the commander and his duties; sentinels; altercations with the enemy; admonitions to soldiers; <i>yazishna</i> to be performed before a battle (§ 24); reserves who keep the soldiers supplied with arms and take away the prisoners; hostages	6-10

	PAGES.
CHAPTER XXVI. A miscellaneous section of the same Nask ; a warm bath ; place fit for the hearth ; protection of fire from being defiled ; receiving a guest (§ 7) ; sacred garments and girdle ; provision for winter ; reaping ; union for good purposes ; what food to be taken ; properties of the nobles and the masses ; uniformity among animals and men	10-12
„ XXVII. Aêrpatistâna section of the Hûspâram Nask : a priestly seminary ; different grades among priests ; the <i>herbad</i> and his disciple ; appointment of priests in a district ; selection of priests for reciting prayers and for teaching..	12-13
„ XXVIII. Nîrangistâna section of the same Nask : <i>yazishna</i> of the good spirits, and priests for performing the ritual ; duties of the <i>zaôta</i> and the <i>râspî</i> ; <i>zaôta</i> -ship of a minor woman ; sin of not celebrating a <i>gâhanbâr</i> ; the five <i>gâhs</i> of the day ; slaughtering a sheep for an offering ; <i>sûdrah</i> and <i>kûsti</i> , <i>baresma</i> , the sacred fires ; invoking and extolling the good spirits ; rituals of the waters ; the lineage of Zarathushtra, Hvôv and Vishtâspa	14-16
„ XXIX. Gaôharîgistâna section of the same Nask : superiority ; selling another's property ; selling by word of mouth (§ 8) ; houses and clothes used during contagious illness ; exchange with a non-Îrânian	16-18
„ XXX. A miscellaneous section of the same Nask : seizing a thing not one's own ; religious instruction ; wife's liberality ; a maiden going to her husband's house after marriage ; quarrels between husband and wife ; sexual intercourse with a woman during menstruation ; soliciting a non-Îrânian woman as wife ; arrangements for a woman's parturition ; sacred offerings on the birth of a son, naming a child (§§ 13-15) ; breeding sheep and dogs ; fees to priests ; guardianship of minors ; sickness resulting from an evil-eyed person and a menstruous woman ; just and false judges (§§ 28-29) ; production of corn ; selling supplies wanted in	

CHAPTER		PAGES.
	distress; every sin is atonable; atonement for various sins; a <i>dravish</i> whose property is plundered; greediness; man in poverty must cherish his life	18-24
„	XXXI. A section of the same Nask: ordeals	25
„	XXXII. A section of the same Nask: mad animals and their care	25
„	XXXIII. A miscellaneous section of the same Nask: amassing wealth; time for giving a maiden, and her dowry to her husband; gifts unto the wife; Irânian helping a non-Irânian; gifts; five best and worst actions; various sins; interring a corpse; defiling fire, water, or clothes; removal of infection	25-27
„	XXXIV. Another section of the same Nask: begetting a son; conception; tokens of sex; formation of the limbs; <i>fravâhars'</i> power of making the sexes; childbirth and care of child; spiritual vision of the child; habits tending to beauty and other good qualities; sins of unnatural intercourse and adultery; increase and decrease of strength through sexual intercourse ..	28-30
„	XXXV. Another section of the same Nask: ownership and disputes about property; family headship; adoption; inheritance; giving in marriage a daughter whose father is dead	30-32
„	XXXVI. Another section of the same Nask: daily food; unions of various kinds (§§ 3-6); sins of falsehood; obligatory gifts; atonement for starving others; healing and the medical profession; physician's fees; suitability for entrusting a work (§§ 7-30); boundaries; residence of head-priests, abode of fire; stagnant and flowing waters; sheep trespassing; time for grazing sheep; driving cattle before an army on the march; waters; subordination of a disciple; war on the frontier, various benefits	32-39
„	XXXVII. One of the first 30 sections of the Sagâtûm Nask: reward and punishment; seeking good laws; sacred fire; care of a new-born child (§§ 6-8); precautions as regards consecrated water and	

CHAPTER		PAGES.
	<i>varesa</i> ; bed-places; making people see properly; starvation ; care of weapons and utensils ; injury by a gate ; washing the head and shaving (§§ 17-20); custodians of markets; horse-courses; spies ; making and tying the <i>kûstî</i> ; care of fire on the road ; confusion among warriors ; fire-wood ; collecting pasture ; seizure of a beast of burden : canals and fords (§§ 44-51); meeting of two warriors; breeding domestic animals; the sin of a father owing to his child; insulting others' wives	39-49
„ XXXVIII.	Hachîdagânistâna section of the same Nask : attachment of property, horses, beasts of burden; handing over the property to the confiscator, and his responsibility; killing of a siezed sheep; the particulars about a siezed sheep that is mixed with others; wants of a confiscator; concealed treasures at various depths of earth and water (§§ 17-23); feeding a siezed sheep; disputes as regards its identity	49-54
„ XXXIX.	Zîyânagistâna section of the same Nask: injury and gift for it; torturing a sheep before slaughtering it; the value of immovable property; removal of sin by not retaliating the injury received	54-55
„ XL.	Vakhshistâna section of the same Nask : increase; growth of deeds; increase upon increases; gifts to the pious; interest on money; loans when lender or borrower dies; atonement; breeding animals (§§ 11-14); animals' milk and hair; an injured camel; buying provision privately; penalty for deprivation of food; litigation about a loan and its interest; increase of sheep; conditions for loans; payment by instalments; seizure of slaves to work off a debt; confiscation of a cloak and a waterskin; increase of grains; income of land and ornaments	56-62
„ XLI.	Varistâna section of the same Nask : remedies for one under the effects of sorcery; execution of the wizard; trial by ordeal; details about the accomplishment of an ordeal; and its functionaries	62-63

		PAGES.
CHAPTER	XLII. A miscellaneous section of the same Nask : assistants ; imprisonment ; confession ; atonements ; theft of sin-false judges ; and those of experience (§§ 1-9) ; a daughter under her parents' guardianship, and one without a guardian ; bequeathing property ; sin of declining adoption (§§ 10-14) ; residuary property, of a liberal person and of a maiden ; a maiden stolen by a demon-worshipper ; supplying provision ; father's sin for not providing his daughter with a husband (§§ 15-20) ; sins committed unawares ; demon-worship ; destroyers of the world ; pious men ; sin of defiling water or fire ; merit of removing dead matter from water ; killing pernicious creatures ; propitiation of the spirit of the world (§§ 21-30) ; production of the sole-created ox, reason of offering prayers, injury to the world from greed ; <i>daêva</i> -worship and wolves ; the advisability of destroying them ; and not worshipping the Evil Spirit ; observing silence ; benefit from meritorious acts	63-70
„	XLIII. <i>Jvîd-shaédâ-Dâta</i> Nask : contents of the <i>Vendîdâd fragards I.-IX. and XIII.-XXII.</i>	70-81
„	XLIV. <i>Hadhaôkhata</i> Nask : recital of <i>Ahunavairya</i> ; selection of high-priests ; different kinds of leadership ; duties at various <i>gâhs</i> ; <i>gahân bârs</i> ; prayers at eating ; devotion of body and life to sacred beings ; righteousness ; humility	81-83
„	XLV. <i>Staôta-Yasna</i> Nask	84

INTRODUCTION.

The last volume of the present series brought up the publication of the Dinkard to the end of the twenty-first chapter of Book VIII. The present volume places before the public the Pahlavi text, transliteration, and translations into English and Gujerati of the remaining portion of it. The only old MS. available for the editing of Book VIII. is DM., including the missing folios found in DP., which I have carefully followed while preparing the text contained in this volume. Eight missing folios containing the text of Book VIII. are found in DP.

The edition of the Pahlavi text of Book VIII. has now been put before the public for the first time, and an attempt has been made, as in the previous volumes, to render the translations as readable as possible for the layman, without in any way depriving it of its literal sense so very necessary for the student of the language. No pains have been spared to give the most correct text so far as possible, and to enhance the utility of the work by the addition of copious notes illuminating the obscurity of the language, explaining philological and historical references, and indicating, where possible, the allusions to the existing Avesta texts.

The Book VIII is a particularly interesting and important part of the voluminous Pahlavi work, the Dinkard. The author attempts at giving the contents of the original twenty-one Nasks or Avesta books relating to the Zarathushtrian Religion including its moral, social and penal codes. It appears that at the time when this book of the contents was written almost the whole of the sacred Avesta literature and its Pahlavi Version, with the only exception of the Vashtag Nask, had been in existence. The writer seems to have relied entirely on the Pahlavi Version, for where he could not obtain the Pahlavi Version, as in the case of the Nâdar Nask, he has not ventured to give the contents of that particular Nask from the original Avesta accessible to him*

* "A few of the details he mentions (such as those contained in Dk. VIII., chaps. XIII., §§ 17-20, XLIII., § 24) evidently refer to Sâsânian times, and may be reasonably supposed to have originated in the Pahlavi Version of those times." (West, Introduction, p. XLII.)

As regards the rest of the Nasks, it is manifest that he gives their contents after having thoroughly studied the Pahlavi Version, for when we compare his analysis of the *Vendîdâd* with the Pahlavi rendering of the original Avesta text now extant, we cannot help commending him for his accuracy and fidelity to the original Pahlavi.

Ancient Zarathushtrian Avesta Scriptures have suffered much through the ravages of time ; but it is our good fortune that through the Dinkard, Books VIII. and IX. we can get some idea of their scope and contents. From the Avesta Nasks existing at the present day it is possible to suggest the probable extent in pages of the Avesta Nasks, or of the entire Avesta literature as it had existed in the period when it was authoritatively rendered into Pahlavi in the Sâsânian dynasty. The size of each of them may be given in pages¹ approximately as follows :

				AV. PAGES.	
Gâthîc Nask	1	Suta-kara (Sûdgar)	29.
”	”	2	Varshta-mâthra	51.
”	”	3	Bagha	60.
Hadha-mâthric	4	Dâma-dâta	54.
”	5	Nâdar	41.
”	6	Pâchaka	56.
”	7	Ratu-dâta-haitag	65.
”	8	Barish	23.
”	9	Kashkîsrûb	34.
”	10	Vishtâspa-sâsta	13.
Gâthîc	11	Vashtag	54.
Dâtîc	12	Chitra-dâta	14.
Gâthîc	13	Spenta	61.
Dâtîc	14	Baghân-Yasnya	135.
”	15	Nikâtûm (or Nikigtûm)	375.
”	16	Dûbâ-srû-jîti	172.
”	17	Hûspârama	276.
”	18	Sagâtûm	325.
”	19	Jvîd-shaêdâ-Dâta	141.
Gâthîc	20	Hadhaôkhata	53.
”	21	Staôta-Yasnya	72.

Hence the total number of pages of the twenty-one Nasks, is approximately 2104, of which only 423 Avesta pages survive now in Westergaard's Edition.

¹ Of the size of Westergaard's Edition.

Surveying Book VIII., as a whole, the reader cannot but be impressed by the high social, moral, religious, and legal institutions in vogue among the ancient Irânians of the times when these Nasks were written. These people were completely free from the idolatrous and superstitious customs of their neighbours, who surrounded them on all sides, and gloried in their pure Mazdayasnian Revelation, consciously and earnestly shunning evil in all its forms. The *dastûr* or head-priest appears to have been vested with great powers in matters social, religious, political, and legal; and great respect had been paid to his decisions in all disputes referred to him. The Dâtic Nasks on laws classify various crimes with great exactitude, and attempt at enunciating a law of evidence and of procedure, which at once testifies the high stage of civilization attained by the Irânians of the Avestâ period (*vide* chaps. XV-XX).

Looking at the task which lay before him, that of summarizing the whole of the twenty-one Nasks of the Avesta, the author discreetly formulates a definite plan for himself in his Pahlavi Introduction to Book VIII. (§§ 22, 23). First, he purposes to give a succinct account of what was stated in each of the twenty-one Nasks, and then a detailed description "of what is accessible in its different *has* and *fragards*" (§ 22). This plan, somehow, the author does not observe throughout the whole treatise. It is strictly adhered to in the first five chapters, and tolerably well, till we reach the end of chapter XIV. From chapter XV. he appears to have abandoned his idea of giving a compressed survey, and begins to give a detailed account of each section of the Nask. This continues till his remarks about the eighteenth Nask come to an end. The author then reverts to his former plan, and Nasks 19-21 are again summarized concisely.

The Nasks are primarily classified into the Gâthic, the Dâtic, and the Hadha-mâthric; the first division representing spiritual knowledge, the second earthly, and the third that

“lying between these two”. However, the writer himself acknowledges (see his Pahlavi Introduction, vol. XV.), that this distinction cannot be strictly enforced, as “in all the three (divisions) all the three are (included).” Here the Ahunavairya is taken to be the quintessence of knowledge, and accordingly this threefold division is made to correspond to the three metrical lines contained in it; and the twenty-one Nasks, arranged in an order regardless of the division to which they belong, are made to correspond to the twenty-one words contained in the same strophe. (*Vide* vol. XV., English Trans., p. 4, footnotes).

The text in the present volume proceeds with the remaining sections of the Dâbâsrûjid Nask. Chapter XXII. gives the contents of the *Pasush-haurvistâna* section, which deals with the selection of a dog for guarding and protecting sheep and cattle, the various provisions for him, and his duties. This section, while attempting to summarize the functions of the shepherd’s dog, incidentally reveals to us some phases of the pastoral and agricultural life of the ancient Irânians.

Staôristâna is another section of the same Nask (chap. XXIII.). It is a code relating to beasts of burden. The various ways in which they can be beaten or punished, are described in details. Other subjects discussed are plucking the feathers of birds, spoiling fish, *etc.*

The next section is *Arejistâna* (chap. XXIV.), a book about the value of property, animate as well as inanimate. *Arataêshtâristâna* follows this (chapter), and contains laws about warriors. The section gives us some idea of the organization of the Irânian army. There were different grades of officers whose duty it was to see that the soldiers under them were properly trained and equipped. The soldiers were supplied with provisions according to fixed rules. The commander had to know the abilities of men under him. He must fight only

if the enemy declined to submit when called upon to do so. It was considered to be a sacred duty to smite the non-Irânians, the *yazishna* ceremony being performed to invoke the help of God for the purpose. The army was also accompanied by veterinary surgeons and doctors, whose work it was to give prompt relief to the wounded and the disabled.

The last section of the Dûbâsrûjid Nask was a treatise on miscellaneous subjects, such as the place for taking a hot bath, the preservation of fire, the practice of putting on the sacred girdle, provision for winter, *etc.*

The next ten chapters (XXVII.-XXXVI.) deal with the contents of the Huspâram Nask, the third in the Dâtic series. *Aêrpatistâna* is a book devoted to laws relating to priests. This book together with the one summarized in chap. XXVIII., viz. *Nîrangistâna*, is included in the existing Pahlavi work entitled *Nîrangistâna*, (see my Introduction to the facsimile edition of the Pahlavi *Nîrangistâna*, Bombay 1894). The section of the Huspâram Nask bearing the latter name, indicated the importance of the *yazishna* ritual, the functions of the *zaôta* and the *râspî*, and the Avesta to be recited on different occasions. The *Gâhanbârs*, or season-festivals, ought to be celebrated. The *ameshaspends* and *yazads* shall be extolled, and proper offerings made to them.

According to the next section, *Gaôharîgîstâna*, there were fixed rules for establishing the superiority of one person over another (chap. XXIX.). The case of a man selling another's property is here discussed, as well as that of a man who sells a thing by word of mouth. The last part of this chapter shows some of the steps taken for arresting the progress of contagious diseases, by making it criminal to sell the clothings in their infected condition.

viz., the creditor employing a slave belonging to the debtor to work off the debt. A man can derive his increase of income from grains, sheep, land, and ornaments in his possession.

The ancient Irânians, in spite of the high religious and social progress attained by them, were not free from a belief in the malign effects of sorcery and witchcraft. The next section, *Varistâna* (chap. XLI.), shows that special remedies were prescribed for removing the effects of sorcery, and the wizard was put to death after a trial. He was, however, given an option to undergo a trial by ordeal. The concluding portion of the book described how an ordeal was to be accomplished.

The final section of the Nask is a miscellaneous one (chap. XLII.). The subjects here discussed are almost all dealt with more or less fully in other books.

Chapter XLIII. gives the contents of the *Jvêd-shaêdâ-Dâta* Nask, i. e. the *Vendîdâd*. The contents of the first twenty-two fragards, with the only exception of the twelfth, are summarized here, (for the details see my footnote on p. 70). This is perhaps the most important chapter in the Dinkard, Book VIII., for holding as it does the original Avesta text of the *Vendîdâd* in all its entirety; we are in a position to judge from it as regards the other Nasks, and how faithful the author thereof must have been to the original Pahlavî text he then had before him.

The contents of the *Hadhaökhta* Nask are given in chap. XLIV. Yashts XXI. and XXII. are traditionally ascribed to this Nask, though the contents given in this chapter have very little in common with those of these Yashts. According to the Dinkard, this Nask contained particulars about the recital

of the Ahunavairya formula, and about the performance of other ceremonies and season-festivals. A man must be diligent and righteous, devoting his life and body to God and the *yazads*. Spiritual leadership is derived from Ahuramazda, while the temporal from Zarathushtra. It is to be noted here that one of the two *Sraōsha Yashts* is also distinguished by the title *Hadhaōkhta*.

The last chapter of the Dinkard, Book VIII. summarizes the contents of the *Staōta-Yasnya* Nask.

I again express my high indebtedness to the indefatigable labors of my predecessor in the field, the great English scholar, the late Dr. E. W. West, for his translation of the Dinkard, Book VIII., in the Sacred Books of the East, Vol. XXXVII. His attempt, however helpful, has still all the drawbacks of a first translation of a difficult Pahlavi work like the Dinkard. Pahlavi scholarship has progressed considerably since his days. I have at places differed considerably from this eminent authority, though not without some hesitation at times, and have tried to breathe so far as possible into my translations the spirit of Zarathushtrianism to which the twenty-one Avesta Nasks were intended to give expression. At the same time, there are other places where I have thought it appropriate to adopt the learned savant's English rendering almost without any alteration.

85, CUMBALA HILL,
Bombay, 4th June, 1917.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

(5) Madam sardâr-inîdan gaöspendân khelmûnt pavan lëlyâ, baên pasûvân mûst-bârân; kalbâ pânağ lâ vastarg-âômand, bâlishna-âômand, va basim-âômand; kolâ lëlyâ 3 bâr pavan hamâğ ram barâ madan, jvîd min zak î amat padân-i î bîm-âômand aûshmarîd; kolâ yôm bâmdâd barâ raftan î pavan vêh-gûbishnih baên gaöspendân nigirîdan, zak î vîmâr va rishî va rijag va âhûğ-âômand gaöspendâtîhâ darmânînidan, sardârînidan; vinâs min visûdagîh; mâ baên ham baba.

pishna î kalbâ pavan zimistân payâv-ich, va pêshîn-î âtâsh î baên pâh-hasta âvâyad kardan. (4) Madam ânînag î vaêrâyishna î dâtîhâ pâh-hasta, va gâs î pasûsh-haûrvô, va kalbâ âtâsh, va masmân va tûshag avzâr î pasûsh-haûrvô baên pâh-hasta; vinâs î min jvîd ânînag kardan sajîtûnêd; mâ baên ham baba.

(5) Madam tûkhshâgîhî pasûsh-haûrvô, va madam sardâr-inîdan gaöspendân khelmûnt pavan lëlyâ, baên pasûvân mûst-bârân; kalbâ pânağ lâ vastarg-âômand, bâlishna-âômand, va basim-âômand; kolâ lëlyâ 3 bâr pavan hamâğ ram barâ madan, jvîd min zak î amat padân-i î bîm-âômand aûshmarîd; kolâ yôm bâmdâd barâ raftan î pavan vêh-gûbishnih baên gaöspendân nigirîdan, zak î vîmâr va rishî va rijag va âhûğ-âômand gaöspendâtîhâ darmânînidan, sardârînidan; vinâs min visûdagîh; mâ baên ham baba.

1. DM. 130—2. So DM.—3. DM. 130—4-4. DM. 130—5-5. DM. 130—6. DM. 130—7. DM. 130—8. DM. adds °:—9. DM. °:—10. DM. 130—11-11. DM. °:—12-12. DM. 130—13. DM. 130—

(6) *Madam zak zyash baen zerkhûnishna i gaöspendân ham-*
vachag râe kûnishna, vinâs i amat lâ, ayûf jvitar vabîdûnayên.
 (7) *Madam barâ shnâkhtan zyash vachag, aêgh kadâm gaöspend.*
 (8) *Madam shûlan va châr zyash pavan lakhvâr dâshtan i dûj-*
gûrg min gaöspendân, bûkhtan zyashân gaöspendân amat avar
va vâd va vâran i shkaft yehvûnêd, va amat ôl vidarg i
rûdân hû-niyâzân jivâg i dûsh-pâe padirag nisishna yehamtûn-
êd; va amat-ash hamâg lâ tûbân, zak mas-arjtar ayûf vêsh-mirag-
tar bûkhtan.
 (9) *Va madam netrûntan zyash gaöspend i min vâstar i*
aîshân, vinâs tûjishna min lâ netrûntan, pavan vashtamûntan
ziyâninidan i gaöspend jûrdâg va vâstar i aîshân, (10) Madam
patmânag i dâshtan i râyînidan pasûsh-haûrvô gaöspendân min
jûrdâg vâstar i aîshân srâdag srâdag, chîgûn zak i gôltar khazûrâ
yemalêlûnêd, havât mâ zak min ôlâshân pâhân paêtâg vâstar i

(6) *Madam zak zyash baen zerkhûnishna i gaöspendân ham-*
vachag râe kûnishna, vinâs i amat lâ, ayûf jvitar vabîdûnayên.
 (7) *Madam barâ shnâkhtan zyash vachag, aêgh kadâm gaöspend.*
 (8) *Madam shûlan va châr zyash pavan lakhvâr dâshtan i dûj-*
gûrg min gaöspendân, bûkhtan zyashân gaöspendân amat avar
va vâd va vâran i shkaft yehvûnêd, va amat ôl vidarg i
rûdân hû-niyâzân jivâg i dûsh-pâe padirag nisishna yehamtûn-
êd; va amat-ash hamâg lâ tûbân, zak mas-arjtar ayûf vêsh-mirag-
tar bûkhtan.

(9) *Va madam netrûntan zyash gaöspend i min vâstar i*
aîshân, vinâs tûjishna min lâ netrûntan, pavan vashtamûntan
ziyâninidan i gaöspend jûrdâg va vâstar i aîshân, (10) Madam
patmânag i dâshtan i râyînidan pasûsh-haûrvô gaöspendân min
jûrdâg vâstar i aîshân srâdag srâdag, chîgûn zak i gôltar khazûrâ
yemalêlûnêd, havât mâ zak min ôlâshân pâhân paêtâg vâstar i

1. DM. adds :—2. DM. *لَت*—3. DM. perhaps *لَت*—4. DM. *لَت*—

5. It might be a corruption of the original *لَت* *paçkhâl*, "dung"

וַיִּקְרָא אֶת-הַיְהוָה וַיִּקְרָא אֶת-הַיְהוָה : (17) אֶת-הַיְהוָה
לְהַיְהוּתוֹ שֶׁבַח אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו : (18) אֶת-הַיְהוָה וְהַיְהוָה
שֶׁבַח אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו אֶת-הַיְהוָה וְהַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
שֶׁבַח אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
שֶׁבַח אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
שֶׁבַח אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
שֶׁבַח אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה

(19) אֶת-הַיְהוָה וְהַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
(20) אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה
(21) אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה

CHAPTER XXIII., DÛBÂSRÛJÛD NASK.

(1) אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה אֶת-הַיְהוָה

î kalbâ; va kardag mar î aêvag gaöspend. (17) Madam patmânag î rûbishna, afashân bâr i âsân. (18) Madam vinâs î pâs baên pasûsh-haûrvô, pavan adâtih î madam kâr va mizda; tûjishna pasûsh-haûrvô baên pâs pavan asajâgiha dâshtan gaöspend, súdagih pavan kâr ; afash tûjishna, va zak î patash âzâr-kârîh, ana-arjânîgîh mizd-aşh yehvûnèd ; va dâdistânihâ miyân pâs pasûsh-haûrvô.

(19) Madam *frahâng* î pâs *bl pasûsh-haûrvô*, pavan *âshtihâ sardârinîdan* î gaöspend ; amat *pasûsh-haûrvô srûd gâsân*, zak *frahâng* pavan *mîlayâ âînîn yehvûnt*; va amat *lâ srûd gâsân*, pavan-ich *zadam*; *sâmân* î zak *frahângig zadam*. (20) Madam *kh'ishîh* î *pasûsh-haûrvô*, min *rûjgâr* î *zimânag* î *dashtân-mâh vijârdan*. (21) Madam *gâsânbâr yashtan*, *avârîg* î *frîzvânig kerfag*.

XXIII. (1) 35 *fratûm burînag Staöristâna, mâdigân madam*

1. DM. אֶת-הַיְהוָה—2. DM. אֶת-הַיְהוָה—3. DM. adds :—4. DM. אֶת-הַיְהוָה

𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌
 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌

(6) 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌 𐬀𐬎𐬌

rûbânîg vinâs î min adâtîhâ zanîshna va raêsha î madam staöran
 gaöspendân; tújîshna va tâvân î ôl gaöspend nafshâ patash; va
 zak î amat staöra, zak î amat anûmâe, pavan khayâ. (2) Zak î
 amatshân pavan jâyag; zak î amatshân pavan pâhlûg makhîtunêd;
 zak î amatshân pêshag; zak î amatshân pâhlûg, aêdûn makhîtunt
 hamâg-zanîshnih yehvûnêd. (3) Zanîshn-ich avârig hanâmân,
 zak î pêshag zanîshnih î, amat zanîshna zak î amat aêdûn
 makhîtunêd î ôl pâhlûg zanîshnih lâ hamâg-zanîshnih. (4) Va
 zak î, amat aêdûn zanêd î ol pâhlûg zanîshnih hamâg-zanîshna
 hâvand yehamtûnêd; va zak î amat pûst, va zak î amat bisrâ
 ajash barâ ramitunêd; zak î amatash burin, zak î amatash khîmân
 ayûf mârvan. (5) Zak madam-ich kalbâ î pasûsh-haûrvô
 gung kardan.

(6) Madam mûrvân hanâm zanîshnih va par-rûnîshnih, chîgûn

1. DM. 𐬀𐬎𐬌—2. DM. 𐬀𐬎𐬌—3. DM. repeats 𐬀𐬎𐬌—4. DM.

𐬀𐬎𐬌—5. DM. adds :

7) (7) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
 8) (8) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
 9) (9) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
 10) (10) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

CHAPTER XXIV., DŪBÂSRŪJĪD NASK.

(1-2) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

zak î amat hamâg zanishnih, va *qhîgûn zak* î amat lâ hamâg zanishnih. (7) Va a-dâtîhâ zanishna î madam mâhîgân, *zak* î amatshân bisrayâ akhûrishna vabîdûnayên. (8) Hamâr î *baên nigirishnig* va *sûdagîhâ zanishna* î gaöspendân; madam mâ âînîmagîhâ dâdistân, î *jvid-jvid sûdagîhâ zanishna*, î pavan nigirishnig zanishnih, dârishna; kabad dâdistâni; mâ baên ham babâ. (9) Madam tûjishna î *kardan* i pûstîg va *tatag vastargîh aîsh*; vinâs î min *farugîdan* î âtâsh patash birishtan î bisrâ î dÛjîdag va hazaldag.

(10) Madam *kerfag* i hamâg aêgh dâneg kârîh, va nêvag dînâg mizda; vinâs î kolâ aêgh dÛsh-âkâs kârîh, va saryâ dînâg pûhal; *khûbîh patvastagî avzâyînâgînidan zak* i *yasharûb pavan dânegîh*, va *kâhînidan* î *zak* î dravand pavan dÛshâkâsîh i gêhân.

xxiv. (1) Dadîgar burînag Arejîstâna, mâdigân madam arj î

1. DM. adds 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100—2. DM. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ

CHAPTER XXV., DÛBÂSRÛJĪD NASK.

(1) ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ

(2) ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ
 ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ ٻٽ

aûshtân-âômand, va zak-ich î aûzûshtâna kh'astag, khûrdîg
 khûrishnih jvîd-jvîd; âvâyishnîgîh î âkâsîh î patash, ol-ich vi-
 chîra va dâtôbarîh lâ; va khashan î gabrâ î yasharûb, âtâsh î
 Varahrân, bâyôdôgzêd, vijârishna arj.

xxv. (1) *Dadîgar sadîgar burînag* Arataêshâtâristâna, *mâdigân*
 madam zanishna arjânîgîh gûrg; *baên gûrgân* zanishnatarîh î
zak î 2 zang min *zak î 4 zang*.

(2) *Madam vichîn î* arataêshâtârân rûjîg, arataêshâtârân staôra
 va *jâmag* va *avzâr* va *avârî-yânagîh*, î *aôbashân* yehabûnishna;
vichîn î aspa va *zayana avzâr* *aêvag* *aêvag*. (3) *Madam frahân-*
jînîdan î *gabrâ* i aspa *pêsh* min *shedrûnîdanî ôl* dûshmanân zan-
 ishna. (4) *Madam çhâr pâhrîjishna kârîh î* arataêshâtâra *pavan*
 zanishna î dûshmanân *va* *bidûnd*, *lashkar* va *razm kûshishna*.

(5) Va madam vinās î vîs va mân î arataêshârân baên yehamtûnishna î kêrîchâr, va mâ zak î raêsha va ziyâna'tûjishna; mâ zak î patash a-pairâig; va mâ zak î patash marg-arjân.

(6) Madam dakhsbag î zayana-âvandîh, va a-zayana-âvandîh î arataêshârân.

(7) Madam pâdag î spâhpad, avârîg padân î madam spâh, pavan rûjig va bâhar va âzarm; afashân azîrag; va marag î gûrd î aêvag aêvag min padân.

(8) Madam bakhsbna î gûrd ôl pânagîh î kerp-ash va bûnag.

(9) Va madam marag î gûrd, amat malkâân malkâ ôl kêrîchâr vazlûnêd.

(10) Va madam patmânag î rûjig pishna î 2 arataêshâra, bisrâ va pîm va lakhmâg; nimâyirishna-cha véh-vînag î arataêshârân baên zak shapîr khûrîshnîh râe ajash; a'ash chim î vakhsishna va tarâzinishna gôvâig; va staöra, va bûn-kanugîh, va fars-tag avzâr madam spâh.

(11) Va madam burînag î nashag î staöra-bezashg, va ganj î zayana avzâr, avârîg î âvâyishnîg

1. DM. adds. •—2. Better —3. DM. —4. DM. —

לְשָׂרָא לְשָׂרָא :: (12) וַאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי

(13) וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי (14) וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי (15)
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי (16) וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי
 וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי וְאֲמַתְּמִי (17) וְאֲמַתְּמִי

levatâ lashkar. (12) Va madam vashtamûntan î arataêshâtârân yôm î kârîchâr, bisrâ va kadâmîh zyashân khûrdîg; aêdûn-ich zak î aspân khûrishna.

(13) Madam kh'âstag î ana-Aîrân barâ yehêtyûnt, va hanâ î ajash paêtâg, aêgh: "Li mâ gûrg, mâ aiyyâr." (14) Madam nimudan î zûshâram î arataêshâtârân agavîn; hamîh î aiyyârîh î aêvag levatâ tanid; framân bûrdâr zyashân baên spâh-sardâr, va minishnîg avispârdan î tanû ôl aôsha; va gûshîd î mainûg mizda avîg-gûmânîh pavan tanû-î-pasîn.

(15) Va madam vichîn î spâh-sardâr madam spâh pavan-ich shdrunishna dâta; shnâkhtan zyash spâh jvîd-jvîd pavan hûnara shâyîndagîh zyashân haît. (16) Madam handâzishna î spâh nîrûg avzâr levatâ zak î dûshminân; aêgh, chîgûn zak î kârîchâr kûnishna, chîgûn zak î amat pâhrîjîshna. (17) Madam zak î arataêshâtârân amat bim min dûr

𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥

(20) 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 (21) 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥

garpûshtîh pavan nazdîgih, ayûf bîm i nazdîg garpûshtîh min
 dûr, pavan bûkhtan shedkûnând khâstâg mandavam kûnishna.
 (18) Madam aêgh, amat kârîchâr âvâyad kardan arataêsh târa,
 aspa lâ mad yegavîmûnêd, min ramag-î aspân chand aspa
 barâ pâtakhsâê vakhdûntan. (19) Madam vashâg i pâspân,
 mâ ânînag âkâs-dahishnih î ôl lashkar va spâh-sardâr,
 hanâ ajash paêtâg aêgh dûshman yemîtant shapîr, ayûf
 varîkûnt.

(20) Madam nimâyishna î ôl dûshminân ajash samîhênd
 nahârîhênd. (21) Madam patkârishna î spâh-sardâr ôl ana-
 Airân pêsh min kârîchâr pavan-ich paêtambar, va karîtantan zya-
 shân ôl malkâân malkâ bandagîh va Daêna î Yazadân patkârishna.
 (22) Madam handarz ôl spâh, va paêtâgînîdan î nâmêhashtîg
 kâr î baên kûshishna aêvag aêvag bâhar vâêrâyîh; va nivêg-
 înidani ôl spâh pâd-dahishna î kerdârân; gûftan âkâsînîdan

1. DM. 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥—2-2. DM, 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥

۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ و ۳۶ و ۳۷ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ و ۴۴ و ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ و ۴۸ و ۴۹ و ۵۰ و ۵۱ و ۵۲ و ۵۳ و ۵۴ و ۵۵ و ۵۶ و ۵۷ و ۵۸ و ۵۹ و ۶۰ و ۶۱ و ۶۲ و ۶۳ و ۶۴ و ۶۵ و ۶۶ و ۶۷ و ۶۸ و ۶۹ و ۷۰ و ۷۱ و ۷۲ و ۷۳ و ۷۴ و ۷۵ و ۷۶ و ۷۷ و ۷۸ و ۷۹ و ۸۰ و ۸۱ و ۸۲ و ۸۳ و ۸۴ و ۸۵ و ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ و ۸۹ و ۹۰ و ۹۱ و ۹۲ و ۹۳ و ۹۴ و ۹۵ و ۹۶ و ۹۷ و ۹۸ و ۹۹ و ۱۰۰ و ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳ و ۱۰۴ و ۱۰۵ و ۱۰۶ و ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹ و ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۱۲ و ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۵ و ۱۱۶ و ۱۱۷ و ۱۱۸ و ۱۱۹ و ۱۲۰ و ۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۳ و ۱۲۴ و ۱۲۵ و ۱۲۶ و ۱۲۷ و ۱۲۸ و ۱۲۹ و ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۱۳۲ و ۱۳۳ و ۱۳۴ و ۱۳۵ و ۱۳۶ و ۱۳۷ و ۱۳۸ و ۱۳۹ و ۱۴۰ و ۱۴۱ و ۱۴۲ و ۱۴۳ و ۱۴۴ و ۱۴۵ و ۱۴۶ و ۱۴۷ و ۱۴۸ و ۱۴۹ و ۱۵۰ و ۱۵۱ و ۱۵۲ و ۱۵۳ و ۱۵۴ و ۱۵۵ و ۱۵۶ و ۱۵۷ و ۱۵۸ و ۱۵۹ و ۱۶۰ و ۱۶۱ و ۱۶۲ و ۱۶۳ و ۱۶۴ و ۱۶۵ و ۱۶۶ و ۱۶۷ و ۱۶۸ و ۱۶۹ و ۱۷۰ و ۱۷۱ و ۱۷۲ و ۱۷۳ و ۱۷۴ و ۱۷۵ و ۱۷۶ و ۱۷۷ و ۱۷۸ و ۱۷۹ و ۱۸۰ و ۱۸۱ و ۱۸۲ و ۱۸۳ و ۱۸۴ و ۱۸۵ و ۱۸۶ و ۱۸۷ و ۱۸۸ و ۱۸۹ و ۱۹۰ و ۱۹۱ و ۱۹۲ و ۱۹۳ و ۱۹۴ و ۱۹۵ و ۱۹۶ و ۱۹۷ و ۱۹۸ و ۱۹۹ و ۲۰۰

(25-27) ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ و ۳۶ و ۳۷ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ و ۴۴ و ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ و ۴۸ و ۴۹ و ۵۰ و ۵۱ و ۵۲ و ۵۳ و ۵۴ و ۵۵ و ۵۶ و ۵۷ و ۵۸ و ۵۹ و ۶۰ و ۶۱ و ۶۲ و ۶۳ و ۶۴ و ۶۵ و ۶۶ و ۶۷ و ۶۸ و ۶۹ و ۷۰ و ۷۱ و ۷۲ و ۷۳ و ۷۴ و ۷۵ و ۷۶ و ۷۷ و ۷۸ و ۷۹ و ۸۰ و ۸۱ و ۸۲ و ۸۳ و ۸۴ و ۸۵ و ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ و ۸۹ و ۹۰ و ۹۱ و ۹۲ و ۹۳ و ۹۴ و ۹۵ و ۹۶ و ۹۷ و ۹۸ و ۹۹ و ۱۰۰ و ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳ و ۱۰۴ و ۱۰۵ و ۱۰۶ و ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹ و ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۱۲ و ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۵ و ۱۱۶ و ۱۱۷ و ۱۱۸ و ۱۱۹ و ۱۲۰ و ۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۳ و ۱۲۴ و ۱۲۵ و ۱۲۶ و ۱۲۷ و ۱۲۸ و ۱۲۹ و ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۱۳۲ و ۱۳۳ و ۱۳۴ و ۱۳۵ و ۱۳۶ و ۱۳۷ و ۱۳۸ و ۱۳۹ و ۱۴۰ و ۱۴۱ و ۱۴۲ و ۱۴۳ و ۱۴۴ و ۱۴۵ و ۱۴۶ و ۱۴۷ و ۱۴۸ و ۱۴۹ و ۱۵۰ و ۱۵۱ و ۱۵۲ و ۱۵۳ و ۱۵۴ و ۱۵۵ و ۱۵۶ و ۱۵۷ و ۱۵۸ و ۱۵۹ و ۱۶۰ و ۱۶۱ و ۱۶۲ و ۱۶۳ و ۱۶۴ و ۱۶۵ و ۱۶۶ و ۱۶۷ و ۱۶۸ و ۱۶۹ و ۱۷۰ و ۱۷۱ و ۱۷۲ و ۱۷۳ و ۱۷۴ و ۱۷۵ و ۱۷۶ و ۱۷۷ و ۱۷۸ و ۱۷۹ و ۱۸۰ و ۱۸۱ و ۱۸۲ و ۱۸۳ و ۱۸۴ و ۱۸۵ و ۱۸۶ و ۱۸۷ و ۱۸۸ و ۱۸۹ و ۱۹۰ و ۱۹۱ و ۱۹۲ و ۱۹۳ و ۱۹۴ و ۱۹۵ و ۱۹۶ و ۱۹۷ و ۱۹۸ و ۱۹۹ و ۲۰۰

î ol spâh chim î marg-arjânih, zanishna arjânigih î ana-Airân, framân î Yazadân madam zanishna î ôlâshân amat airih lâ mekablûnând; nimânâg rabâ mizda pâ-t-dahishna î madam zanishna î ôlâshân, min Daêna paêtâg; va dâdistânigih i Airân. (23) Va madam lâ gûftan î baên yôm î kârîchâr milayâ î bêshîdârih, lâ hîch âkâsîh mûn spâh nahâr yehabûnêd baên spâh, barâ zak î basîm, î râmînâg, î libebmâ dâtârihâ, î nîrûg avzuntârihâ gûftan. (24) Va madam yazishna î yôm î kârîchâr, va razm dûshkûnishna; va aûrvara î baresma î zak yazishna; va Avistâg baên kûshîdan, zak î fratûm tîr baên shadîtûntan nîshân dâsht; yashtan î pavan-ich zaösra barishnîh mayâ î ôl kârîchâr jivâg nazd-tar; va patisâra î kûshishna; aêgh, fratûm pavan kadâm zayana avzâr kûshishna, va patisârig vad zak î afdûm.

(25-27) Madam patmânag î ôlâshân mûn kûshîdârân râê

کس طاعت^۱ و اورده اسلام طاعت^۲ و اوله اسلام^۳ و اوله اسلام^۴ و اوله اسلام^۵
دلور اوله اسلام^۶ و اوله اسلام^۷ و اوله اسلام^۸ و اوله اسلام^۹
اوله اسلام^{۱۰} و اوله اسلام^{۱۱} و اوله اسلام^{۱۲} و اوله اسلام^{۱۳}
اوله اسلام^{۱۴} و اوله اسلام^{۱۵} و اوله اسلام^{۱۶} و اوله اسلام^{۱۷}
اوله اسلام^{۱۸} و اوله اسلام^{۱۹} و اوله اسلام^{۲۰} و اوله اسلام^{۲۱}
اوله اسلام^{۲۲} و اوله اسلام^{۲۳} و اوله اسلام^{۲۴} و اوله اسلام^{۲۵}
اوله اسلام^{۲۶} و اوله اسلام^{۲۷} و اوله اسلام^{۲۸} و اوله اسلام^{۲۹}
اوله اسلام^{۳۰} و اوله اسلام^{۳۱} و اوله اسلام^{۳۲} و اوله اسلام^{۳۳}
اوله اسلام^{۳۴} و اوله اسلام^{۳۵} و اوله اسلام^{۳۶} و اوله اسلام^{۳۷}
اوله اسلام^{۳۸} و اوله اسلام^{۳۹} و اوله اسلام^{۴۰} و اوله اسلام^{۴۱}
اوله اسلام^{۴۲} و اوله اسلام^{۴۳} و اوله اسلام^{۴۴} و اوله اسلام^{۴۵}
اوله اسلام^{۴۶} و اوله اسلام^{۴۷} و اوله اسلام^{۴۸} و اوله اسلام^{۴۹}
اوله اسلام^{۵۰} و اوله اسلام^{۵۱} و اوله اسلام^{۵۲} و اوله اسلام^{۵۳}
اوله اسلام^{۵۴} و اوله اسلام^{۵۵} و اوله اسلام^{۵۶} و اوله اسلام^{۵۷}
اوله اسلام^{۵۸} و اوله اسلام^{۵۹} و اوله اسلام^{۶۰} و اوله اسلام^{۶۱}
اوله اسلام^{۶۲} و اوله اسلام^{۶۳} و اوله اسلام^{۶۴} و اوله اسلام^{۶۵}
اوله اسلام^{۶۶} و اوله اسلام^{۶۷} و اوله اسلام^{۶۸} و اوله اسلام^{۶۹}
اوله اسلام^{۷۰} و اوله اسلام^{۷۱} و اوله اسلام^{۷۲} و اوله اسلام^{۷۳}
اوله اسلام^{۷۴} و اوله اسلام^{۷۵} و اوله اسلام^{۷۶} و اوله اسلام^{۷۷}
اوله اسلام^{۷۸} و اوله اسلام^{۷۹} و اوله اسلام^{۸۰} و اوله اسلام^{۸۱}
اوله اسلام^{۸۲} و اوله اسلام^{۸۳} و اوله اسلام^{۸۴} و اوله اسلام^{۸۵}
اوله اسلام^{۸۶} و اوله اسلام^{۸۷} و اوله اسلام^{۸۸} و اوله اسلام^{۸۹}
اوله اسلام^{۹۰} و اوله اسلام^{۹۱} و اوله اسلام^{۹۲} و اوله اسلام^{۹۳}
اوله اسلام^{۹۴} و اوله اسلام^{۹۵} و اوله اسلام^{۹۶} و اوله اسلام^{۹۷}
اوله اسلام^{۹۸} و اوله اسلام^{۹۹} و اوله اسلام^{۱۰۰}

CHAPTER XXVI., DÛBÂSRÛJÎD NASK.

(1) $\text{âsh-gâs}^2 \text{ kâr}^1 \text{ âsh-gâs}^3 \text{ kâr}^4$ و اوله اسلام^۵

اوله اسلام^۶ و اوله اسلام^۷ و اوله اسلام^۸ و اوله اسلام^۹

اوله اسلام^{۱۰} و اوله اسلام^{۱۱} و اوله اسلام^{۱۲} و اوله اسلام^{۱۳}

اوله اسلام^{۱۴} و اوله اسلام^{۱۵} و اوله اسلام^{۱۶} و اوله اسلام^{۱۷}

zâe yakhsenund, va min kûshîdârân âkhar min pirûjîh i madam ana-Aîrân, garûb va vardag min ana-Aîrân lakhvâr yansegûnân; lakhvâr vashtan i afashân pavan ehand patmânag i dûrîh i ajashân zayana avzâr; va khastagân va satagân darmân bûrdan; va zayana avzâr barâ hankhetûntan, garmâvag kardan, va tanû âsânînidan, va kard-sepâsan mizda yehabûntan; vinâs-kârân pazdinîdan, va khastagân va satagân darmân bûrdan; va zayana avzâr lakhvâr ôl ganj avispârdan; garûb lakhvâr ôl kh'ishân yehamtûnînidan, bâhar bâkhtan; va hân-îch kabad i baên ham babâ.

XXVI. (1) *Chahârûm burîneg ham-dâtag, madam garmâvag, pavan mâ âîninag khânag, va jivâg i pâhrij i âtâsh-gâs, va pâspânih i tamâ deprûnishna; mâ baên ham babâ.* (2) *Va madam zûr i zimîg râc asip kardan; va zak i âtâsh râc baên zak babâ kûnishna.* (3) *Madam khûrishna avârîg kâr i pavan*

1-1. DM. may be read *khastagân vinastagân.*—2. DM. adds *::*—3. DM.

اوله اسلام^۴ *âtâsh-dahîh.*—4. DM. اوله اسلام^۴

𐭥𐭮 (4) 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮

𐭥𐭮 (5) 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮

𐭥𐭮 (8) 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮

âtâsh vabîdûnîhyên; pâhrij î âtâsh baên ham babâ. (4) Madam
 âtâsh î pavan-ich râs min frûgishna va hîkhra va nasâe
 va vizand va ziyâna î afash pâhrij; pâhrij î âtâsh min
 yehabûntanî ôl agadin, va apurnâyig; va patmânag î âtâsh
 min jôê; va tûjishna î frûgishna; avârîg vinâs î patash;
 patmânag î pishna va pêshgûn î âtâsh pavan hamîn, pavan-ich
 zimistâna.

(5) Madam barâ nishâstan î aspa; aêgh, chîgûn î amat
 pavan mayâ va avrâ; va chîgûn zak î amat pavan-ich hîkhra î
 kh'ârtar, va chîgûn zak î amat pavan-ich hîkhra girâe pâtakh-
 shâe. (6) Madam patmân î pishna î anshûtâ, âtâsh, va gaõ-
 spend. (7) Madam padîrûftan î masmân, stâyishua î râdîh,
 va masîh î râdân, va nikûhishna î pinîh, va khûstaghîh î pinân.

(8) Madam jâmagîhâ î baên mân î Mazdayasnân dâshtan

١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠

(10) ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 (11) ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 (12) ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠
 (14) ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠ ١٢٠٠

ânin, vad-cha vand-î î 3 rûd î pânagih va pâhrij zyashân jvid-jvid, va mizda kerdârân ârastârân î aêvag aêvag; mâ baên ham babâ. (9) Va madam hêtyûnidan î Mazdayasnân kûjpâna, kh^vishkârih î kûjpânaajash; mâ baên ham babâ.

(10) Va madam sâkhtan î zimistâna râê pavan hamîn hanbâr. (11) Madam vâstra î jûrdâg azderûntan; Avistâg î fratûm azderûnishnih; va yashtan î dastag î fratûm pavan shnûman î Aûharmazda î khûdâê. (12) Va madam hamih î hû-daênân agavîn pavan-ich spûkhtan î niyâz, va hamih î levatâ-ich agadinân pavan zak î ôl Daêna lâ vizâyishnig; mâ baên ham babâ. (13) Va madam kâr î madam aûrvarân gaöspendân bar; fratûm, arjânig khûrishnih; tanid, patmân khûrishnih, va pâhrij î min frehibûd.

(14) Va madam kh^vishih î aspûharagân, zak î amaragânig; mâ âninag zak î amaragânig ôl aspûharagân kh^vishih

1-1. DM. ١٢٠٠—2. DM. ١٢٠٠—3. DM. ١٢٠٠—4. Better ١٢٠٠

כד נ שוּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ נ וְכִי טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 מַדְבַּרְוֹ נ עַל־טַלְטַל־וּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 (4) וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 (5) וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 עַל־טַלְטַל־וּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ (6) וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ
 וְשׁוּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 (7) וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 (8) וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ
 עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ (9) וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ
 עַל־טַלְטַל־וּוּ וְכִי עַל־טַלְטַל־וּוּ וְשׁוּוּ

zak î pavan padiruftan vâchag châshîdan î ôl hâvishta, kûn-
 ishna; andarz î aêrpat ôl âsrûgân; drenjîndan î srûb nasâyîh
 avigâma. (4) Va madam mâ, pavan lakhvâr-rasishnih î âsrûg ôl
 matâ mûn ajash shedrûnid matâ sardâr va matâigân, âsrûg
 râê, âsrûg ôl matâ mûn ajash pavan châshishna âmûjjishna î
 baên matâ, kûnishna. (5) Va madam 5 haêma î âsrûg râê ;
 kadâm manîntantan î âsrûg, fratûm min srûbân, pavan patisâr
 vad zak avdûm, stâyishna î Yêzata srûb ; mâ baên ham babâ.
 (6) Madam babâihâ mûn âsrûg î nihân zahishna ajash kh'ah-
 ishna; pêshîh va âkharîh ham babâ. (7) Madam pûhal î âsrûg
 î pavan vinâskârîh jvid fragard. (8) Va madam âsrûg mûn,
 aêrpatistân kardan râê, hû-ghîmag min matâ yansegûnayên ;
 pavan kardan sûdag yehvûnêd. (9) Madam frâjih î âsrûnân,
 aêvag min tanid, pavan dânishna avzâr ; va patmânag î frâjih

- (8) *Madam vinâs î ôlê mûn gâsânbâr lâ yazêd; chigûn zak amatash yasht yehvûnêd.* (9) *Madam sâmân î 5 gâs i yôm va lêlyâ; va âyazishna ham-gâsihâ.* (10) *Madam âinînağân î kh^vishîh mandavam ôl gâsânbâr, avârig kerfag, yehabûnt dastô-barîhâ.*
- (11) *Madam çhandîh î zaösra î min aêvag gaöspend; nigirishna handâzishna î baên kardan î gaöspend pavan-ich dâta, dagyâih min padvishag va avârig âhûg, a-vîmârih, va a-hich-zârih, va a-justagîh î min khrafstra; va nîrang î kardan; viehîn î madam kerdâr, va sâkhtâr, va avar-bûrdâr, vashtamûntâr, aôbash dâtâr.* (12) *Va çhim î kûshthan, mâ baên ham babâ.*
- (13) *Madam gâs va kâr î zaöto râspîgân baên âyazishna.* (14) *Madam pâhlûm âyazishna; dahishna î ôl gabra î yasharûb, î çhâshîdâr, lakhvâr-pûrsîdâr i khratû î yasharûbân yehvûnt; mâ baên ham babâihâ.* (15) *Madam shapîg va kûstîg; aêgh min*

(8) Madam vinâs î ôlê mûn gâsânbâr lâ yazêd; chigûn zak amatash yasht yehvûnêd. (9) Madam sâmân î 5 gâs i yôm va lêlyâ; va âyazishna ham-gâsihâ. (10) Madam âinînağân î kh^vishîh mandavam ôl gâsânbâr, avârig kerfag, yehabûnt dastô-barîhâ.

(11) Madam çhandîh î zaösra î min aêvag gaöspend; nigirishna handâzishna î baên kardan î gaöspend pavan-ich dâta, dagyâih min padvishag va avârig âhûg, a-vîmârih, va a-hich-zârih, va a-justagîh î min khrafstra; va nîrang î kardan; viehîn î madam kerdâr, va sâkhtâr, va avar-bûrdâr, vashtamûntâr, aôbash dâtâr. (12) Va çhim î kûshthan, mâ baên ham babâ.

(13) Madam gâs va kâr î zaöto râspîgân baên âyazishna. (14) Madam pâhlûm âyazishna; dahishna î ôl gabra î yasharûb, î çhâshîdâr, lakhvâr-pûrsîdâr i khratû î yasharûbân yehvûnt; mâ baên ham babâihâ. (15) Madam shapîg va kûstîg; aêgh min

[†] 𐬨𐬀𐬌𐬎𐬎𐬌𐬀𐬎𐬎 𐬀𐬎𐬎𐬎 𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬀𐬎𐬎 𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬀𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎
 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎

mā shâyad; mā baên ham babâihâ. (16) Va madam barsnam
chîdan va bastan; mâ baên ham babâ. (17) Madam patmânag i
aesma baên âyazishna, âînîn i frâj-barishnih, zak i âtâsh i kadagig,
Atarûnag, va Âtâsh i Varahrân. (18) Madam âyazishna i baên
mas, va zak i baên miyânag, va zak i baên kas tûbânîgih; va
vichîra i madam atûbânîgî. (19) Madam yashtan i yazadân hamâe
pavan zak i mad yegavîmûnêd, va âvâj lâ shedkûnâ pavan hîch
âînînag. (20) Madam aêgh mardûm vinâgihâ, va avinâgihâ-îch,
yazadân âyazênd; aêgh, zak i vinâgihâ, va zak i avinâgihâ kadâm;
andarz i madam vinâgihâ yashtan i yazadân. (21) Madam da-
gyâih i yashtâr tanû vastarg; âsûdagih zyash minishna min vinâs;
va pâdyâvih i avzârî; va raôshnih va dagyâih i jîvâg i âyazishna;
dûrih min tamâd pavan patmânag i paêtâg rimanîh va gand; mâ
baên ham babâ. (22) Madam âyazishna i âvân, afashân shem;

1. DM. omits.—2. DM. repeats 𐬎𐬎.—3. DM. 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎 for 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎—
 4. DM. adds ::—5. DM. 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎—6-6. DM. 𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎𐬎

کلا' و وندوشتو سز او سز او و وندوشتو سز او سز او
 و سز او و سز او و سز او (23) و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او (24) و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او

(25) و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او

CHAPTER XXIX., HŪSPĀRAM NASK.

(1) و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او
 و سز او و سز او و سز او و سز او و سز او

zôr î baêshâzishnih; varechâvandîh i vahishta; dûrîshna dâtârih î
 âvân-mainûg; va mâ baên ham babâ. (23) Madam âyazishna
 î kêrân dâdistân, khûp pargânih va khûp frajâmîh râe
 kûnîshna; va hân-îch kabad aûshmûrîshna î baên ham babâ.
 (24) · Ayazishna pavan shâyad lâ shâyad, khûp lâ khûp.

(25) Madam Zaratûshstân, Hvôvâ, Vishtâspân dûdag
 pavan aûshmûrîshna âyazishna î Daêna, afashân chîgûnih.

XXIX. (1) Burîmag aê Gaôharîgistâna, mâdigân madam
 gaôharig avarigânîh, va lâ sakhtag barâ dâtîg; pashandag
 chîgûnîg î avargânîh, lâ hanbârdag pavan tund-garîh î gêhân,
 barâ véh-zîvîshnih khvahîshnih pavan frâkhûînidârih i kolâ
 anshûtâ kardan; dastôbar-gâsîh î avargânîh, patmân î sût
 î patash. (2-3) Madam avargânîh î amîûrûzda levatâ

1. So DM. for کلا'—2-2. DM. وندوشتو سز او—3. DM. و سز او—4-4. DM.

² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 ² ³ ⁴ ⁵ ⁶

(4) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 (5) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 (6) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 (7) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 (8) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶
 (8ª) ² ³ ⁴ ⁵ ⁶

anyûrûzda levatâ gaöharîh ana-aûrûzda; levatâ ana-aûrûzda levatâ
 nyûrûzda, va nyûrûzda levatâ nyûrûzda; va sâmân î nyûrûzdîh va
 anyûrûzdîh; aêgh, levatâ mûn pavan frêh-arj lâ dastôbar-gâs,
 levatâ mûn dastôbar-gâs, levatâ mûn min barâ pavan frêh-arj lâ
 dastôbar-gâs; pavan ana-âkâs frêh-arjih râê; aêgh, levatâ mûn
 çhigûn khûp, lâ levatâ vinâs fradiptag; va avargânîh frâdhât
 zîvandigânîh, va patmânag î gaöharîg patîh barâ yehvûnêd.

(4) Madam ôlâ mûn kh^vâstagîh lâ nafshâ mezebanûnayên,
 ôlâ mûn zebanûnayên. (5) Madam mezebanûnâ î pâh pâgîr-î-
 mân, a-pâgîr-î-mân. (6) Madam pâhrîj pâhrîj î mandavam man-
 davam nimûnag. (7) Madam staöra, va gaöspend, va bûndag,
 paristâr, avârîg kh^vâstag, mûn srâdag çhigûnîh âkâs pavan jvid
 srâdag çhigûnîh. (8) Madam gûbishnîh mezebanûnâ vinâs
 tújishnî; má baên ham babâ. (8ª) Zak î amat staörân paêtâg

1. DM. ² ³ ⁴—2. DM. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶—3. DM. adds ::—4. DM. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶—
 5. DM. ² ³ ⁴—6. DM. ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ *çhigûnash*.

טַוּוּוּוּוּוּ טוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ
טוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ טַוּוּוּוּ

(9) וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

(10) וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

(11) וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

(12) וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

yehvûnêd, pavan âhûg frûshishnih paêtâg patmân, va zak î hamâe pavan mezabanûnâ âhûg-âômand.

(9) Va madam kadag mûn anshûtâ va kalbâ pavan vîmârih î padvishag-âômand baên barâ vidard, vastarg î gabrâ min zak vîmârih dâsht; aêgh, çhigûn zak î amat 3, çhigûn zak î amat 2, çhigûn zak î amat aêvag shnat, pavan mezabanûnâ âhûg-âômand. (10) Madam kadag mûn anshûtâ ayûf kalbâ pavan zak î padvishag-âômand vimârih baên yetibûnast, lâ vidard; âkhar min vishag-ich-ag î ajash vastarg î gabra baên zak vîmârih dâsht; aêgh, çhigûn zak î amat 2, çhigûn zak î amat aêvag shnat, çhigûn zak î amat 30 lelyâ, pavan mezabanunâ âhûg-âômand; mâ baên ham babâ.

(11) Madam gaöharig levatâ ana-Airân kardan; aêgh, çhigûn zak î amat sharitâ. (12) Madam gaöspend gaöharig baên 3 shapag, âkhar min 3 shapag kûshnan; hân-ich kabad dâdistân baên avargânih, va gaöspend gaöharig.

1. DM. 13140—2. DM. 13140—3. DM. 13140—4. Better 13140

CHAPTER XXX., HŪSPĀRAM NASK.

(1) Burinag ham-dâtag madam mandavam î lâ
 nafshâ yanseġûnân; zak î amat lâ minêd aêgh-ash khadîtund,
 afash khadîtund; zak î amat minêd aêgh-ash khadîtund, afash lâ
 khadîtund; zak î amat minêd aêghash khadîtund, afash
 khadîtund. (2) Madam yasharûb sâst dahishna; aêgh mâ
 chigûn yehvûnêd; zak î amat pâs lakhvâr bavîhûnêd.
 (3) Madam nîyâzagân vindagih, zûr-afràsîh, va drûkht padîr-
 ishniîh vinâs. (4) Madam kâr va framân mûn dahishna î râd
 ôl aish kâhinêd va vardêd. (5) Madam sâ mân î vîshâd-yedâih
 î nîshâ î pâtakhshâc-gâs, mûn baên shôê tarsagâs, min manda-
 vam î shôê lâ mat yegavîmûnêd; va chîgûn zak î amat shôê
 frâdig, chîgûn zak î amat dâtîhâ, va chîgûn zak î frûd min dâtîhâ
 khâstâg, chîgûn zak î anyûrûzda chabun; sâ mân î tarsagâsîh
 î nîshâ baên shôê; mâ baên ham babâ.

1. DM. adds ::—2. DM. adds ^l and strikes it off—3. So DM.—4. DM. 1

ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ' ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ (12) ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲ

(13-15) ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ

(16) ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ
 ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ ٲٲٲ

khvishih yehvünd; afashân dârishna barâ lâ yansegûnishna. (12) Madam mûn dâtig tûjishna stahm-barishnihâ lâ vabidûnayên.

(13-15) Va madam zak î gabrâ, baên zerkhûnishna zyash nârîg, pavan myâzda va dahishna î ôl ganj î kerfag vabidûnân-ishna; va chîgûn zak î amat zak gabrâ khratû; chîgûn zak î amat hâvishta; chîgûn zak î amat zerkhûnishna zegar; va chîgûn zak î amat nekad; va sûd va khûpîh î ajash; va daênîg frâj-dahishnih î shem ôl zerkhûnishna, zegarîhâ va nekadîhâ; va kerfag î min dînâg daênîg shem hankhetûnishnih î madam zâgî, min âvâz-dahishnih zyash zak î daêvîyastân shem.

(16) Madam nîrang va ânîn î baên gûshna shedkûnân gaôspendân, mûn ajash gûshna râminidâr; vâresht nekadîh, va pânaîgîh î nekadîh; va a-khûgîh ana-âhûgîh î zâg; va dravîst ramagîh-îch yehvûnêd pavan-îch yashtan î yazadân va myâzda dahishnih; pasûsh-haûrva-îch ajash âfrîn. (17) Madam zak

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵
 ۱۸ (18) ۱۹ (19) ۲۰ (20) ۲۱ (21) ۲۲ (22) ۲۳ (23-24) ۲۴ (25)

î pâs baên zerkhûnishna i gaöspendân dân. (18) Madam yazishna myâzda dahishnih kûnishna, va sûd î madam gaöspendân min ham babâ. (19) Madam zak î Mazdayasna matâ; zerkhûnishnih i kalbâ î baên matâ, pavan pâhrij parvarishnih i kalbâ kûnishni; kerfag min ham babâ.

(20) Madam sâmân î mizda î zaötih î çâshishnih, va âtâsh sardârih; va dast âshkârâgih va pâspânih, avârîg mizdôbarih; mâ baên ham babâ. (21) Madam dâtîg sardârih î apurnâyig, apurnây î çhîrâgih, va abû î âtâsh; va mâ baên ham babâ. (22) Madam vîmârîh î min vînishna î sûr-çashmîh, nazdigîh î dashtân; ehîgún zak î sûr-çashmân dashtân patash vinâs-kâr. (23) Va madam mâ ânînâg pâspânîndan î bîm padîrîftârân râe bîm-âömandân; mâ baên ham babâ. (24) Va zak î min nishîv î min khânâg ôl bîrûn. (25) Madam pishna dâtîg râyînishnân pavan hamîh va aiygârîh âevag ôl tanid.

1. DM. adds :-2-2. DM. ۱۰۳۰۳۰۳-3-3. DM. ۱۰۳۰۳۰۳-4. DM. ۱۰۳۰۳

(26) Madam mizda î baên dâtîg râvînishnîh kûnishna; mâ

baên ham babâ. (27) Va madam kh^vâstag bar î pavan

amaragân, zak-ich î pavan ham-bâjih î nafshâ; aegh, çhigûn

zak î amat dastôbarîhâ yansegûnân, va çhigûn zak î amat lâ;

mâ baên ham babâ.

(28) Madam mâdag râdih î dâtôbarân pavan lakhvâr

bûrdârih î kh^vâstag ôl kh^vishân; sûd î min râst dâtôbarân; ziyâna

î min kadbâ viehîrih î kadbâ viehîrân; aêdûn-ich sûd î min râst-

kh^vâhîh, râst pasakhûnih, râstân aiyyârîh; va hâmemârih va ziyâna

î min kadbâ kh^vâhîh, va zûr-nigîrâyîh va zûr-kh^vâh va zûr-nigîrây-

ih aiyyârîh; va lâ hamemârih va ziyâna î nihûn î mûst-âôman-

dân garzîshna. (29) Andarz î ôl dâtôbarân madam râst viehîrih,

va pâhrîj î min kadbâ viehîrih; afashân a-khûg râst viehîrih mizda,

kadbâ viehîrih pûhal; shkaft hamârih pavan mainûg madam

Andarz î ôl dâtôbarân madam râst viehîrih, va pâhrîj î min kadbâ

viehîrih; afashân a-khûg râst viehîrih mizda, kadbâ viehîrih pûhal;

shkaft hamârih pavan mainûg madam

Andarz î ôl dâtôbarân madam râst viehîrih, va pâhrîj î min kadbâ

viehîrih; afashân a-khûg râst viehîrih mizda, kadbâ viehîrih pûhal;

shkaft hamârih pavan mainûg madam

Andarz î ôl dâtôbarân madam râst viehîrih, va pâhrîj î min kadbâ

viehîrih; afashân a-khûg râst viehîrih mizda, kadbâ viehîrih pûhal;

shkaft hamârih pavan mainûg madam

כד נ ושט'ה: (35) חא ובה חו עשהוהו שפ'ט' מ
 עשהוהו ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ו ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'

(37) חא ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'
 ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט' ח'ט'ט'

zak i pâhlûm. (35) Madam ôlâ mûn khaditunêd amatash a-
 dastôbarihâ zimîg zaritunêd, mayâ ôl varz yezrûnân, va baên avîg-
 bimîh va tûbân-patkârishnih patash lâ patkârêd. (36) Madam
 pishna yehabûnt mezabanûnân, î pavan gûrsagih, barâhnîh va
 bîm vabîdunîhyên ; mâ baên ham babâ.

(37) Madam avarih i vinâs ; va zak î pavan jîvâg, va zak î
 pavan hâsra yehvûnêd ; mâ baên ham babâ. (38) Madam vijâr-
 ishniḡih î kolâ vinâs ; va pûhal î yasharûb-ganagiḡih, va yâtûgiḡih, va
 agîh ôl âtâsh va mayâ bûrdan. (39) Va madam vijâriḡishna î yâtû, va
 bâzâê, va khôr, va aregdûsh, va avôirishta, va âgêrepta, va atapag-
 dâtâ vinâs pavan pishanj-das, va kâr, va pâtrfrâs ; va âîninag î
 aspa-ashtra va sraôshâôg-charana ; va chîgiḡûn avîg-ganjishnih î
 kolâ dô. (40) Amat vinâskâr pishanj-das tûkhtan, ayûf kâr
 kardan, ayuf kâr pâtrfrâs avig-ganjîdan râê barâ yemitûnêd ;

1. DP. ٠٠٤٣ for ٠٠٠٤—2. DP. ٠٠٠١٣—3. DP. ٠٠—٤٣—4. DP.

שָׁמַר פְּרִי אֲדָמָה וְעֵץ הַיָּדָע וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַטֵּבִים וְעֵץ הַרְעִי וְעֵץ הַמָּוֶת
 וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת (41) וְעֵץ הַחַיִּים
 וְעֵץ הַמָּוֶת

(42) וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת
 וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת
 וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת (43) וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת
 וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת (44) וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת
 וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת (45) וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת
 וְעֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַמָּוֶת

amat gabrà pashîmân, vinâs tûjishna kâmag atûbânîg, margihêd,
 stih-gâs vijârd lâ yehvûnêd, mâ âinîmag avîchârih zyash rûbân
 min vinâs. (41) Va madam mûnshân vinâs tûjishna aôbash
 lâ yehvûnêd.

(42) Va madam mâ ainîmag patkârdan î drîgûsh hazôlt
 kh^vâstag; fratûm madam stahmag î hazôltâr, va âkhar bavîhûn-
 astan-î pavan dâtôbarân vinâs rûbishnih zyash madam stahmag,
 vad lakhvâr tûkhtan zyashân kh^vâstag. (43) Madam yehabûnt-î
 baên tangih vôighn, va vîchîra patash. (44) Madam stahmagîh
 âzô-rîmantarih zyash min kolâ drûjih; râyînidârih î dâtâr patash
 pavan lakhvâr dâshtan î ham-drûj min marenchînîdan î vispa
 stih dahîshnih. (45) Va madam zak î gabrà baên a-tûbânîgîh
 mas-dâdistânîgîh pavan jân-bûjishnih î nafshâ, va parvarishnîg
 kardan khûp.

CHAPTER XXXI., HŪSPĀRAM NASK.

(1) 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀

CHAPTER XXXII., HŪSPĀRAM NASK.

(1) 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀

CHAPTER XXXIII., HŪSPĀRAM NASK.

(1) 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀
𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀 𐬀𐬎𐬎𐬀

xxxI., (1) 20 *Burīnag* aē *mâdigân* *madam nīrang* ī vara *pasâkhtan*, *afash* *âinīnagân* ī *būkhtan* *airūkhtan* ī *patash*; *mâ baên* *ham babâ*.

xxxII., (1) *Burīnag-î* *madam âinīnag sâmân band* *madam staōra* *va gaōspend*; *va kalbâ* ī *daēvânag* *vinâsishna kâr*; *afashân* *vairâyishna vad mâ patmânag*; *amat lâ vairâst ôl kûshishna mad*; *pâhrij zyashân baên-ich band*; *mâ baên ham babâ*. (2) *Madam vinâs* ī *staōra*, *va gaōspend*, *va kalbâ* *vabîdûnând*. (3) *Madam vinâs* ī *lâ-vinâskâr yekatlûntan*. (4) *Madam pâhrijô darmân* ī *kalbâ* ī *vîmâr*; *mâ baên ham babâ*.

xxxIII., (1) *Burīnag-î ham-dâtag*: *madam sâmân* ī *kh^vâstag andûkhtan fradhât dâtihâ*; *frûd* *min dâtihâ kh^vâstagih*;

۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰

- (2) ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
- (8) ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰

dastôbarîhâ kardan î frûd min dâtihâ kh'âstag; zak î dâtihâ kh'âstag kardan lâ dastôbarîhâ; ajash âinag-êd khûst; madam avîr va frârûn va avârûn dâdistânihâ zyash baên.

(2) Va madam dâta-âômandag avgâm î kanîg pavan shôê barâ yehabûntan; zak î dârishna barâ kardan; mâ baên ham babâ. (3) Madam pâdirânîh î min yehabûnt dârishnih barâ kardan; mâ baên ham babâ. (4) Madam abû mûn barâ-arân; kadam pêsh nîshâ kh'ahîshnih. (5) Madam bartâ-arân; kadâm pavan shôê barâ dahishnih; va mâ baên ham babâ. (6) Madam rûbâg kerfagîh î yasharûb-dâd î pavan nîshâ; va garân vinâsih î min vişhûftan. (7) Madam çhabun î pavan yasharûb-dâd; nivêginîdan î paêtâg padîrishna; zak î padîrishna pavan gûbishna paêtâginîdan, pavan kûnishna î frajâft; aêgh çhand pâdirân.

(8) Madam ana-Aîr, amat Air ôl aiyârâômandîh pavan

1. DP. adds ::—2. DP. ۱۰۰۰۰۰۰۰, but ۱۰۰۰۰۰۰۰ is not clear, as ۰ is cut out, and half covered over by a patch.—3. DP. ۱۰۰۰—4. DP. ۱۰۰۰۰۰۰—5. DP. ۱۰۰۰۰۰۰

וְהָאֵלֶּה כְּדֵבֶּיךָ אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ (9)
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ

(10) אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ
 וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ וְאֲנִי מִשְׁפָּחְךָ (11) אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ

kârichâr zyash levatâ ham-srâdagân pavan mizda bavîhûnêd,
ana-Air amat ôl Air ana-âzâdîh pâtdahishna lâ âzâd yehvûnêd.
 (9) *Va madam masî, madam dahishna; zak î yehabûnt nimûdâr,*
va zak î lâ nimûdâr; zak î hamâg dahishnih, zak î bâhar dahishnih
nimûdâr; zak î uzdahînâg, ûzdahînâg âvam min yasharûb-dâd,
mandavam min mandavam pavan mâ-ih va kadâmîh; nimâêd î
ûzdahînâg dahishna î zegar min mâdag, va zak î nimûdâr zegar
va nekad kolâ 2; va aêvâj î ûzdahînâg aûshânmand aûzûshân-
mand min aûzûshâna, zak î nimûdâr taõkhtag-î; zak î baên
taõkhtagân aê aêvag srâdag, zak î baên srâdag-î aêvag kerpa;
patmân î yehabûnt barâ yehvûnt, çhim mûn râê yehabûnt lâ
yehvûnt; mâ baên ham babâ.

(10) *Madam 5 î pâhlûm, va 5 î vadtûm kâr; va 7 vinâs î*
garâê; 3 vinâs î dush-vichârtar. (11) *Va madam rang-razîh î*

1-1. DP. אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ—2. DP. adds אֲנִי—3. DP. אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ—4. DP.
 אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ—5. DP. אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ—6-6. DP. אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ—7. DP. אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ generally written אֲנִי מִשְׁפָּחְךָ

שׁוּ וּבֵיתֵנוּ לְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (12) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (13) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (14) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (15) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (16) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (17) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (18) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל
 (19) וְעַלְמֵי עוֹלָם אָמֵן וְיִשְׂרָאֵל כְּיָמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל

pavan hikhra, bãyôdôgzéd, aõsha-dahig, va kardan² i vastarg, vinâs.
 (12) Madam vinâs min akh¹ishkârih, amat-ich zak i vabîdûn-
 ayên khûp. (13) Madam viehîra i pavan pâatakhsâeîh i vas-
 tra, zayana, avzâr, va mandavam ôl ana-Airân yehabûntan;
 afashân parastishna va kâr râyînîdârih, va ehigâm-ich aiygârîh;
 va shnâyishna i zak-ich i madam aiygârîh, va shnâyishna i ôl
 mastûgân. (14) Va madam adâtihâ makhîtantan, burîdan i
 aûrvara, va viehîra i patash. (15) Madam vinâs i nasê nigânîh
 râe gõbar khafirûntan,³ zak i daêvîyastân, a-daêvîyastân, va
 vastarg ôl nasê i daêvîyastân yemitunt, (16) Madam
 zak i Mazdayasnân rîman kardan, hikhra ôl âtâsh, mayâ, va
 jîvâg, va jâmag, i lâ dastôbarîhâ ramîtant; mâ baên ham
 babâ. (17) Madam hamâr i mayâ pavan srâdag patmânag-î
 khavitîh i zimîg. (18) Madam vinâs i min a-kârînîdan i
 mandavam i pavan mayâ âtâsh. (19) Madam dô sraêshvâdag

1. DP. 2. Better kandan.—3. Or, azderûntan, “to dig.”

צַב־טַב־וֹאֵלְהֹוֹן אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה

CHAPTER XXXIV., HŪSPĀRAM NASK.

(1) אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה
 אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה אֶבְרַחְמָה

akhdagih barâ bûrdanî min gêhân, pavan khefrûntanî min
 dâmân, pavan hamâg raôshnînidan î âtâshân; hamâg paîtîyârag
 barâ bûrdanî min dâmân i avbâm pavan a-kaênih î anshûtâ,
 aêvag levatâ tanid, pûr-zûshâramîhâ î agavîn.

xxxiv. (1) Burînag aê mâdigân madam dânishna î barâ
 kh'ahishnih, andarz î patash min Daëna, sûd î zâg pavan Daëna
 andarzig vichârdan î mîyân tanû; zîyân î min ham shedkûnâ
 andarzih. (2) Madam zak î baên barâ varzishnih, fratûm
 gûshna ôl nekad frâj deprûnayên, zak î dadîgar, va sadîgar, va
 çhahârûm, va panjûm; yehvûntanî barâ pavan gêhân pîm-ich
 min gûshna. (3) Va amat aêdûnî barâ ghal yehvûnêd, min
 zegar va nekad, kadâm pêsh shûsra frâj shedkûnân ôl gâs
 madan; pavan gâs kolâ 2 çhîgûn çhand pavan shûsrih, va çhand
 pavan gûmîzagih, va çhand pavan khûnih yegavîmûnâd.

(4) *אִמִּיד אִמִּיד אֵמַת מִן אֵגֶחַּ יֵהָבֹּוּת יֵגַוִּימִנֶּהַד יַנְבִּידַן* ; *וּאֵמַת מִן מֵאֵ נִישָׁן פֵּאֵתָג יֵהֻוּנְתִי זֵגַרִיחַ אַיֻּף נֵקַדִּיחַ יֵזָג*. (5) *וּאֵמַת דִּישִׁי־הַסְּתַן יֵמַדַּם גַּשְׁתַּג*, *וּחַנָּמָא*, *פְּרַתֻּם קַדָּאֵם חַנָּמָא פַּתַּשׁ*, *וּכַרִּי־הַסְּתַן אֶחְחַר אֶחְחַר*, *וַד בֻּנְדַּג כְּהַרְפֻּתִיחַ*; *קַדָּאֵם*, *פַּוַּאן מֵאֵ גַּס*, *דִּישִׁי־הַסְּתַן יֵחַנָּמָא אֶחְחַר מִן בֻּנְדַּג דַּחִישְׁנִיחַ יֵתַנֻּ כְּהַרְפֻּת*; *כַּר יֵמַדַּם גַּס דִּישִׁי־הַסְּתַן יֵחַנָּמָא אֶחְחַר מִן בֻּנְדַּג דַּחִישְׁנִיחַ תַּנֻּ כְּהַרְפֻּת*. (6) *כַּר יֵמַדַּם זָג יֵלֵוַתָּא בַּעַן קַשְׁנָא־גִּוַר*, *וַד שְׁפֹר כַּרִּיחַ זְיַשׁ בַּעַן סַמָּאן פַּתַּשׁ רֻדַּגִּיחַ*; *וּאֵ דַוְּאָנַג יֵזָג לֵוַתָּא נֵקַד*, *וּאֵ גַּס יֵפְרֻד וַרְדִּישְׁנִיחַ זְיַשׁ אֵל זֵרְכְּחֻנִּישְׁנָא*, *יֵהַמְתֻּנִּישְׁנָא יֵזֵרְכְּחֻנִּישְׁנָא חַמ אַוּגָּאֵם*.

(7) *מַדַּם וַכְּשִׁישְׁנָא יֵלֵוַתָּא תַּנֻּ יַן־יֵחַ*; *קַדָּאֵם פְּרַתֻּם אַסְתִּי מַזְג־אֵוְמַנְד יֵהֻוּנְתִי מִן זַק אַוַּרִיג אַסְתִּי חִיגֻן סְרֻב־יְהֵד*. (8) *מַדַּם פַּתַּקְּשִׁשְׁאֵי־יֵחַ יַשְׁחַרְאֻבָּאן פְּרַוַּחַר בַּעַן זַק*

(4) *Aimîd aimîd aêmat min aêgh yehabûnt yegavîmûnêd jan-bîdan*; *va aêmat min mâ nîshân paêtâg yehvûnt î zegarîh ayûf nekadih î zâg*. (5) *Va aêmat disî-hastan î madam gashtag, va hanâma, fratûm kadâm hanâma patash, va kârî-hastan âkhar âkhar, vad bûndag kehrputîh*; *kadâm, pavan mâ gâs, disî-hastan î hanâma âkhar min bûndag dahîshnîh î tanû kehrput*; *kâr î madam gâs disî-hastan î hanâma âkhar min bûndag dahîshnîh tanû kehrput*. (6) *Kâr î madam zâg î levatâ baên kashna-gîvar, vad spûr kârîh zyash baên sâman patash rudagîh*; *va dvâanag î zâg levatâ nekad, va gâs î frûd vard-ishnîh zyash ôl zerkhûnishna, yehamtûnishna î zerkhûnishna ham avgâm*.

(7) *Madam vakhshishna î levatâ tanû jân-ich*; *kadâm fratûm ast i mazg-âomand yehvûnt min zak avârig ast chigûn srûb-îhêd*. (8) *Madam pâtakhshâê-ih î yasharûbân fravâhar baên zak*

۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد

(13) ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد

(14) ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 (15) ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد
 ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد

aôj; zak î kh^vâstâg kâmagîh, zak î hanjamanîg gûftârih, va zak î dûr-gûshnîh; va zak î patash ârd ôl nigûnîh yehamtûnêd; va zak î patash padîrishnatarîh; zak î patash lakhvâr padmînishnîh î taôkhma yehvûnêd.

(13) Madam avârûn kâmagîh î vîptag va vîpînîdag, afashân stahmag varûnîh, va girâê kârih, va zad gadâ, pûdag va rîman tanû; mêh pavan-shân khayâ zadârih î mandavamân î khaditund; va aêhâr kolâ masîh arjânîg margîh vaîrâêd; mêh î pavan vinâs-kârih êhîgûn Azi-dahâka pavan stahmagîh, va Srûbar gaz pavan yâtûgîh, va Tûr-î-Brâtrû-raêsha î Karapa pavan yasharûb-ganîh, fradîptâr yasharmûg pavan drûjanîh. (14) Madam garân vinâsîh î â-pûs va pîmînîdag nîshâ, mûnash taôkhmag zâg min jûid gûshna marzîdan; va mâ baên ham babâ.

(15) Madam afzûnîg zûrîh î nekad min gûshna avar-rûbîshnîh, va kast-zûrîh î gûshna min avar-rûbîshnîh î ôl nekad.

1. DP. adds :—2. DP. ۱۳۰۰ کد ۱۳۰۰ کد—3. DP. ۱۳۰۰ for ۱۳۰۰ or ۱۳۰۰—

4. DP. ۱۳۰۰—5. DP. ۱۳۰۰ کد

CHAPTER XXXV., HŪSPĀRAM NASK.

- (1) *וּמַדָּם וְזָרָהּ מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם*
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (2) *וְ*
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (3)
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (4)
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (5)
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (6)
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (7)
מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם
 מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם מַדָּם (8)

xxxv. (1) 14 burinag aê 6 fragard mâdigân madam aûshmrishna î âînînagân kh^vishih, frâjîh zyashân aêvag madam tanid, zak î shapîr sakhûnih baên dâdistân-râyinishnih. (2) Va madam kh^vâstag î fraj ôl dâtôbarân yehêtyûnt, î min hamimâr ôl dâtôbar patkârishna yehvûned. (3) Madam viehira î pavan dârishna lakhvâr kardan, pavan dârishna dâshthanî; mâ baên ham babâ. (4) Madam kh^vâstag î min dârishna î pasimâr barâ haît yehêtyûnt; kh^vâstag î min gabrâ pavan sûdagih, ayûf pavan nigirishniġ vinâs î patash, hazalihêd; va milayâ patash. (5) Madam vindishna î ham-kârîchârîgân ham-azîrigan, milayâ î patash. (6) Va madam madan î zimîg, kh^vâstag, mandavam ana-Aîrân dâsht ôl aspûharagân kh^vishih î aêvag min Aîrân.

(7) Madam dûdag sardârîh, afash âînînagân, sajàgîh î gabrâ patash. (8) Madam benafshâ dûdag; mâ baên ham babâ.

(9) *Madam vindishna î nîshâ î apurnâyig.* (10) *Va madam âvârih kâr vindishna î nîshâ, afash nîshâ-ih-ich min shôê râyîn-ishna î âkhar min âvârih.* (11) *Madam sardâr va sarituntâr; mâ baên ham babâ.* (12) *Madam patmân î nîshâ dâshtan, frazand bavîhûnastan, patmânag î dashtân-mâh vijârdan.*

(13) *Madam stôrîh, afash âininagan, sajâgîh î patash; stôr shekûnih; vinâs î barâ î padîrûftag; va mâ baên ham babâ.* (14) *Madam ham-bâjîh î brâdarân, yehvûntag, va kardag, va bakhtîg; va abûkhtîgîh; va avar-mânand khâstaghîh; khâstagh î zadag barâ yehvûnêd; mâ baên ham babâ.* (15) *Madam khâstagh î pavan khîshîh, va zak î pavan stôrîh, ôl nabânazdishtân yehamtûnêd.* (16) *Madam avar-mânand î pavan râs î a-khîsh-dehash yehvûnêd.* (17) *Madam pâtaekhshâê-ih î pavan bartâ pavan shôê barâ yehabûntan âkhar min abû; aêgh pavan mûn.*

(9) *Madam vindishna î nîshâ î apurnâyig.* (10) *Va madam âvârih kâr vindishna î nîshâ, afash nîshâ-ih-ich min shôê râyîn-ishna î âkhar min âvârih.* (11) *Madam sardâr va sarituntâr; mâ baên ham babâ.* (12) *Madam patmân î nîshâ dâshtan, frazand bavîhûnastan, patmânag î dashtân-mâh vijârdan.*

(13) *Madam stôrîh, afash âininagan, sajâgîh î patash; stôr shekûnih; vinâs î barâ î padîrûftag; va mâ baên ham babâ.* (14) *Madam ham-bâjîh î brâdarân, yehvûntag, va kardag, va bakhtîg; va abûkhtîgîh; va avar-mânand khâstaghîh; khâstagh î zadag barâ yehvûnêd; mâ baên ham babâ.* (15) *Madam khâstagh î pavan khîshîh, va zak î pavan stôrîh, ôl nabânazdishtân yehamtûnêd.* (16) *Madam avar-mânand î pavan râs î a-khîsh-dehash yehvûnêd.* (17) *Madam pâtaekhshâê-ih î pavan bartâ pavan shôê barâ yehabûntan âkhar min abû; aêgh pavan mûn.*

CHAPTER XXXVI., HŪSPĀRAM NASK.

(1) 𐭡𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎

(2) 𐭡𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎
𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎 𐭥𐭠𐭥𐭎

xxxvi. (1) *Burīnag* aē 7 ī *rōēshā* *mādīgān* *madam rōjīg* ī *gabrā* ī *puṛnây*, *nishâ* ī *â-pustan*, *va zak* ī *satarvan* *apurnâyīg*, *dâta-pasijagihâ*; *zak* ī *kalbâ* ī *pasûsh-haûrvô*, *va vîsh-haûrvô*, *va vôhúnazga*; *va nishân* ī *denâ* 3 *srâdag* *kalbâ*.

(2) *Madam nishân* ī *gashtagih* ī *anshûtâ ôl Daēna*. (3) *Madam chand ânīnag* *hamih*; *ajash aēvag zak* ī *padân* *levatâ* *ramân*; *ramân pavan aēva-kardagih* *levatâ padân*; *va mâ ânīnag* *arjânīgih* ī *pavan sardārīh* ī *va hamô-gun* ī *padân* ī *ôlā* *ram*; *va nēvag dahishna* ī *ram*, *zak* ī *pad* *hamô-gun*; *va sûd* ī *min hanâ* *hamih*; *va mâ* *baēn* *ham* *babâ*. (4) *Aēvag* *hamih* ī *ratû* *va ratûnay* *agavīn*; *arjânīgih zak* ī *ratû shem pavan radīh*, *zak* ī *hâvishta pavan hamô-gun* ī *min ratû*, *va hamô-gun* ī *ratû ôl* *ratûnaya*; *nēvag dahishna* ī *ratû hamô-gun*; *mâ* *baēn* *ham* *babâ*.

1. DP. adds ::—2. DP. 𐭥𐭠𐭥𐭎—3-3. DP. 𐭥𐭠𐭥𐭎 *nyôkshishna*, "listening to"

(5) *אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם* אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם

(7) *אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם* אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם
 אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם אַבְרָם וְאַרְבָּעָה עָשָׂר וְשָׁנָיִם

(5) *Aëvag hamih i rad-pëshagân; arjânigih i gabrâ pavan rad-pëshag sardârih; va pishna i ham rad-pëshagân; mâ baên ham babâ.* (6) *Va madam avartûm i hamâg hamih; va madam dâtig va frârûn yehvûntan i denâ-ich hamih; amat 2 gabrâ pavan aêgh hamâc zak i tûbânig ôl ôlâ mûn pavan avinâsîh âvâyêd, khâstâg zak i bavîhûnêd yehabûnt; ayûf aêgh, amat aëvag vinâs vabîdûnayên, khâstâg ôl ôlâ i tanid âzârîh; ayûf, pavan zak i aëvag vindêd, zak-ich i tanid hâvand ôlâ khvêshîh; ayûf pavan barâ vidîrishnih, ôl zak i tanid khâstâg gûmikhtan; va mâ baên ham babâ.*

(7) *Madam vinâs pâtfrâs i ôlâ ôl mûn ôl zak zyash, pavan minishna ayûf pavan gûbishna, ôl i ôlâ i arjânig yehabûnt, pishna kard, drûjêd.* (8) *Madam âkâs-kûnishnih i abû a-purnâyig pavan avgâm min vinas i zak vinâs.* (9) *Madam vinâs i min*

ומה אהמה לטוב ו כאלט-טוב-הוה טב טב ואלה ::

(10) † אהה ואלהה ו אהמה לטוב-טוב-הוה אהמה אהמה-טוב-הוה

(11-12) אהמה אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה אהמה-טוב-טוב-הוה

אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה
אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה
ו אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה
אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה ו אהמה-טוב-טוב-הוה
(13) אהמה-טוב-טוב-הוה :: אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה

אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה

(14) † אהמה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה

אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה

אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה
(16) אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה אהמה-טוב-טוב-הוה

kadbâ nimûdâr râsih va zûr-afrâsih ; mâ baên ham babâ. (10) Madam vinâs î hazôltan î staöra tûshag min aêvarzig aîsh.

(11-12) Madam frîzvânîg dahîshna î ôl arjânîgân, atapdâta vîchârîshnîh ; va aûrûzdân ôlâ î dâtîhâ, va ôlâ-îch î frûd min dâtîhâ, kh^vâstâg baên nyûrûzda kh^vâstârân ; atapdâta zak î pêshvîchârîshnîh, va mûn mûn pavan parshna zâyîshna, mûn mûn pavan-îch azîstârîh pavan aôj va kh^ratú, atapag-dâtîh ; túbânîg gabrà patash âstêrid ; khûrîshna î pavan atapag-dâta vîchârîshnîh shâyad, zak î lâ shâyâd. (13) Madam zak mûnash frîzvânîg-dahîshnîh avâm yehvúnêd ; mâ baên ham babâ.

(14) Madam aêgh baêshâzînidârîh î vimârân ; zak î mainûgîg madam Ashavahîsh^ta amesûspend, zak î stîhîg madam bezashg dâlâna^g. (15) Madam arjânîgîh î shapîr bezashg pavan kolâ nêvagîh, ana-arjânîg î sarîtar bezashg pavan hîch nêvagîh. (16) Madam yehabûntan î Aûharmazda kolâ aêvag min

כּ מַעֲלָם אֲשׁוּרָאִי :: (28) כּ כּ כּ וּלְ מַעֲלָ אֲשׁוּרָאִי ו

מִן אֲשׁוּרָאִי וְלִי מִן אֲשׁוּרָאִי :: (29) כּ כּ כּ אֲשׁוּרָאִי וְלִי אֲשׁוּרָאִי
אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

(30) כּ וְאֲשׁוּרָאִי כּ כּ מִן אֲשׁוּרָאִי כּ כּ מִן אֲשׁוּרָאִי וְלִי ::

(31) וְאֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי וְלִי מִן אֲשׁוּרָאִי כּ מִן אֲשׁוּרָאִי

וְלִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי וְלִי מִן אֲשׁוּרָאִי

כּ מִן אֲשׁוּרָאִי וְלִי מִן אֲשׁוּרָאִי כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

(32) כּ אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי וְלִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

כּ מִן אֲשׁוּרָאִי :: (33) כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

כּ מִן אֲשׁוּרָאִי :: (34) כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי :: (35) וְכּ מִן אֲשׁוּרָאִי

כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

כּ מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי מִן אֲשׁוּרָאִי

min ana-Airân bahihûnast. (28) Madam mizda î ôl ana-Air bezashg; va hân kabad baên ham babâ. (29) Madam anshûtâ bezashgîh, va madam-ich bezashgîh î staörânô gaöspendân.

(30) Madam vinâs î min gûmârdan î zak î asajâg pavan kâr. (31) Va madam sajâgtarih î pavan kâr va gâs î aêrpat min hâvishta; vâvar-ich frîjvânîg yâvag min frîjvânîg ayûf yâvag; va vad-ich dûsinag-gar min akhtar-âmâr, va pâhrîjân min dûsinag-gar; afash çhim.

(32) Madam vairâstan î pavan jivâg î aîshân a-dastôbar khânag; mâ baên ham babâ. (33) Madam sâmânîhâ aêgh jivâg mânishnih î mardûm; va mâ baên ham babâ. (34) Madam hû-daêna madam aga-dîn, aga-dîn madam hû-daêna, pavan gavâyîh, gaöckâyîh mâ âinîneg. (35) Va madam masîh î frâjîh î mân î radân, pavan rûbishna pavan-ich khâstân; vîshâd babâih î ratû; va ana-avzûdîh î aîsh pavan a-manag-î ôl aîshân,

וּבְעֵינַי כְּדֵם כִּי אֶרְאֶה רַגְלֵיךָ וְ מִן מַעַלְמֵי אֲנִיךָ נִשְׁתַּחֲוִי וְ כִּי אֶרְאֶה רַגְלֵיךָ
 רַגְלֵיךָ : (36) כִּי אֶרְאֶה שְׂמֵיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ כִּי אֶרְאֶה
 נִשְׁתַּחֲוִי וְ מִן מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת רַגְלֵיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת
 רַגְלֵיךָ : (37) וְ אֶת רַגְלֵיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ : (38) כִּי אֶרְאֶה דִּמְיוֹנֵיךָ וְ אֶת
 עֵלְמֵיךָ וְ כִּי נִשְׁתַּחֲוִי וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ : (39) וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ

(40) כִּי אֶרְאֶה רַגְלֵיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ כִּי אֶרְאֶה נִשְׁתַּחֲוִי וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ : (41) כִּי אֶרְאֶה רַגְלֵיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ
 וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ וְ אֶת מַעַלְמֵי אֲנִיךָ

vinâs zyash min bast babâih, va dûsh-avzûnih î pavan a-
 manag-î; mād baên ham babâ. (36) Madam patmân î liyân
 vindishna nafsh-âfshân min mân î âtâshân vairâyishn-î; madam
 ôld mûn baên patmânag khâr akhgar ramî tunéd. (37) Va
 madam bûrdanî ôl mân î âtâshân kolâ aîsh tûbân pasijagîhâ
 patishnih. (38) Madam sâmán î mayâ airîchô, va zak î nâêv-
 tâg. (39) Madam dakhshag î paêtâgîg kûnishnih î ham sâmán
 pavan jivâg andarg dô marz.

(40) Madam vichîra î pavan gaöspend min a-dâtihâ sar-
 dârih, va zak-ich î adâtihâ sardârih, mûn ôl vâstar î aîshân
 vazlûnéd, zak î benafshâ pavan dûj-mînishnih î; zak î lâ pavan
 dûj-mînishnih, frâj shedkûnân. (41) Madam chandih î kardan
 î baên darenga î aêvag rûj shapân, madam vâstar jurdâg, mûn
 aêvag tôrâ î aûkhshan, ayûf hân âinî nag, ayûf aêvag aspa, ayûf

1. DP. adds :-2. DP. 191-3-3. DP. 111-4. DP. 111-5-
 5. DP. 111-6. DP, adds 1-7. DP. 111-8. DP. 111-9

טגד םד ׃ (47) ו םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 לט םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד

(48) ו םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד

(49) םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד

(50) םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד
 םד םד םד םד םד םד םד םד םד םד

afash chim. (47) Va madam anshûtâ mûn sakhûnag kh'âstâg râê; mâ baên ham babâ.

(48) Va madam denâ ham-gûmîzishnih i pavan râs frâj-mayâ, padîrag-mayâ, va bâr-âômand, va a-bâr; va âvân sajîtûn-ân niyâvân; aêgh, min râs mûn barâ vardishna, kadâm pesh niyâyishn-î min âvân sajîtûnân niyâvân, afash chim.

(49) Madam frûd-dârishnih î hâvishta baên aêrpat, pavan khûrishna, kh'ârishna, va frâkhûih vêhîh, va garâmîgih; mâ baên ham babâ. (50) Madam zak î amat ana-Aîr ôl vîmand î Aîrân yehamtûnd, madam Aîrân vizand vabîdûnân; marzapânân ham-gûrdân pavan zanishna lakhvâr dâshtan î ana-Aîrân, bûkhtan zak î Aîr-tanû va kh'âstâg min ana-Aîrân kûnishna; mâ baên ham babâ. (51) Madam sûd î min hanjamanîgân pâtrâsinîdan î dúj stahmag; zak î min aústigânîh pavan kardan

1-1. DP. םד םד םד—2. DP. םד םד םד—3. DP. םד—4. DP. םד
 5-5. DP. םד םד םד—6. DP. םד

1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110
 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120
 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130
 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140
 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150
 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160
 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170
 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180
 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190
 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1199 1200

(6) 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110
 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120
 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130
 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140
 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150
 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160
 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170
 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180
 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190
 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1199 1200

pavan lēlyâ pavan raōshnih i âtâsh, ayûf amatash baên denâ
 jivâg nigirîd yegavîmûnêd ; amat jvîtar vazlûnêd, anshûtâ, ayûf
 gaōspend, ayûf jâmag raêshîd, vînâg zanishnih raêsha tûjishnih.
 (5) Madam patmânag î zakhsh-î î pargân; pâhnâê bâlâê î
 babâihâ î zak dâta-gâs kard kardag.

(6) Madam navag-zâdag apurnâyig, pavan chîgûn kardan
 zyash gâs, patvastag dâtihâ raōshninishna î avîrtar 3 lēlyâ
 fratûm. (7) Madam bûrdan î âtâsh zak î drûj î tarvînidâr barâ;
 va châshînidan î ôl apurnâyig fratûm parâ-haōma chandîh
 andarûn varân barâ khûsîd ; va tanid, mîshkhayâ î maîdôg-zarem-
 ig zak î patash frâj deprûnîshna ; va pâspânîh i abû va am
 ôl apurnâyig ; va patmânag î navistan zyashân min 2 kôst î
 zerkhûntag. (8) Madam chand ânînag dâtihâ kard gâs î
 apurnâyig, sâman shanûn î shîr-dahishnih i am ôl apurnâyig ;
 mâ baên ham babâ.

1. DP. adds : -2. DP. 1101-3. DP. 1101 by mistake.--
 4.4. DP. 1101 1102

(9) ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ ۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹
 ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰
 ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰
 ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰
 ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰
 ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

(11) ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ ۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹
 ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰
 ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰
 ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰
 ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰
 ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

(9) Madam frâj debrûnân î zaösra va gesû-ich ôl âtâsh; aêgh, yaöshdâsra frâj shûstan yedâ; vinâs î min a-yaöshdâsra a-frâj shûst yedâ frâj bûrdan. (10) Madam pâhrij î gesû avârig zyash kâr levatâ âtâsh min hikhra-âômandih; amat apâhrijishnih râê hikhra-âômandih yehvûnêd, aîsh ana-âkâsih ôl âtâsh debrûnâ, ôlâ î apâhrij patash âstêrêd, dâtihâ gâs gesû patash hankhetûnîhêd.

(11) Madam vairâyishnih zak î tîhâ kardan gâs vârag baên kadag, zak î apurnâygân, zak-ich purnâygân râê; va vichîra î madam amat dôrgar gâs-vârag dâ. mâ vabîdûnayên, mûn nafshâ vichîra adâtihâ yakhsenunêd, va amat kolâ 2 adâtihâ; va amat kolâ 3 dâtihâ î kabad; mâ baên ham babâ. (12) Madam mâ âînînag kardan î dâtihâ didan, amat didan lâ dâtihâ, did-pân

1. DP. ۱۵ for ۱۴—2. DP. ۱۳—3. DP. ۱۲—4. DP. ۱۱—5. DP. ۱۰—6. DP. adds ::—7. DP. ۹—8. DP. ۸—9. DP. ۷—10. DP. adds ۶

𐭥𐭩𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮

(14) 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮
 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮

patash gûmârdan, mûn âhûg î dîdan ôl anshûtâân, mûn patash
 kâmênd, hanchîdan âkâsyînêd; hat lâ, mardûm madam vazlûnd
 va raêshênd; raêsha tûjîshnih; va mâ baên ham babâ. (13)
 Madam lâ-framâyîshnih î kâr-khûgarân ôl nârîgân va apurnâyîg,
 zak-ich î purnây gabrâ, mûn atapdâta 3 î pavan padîsâr
 yehvûnt, zak-ich î çhahârûm frâj mad havâ-t; mâ min zak î
 tasûm atapagdâta, gabrâ zak î abandîhâ kûnishna, varzîdan; mâ
 baên ham babâ.

(14) Madam pâhriç î tekħ mandavam; aêgh, çhîgûn ôl
 mân deprûnishna, baên joshan çhîgûn barâ hankhetûnishna;
 vinâs î min jvitar dâshtan gabrâ hankhetûntan. (15) Va
 madam kolâ yâmago avzâr, vad-ich zak î çhîgûn kafeha dîg-î,
 va ping-î, va khvânag-î; aêgh, baên mân çhîgûn barâ hankhe-
 tûnishna; vinâs î mainûgîhâ hankhetûntan, pâhriçtan. (16)
 Madam zak î dâtîhâ kard babâ; va çhîgûn zak î amat barâ

1. DP. 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮—2. DP. 𐭥𐭮𐭥𐭮, may be 𐭥𐭮 This word is not clearly
 written. West reads 𐭥𐭮𐭥𐭮—3. Perhaps for 𐭥𐭮—4-4. DP. 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮

אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ
כִּדְּמַי וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

(17) אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

(18) אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

(19) אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

(20) אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

(21) אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי מִלְּמָנָהּ שֶׁאֵין מַלְאָכָה אֲשֶׁר בְּעַלְמֵנוּ וְאֵלֶּיךָ וְעִלְיֶיךָ

neftûnêd, ajash raêsha yehvûnêd, dôrgar patash a-vinâs; çhîgûn zak i amat vinâskâr.

(17) Madam rôshâ shûstan, pâhrîj î mayâ, va daênig nîrang-î patash, va mâ baên ham babâ. (18) Madam gâs varesa-vairâe, mûnash varesa garâyênd. (19) Va madam garâih î apurnâyig dânar î fratûm, va nîrang î patash; frahâkht garây, afrahâkht garây; pavan-ich aûstôrag têz kardanî; madam aûstôrag î purnâyân, zak-ich î apurnâyigân; aûstarag apurnâygân framûd kâr; çhîgûn barâ hankhetûntan baêshâzishnih ash shôn pâhrîj-ich î aûstarag-î. (20) Madam çhandih î jîvâg î gabrà mûnash garây garâyih madam vabîdûnayên, va ân î jîvâg î garây; mâ baên ham babâ.

(21) Madam ân î kirûg kârân, aêvag aêvag, va rastag î vâzâr; afashân pâhrîjî min raêshîdan î aêvag ôlâ î tanid pavan

1. DP. adds :-2-2. The words fratûm va are added on the margin in DP.—

3-3. DP. אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי—4. DP. אֶלְלוֹתַי שֶׁעַד לֹא יָדַעְתִּי The text that follows it, is found in DM.

וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי (22) וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי (23) וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי (24) וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי

(25) וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי (26) וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי
 וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי וְעַל שֶׁכָּעָלָהּ אֵינִי

tekḥ-î, avârîg avzâr mûn kâr patash vabîdûnând; vinâs î min a-
 pâhrijîshnih. (22) Va madam dâtîhâ frâj yehabûntan î tekḥ
 mandavam, va raêsha î min lâ dâtîhâ frâj yehabûntan; dâtîhâ
 yansegûnân barâ yehabûntan î tasht î patkhûr, va raêsha î
 min adâtîhâ; mâ baên ham babâ. (23) Madam dâta-gâs pat-
 mânaġî aspa-râs mîn miyânag î shatra; âînînaġ î aspa-râs; va
 frahâng padân î frahângân amat baên; va shadîtuntan î tîr baên
 aspa-râs, raêsha î pavan anshûtâ gaöspend yehvûnêd; çhîgûn
 zak î amat vinâskâr, va çhîgûn zak î amat avinâs. (24) Va
 madam gaösha shêdkûnân, aêgh, çhim, çhîgûn shêdkûnishna;
 vinâs va avinâs î madam raêsha î ajash.

(25) Madam âînînaġ î kûstîg vabîdûntan, vizand i khayâ
 min ana-âînîn kerdârih. (26) Madam dâtîhâ bastan, la çhêsh lâ
 framûd kâr; amat lâ dâtîhâ bandênd, va gardîdan viragî-haît,

1. DM. adds ::-2-2. DM. ٥٥٤-3. DM. ٥٥٤-4. DM. seems to
 repeat ٥٥٤ but it is not quite clear owing to patch-work.

1. Madam dâtiha amâdgâr va cah hu qâd ra: (27) cah hu amâdgâr zadan
 2. va amât ôl mayâ vidarg yehamtûnêd cah hu amâdgâr zadan ra: (28) cah hu amâdgâr
 3. va amât ôl mayâ vidarg yehamtûnêd cah hu amâdgâr zadan ra: (29) cah hu amâdgâr
 4. va amât ôl mayâ vidarg yehamtûnêd cah hu amâdgâr zadan ra: (30) cah hu amâdgâr
 5. cah hu amâdgâr zadan ra: (31) cah hu amâdgâr zadan ra: (32) cah hu amâdgâr

rîsh̄t vazîsh̄nih; va mâ baên ham babâ. (27) Madam dâtiha zadan î vahân, vizandî min adâtihâ zadan. (28) Madam dâtiha pâhrîjish̄na î âtâsh̄ baên râs; va amat ôl mayâ vidarg yehamtûnêd, vinâs î min adâtihâ pâhrîjish̄nih madam âtâsh̄ min âtâsh̄ yehvûnêd. (29) Madam arataêshtârân î pavan mazangîh, va tom ôl ham-gûmîzênd, aevag min tanid vizand yehamtûnêd; va hamâr paêtâg gûftan samîh; va mâ baên ham babâ. (30) Madam rûbish̄na î lashkar î pavan bîm, zak î pavan avîg-bîmîh î patmânag î lashkar î Airân min zak î ana-Airân. (31) Madam dâtiha va ghônîg ârâyîdan î bahar, va vizand î min adâtihâ va avîg-ghôn ârâyîdan. (32) Madam aesma min kaöfa barâ yehetyûnt baên ôl mân bûrdan; min dast-pânag kâdâ barâ hankhetûntan, pâspânînidan gerdûn, va parîshîdan, ôl âtâsh̄ madam bûrdan; aêgh chîgûn dâtihâ; vinâs î min adâtihâ kerdârîh; mâ baên ham

1-1. DM. repeats cah hu amâdgâr
 8

וַאֲנִי :: (33) אַחַד טַרְטַרִּים מִיָּדָי וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה
 לִּי טַרְטַרִּים

(34) אַחַד וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 (35) וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 (36-37) וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים
 (38) וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים וְהָיָה לִּי טַרְטַרִּים

babâ. (33) *Madam dâtihâ tâftan î gaömaêza pavan âtâsh,*
vinâs î amat lâ dâtihâ.

(34) *Madam vâstra viehîdan, aêvag madam tanid hankhet-*
ûntân; aêgh, çhîgûn dâtihâ; vinâs amat jvîtar vabîdûnayên,
min zak barâ vizandîhêd vizandînêd. (35) *Va madam mâ*
âinînag kardan î dâtihâ kard dasht-kadag, va zak î mânishna
î mardûmân, jivâg î staöran gaöspendân; vinâs î amat jvîtar
vabîdûnayên, min zak barâ vizandîhêd vizandînêd.

(36-37) *Vichîri madam amat aêvag dâtihâ vakhdûntan*
staöra min adâtihâ sardârih, mardûm a-dastôbarihâ baên
vazlûnêd, pad-gehânân bihêd; va amat a-dâtihâ kard⁴
ajash staöra min adâtihâ sardârih, va anshûtâ dâtihâ
baên vazlûnêd; va amat kolâ 2 a-dâtihâ, amat kolâ 2
dâtihâ. (38) *Va madam dâtihâ bandî mandavamân patash*

1. DM. 11119 for 11119 *vakhdûntan*, by mistake—2. DM. 11119—

3. DM. adds ::—4. DM. 11119 for 11119—5. In DM. 11119 is written above
 the line, above the following word 11119

לעוועטען וועגן שפּילן עטענען און אַנדערע אַרבעטן
 אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן (39) און אַנדערע אַרבעטן און
 אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן (40) און אַנדערע אַרבעטן און
 אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן (41) און אַנדערע אַרבעטן און
 אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן (42) און אַנדערע אַרבעטן און
 אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן (43) און אַנדערע אַרבעטן און
 אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן

(44-45) און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן
 און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן
 און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן
 און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן
 און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן און אַנדערע אַרבעטן

*âganjihêd ; vinâsi amat a-dâtihâ bandih a-ganjîdag ; mandavam
 vizandihêd vizandînêd. (39) Madam a-dâtihâ dêrishnih i aspân
 pavan âkhûr, vinâsî min a-dâtihâ. (40) Va madam burîdan i
 dêr va darakht ; aêgh chîgûn dâtihâ ; va vizand vinâs i min lâ
 dâtihâ burîdan. (41) Madam âinîn i vastarg shûstan, vinâs i min
 jvîd âinînagih. (42) Va madam âinîn i raftanî baên ; vinâs i min
 ana-âinîn rûbishnih baên. (43) Madam âinîn i shnâgvarân-anshûtâ
 pavan mayâ vidârdan ; va vizand vinâs i min jvitar kardan.*

(44-45) Madam âinîn i nâe va vidârag, min zak i 2 gabrâ
 vidârâtâr, vad zak i vêsh ; patmânag zyashân mas ; va jvîd jvîd
 chand baên zimîg barâ âv-chîdanî amat zimîg sâkht, va chand
 amat narm ; va patmân zyashân band i vîrunag-î ; nigîridan
 i madam-bandân, amat mayâ sûr, va garm, tachâg ; va
 chand amat bîrûn min mayâ, va chand amat baên mayâ.

1. DM. adds :—2. DM. אַנדערע אַרבעטן—3. DM. אַנדערע אַרבעטן—4. DM. אַ—
 5. So DM.—6. DM. adds אַ—7. DM. אַנדערע אַרבעטן

(46) ו שפא סגל ו בללא סדעו צמט סגל ו דלע על-דססו
 צמטו סגל ו דלע סדעו עאט שפא סגל ו עאט שפא ודלוו:
 (47) ו שפא סגל ו בללא על-דססו צמטו סגל ו בללא סדעו
 צמט סגל ו דלע ו על-דססו עאט שפא סגל ו עאט שפא
 ודלוו סגל: (48) ו סגל וווססו סגל ו אט וטלעלע
 ו סגל ו עעשעו ו סגל ו עעשעו ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו
 וטלעלע ו סגל ו וטלעלע ו סגל ו וטלעלע ו סגל ו וטלעלע
 ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו
 ו ודלוו סגל:† (49) ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו
 ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו
 ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו
 ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו
 ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו סגל ו

(46) *Va amat sūr, va sard, tachâg; ayûf sūr, va garm, armaêshta; ayûf shîrîn, va garm, tachâg; chand amat baên mayâ, va chand amat bîrûn.* (47) *Va amat sūr, va sard, armaêshta; ayûf shîrîn, va sard, tachâg; ayûf shîrîn, va garm, va armaêshta; chand amat baên mayâ, va chand amat bîrûn min mayâ.* (48) *Va mâ aînîmag kûnishnih î madam-band nigîrîdârih; va chîgûn âstinîdan î baên zarêh-stâna-âê, va sang î andar, min zak î 10 gabrâ vidârtâr nâê, vad zak î vêsh; chîgûn barâ bastan î andar min nâê, âstinîdan î baên zarêhstâna; ayûf vêshag ham-tûkht va bûland yehvûnêd.* (49) *Mâ aînîmag chârag î madam-nigâs-dâshtan î nâê; va kadâm zak nâê î amat vakht naêmag, amat lâ sraêshvâdag; va kadâm zak î amat vakht sraêshvâdag, amat lâ chatrûgshûdag, madam min mayâ yakhsenunêd; nâê î mûn aûshtân-mand aûz-ûshtân; âkhar zak î aûzûshtângun, pêsh aûshtân-âômand; âkhar*

1. DM. adds 1—2-2. DM. adds 3—3. DM. adds 4—4-4. DM.

50) $\text{ba}\bar{\text{e}}n\ \text{y}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{b}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\text{\textcircled{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\text{\textcircled{a}}; \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{z}}\text{\textcircled{a}}\text{\textcircled{n}}\text{\textcircled{d}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}}\ \bar{\text{i}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{j}\bar{\text{v}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\ \text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{b}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\text{\textcircled{a}}\text{\textcircled{y}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{n}}.$ $\text{V}\bar{\text{a}}\ \text{m}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{h}\bar{\text{a}}\text{m},\ \text{m}\bar{\text{a}}\ \bar{\text{a}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\text{\textcircled{a}}\text{\textcircled{g}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \bar{\text{i}}\ \text{g}\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{v}}\text{\textcircled{p}}\text{\textcircled{e}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \bar{\text{i}}\ \text{s}\bar{\text{r}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}}\ \text{s}\bar{\text{r}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}},$
 $\text{p}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{y}}\bar{\text{a}}\ \text{l}\bar{\text{a}}\text{c}\bar{\text{h}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{s}\bar{\text{h}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{v}};$ $\text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}}\ \text{m}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{j}\bar{\text{v}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\ \text{k}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}$
 $\text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{z}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{y}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{v}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{d}}.$ (51) $\text{M}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{a}\text{v}\bar{\text{a}}\text{r}\text{-}\text{p}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{i}}\ \bar{\text{i}}\ \text{p}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{g}}\ \bar{\text{i}}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{y}}\bar{\text{a}}$
 $\text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{n}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}}\ \text{h}\bar{\text{a}}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}}\ \text{a}\text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{p}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{d}};$ $\text{v}\bar{\text{a}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{s}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{r}}\ \text{t}\bar{\text{a}}\text{c}\bar{\text{h}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}},\ \text{v}\bar{\text{a}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{s}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{r}}\ \text{a}\text{r}\bar{\text{m}}\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}},$
 $\text{v}\bar{\text{a}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{s}\bar{\text{h}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{t}\bar{\text{a}}\text{c}\bar{\text{h}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}},\ \text{v}\bar{\text{a}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{s}\bar{\text{h}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{a}\text{r}\bar{\text{m}}\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}};$ $\text{s}\bar{\text{h}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \bar{\text{i}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \bar{\text{i}}\ \text{p}\bar{\text{a}}\text{t}\bar{\text{a}}\text{c}\bar{\text{h}}\ \text{h}\bar{\text{a}}\text{nd}\ \text{h}\bar{\text{a}}\text{nd},\ \bar{\text{a}}\text{\textcircled{l}}\ \text{k}\bar{\text{a}}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}}$
 $\text{r}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{b}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\bar{\text{n}}\bar{\text{i}}\ \bar{\text{i}}\ \text{p}\bar{\text{a}}\text{t}\bar{\text{a}}\text{c}\bar{\text{h}};$ $\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\text{-}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{c}}\bar{\text{h}}\ \text{n}\bar{\text{i}}\bar{\text{g}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\ \bar{\text{i}}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{z}\bar{\text{a}}\text{c}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{y}}\bar{\text{a}}\ \bar{\text{i}}\ \text{l}\bar{\text{a}}\text{k}\bar{\text{h}}\bar{\text{v}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}$
 $\bar{\text{a}}\text{\textcircled{l}}\ \text{t}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{j}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\ \text{y}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{g}}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{m}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}},\ \text{v}\bar{\text{a}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{z}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}}\ \bar{\text{i}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{d}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{h}}\bar{\text{a}}$
 $\text{l}\bar{\text{a}}\ \text{n}\bar{\text{i}}\bar{\text{g}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{d}}\ \text{v}\bar{\text{a}}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{s}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{j}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{d}}.$

52) $\text{M}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{2}\ \bar{\text{i}}\ \text{a}\text{r}\bar{\text{a}}\text{t}\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{a}},\ \bar{\text{i}}\ \text{a}\text{g}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{p}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{r}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}}\ \text{k}\bar{\text{h}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{j}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{n}}\text{\textcircled{d}};$
 $\text{k}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{p}\bar{\text{a}}\text{n}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{g}}\bar{\text{i}}\ \bar{\text{i}}\ \text{a}\text{s}\text{p}\bar{\text{a}},\ \text{k}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{s}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{j}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\ \bar{\text{i}}\ \text{k}\bar{\text{h}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{r}}\text{\textcircled{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\ \text{y}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{v}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\text{t}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}},\ \bar{\text{a}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{a}\text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{ig}};\ \bar{\text{i}}\ \text{b}\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{n}}\ \text{h}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{b}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{b}}\bar{\text{a}}.$ (53) $\text{K}\bar{\text{h}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{r}}\text{\textcircled{i}}\text{\textcircled{s}}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\ \text{v}\bar{\text{a}}\text{s}\text{\textcircled{h}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{m}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\text{t}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}},\ \bar{\text{i}}\ \text{k}\bar{\text{h}}\bar{\text{v}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\ \bar{\text{i}}\ \text{m}\bar{\text{a}}\text{d}\bar{\text{a}}\text{m}\ \text{r}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}};$
 $\bar{\text{a}}\bar{\text{e}}\text{\textcircled{g}}\text{\textcircled{h}},\ \text{c}\bar{\text{h}}\bar{\text{i}}\bar{\text{g}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\ \bar{\text{a}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\ \text{v}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{s}}\ \bar{\text{i}}\ \text{a}\text{m}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{t}}\ \text{j}\bar{\text{v}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{t}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{r}}\ \text{v}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{b}}\bar{\text{i}}\text{\textcircled{d}}\bar{\text{u}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{a}}\text{\textcircled{n}}\bar{\text{d}}.$

baên yetîbûnishna; vizand vinâs î amat jvîtar vabidûnayên. (50) Va min ham, mâ âînînag vitârdan î gaöspendân î srâdag srâdag, pavan mayâ lachadôn shnev; vinâs min jvîtar kardan amat vizand yehvûnêd. (51) Madam avar-pâdishnîh î pavan vidarg î mayâ amat navag hamâg avisparîd; va amat sûr tachâg, va amat sûr armaêshta, va amat shîrîn tachâg, va amat shîrîn armaêshta; shôn î vitardan î patash hand hand, ôl kâmâg rūbîshnîh î patash; aêdûn-ich nigîrîshna î madam zak mayâ î lakhvâr ôl tâjîshna yegavimûnâd, va vizand vinâs î amat dâtîhâ lâ nigîrêd va madam sajitûnêd.

(52) Madam 2 î arataêshtâra, î agavîn pavan râs khajënd; kadâm madam pânagîh î aspa, kadâm madam sâjîshna î khûrîshna yehvûntan, âînîn avârîg; î baên ham babâ. (53) Khûrîshna vashtamûntan vinâs, î khvâridan î madam râs; aêgh, chîgûn âmîn vinâs î amat jvîtar vabidûnând.

שלמסו' כדנכ ועל: (4) ו שפס ששאו כדוססו' כ
 עמאו ממשאו נ ש עמו שללשו נ ושו א כ כע ש רל
 וועב נ כ לעסעסעס וושו

(5) א כ ששאוטל שפסע ושו' ששאו ו' טלסו טפשו
 עמו כ נ שפסע שפס³ עשו נ דסשו עמו כ נ שפסע
 לסכ ועל ו ו' טפשו: (6) כ טעשו נ ששאוטל
 ווא נ ששאו טו ע' עמו עשו טשוטל שט ש' ו'
 טעט' ו עועעסשו נ טעט' ט' ט' שט נ ששו⁶ שפס
 שו' ע' ל' טעטשאו טשוטל⁷ כ עשו טפשו עשו ו'
 ל' טעטשאו טעטשאו טעטשאו: (7) כ כ' נ שט נ
 ששאו ש עמו כ נ שפס עטעט' ט' ט' ששאו ו'טל
 וועב נ ו'טל שפס עטעט' ט' ט' ששאו ע' נ ו'טל
 ל'טל ו'טל: (8) כ דל'טל נ ווא ששאו⁶ וועב נ

framûdan zyash kâr. (4) Va amat hachîdag zâk-âdmand, mâ âinînag dûkhtan î am; çhîgûn parvardan î vachag; va mâ baên ham babâ; vinâs î min adâtihâ kardan.

(5) *Va madam hachîdag-dâr, amatash staöra hachîdag ôl dârishna yehamtûnêd; çhîgûn zak î amatash mâdag âinag-ich-î sakhtag; çhîgûn zak î amatash levatâ kâr va bar yehamtûnêd. (6) Madam dâshtan î hachîdag-dâr kônâ i hachîdag pavan ramag; aêgh, çhîgûn âinîn yehabûntan afash pîm ôl myâzda, va âkâsin-îdan î myâzda ân min pâh î hachîdag; amat pavan-ich ramag lâ shâyad dâshtan, mâ ainînag bastan; amat-ich pavan band lâ shâyad dâshtan, mâ patash kardan. (7) Madam mûê î pâh î hachîdag; aêgh, çhîgûn zak î amat pêsh-ich min gâs paêtâg bûrishna; vinâs î burîdan î amat pêsh min gâs paêtâg, amat çhim î burîdan levît bûrêd. (8) Madam gurûshîdan î kônâ i hachîdag, vinâs î*

1. DM. ו'טל ששאו—2. DM. adds ⋆—3. DM. שפס written above the line.—

4. DM. טל ששאו—5.5. DM. ט' 6. DM. ו'טל—7. DM. adds ו—8. DM. repeats ו'טל

כה לדי ולד-שאו: (9) חכ בלסאו ו ששאו וו סאו ו
 ששאו וסאו חכ סאו ו-ט כזי חכ-: (10) חכ וועט ו
 ששט שפן שסרסאו ו וזי ששאו-ל וו סאו-ט ו
 ששאו-ל חכ-ל קדסאו וועט ו כה וועט ו חכ שס-⁵
 ששאו וזי סלסלסו ועסססו כסוו לו-שאו וועט ו
 שס-: (11) חכ קס וסאו ו חכ שט ו ששאו-ל
 וו וכלו חכ בלו חכ ו ששאו-ל חכ-ו וזי סאו ו שס-
 קס וסאו סאו ככ ו שפן שט וועט ו ששאו-ל לדי
 ככ ו ששאו-ל⁴ וסאו חכו ו וזי סאו-ט ו ששאו-ל ו שפן
 ו שפן שט ו ועו ו ששאו-ל ו סאו חכו וזי סאו-ט
 ו וזי ששאו-ל שפן שט ו ועו ו ששאו חכ ו-לסו ו
 ששאו-ל ששאו סאו וזי בלסו ו ולס- ו חכ ו שפן שט
 שט וועט ו שפן לדי וסו קסו לדי ועס

min lâ gurûshîdan. (9) Madam srudan î hachîdag pavan
 jivâg î paêtâgtûm baên mân, vîs, zand, matâ. (10) Madam
 vinâs î pâs, amat avig-bûjishn-î ôl hachîdag-dâr pavan
 avinâsîh î hachîdag-dâr, mâdag yansegûnayèn; vinâs î min
 vinâs î madam pêsh min hachîdag ôl khûr-kharân adâtîhâ zadan
 raêshîdan; avârîg vinâs î patash. (11) Madam zimân vabîdûnt
 î mîyân i pâs va hachîdag-dâr, pavan yezrûnân deprûnân
 î hachîdag-dâr mâdag i ôl jivâgî patash ziman vabîdûnt
 yehvûnêd; zak î amat pâs yehamtûnêd, va hachîdag-dâr lâ;
 zak î hachîdag-dâr chîgûn madan î ôl kh^vishîh î hachîdag-dâr,
 va amat; va amat pâh va staöra î hachîdag-dâr, va chîgûn
 madanî ôl kh^vishîh î ôl hachîdag-dâr; amat pâh va staöra
 î hachîdag, baên dârîshna î hachîdag-dâr yemîtunêd, chîgûn,
 chand srûdan î gurûsh, va mûê î ham pâh; pâh vinâsî amat lâ,
 ayûf jvîtar, srâyêd.

1. DM. لاس-2. DM. دلساو-3. DM. سساو-4. DM. adds 1

70000 70000 70000 (23) 70000 70000 70000
 70000 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 70000 70000 70000 70000 70000 70000

70000 (24) 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 (25) 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 (26) 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 70000 70000 70000 70000 70000 70000
 70000 70000 70000 70000 70000 70000 70000

î amat vad fûmâ frûd yegavîmûnêd. (23) *Va amat baên âsh-khân, va miyân i vana, va pâh-hasta; aêgh, chîgûn zak î amat afrâj min tanû mânishna, chîgûn zak î amat frâj mânishna.*

(24) *Va madam mûn pâh î hachîdag parvarêd; aêgh, chîgûn zak î amatash frâj ganj; chîgûn zak î amatash parvarêd yehamtûnêd.* (25) *Madam patkâr î madam pâh î hachîdag, amat aêvag gaöna î amitar zerkhûnt, aêvag gurûsh-nam yemalelûnêd, kolâ 2 râst; ayûf aêvag dakhshag-î râst, aêvag kabad dakhshag î afash lâ râst yemalelûnêd; zak î amat pavan mâ âinî-nag kh^vêshîh jvîtar yemalelûnêd; va mâ baên ham babâ.* (26) *Madam pâh î hachîdag mûn pavan bâlistv-an î baên dâtîhâ srâyishna barâ vidârdan; chîgûn 3 shnat, 3 khân, va 3 jîvâg, va 9 bahar; va hân-ich kabad dâdistân baên ham babâ.*

(4) זכ ןכ ן סכסכס סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ

(5) זכ ןכ ןכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ

CHAPTER XL., SAGÂTÛM NASK.

(1) זכ ןכ ןכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ
 סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ סכסכסכ

(4) Madam zak î aûzûshtâna khvâstâg mûn burîn; amat pavan kâr, va amat pavan armaêshsta yakhsenunêd, jvîd jvîd, mas va kas arjihâ; aêgh, pavan çhand avîg-ganjishna arjânig-îhâ, pavan çhand vakhsh-barishnih; va bûn ham arj, afzûn vakhshân vakhshishnih.

(5) Madam çhim mûn râê ziyânag vinâs pavan ziyânag lakhvâr lâ avispârdan avinâs; kabad dâdistân î Daêna ham babâ, madam aôbash vakhdûnt yegavîmûnêd.

XL. (1) 22 burînag âê Vakhshistâna, mâdigân madam vakhsh rûbishnih. (2) Madam vichârishna, avispârishna, va tûjishna mandavam, pavan pâdirânîndan î min tûkhtan; vichâr-dan, avispârdan î ôl mûnash nafshâ, zak î zimân madam lâ vabî-dûnt yegavîmûnêd. (3) Amat ôlâ mûn tûjishna, vichârishna, avispârishna nafshâ zâyîdan, zak î zimân madam vabîdûnt

וְאִיָּהּ אֵינָהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים כְּעֵבְרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 כְּדָרְסִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים כְּעֵבְרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים: † (9) אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים: †

(10) אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים: † (11) אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים: † (12) אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים
 וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים: † (13) אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים וְאִיָּהּ אֵלֶּיךָ שׁוֹמֵרִים

bêd, çhigûn amat pavan zâyishna rôêshâ, navag ghal zâyishna; va çhigûn zak î amat pavan aêvag zâyishna î vidardag zîst kardag-gâs, vakhsh ghal sajîtûnêd. (9) Amat avâm-âdmand vidarêd, çhigûn zak î amat vakhsh baên kh'âstag î aîsh pavan satôrih vabîdûnêd; çhigûn zak î amat baên kolâ 2 gêhân î kh'âstag-dâr vakhsh.

(10) Madam kh'ishih tûjishna, nafshâ-tûjishna î tûjishna-âdmand; pavan aîshân tûjishna sâmân, zyash nafshâ. (11) Madam tâvân î ôlâ mûn ôl gûshnih zebanunâ-âr, gûshna saryâ yehabûnêd, amat âpûs lâ, amat vabîdûnayên; va mâ baên ham babâ. (12) Madam avgâm î gûshna-shedkûnânishnih î staðra, va anûmde, va jamlâ; va avgâm î avispârdan î jvid jvid gûshna ôl mûn padirûft yegavîmûnêd; zak î amat avgâm î gûshna-hilih, zak î amat aêdûn avispârdan î amat zimânag î gûshna-hilih ham bûn-ich katrûnt yegavîmûnêd. (13) Amat pavan avgâm lâ

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠
 ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠
 ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠
 ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠
 ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠
 ١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠
 ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠
 ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠
 ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠
 ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠
 ٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠
 ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠
 ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠
 ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠
 ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠
 ٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠
 ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠
 ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠
 ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠
 ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠
 ٤٠١ ٤٠٢ ٤٠٣ ٤٠٤ ٤٠٥ ٤٠٦ ٤٠٧ ٤٠٨ ٤٠٩ ٤١٠ ٤١١ ٤١٢ ٤١٣ ٤١٤ ٤١٥ ٤١٦ ٤١٧ ٤١٨ ٤١٩ ٤٢٠
 ٤٢١ ٤٢٢ ٤٢٣ ٤٢٤ ٤٢٥ ٤٢٦ ٤٢٧ ٤٢٨ ٤٢٩ ٤٣٠ ٤٣١ ٤٣٢ ٤٣٣ ٤٣٤ ٤٣٥ ٤٣٦ ٤٣٧ ٤٣٨ ٤٣٩ ٤٤٠
 ٤٤١ ٤٤٢ ٤٤٣ ٤٤٤ ٤٤٥ ٤٤٦ ٤٤٧ ٤٤٨ ٤٤٩ ٤٥٠ ٤٥١ ٤٥٢ ٤٥٣ ٤٥٤ ٤٥٥ ٤٥٦ ٤٥٧ ٤٥٨ ٤٥٩ ٤٦٠
 ٤٦١ ٤٦٢ ٤٦٣ ٤٦٤ ٤٦٥ ٤٦٦ ٤٦٧ ٤٦٨ ٤٦٩ ٤٧٠ ٤٧١ ٤٧٢ ٤٧٣ ٤٧٤ ٤٧٥ ٤٧٦ ٤٧٧ ٤٧٨ ٤٧٩ ٤٨٠
 ٤٨١ ٤٨٢ ٤٨٣ ٤٨٤ ٤٨٥ ٤٨٦ ٤٨٧ ٤٨٨ ٤٨٩ ٤٩٠ ٤٩١ ٤٩٢ ٤٩٣ ٤٩٤ ٤٩٥ ٤٩٦ ٤٩٧ ٤٩٨ ٤٩٩ ٥٠٠
 ٥٠١ ٥٠٢ ٥٠٣ ٥٠٤ ٥٠٥ ٥٠٦ ٥٠٧ ٥٠٨ ٥٠٩ ٥١٠ ٥١١ ٥١٢ ٥١٣ ٥١٤ ٥١٥ ٥١٦ ٥١٧ ٥١٨ ٥١٩ ٥٢٠
 ٥٢١ ٥٢٢ ٥٢٣ ٥٢٤ ٥٢٥ ٥٢٦ ٥٢٧ ٥٢٨ ٥٢٩ ٥٣٠ ٥٣١ ٥٣٢ ٥٣٣ ٥٣٤ ٥٣٥ ٥٣٦ ٥٣٧ ٥٣٨ ٥٣٩ ٥٤٠
 ٥٤١ ٥٤٢ ٥٤٣ ٥٤٤ ٥٤٥ ٥٤٦ ٥٤٧ ٥٤٨ ٥٤٩ ٥٥٠ ٥٥١ ٥٥٢ ٥٥٣ ٥٥٤ ٥٥٥ ٥٥٦ ٥٥٧ ٥٥٨ ٥٥٩ ٥٦٠
 ٥٦١ ٥٦٢ ٥٦٣ ٥٦٤ ٥٦٥ ٥٦٦ ٥٦٧ ٥٦٨ ٥٦٩ ٥٧٠ ٥٧١ ٥٧٢ ٥٧٣ ٥٧٤ ٥٧٥ ٥٧٦ ٥٧٧ ٥٧٨ ٥٧٩ ٥٨٠
 ٥٨١ ٥٨٢ ٥٨٣ ٥٨٤ ٥٨٥ ٥٨٦ ٥٨٧ ٥٨٨ ٥٨٩ ٥٩٠ ٥٩١ ٥٩٢ ٥٩٣ ٥٩٤ ٥٩٥ ٥٩٦ ٥٩٧ ٥٩٨ ٥٩٩ ٦٠٠
 ٦٠١ ٦٠٢ ٦٠٣ ٦٠٤ ٦٠٥ ٦٠٦ ٦٠٧ ٦٠٨ ٦٠٩ ٦١٠ ٦١١ ٦١٢ ٦١٣ ٦١٤ ٦١٥ ٦١٦ ٦١٧ ٦١٨ ٦١٩ ٦٢٠
 ٦٢١ ٦٢٢ ٦٢٣ ٦٢٤ ٦٢٥ ٦٢٦ ٦٢٧ ٦٢٨ ٦٢٩ ٦٣٠ ٦٣١ ٦٣٢ ٦٣٣ ٦٣٤ ٦٣٥ ٦٣٦ ٦٣٧ ٦٣٨ ٦٣٩ ٦٤٠
 ٦٤١ ٦٤٢ ٦٤٣ ٦٤٤ ٦٤٥ ٦٤٦ ٦٤٧ ٦٤٨ ٦٤٩ ٦٥٠ ٦٥١ ٦٥٢ ٦٥٣ ٦٥٤ ٦٥٥ ٦٥٦ ٦٥٧ ٦٥٨ ٦٥٩ ٦٦٠
 ٦٦١ ٦٦٢ ٦٦٣ ٦٦٤ ٦٦٥ ٦٦٦ ٦٦٧ ٦٦٨ ٦٦٩ ٦٧٠ ٦٧١ ٦٧٢ ٦٧٣ ٦٧٤ ٦٧٥ ٦٧٦ ٦٧٧ ٦٧٨ ٦٧٩ ٦٨٠
 ٦٨١ ٦٨٢ ٦٨٣ ٦٨٤ ٦٨٥ ٦٨٦ ٦٨٧ ٦٨٨ ٦٨٩ ٦٩٠ ٦٩١ ٦٩٢ ٦٩٣ ٦٩٤ ٦٩٥ ٦٩٦ ٦٩٧ ٦٩٨ ٦٩٩ ٧٠٠
 ٧٠١ ٧٠٢ ٧٠٣ ٧٠٤ ٧٠٥ ٧٠٦ ٧٠٧ ٧٠٨ ٧٠٩ ٧١٠ ٧١١ ٧١٢ ٧١٣ ٧١٤ ٧١٥ ٧١٦ ٧١٧ ٧١٨ ٧١٩ ٧٢٠
 ٧٢١ ٧٢٢ ٧٢٣ ٧٢٤ ٧٢٥ ٧٢٦ ٧٢٧ ٧٢٨ ٧٢٩ ٧٣٠ ٧٣١ ٧٣٢ ٧٣٣ ٧٣٤ ٧٣٥ ٧٣٦ ٧٣٧ ٧٣٨ ٧٣٩ ٧٤٠
 ٧٤١ ٧٤٢ ٧٤٣ ٧٤٤ ٧٤٥ ٧٤٦ ٧٤٧ ٧٤٨ ٧٤٩ ٧٥٠ ٧٥١ ٧٥٢ ٧٥٣ ٧٥٤ ٧٥٥ ٧٥٦ ٧٥٧ ٧٥٨ ٧٥٩ ٧٦٠
 ٧٦١ ٧٦٢ ٧٦٣ ٧٦٤ ٧٦٥ ٧٦٦ ٧٦٧ ٧٦٨ ٧٦٩ ٧٧٠ ٧٧١ ٧٧٢ ٧٧٣ ٧٧٤ ٧٧٥ ٧٧٦ ٧٧٧ ٧٧٨ ٧٧٩ ٧٨٠
 ٧٨١ ٧٨٢ ٧٨٣ ٧٨٤ ٧٨٥ ٧٨٦ ٧٨٧ ٧٨٨ ٧٨٩ ٧٩٠ ٧٩١ ٧٩٢ ٧٩٣ ٧٩٤ ٧٩٥ ٧٩٦ ٧٩٧ ٧٩٨ ٧٩٩ ٨٠٠
 ٨٠١ ٨٠٢ ٨٠٣ ٨٠٤ ٨٠٥ ٨٠٦ ٨٠٧ ٨٠٨ ٨٠٩ ٨١٠ ٨١١ ٨١٢ ٨١٣ ٨١٤ ٨١٥ ٨١٦ ٨١٧ ٨١٨ ٨١٩ ٨٢٠
 ٨٢١ ٨٢٢ ٨٢٣ ٨٢٤ ٨٢٥ ٨٢٦ ٨٢٧ ٨٢٨ ٨٢٩ ٨٣٠ ٨٣١ ٨٣٢ ٨٣٣ ٨٣٤ ٨٣٥ ٨٣٦ ٨٣٧ ٨٣٨ ٨٣٩ ٨٤٠
 ٨٤١ ٨٤٢ ٨٤٣ ٨٤٤ ٨٤٥ ٨٤٦ ٨٤٧ ٨٤٨ ٨٤٩ ٨٥٠ ٨٥١ ٨٥٢ ٨٥٣ ٨٥٤ ٨٥٥ ٨٥٦ ٨٥٧ ٨٥٨ ٨٥٩ ٨٦٠
 ٨٦١ ٨٦٢ ٨٦٣ ٨٦٤ ٨٦٥ ٨٦٦ ٨٦٧ ٨٦٨ ٨٦٩ ٨٧٠ ٨٧١ ٨٧٢ ٨٧٣ ٨٧٤ ٨٧٥ ٨٧٦ ٨٧٧ ٨٧٨ ٨٧٩ ٨٨٠
 ٨٨١ ٨٨٢ ٨٨٣ ٨٨٤ ٨٨٥ ٨٨٦ ٨٨٧ ٨٨٨ ٨٨٩ ٨٩٠ ٨٩١ ٨٩٢ ٨٩٣ ٨٩٤ ٨٩٥ ٨٩٦ ٨٩٧ ٨٩٨ ٨٩٩ ٩٠٠
 ٩٠١ ٩٠٢ ٩٠٣ ٩٠٤ ٩٠٥ ٩٠٦ ٩٠٧ ٩٠٨ ٩٠٩ ٩١٠ ٩١١ ٩١٢ ٩١٣ ٩١٤ ٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠
 ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١ ٩٣٢ ٩٣٣ ٩٣٤ ٩٣٥ ٩٣٦ ٩٣٧ ٩٣٨ ٩٣٩ ٩٤٠
 ٩٤١ ٩٤٢ ٩٤٣ ٩٤٤ ٩٤٥ ٩٤٦ ٩٤٧ ٩٤٨ ٩٤٩ ٩٥٠ ٩٥١ ٩٥٢ ٩٥٣ ٩٥٤ ٩٥٥ ٩٥٦ ٩٥٧ ٩٥٨ ٩٥٩ ٩٦٠
 ٩٦١ ٩٦٢ ٩٦٣ ٩٦٤ ٩٦٥ ٩٦٦ ٩٦٧ ٩٦٨ ٩٦٩ ٩٧٠ ٩٧١ ٩٧٢ ٩٧٣ ٩٧٤ ٩٧٥ ٩٧٦ ٩٧٧ ٩٧٨ ٩٧٩ ٩٨٠
 ٩٨١ ٩٨٢ ٩٨٣ ٩٨٤ ٩٨٥ ٩٨٦ ٩٨٧ ٩٨٨ ٩٨٩ ٩٩٠ ٩٩١ ٩٩٢ ٩٩٣ ٩٩٤ ٩٩٥ ٩٩٦ ٩٩٧ ٩٩٨ ٩٩٩ ١٠٠٠

rās saryâ; va amat kâr adâtîhâ, rās khûp; amat pavan çharag
 âsân yakhsenund; aêghash madam hachîshnih òl akhûrsandîh
 pavan çhand yehvûnêd; ôlâshân jvid jvid amat-ich aôganghêm,
 ayûf vahâg zebanûnâ havâ-and; va kalbâ-ich khazûrâ aôganghêm,
 zak î vôhâg, zebanûnâ. (18) Pavan çhand vakhshân vakhsh
 barâ yegavîmûnêd, afashân vakhsh va vakhshân vakhsh, aêmat
 bâên ârûdishna yegavîmûnêd; çhîgûn zak î amat hamâe, pavan-
 ich frazandân hû-bakhtagân, khâstâg mûn zak avar-mânand
 va yehamtûnishna vakhsh ghal sajîtûnêd. (19) Va madam
 mûnash pishna madam aîsh a-gûp barâ zebanûnâ, va frûkh-
 târ, va frizvânîg dâstâr, ghal pâdirânînid; aêgh, zak î pâdi-
 rângar çhand pavan yôm î hamînîg, va çhand pavan zak î
 zimzîg atapag-dâta, pavan bûn; dâtîhâ pishnih î anshûtâ va
 âtâsh pavan aêvag rûjagô shapân hamînîg, zak î zimistânîg.
 (20) Madam vastarg, amat mûn min dahîshna pâdirânînêd.

1. DM. ١٠٠١—2. DM. adds ١٠٠٠—3. DM. ١٠٠٠—4. DM. ١٠٠٠—
 5. DM. ١٠٠٠—6. DM. ١٠٠٠—7. DM. ١٠٠٠

- (21) *Madam tâvân î fratûm atapag-dâta, vinâs zyash ; tâvân zak î dadîgar va sadîgar vad dâhûm.*
- (22) *Va madam pêshîmârih va pasîmârih î madam âvâm afash vakhsh, va viehîra patash ; va chîgûn amat pavan frâj dâshstan î tûjîshna avâmân madam avâmân vad rûbâgîh î vakhsh pâdirânîhêd ; mâ baên ham babâ.* (23) *Va madam a-kârih î pîshna mûn Daëna lâ dastôbar.* (24) *Va madam zebanûnâ barâ zak-ich dînûtag pâh âe, amat frûkhtâr min avispârdan pâdirânînid vakhsh, va vakhshân vakhsh î patash ; pavan 2 shnat kâdâ mâdag-î ôl chand pâh madan.* (25) *Madam aêgh mâ zak î vakhsh lâ, mâ zak î ghal vabîdûnayên.* (26) *Va madam mâdag vakhsh vôchag, va shîr, va sar, va mûê kâr ; va avar-vâzîshnîh ôl akhûrsandîh ; va vakhshân vakhsh ; va tanû î shapîr î aêvag gaöspend-i, va dâdistân î aêvag aêvag.*

(21) Madam tâvân î fratûm atapag-dâta, vinâs zyash ; tâvân zak î dadîgar va sadîgar vad dâhûm.

(22) Va madam pêshîmârih va pasîmârih î madam âvâm afash vakhsh, va viehîra patash ; va chîgûn amat pavan frâj dâshstan î tûjîshna avâmân madam avâmân vad rûbâgîh î vakhsh pâdirânîhêd ; mâ baên ham babâ. (23) Va madam a-kârih î pîshna mûn Daëna lâ dastôbar. (24) Va madam zebanûnâ barâ zak-ich dînûtag pâh âe, amat frûkhtâr min avispârdan pâdirânînid vakhsh, va vakhshân vakhsh î patash ; pavan 2 shnat kâdâ mâdag-î ôl chand pâh madan. (25) Madam aêgh mâ zak î vakhsh lâ, mâ zak î ghal vabîdûnayên. (26) Va madam mâdag vakhsh vôchag, va shîr, va sar, va mûê kâr ; va avar-vâzîshnîh ôl akhûrsandîh ; va vakhshân vakhsh ; va tanû î shapîr î aêvag gaöspend-i, va dâdistân î aêvag aêvag.

1. DM. *ویدم*—2. DM. *د*—3. DM. adds *::*—4-4. DM. *ویدم*—5. DM. *ویدم*—6-6. DM. *ویدم*—7. DM. *ویدم*

(27) 𐭮𐭢𐭮𐭬𐭮𐭮𐭬𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮

(29) 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮
 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮

(27) *Madam avâm-âdmand avâm chîgûn âînîn nivêgînidan, avâm-kh'ishh pavan sûdagih lâ padîrêd; va amat avâm-âdmand pavan 3 zahîshnih kardag kard yegavîmûnêd, amat-ich pavan 2 zahîshnih, amat-ich pavan aêvag zahîshnih yegavîmûnêd, fratum shnat min nîyâzag î avgâm kh'ishh. (28) Madam avâm-âdmand madam lakhvâr kâhîdan, amat shnat shnat nivêgînid, zak lâ padîrêd; pavan chand lakhvâr-kâhyishnih va sachishna î hamâg î avâm-kh'ishh madam avâm-âdmand chîgûn yehvûnêd.*

(29) *Madam pâdirângarih, î aêvag jarpîh kardan, nikizishna min gêhânîg kâr, aêgh pavan aêvag bîrakh, min zak frâj pavan dadîgar, sadîgar, shashûm, nohûm shnat ôl gêhânîg kâr; aêgh, pavan aêvag chand jarpîh avzûn-dahîshnih î madam zak aêvag jarpîh yehamtûnêd; mâ baên ham babâ. (30) Madam pâdirângarih î aêvag gudâd pavan zimistâna, aêvag mashg î âvdân pavan hamîn; madam mûn nafshâ; aêgh, âkhar*

1. DM. adds ::-2. DM. 𐭮𐭮𐭮𐭮-3. DM. 𐭮𐭮𐭮𐭮-4. DM. 𐭮𐭮𐭮𐭮

۴ اڪووسو ۲ ل ۱۱ ۲۲۲ ۱۱ دس ۱ ل ۱۱ ۲۲۲ ۱۱ ۲۲۲ ۱۱
 ۱۱ ۱۱ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲

(31) ۱ ۴ ۱۱ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲
 ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲ ۲۲۲

min vizâyishna î pavan zimistâna bûn gudâd, pavan hamîn
 bûn mashg, pavan barâ saçhishnih î fratûm 10 lêlyâ,
 va min zak kâdâ birakh derangih î jvid jvid; min zak kâdâ
 zimistâna frajâm gudâd, hamîn rôeshâ mashk; aêgh, madam
 zak aêvag gudâd mashk çhand avzûn i pâdirângar ôl mûn
 nafshâ tûjishna; mâ baên ham babâ.

(31) Va madam vakhsh i jûrdâgân, zak î gaðspendân zâg,
 va pîm va mûê, aêgh jvid jvid vabîdûnayên. (32) Va madam
 pâdirângarih î jâmagiha va avzârihâ min lakhvâr avispârdan î
 ôl mûn nafshâ kabad nâmehashtîg manitunêd; aêgh, çhîgûn
 zak î amat hûspûrig, çhîgûn zak î amat ana-hûspûrig kâr
 framâyêd, çhîgûn zak î amat pavan a-kârih yakhsenunêd,
 vakhsh vakhshêd. (33) Madam vakhsh î zimîg î madam ramî-
 tunt, va zak î ana-madam ramitunt jûrdâg, amat min avispâr-
 dan î ôl mûn nafshâ pâdirâninîd. (34) Va aêdûn-ich vakhsh i

1. DM. ۴۵۰—2. DM. ۱۹۵۰—3. DM. adds :—4 4. DM. ۱۱۱۱۱۱—
 5. DM. ۴

Եւ յձեռնս Կ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ

CHAPTER XLI., SAGÂTÛM NASK.

(1) Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ

(3) Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ
 Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ

paîrâyagîhâ min zahabâ, va sîm, va môhrag va hân mandavamihâ, levatâ kabad dâdistân î baên ham babâ, mâ aôbash patvandîd.

XLI. (1) Burînag î Varistâna, mâdigân madam zak amat pavan aîsh paêtâg yehvûnêd pavan yâtûgîh dakhshag-âômand; va darmân barishnih zak î pavan yâtûg vîmârînid aîsh yekat lûntan î yâtûg pavan dâdistân va daênîg nîrang, mâ zak î amat pavan dâdistân daênîg nîrang. (2) Madam zak î amat pavan a-dâdistânîh, lâ pavan nîrang î daênîg, yekatlûnihêd; va madam zak î amat pavan aîsh aôsha nafshâ yemitunêd.

(3) Madam vara pasâkhtan î mainûg-zôrihâ bûkhtan airikhtan î ana-basân-âômandân î pavan yâtûgîh, yasharûbganîh, avârîg vinâs râyînîshnihâ nihûftag, patash paêtâgîh yehvûnêd; avgâm zyash sâjîshna vinâsîh, gâs zyash sachîshna. (4) Madam

1. DM. adds :--2-2. DM. Եւ Կարճ Եւ Կարճ Եւ Կարճ—3. DM. Կ—4. DM Եւ Կարճ

کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا ::
 (16) کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا ::
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا :: (17)
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا ::
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا ::
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا :: (18)
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا :: (19)
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا :: (20)
 کما لیسوا بدوید لید ددویرام بدوید کما لیسوا لید کدیرا :: (21)

mûn râd aîsh lâ khaditunt, haît aîsh mûn râd râe zist.
 (16) Madam yehabûntan i yehvânt î kanîg khâstâg manda-
 vam, amat-ich pavan minîshna aêvâch ôl ôlâ arjânig yehabûn-
 êd. (17) Madam kanîg mûn daêviyast min nafshâ pat
 hazalêd, ôl Mazdayasna-âe yehabûnêd; aêgh chîgûn pâtakh-
 shâê ôl Mazdayasna zak kanîg pavan kh'îshîh dâshtan,
 barâ baên bavîhûnastan, vad aêmat sardârîh i zak nîshâ
 pavan ôlâ gabrâ. (18) Va madam am mûn barâ, zîndag
 abû, madam sardâr. (19) Madam pishna khûp barâ kardan
 î pavan gûbishna gûbishna dâdistân i avartûm dâtôbar
 yehvûntan, akarj jvîtar lâ yehvûntan; î pishna mûn Daêna
 dastôbar. (20) Madam vinâs î abû pavan dashtân-mâh lâ
 vijârdan î bertâ î mad barâ-radîh; mâ zak î amat pavan
 dashtân-mâh râe vijârdan î bertâ vinâskâr; va chîgûn zak
 î amat bertâ benafshâ vinâskâr, va madan î barâ-radîh
 dakhshag. (21) Madam vinâs aêgh kadâm zak î avênâgîhâ

1, DM. ک—2. DM. ل—3. DM. adds ::

ואינא לן עסמא וזי ארזא עסמא וזי ארזא עסמא וזי ארזא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא

(25) עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא
 עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא עסמא

kerdârih patash ôl bûjishna aêdûn yehamtûnêd, amatash ôl
dânishna yehamtûnêd pavan patit-î î sakhtag min bûn barâ
vazlûnêd; kadâm zak î ôlâ î hûshiyâr avênâgîhâ kerdârih
patash lâ yehvûnêd. (22) Va madam 4 garâetar shaêdâ-
yazagîh, va 3 vadtûm vinâs î madam vabidûnând, va 10 î
frêh-jehishna, va 9 î merenchînîdâr i gêhân. (23) Madam
merenchînîdâr i gêhân. (24) Madam lâ-dûlauî, amat yemalel-
ûnêd, patash dravand marg-arjân.

(25) Madam kândidan î mainûg bakhshishnîg nêvagîh
 min gêhân, amat zak î yasharûb-gna baên gêhân vishâd
 sajîtûnêd; va chîgûn burîneg-âe mainûg zimîg zak î yasharûb-
 gna mardûm, va garzishna î âtâsh, mayâ, va aûrvara mainûg
 ajash; chîgûn bakhshishna î sardâr gabrâ bâhar madam azîrigân.
 (26) Madam 3 âinîneg gabrâ î yasharûb: aêvag î mas min mayâ,
 zimîg, va gaöspend, aûrvara; aêvag î hâvand, va aêvag î kas;

וַעֲמַד לְמִסְתִּירַי אֶת-פְּתוּחֵי הַבַּיִת וְאֵת לְמִסְתִּירַי
בְּרֵעֵי הַבַּיִת

(27) אֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי
 וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי וְאֵת לְמִסְתִּירַי

va mǝ rǎyînishna î chîgûn levatǎ kûnishnih î ôlǎshân î manda-
vam i 3 âinînag bîrûn.

(27) Madam garân pûhalîh î frâj-bûrdârîh ôl mayâ ayûf
 ôl âtâsh nasâê, mûnash levatǎ gaökâyîh; va garânîh î mainûg
 min nasâê î baên mayâ. (28) Madam kerfag î ôlǎ mûn nasâê
 anshûtâ va kalbâ, va zak î gaz, va vazaga, min mayâ barâ yehêt-
 yûnêd. (28^a) Madam zanishna î gaz, va vazaga, va avârîg
 âvig khrafstra, baên mayâ amat aêdûn shâyad, barâ barîshnîh
 î ajash amat shâyad. (29) Madam shnâyîshna î mainûg î
 gêhân, bêsh î shaêdân min zanishna î zak van-ich; rǎyînishnih
 va hû-dâg tôshtîh î hâm-shatra, va zak aêgh mǎ dakhshag. (30)
 Madam vinâs î ôlǎ mûn âkhar tôshtîh min hû-frâshmôg-dâta
 ayûzêd, va raêsha tekhnunêd, babâ sharîtunt yakhsenunêd,
 kâlâg-î adâtîhâ vabîdûnayên.

1. DM. 444—2. DM. 443—3-3. DM. 11039

(31) Madam Aûharmazda pavan khûrsandihâ yehabûnt
 i tôrâ i aêvag-dâta tanû pavan aiyyârîh ôl anshûtâ, zak i
 gaôspendân tanû hanâm, chîgûn dôgân jvid yegavîmûnêd pavan
 pânegîh; va âyazîshn-ich ôl nâmehashht paêtâg yazadân yehabûnt.
 (32) Madam aûstôfrîd i yazadân chim kardan ôl aôja avzûn i
 gadâ bâkhtârân pavan gadâ bâkhtârîh; patvastan i zak
 padîrishna, va pad-dahîshna nêvagîh sùd i ajash, dravîst dâshstan
 zak padîrishna pavan châr va tûbân; va mainûgîg vinâs pûhalîh,
 va stihîg vizand va ziyâna; bîmîh min dravîst lâ dâshstan i
 hamâe padîrishna baên patûgîh, patash zak i sej-ich madam
 kardan. (33) Sâmânîg dastôbarîh i patash aûstôfrîdan i aêvag
 aêvag min yazadân ôl mâ âînîneg hûnarîg dahâm; pavan
 yashtan avisparîshnîh lâ yehabûntan-i ôl stahmagân, avîrtar ôl
 ôlâshân i nâmehashhtîg manîtunîd; vinâs va tûjîshna i min
 yehabûntan-i ôl ôlâshân i pavan zak âînîneg; va kabad i
 baên ham babâ.

1. DM. ۳۰—2-2. DM. ۱۱۳۳۹۲ dôgânînîd.

(34) *Madam vizand va ziyâna i gêhân min âz, afash ham-vishûdagân; zak zyashân bûrdâr va aîyyâr, daèviyast, va kabad âinîmag gûrg, va khrafstra i srâdag srâdag; chîgûn patidan zyashân drûjih min bûn drûj; châr i pavan zôrînîdan i ôlâshân drûjih min merenchînîdan i vispa mardûm, kâdâ avârig stih dahishnân i mardûm aîyyâr.* (35) *Andarz-î ôl anshûtâ madam vâninîdan va zadan i ôlâshân yaôshdâsrînîdan i gêhân; afashân kerfag i patash paêtâg; sâmân i mainûgîg mizda i madam makhîtantan yekatlûntan i aêvag aêvag min gûrgân khrafstrân, baên ham mizda pâhlûmîh i zak i madam zanishna i 2-zang gûrg; mâ baên ham babâ.* (36) *Madam andarz-î pavan lâ yashtan i Ganrâg-mainûg va shaêdân; aêghshân yazishna va shnâyishna i jvîd-jvîd pavan kadâr âinîmag ana-âinin varz avîrtar; va vizand-î va ziyâna-î min ôlâshân ana-âinin dûsh-varz; pavan zak ana-âinîmagîh*

(34) Madam vizand va ziyâna i gêhân min âz, afash ham-vishûdagân; zak zyashân bûrdâr va aîyyâr, daèviyast, va kabad âinîmag gûrg, va khrafstra i srâdag srâdag; chîgûn patidan zyashân drûjih min bûn drûj; châr i pavan zôrînîdan i ôlâshân drûjih min merenchînîdan i vispa mardûm, kâdâ avârig stih dahishnân i mardûm aîyyâr. (35) Andarz-î ôl anshûtâ madam vâninîdan va zadan i ôlâshân yaôshdâsrînîdan i gêhân; afashân kerfag i patash paêtâg; sâmân i mainûgîg mizda i madam makhîtantan yekatlûntan i aêvag aêvag min gûrgân khrafstrân, baên ham mizda pâhlûmîh i zak i madam zanishna i 2-zang gûrg; mâ baên ham babâ. (36) Madam andarz-î pavan lâ yashtan i Ganrâg-mainûg va shaêdân; aêghshân yazishna va shnâyishna i jvîd-jvîd pavan kadâr âinîmag ana-âinin varz avîrtar; va vizand-î va ziyâna-î min ôlâshân ana-âinin dûsh-varz; pavan zak ana-âinîmagîh

1. DM. *madam vizand va ziyâna*—2. DM. *madam*

מֵי־הַיָּם וְשִׁרְיָתָא דְּכֹהֲנָיִם וְעֹרֵי־בָרִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים (37) וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים

(38) וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים
 וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים

(39) וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים

CHAPTER XLIII., JVĪD-SHAĒDĀ-DĀTA NASK.

(1) I.⁵ אֶתְּמַרְתָּ וְעֵשֶׁת־יָמִים וְעֵשֶׁת־יָמִים

*dûsh-varzîdârih patasâe stahmag patîh-ih i shaêdân madam
 dâmân yehvûnêd; va âhûg i drâyân gûyîh, va vizand-i ajash,
 râmishna i shaêdân min ham; avârîg i ana-âinîn. (37) Andarz
 madam adrâyishnîh, va avârîg khûp âinînîh baên khûr-
 ishna kh'ârishna chim, shôna, kâdâ kâr; shnâyishna i yazadân
 min zak kâdâ khûp âinîn-kârîh i anshûtâ; va âkh'îsh-dahag
 zak i a-dâshstan.*

(38) Dastôbar hîch kerfag 5 gâs rûjô shapân aêvag aêvag pavan âyazishna i kadâm yazadân mâhmântarih; va mizda va sûd i min yashtan i ôlâshân jvîd-jvîd baên nafshâ gâs; va hân-ich avzâr dâdistân i baên ham-srûb.

(39) " Hait yasharâyîh âvâdîh pâhlûm "

XLIII., I. (1) Jvîd-shaêdâ-dâta mâdîgân yehabantan i Aûhar-

I. DM. אֶתְּמַרְתָּ—2. DM. אֶתְּמַרְתָּ—3. Indicates Fragard I.—4. DM. adds ∴

לְמַשְׁמָרָא וּמַשְׁמָרָא אֲשֶׁר כָּד טַעְמָא שֶׁ עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד
 וּמַשְׁמָרָא אֲשֶׁר כָּד טַעְמָא (2) אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא

II. (3) אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא

III. (5) אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא
 אֲשֶׁר עָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא וְעָמַד מִשְׁמָרָא

mazda râmishna î anshûtâ min zak jîvâg aêgh mânishna mâdag-
 varihâ vabîdûnd, va sûd î min ham-dahishna. (2) Madam 16
 jîvâg î pâhlûm brêhînidan nâmehashtîg aûshmûrîd, paityârâg-ich
 î ôl jvîd-jvîd mad yegavîmûnêd.

II. (3) Madam nimûdan î Aûharmazda Daëna anshûtâan
 fratûm ôl Yima, lâ padiruftan î Yima min pêshagân Daëna
 âsrûnih, padiruftan i avârîg, patash frâdînidan, vârinîdan, va
 frâkhûnîdan î gêhân. (4) Madam çhim î âvâyishnîgîh i Var-
 î-Yima-kard kardan; framûdan âmûkhtan î Aûharmazda ôl
 Yima, kardan î Yima çhîgûn Aûharmazda framûd va âmûkht;
 mâ baên ham babâ.

III. (5) Madam zimîg mainûg âsânih min mâ
 vêsh; va ana-âsânih min mâ avîrtar; va mahîst shnây-
 ishna min mâ yehvûnt. (6) Madam vinâs î rîmanîh
 î min nasâe ghal-ich zak î kalbâ lâ khadîtunt pavan

1. DM. adds :

סאן מן נב לך: (7) מן נב ונשן ו ו נב ו א ו סאן
 ונשן מן ונשן לך לך ו נשן ונשן ונשן: (8) מן נשן
 מן נשן ונשן מן נשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן מן נשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן: (9) מן נשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן
 ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן

IV. (13) מן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן ונשן

tanû-âe debrûnân. (7) Madam khûrishna, vastarg, va gâs î
 mûn pavan nasâe aêvag-barîh râe rîman va marg-arjân yehvûn-
 êd. (8) Madam chîgûn chand pâhrîjishnih î anshûtâ avârîg
 pâkân min nasâe mûn pavan nasâe hân rîman yehvûnt
 yegavîmûnêd. (9) Madam râmishna î mainûg î zimîg min
 zarîtantan varzîdan, bêsh min lâ zarîtantan lâ varzîdan;
 va âfrîn î madam zarîtantârân; sûd kêrfag î min zarîtantârîh;
 mâdigân madam parvartârîh va pânagîh i Daêna
 afash râe. (10) Madam zanishna î shaêdan min rûdishna,
 vakhshishna, pazmagishna î jûrdâg yehvûnêd, va hûchîr-
 ishni² î anshûtâ min khûrishna. (11) Madam vinâs î nasâe
 pavan vinâskârîh nigânînîdan; chand zimân akârîh i zimîg
 î baên nigân vabidunihyên. (12) Madam zôr î shapîr Daêna
 pavan barâ marshtan î vinâs min anshûtâân.

IV. (13) Madam vinâs î drûjîdan î pusht-î madam

1. DP. adds ::—2. Perhaps *hûchîr-gâiyôîh*.

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי
 אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

(14) אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

(15) אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

(16) אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

V. (17) אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

(18) אֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי וְאֶשְׁתִּימִינִי

vashtamûntan î yehabûnt, va garânih î avârîg mîtrôân-drûj;
 bîm î pavan-ich stih afash yakhsenunishna, tâjishna î patash
 kardan frîzvânig. (14) Madam aêgh astûbânih î pavan Daëna,
 hanâ-ich paêtâgih amat pavan kolâ nêvagih zyash haît, ôl hama-
 daênân mûn pavan kh^vahîshna frâj yehtûnd râd yehvûnêd.
 (15) Madam patmân î khelmuntan î baên rûj shapân, avârîg
 pavan kh^vîshkârih rûjag yehvûnêd. (16) Madam garân vinâsîh
 î sûgand î kadbâ vashtamûnt; aîgh, jvid-îch min gûbâg tâjishnih
 î kh^vâstag sûgand patash vashtamûnt, ôl hamîmârântar kardan-
 ich î Mîtra, Sraôsha va Rashnû râê, shkaft aîb-dad, paîtîyârag
 ôl nafshâ tanû, nîshâ, va frazand, va kh^vâstag; garân pûhal
 î ôl nafshâ rûbân patvastan.

V. (17) Madam vinâs î aesma nasâê aôbash gûmîkht
 yegavîmûnêd, ôl âtâsh dêbrûntan; dênâ-ich aêgh chîgûn amat
 patash avinâs yehvûnêd. (18) Madam jûê î lâ hamîshag nâv,

שָׂמַח הָיָה אֶת־הַלֵּוִיִּם וְהַלְוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ מִן־שֵׁמֶחַ הָיָה אֶת־הַלֵּוִיִּם
 וְהַלְוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ לֵד אֲשֶׁר הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם
 וְהַלְוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (19) אֲשֶׁר הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ
 הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (20) וְהַלֵּוִיִּם
 הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ
 מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (21) וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ
 הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (22) הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם
 וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (23) הָיָה מְשׂוֹמֵר
 הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (24) הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם
 וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ
 הָיָה מְשׂוֹמֵר וְהַלֵּוִיִּם שָׂמְחוּ אִתּוֹ (25) הָיָה מְשׂוֹמֵר

amat mayâ patash vidârdan; va zak-ieh î hamîshag nâv, amat mayâ patash avzûdan kâmêd; bîm î min nasâe tamâ yehvûnt râe chand bâr chigûn nigîrîdan. (19) Madam margih î pavan vahân î mayâ va âtâsh, lâ mayâ va âtâsh, barâ min shaêdân pavan barîn yehvûnêd. (20) Va madam mas sûdîh î min vâran, lêvatâ vâridan î pavan nasâe, va khazân hîkhra. (21) Va madam masîh va shapîrîh i Jvit-shaêdâ-Dâta pavan shûyishna min avârîg srûb. (22) Madam rîmanîh î mîn ham-kerpagîh î lêvatâ nasâe, va ham-kerpagîh î lêvatâ zak mûn lêvatâ nasâe ham-kerpag. (23) Madam mar î dravand i yasharmaöga, î ana-yasharûb zîvandag, va min avâgîh pâhrikhtan. (24) Madam chand zimân rîmanîh, va min aôbash vazlûntan, mandavam aôbash bûrdan; pâhrîzishna î khânag mûn kalbâ ayûf mardûm baên vidêrêd, jîvag mûn aîsh patash barâ vazlûnêd; va khûrîshnîg avârîg mandavam î baên zak khânag baên 3 gâm; mâ baên ham babâ. (25) Madam nîshâ

1. DM. adds ::—2. DM. ועכשיו

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃ (26) וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃ (27) וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃ (28) VI. וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃ (29) וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃ (30) וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃ (31) VII. וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל מִדָּוִד׃

kûdag baên ashkam yemîtonêd, amat nasâê yehvûnêd; mâ baên ham babâ. (26) Madam vastarg î akâr va rîman; zak î pavan khshvash mâonghò shûst yegavîmûnêd. (27) Madam garân vinâsîh î vastarg çhand aêvag dhôvana ana-âînînihâ pavan nasâê frâj shêdkûnâ.

VI. (28) Madam zimîg mûn anshûtâ ayûf kalbâ patash vadêrênd çhand zimân min mayâ madam shêdkûnâ, va zarî-untan, ana-âvidânîh; va hamâg zimîg bîm î min nasâê tamâ yehvûnt râê nigîrîdan, âkhar mayâ madam shêdkûnâ; vinâs î amat lâ nigîrâê nasâê zak jivâg, ajash mayâ barâ aôbash yehamtûnêd; mâ baên ham babâ. (29) Madam nasâê min mayâ çhîgûn yehityûntan; patmânag î rîmanîh î mayâ î paîrâmûn nasâê; dagyâih âkhar min nasâê ajash barâ bûrdan; mâ baên ham babâ. (30) Madam aêgh hankhêtûnt î tanû va ast î vidardagân; mâ baên ham babâ.

VII. (31) Madam pavan çhand dûbârîdan î nasûsh drûj

1. DM. —2. DM, adds ::

۴۲ مژمژمان و ولژد د شوا لژوا و مژد ۴۱ لژود ۴ لژوا شوا
مژمژمان د مژمژمان و مژمژمان مژد د مژمژمان د مژمژمان د مژمژمان
د مژمژمان و مژمژمان و مژمژمان مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
مژمژمان و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
(32) و مژد و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
(33) ۴۲ مژمژمان د مژمژمان مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
د مژمژمان و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
(34) ۴۲ مژمژمان د مژمژمان مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
(35) ۴۲ مژمژمان د مژمژمان مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
(36) و مژد و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم و لژم
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
(37) ۴۲ مژمژمان د مژمژمان مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد
مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد مژد

madam anshûtâ va kalbâ î pavan barîn, va hanâ mûn pêsh
min barîn pavan âhûihâ î stih vidard yehvûnêd; hanâ î aêgh
vastarg î akâr zak î ghal shûyishna; katâra, chîgûn, shûyishna.
(32) Va madam garâê rîmanîh va garân vinâsîh i nasâê gûdan,
ôl âtâsh mayâ pavan vinâskârîh debrûntan. (33) Madam
zimistâna î shaêdân-dâta, saham, va tûnî, va mêgag; çhand
âinînag vîmârîh, avârîg kabad anâgîh, min nasâê karînidan baên
gêhân garây yehvûnêd. (34) Madam chîgûn shûshtan î dâr, va
jûrdâg, vâstra, mûn nasâê madam yehamtûnêd. (35) Madam
bezashgîh pavan mânsra, va kârd, va aûrvara; va chîgûn
aûzmûdan î bezashg; mizda baêshâzînîdârîh; mâ baên ham
babâ. (36) Va madam jîvâg î nasâê patash garavîhêd, zak-ich
î pavan vinâskârîh baên nigânîhêd; jvîd jvîd pavan çhand
zimânîgîh yehvûnêd. (37) Madam vesh mâhmânîh i shaêdân
tamâ aêgh nasâê nigân; kêrfag î nasâê nigânîh âshkârînidan.

1-1. DM. ۴۶۱-۴۶۲. From here some folios are again missing in
DM.—3. DP. ۴-4. DP. ۴۶۱

(38) *Madam darenga* î a-khârîshnîh î nîshâ î visastag mayâ, a-khûrîshnîh-ich î zak î âw-âômand khûrîshna. (39) *Madam ghûstan* î ayôkshûstîg va sagîg, hân-ich yâmag-î mandavam, mûn nasâe madam mad, lâ akâr vîchîrînid yegavîmûnêd. (40) *Madam gaôspend* î nasâe vashtmûnt; aûrvara î nasâe aôbash gûmikht yegavîmûnêd. (41) *Madam vinâs* î zôr ôl mayâ î nasâe-âômand debrûntan.

VIII. (42) *Madam khâna* mûn kalbâ ayûf anshûtâ baên barâ vidêrêd. (43) *Madam çhim* î nasâe râe baên mâna kadag çhand çhîgûn kardan; nasâe aôbash bûrdan; amatash avgâm yehamtûnêd âshkârînidan pâhrîkhtan; mâ baên ham babâ. (44) *Madam garih* va garân vinâsîh î marg vîchîrîh î kûn-marz. (45) *Madam nasâe* î hûshka î leçhadôn ghnat yemîtant. (46) *Va madam kerfag* î âtâsh î nasâe-pâk ôl dagyâh yehityûnt,

(38) *Madam darenga* î a-khârîshnîh î nîshâ î visastag mayâ, a-khûrîshnîh-ich î zak î âw-âômand khûrîshna. (39) *Madam ghûstan* î ayôkshûstîg va sagîg, hân-ich yâmag-î mandavam, mûn nasâe madam mad, lâ akâr vîchîrînid yegavîmûnêd. (40) *Madam gaôspend* î nasâe vashtmûnt; aûrvara î nasâe aôbash gûmikht yegavîmûnêd. (41) *Madam vinâs* î zôr ôl mayâ î nasâe-âômand debrûntan.

VIII. (42) *Madam khâna* mûn kalbâ ayûf anshûtâ baên barâ vidêrêd. (43) *Madam çhim* î nasâe râe baên mâna kadag çhand çhîgûn kardan; nasâe aôbash bûrdan; amatash avgâm yehamtûnêd âshkârînidan pâhrîkhtan; mâ baên ham babâ. (44) *Madam garih* va garân vinâsîh î marg vîchîrîh î kûn-marz. (45) *Madam nasâe* î hûshka î leçhadôn ghnat yemîtant. (46) *Va madam kerfag* î âtâsh î nasâe-pâk ôl dagyâh yehityûnt,

1. The reading of the word is doubtful as it is on a patch which is blotted.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

âtâsh i hikhra-pâk va khulâsp; zak-ich pêshagân-kârân jvid
 jvid baên kâr yakhsenund, kard kâr ôl dâta-gâs pâhriktan.

IX. (47) Va madam shûstan i rîmanân i pavan nasâe
 ham-kerpagîh va jumbishna; va hân hân viehîna i yaôshdâsragar,
 nîrang i shûyishna, mizda i yaôshdâsragarân stihig va mainûg-
 îg-ich. (48) Va madam ham-zimân ana-khûrsandihâ tâptan
 i khûrshîd, mâh, va star madam rîmanân. (49) Madam
 shnâyînîdan i yaôshdâsragar hamâg dâm i Aûhar Mazda, amat
 ôl rîman ângûn dahêd hû-yaôshdâsrîh, yehbûnêd aflash mizda.
 (50) Madam zôr ayyârih i ôl nasûsh drûj yehabûntan i ôlê mûn
 yaôshdâsragarîh lâ khavitunêd, ghal vabîdûnayên vinâs i puhal
 patash. (51) Madam pîrûjgarîh i Yatâ-yâhûy-vairyôg pavan
 drûj zadârih va baêshâzînidârih.

XIII. (52) Madam srâdag i kalbâan, arjânîgîh i kalbâ i

1-1. DP. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥—2-2. DP. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥—3-3. DP. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥—4. DP.
 𐭠𐭣𐭥𐭥—5. DP. 𐭠𐭣𐭥𐭥—6-6. DP. 𐭠𐭣𐭥𐭥—7. Better Yatâ-ahûg-
 vairyôg.—8. The contents of fragards X., XI., and XII., are here omitted.

XVI. (60-61) *Madam dashtân girâyih, zyash rîmanih, va ehand pâhrîkhtan î ajash; aîsh mandavam pavan dashtân rîman, va zak î akâr yehvûned; shûyishn-î min dashtân, avgâm î shûyishna, chîgûn shûyishnih; mâ baên ham babâ.* (62) *Va madam garân vinâsîh î dashtân marz.*

XVII. (63) *Madam marg-pûhalih î adâsht dâtôbarân.* (64) *Va madam pâhrîj î vars va nâkhûn, vinâs î min a-pâhrîjishnih.*

XVIII. (65) *Madam yasharmaoġih î mûn padâm, va khrafstra-gna, barsôm, ashtra, va sraošhâo-eharanâm jvîtar deprûnân, va yakhsenunêd aêgh zak î âvâyad.* (66-67) *Madam a-pasand va pûhal î madam ôlâ mûn hamâg lêlyâ barâ khelmûnêd, kh'îshkârih lâ varzêd; va pasand î mizda î ôlâ mûn madam min daênig la khelmûnêd, kh'îshkârih varzêd.* (68) *Madam rûbâgîh i sej î nihân-rûbishna pavan zak î sarîtar*

XVI. (60-61) *Madam dashtân girâyih, zyash rîmanih, va ehand pâhrîkhtan î ajash; aîsh mandavam pavan dashtân rîman, va zak î akâr yehvûned; shûyishn-î min dashtân, avgâm î shûyishna, chîgûn shûyishnih; mâ baên ham babâ.* (62) *Va madam garân vinâsîh î dashtân marz.*

XVII. (63) *Madam marg-pûhalih î adâsht dâtôbarân.* (64) *Va madam pâhrîj î vars va nâkhûn, vinâs î min a-pâhrîjishnih.*

XVIII. (65) *Madam yasharmaoġih î mûn padâm, va khrafstra-gna, barsôm, ashtra, va sraošhâo-eharanâm jvîtar deprûnân, va yakhsenunêd aêgh zak î âvâyad.* (66-67) *Madam a-pasand va pûhal î madam ôlâ mûn hamâg lêlyâ barâ khelmûnêd, kh'îshkârih lâ varzêd; va pasand î mizda î ôlâ mûn madam min daênig la khelmûnêd, kh'îshkârih varzêd.* (68) *Madam rûbâgîh i sej î nihân-rûbishna pavan zak î sarîtar*

1. DP. adds ::—2. DP. 𐭠𐭣𐭥𐭥—3. DP. 𐭠𐭣𐭥—4. DP. repeats 𐭠𐭣𐭥—
5. DP. 𐭠𐭣𐭥—6. DP. :: 𐭠𐭣𐭥

- (75) 𐬨𐬀𐬰𐬌𐬎𐬎 𐬎𐬀𐬎 𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬎 𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬎 𐬎𐬀 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀 𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀 𐬎𐬀
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 :
(76) 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 : (77) 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 : (78) 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 : (79) 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 : (80) XX. 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎
𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎 𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎𐬀𐬎

(75) Madam pûrsidan î Zaratûshstra min Aûharmazda: chigûn, pavan mâ avzâr, stûbinîdan î Ganrâg-mainûg, avârig shaédân; afash pasakhûn. (76) Madam shnâyishna î Vohûmana amesûspend min shûstan lakhvâr ôl kêr yehetyûntan î rîman vastarg; spâsî baên Aûharmazda pavan gûftan zyash pâhrîj vastarg. (77) Madam dâsra î anshûtâ rûbân zûshâram râê bavâ yehabûnd; ôl aêgh chigûn ôl frâkhtan î ôlâ mûn yehabûnt madan. (78) Madam sajîtûntan î Vohûmana ôl padîrag yasharûbân rûbân, paêtâginîdan zyashân gâs, nivêginîdânî ôl mîzda, va khûshnûd sajîtûntan î yasharûbân rûbân ôl zyashân, ôl Aûharmazda amesûspendân gâs î zahabî kard. (79) Madam tars î shaédân min bôê î yasharûbân, bîm zyashân min zerkhûnîshna Zaratûshstra yehvûnt.

XX. (80) Va madam rabâ nîrûgîh î bîshîg-chîhar aûrvara pavan nîrûgîg lakhvâr dâsh-târih î kabad paîtîyârag; yehabûntan

۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

۱۱۱۱۱۱۱۱ (81) XXI-XXII. ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ (82) ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

CHAPTER XLIV., HADHAÖKHTA NASK.

(1) ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

î Aûharmazda pûr srâdag aûrvara ôl baëshdzinidârih î dâmân
 min akhdagih; va pîrûjgarîh î Gaökerena aûrvara, î haît î zak
 haöma î spaêta, min avârig aûrvarân, pavan baëshhâzinidârih;
 va kh'ishkârîh î Airman pavan bezashgih î gêhân.

XXI-XXII. (81) Âkâsîh î madam zak nîrang zyash pavan
 bûn-dahîshna stahmagîh î drûj patash barâ kâst; va rabâ
 nîrûgîh î Aîrmân-kh'âyishnîh, va Ahûnavar, va hân Gâsânîg
 Avistâg, pavan lakhvâr dâshthan î shaêdân min drûjinîdan î
 gêhân î yasharâyîh.

(82) Haît yasharâyîh pâhlûm âvâdîh; haît âvâdîh
 yasharâyîh pâhlûm.

XLIV. (1) Hâdökhta chîgûn haît 3 banjishna, ash baên
 133 burînag; fratûm 13 bûrînag, mâdigân madam chîgûnîh

1-1. DP. ۱۱۱۱۱۱—2. DP. adds :

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

(3) ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰
 (4) ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰
 (5) ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰
 (6) ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

î Ahunavar aûshmûrishna, zyash mainûg sûd î min frâj srûtârih; va mâ baên ham babâ. (2) Andarz-î madam vichîdan dâshtan î mainûgîg va stihîg dastôbar, pavan dastôbar kardân î kolâ kâr, dâshtan î zak-ich î dastôbar dastôbar.

(3) Madam 21 radîh î mainûgîhâ pavan Aûharmazda, va stihîhâ pavan Zaratûhshtra, mûn pavan ôlâshân haît yazadân âyazîshna dahâmân râyînîdârih. (4) Madam kâr î baên jvid jvid 5 avgâm i yôm va lêlyâ; va pûhal î ôlâ mûn baên âyazîshna î gâsânbâr barâ drâyêd; zak mûn myâzda î gâsânbâr sâjîshna lâ sâjêd, va mûn-ich baên avârîg âyazîshna î yazadân sûdag yehvûnêd. (5) Madam çhîgûn dâshtan mâ levatâ kardân î radpêshag, sardâr-mard pêshagîgân; zak mûn vinâs î jvid frîzvânîg vijârêd; va zak mûn pavan-ich frîzvân lâ vijârêd; mâ baên ham babâ. (6) Madam sâmân mûn dahâmîh patash nivârihêd.

1. DP, adds :-2-2. DP. ۱۱۱۱۱۱۱۱-3. DP. ۳۳۳۳۳۳-4. DP. ۴۴۴۴۴۴

۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

(13) ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 (14) ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 (15) ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

CHAPTER XLV., STAŌTA-YASNYA NASK.

(1) ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

va stihîg kh^vishkârih ; sardârishna i kh^vishkârân, afashân amâvand
 avzârân ; hamâg yasharâyih kârân kâdâ. (12) Yasharâyih ârjûg
 afrûj, kerfag mizda, kolâ aêvag madam aêvag ; afash pasijag
 ôl zak î yemalelûnêd aêgh :—“Hâdaökh^ta mûn yasharâyih dâr-
 ishna ; aêgh, yasharâyih pavan tanû î gabrâ mâhmântar barâ
 vabîdûnayên.”

(13) Avdûm 19 burînag baêshâz vâvar, hast baêshâz mûn
 pavan vâvarân frâj-gûbishnih, avzârtûm pavan yazadân shem.
 (14) Cigûnih-ich î pûr-pâyîdîh gûbishnih, î hú-chîhar, vichînatûm,
 pasijag, zak î yemalelûnêd aêgh :—“Zak ratû yazem nêvag i
 bûland Hâdaökh^ta, mûn min ôlâ barâ harvispa srûb-î Zarat-
 ûhshtra zôhr barişnih, madam aimîdînend.

(15) “Haît âzâdîh pâhlûm yasharâyih.....”

XLV. (1) Yashta gâsân chîgûn fratûm zâg î Ahunavar,

1. DP. ۱۱۱۱۱۱۱۱

THE DĪNKARD.

BOOK VIII—(continued).

CHAPTER XXII., DŪBĀSRŪJĪD NASK—(continued).

(1) One of the (next) twelve sections (of this Nask) is the *Pasûsh-haûrvistâna*,¹ about the selection of the *pasûsh-haûrva* by the guardian (*pâs*) of sheep and cattle, the guardian² with various *pasûsh-haûrvas*; about the guardian's recognition of their respective fitness; (and) whatever is on the same subject. (2) And the extent³ of the maintenance⁴ of authority⁴ existing in a *pasûsh-haûrva* for the *pasûsh-haûrva*-ship, after his appointment by the guardian or shepherd.

(3) And about the guardian's providing beddings (*jâmag*), (and other) appliances (or necessaries) for the *pasûsh-haûrva*, and giving the amount⁵ of wages^{5a} in the daily food (supplied) to the *pasûsh-haûrva*, and the food⁶ for the dogs also during the end⁷ of winter, and, before all, the fire required to be kindled in the sheepfold⁸. (4) About the mode of arranging the sheepfold lawfully, and the seat of the *pasûsh-haûrva*, and the fire for the dogs, and the means (*avzâr*) of lodging⁹ and food¹⁰ for the *pasûsh-haûrva* in the sheepfold; the sin which proceeds by using a different mode; (and) whatever is on the same subject.

¹. "The code relating to the *pasush-haurva* (the dog that guards and protects sheep and cattle)." The Av. word is a compound of *pasu* "sheep or cattle," and *haurva*, "a guardian," "a protector, from Av." rt. *har*, "to protect."
². Reading *pâs*, Pers. *pâs*, "a guard," "a sentinel." ³. *Patmânag*. ⁴⁻⁴. *Sharit-dârîgîh* for *shariûâih-dârîgîh*. West; *shalit-dârîgîh*, "authorised efficiency." ⁵. *Sâmân*, "extent," "amount." ^{5a}. Av. *mîzda*. ⁶. *Pishna*, comp. Av. *pîhwa*. ⁷. *Payâv*, Pers. *payâb*, "end," "extremity." ⁸. *Pâh-hasta*, Av. *pasu-husta*, wherein *hasta* means "an abode," from rt *had*, "to dwell." ⁹. Av. *maîtha*, "dwelling," and *nmâna*. ¹⁰. Pers. *tûshah*.

(5) About the diligence of the pasûsh-haûrva, and about the supervision of the cattle asleep at night, (also) among flocks that are miserable (*mûst-bârân*)¹; the protecting (*pânag*) dog has (then) no beddings, nor pillows, nor is he comfortable²; every night he has to go three times among all flocks, except when they are counted by one of the chiefs³ who are apprehensive⁴ about (them); every day at dawn they shall go about among the flocks, reciting⁵ prayers⁵, in order to inspect (them), (and) to apply remedies properly to those that are sick, or (*va*) wounded, or bleeding⁶, or defective, (and) to watch (them); the sin⁷ resulting from (their) ruin (*visûdagih*)⁷; (and) whatever is on the same subject.

(6) About that which he (the dog) has to do while a number of co-offspring⁸ is begotten by the sheep; and (about) the harm (*vinâs*) when (he does) not (do so), or shall do otherwise. (7) About his fully knowing whose offspring (it is); that is, of which sheep. (8) About the halter⁹ and means of his (*zyash*) for keeping back the wolf-thief from the sheep, (and) the salvation of his sheep when frightful (*shkaf*) cloud, and wind, and rain happen (*yehvûnêd*), and when at the fords¹⁰ of rivers (those) very needy (creatures) arrive for a resting-place (*nisishna*) facing (*patirag*) an unfordable¹¹ (locality); and when it is not possible for him to save all, he has to save those of greater¹² price¹², or much bigger¹³ (animals).

(9) And about his guarding the sheep from the pasture-ground of others; (and) the atonement for the sin of not guarding them, in case of the eating (and) damaging of the corn and grass

1. Lit. "misery-bearing," or "loaded with sickness." 2. *Basim-âômand*. 3. Pers. *pad*, "a guard," "a sentinel;" Av. *paiti*, "a master." 4. *Bim-âômand*. 5-5. *Pavan gûbishnih*, lit. "with sacred recitations." 6. *Rijag*, comp. *rikht in*, "to pour." 7-7. West; "the sin owing to worrying them." 8. *Ham-vachag*, Pers. *ham-bachah*. 9. Reading: *shûlan*, comp. Pers. *shûlân*, "a halter," "a noose." 10. *Vidarg*, (Av. *tere*, "to cross") "a passage where a water may be crossed by wading." 11. *Dûsh-pây*, lit. "of bad-footing," or "impassable." 12-12. *Mas-arjtar*, "of greater value." 13. *Miragtar*, comp. Pers. *mîrah*, "the master of a family." DM. may be read *miragtar* or *maragtar*, Av. *mar*, "to count." Pahl. *mar*, "number." West: "the more in number."

of others by the sheep. (10) About the extent of the preservation¹ by the pasûsh-haûrva's driving² the sheep off from the corn (and) fodder of different kinds belonging to others, just like that of what one calls the most miserly³ pig³; know that (*havât*) whatever is excreted⁴ by those sheep (is) the food⁵ of the pig, which feeds upon the dung⁶ of its own sheep⁶; also it shall commit another sin⁷, since it freely³ feeds upon⁸ (its) progeny, too, at birth.

(11) About the meeting⁹ of the sheep in a warm or cool place, (and) the indication¹⁰ (thereto) by the pasûsh-haûrva. (12) About the characteristics of sheep from one to four years of age. (13) About the suburb¹¹ of the guardian (of the sheep), where one recognises the pasûsh-haûrva when that dog comes; how it is when the pasûsh-haûrva has to keep the sheep out¹² of the sheepfold¹²; how it is when they are to be driven to the suburb of the guardian who¹³ takes care¹³ (of them). (14) And about the coming of the guardian on the sheep's path which is provided¹⁴ (*pasijag*) from the suburb of the guardian to the flock.

(15) About the guardian who (*amat*) withholds the daily food¹⁵ of the pasûsh-haûrva, and (prevents) his¹⁶ movement¹⁶

1. *Dâshtan*. 2. *Râyinîdan*. 3-3. Pers. *gûr*, "a miser," or *gól*, "a fool," "a stupid man." *Khazûrâ*, "a pig," "a hog." Comp. Arabic *khanzîr*. 4. *Paêtâg*, "apparent from," or "is produced by" them; meaning, waste matter, dung, etc., excreted by them. 5. *Vâstra*, generally "fodder." 6. Comp. Pers. *aspa-khûl*, "horse-dung." 6-6. That is, the sheep of which the dung, was consumed by the pigs that were kept near the sheepfold for that purpose. Here the word *nafshâ* might be taken as a corruption of *najasâ*, from the Arabic *najas*, "dirty matter"; hence it may be rendered thus: "the pig which eats off (*frâj*) excreta or sheep-dung." 7. The eating of *nasu* being regarded as sin by the *Vendîdâd*. 8-8. *Frâj frâj khûrêd*. 9. Comp. Pers. *garang*, "a place appointed for a meeting." It also means "the rendezvous of an army." 10. *Nîshân*, "sign"; West: "the indication of an assembly place (*garang*) for the sheep, in a warm or cool locality, by the shepherd's dog." 11. *Vis*, comp. Av. *visya*. 12. *Frâj pâh-hasta*. 13-13. *Pâhrîj*, that is, who takes care of the sheep in case of sickness. 14. West: "provided (for the flock)." 15. Comp. Pers. *rôzi*, "daily food." 16-16. *Ash rubishnîh*, meaning, the dog's movement. West: *khayâ-rûbishnîh*, "the exhaustion of life."

thereby; after the fourth (day of) starvation¹ it is proper² for the pasûsh-haûrva to kill a sheep for (his own) nourishment³. (16) About a sheep in a flock, which comes to be slaughtered owing to (its) sickly⁴ condition⁴, the share of the butcher therefrom, that of the pasûsh-haûrva, that of the dogs, and the number⁵ of pieces⁵ (to be made) out of one sheep. (17) About the extent of (their) movement⁶, and their light⁷ burden⁷. (18) About the sin of the guardian in regard to the pasûsh-haûrva, through (his) unfairness as to the work (exacted) and the reward; the punishment of the pasûsh-haûrva during (his) watch (*pâs*), for improperly tending the sheep, (and) worrying (them) through work; his punishment, and the work of injury therein; that means (*yehvânêd*) the unworthiness of his reward; and the decisions (as to the dispute) between the guardian (and) the pasûsh-haûrva.

(19) About the guardian's instruction to the pasûsh-haûrva, for controlling⁸ the sheep in a peaceful⁹ manner⁹; when the pasûsh-haûrva heard (his) singing¹⁰, that instruction was through a vocal¹¹ method¹¹; and when (the dog) did not listen to the music, (he was made to listen to it) even by beating; (and) the extent¹² of that beating for giving instruction¹². (20) About the consanguinity (*khvîshîh*) of the pasûsh-haûrva, resulting from (his) employment¹³ at the season¹³ of procreating offspring. (21) About the solemnization of the Gâhanbârs, and other acts of merit that are obligatory.

1. *Atapag-dâta*. 2. *Sharitâ*. 3. Reading: *pishna*, Av. *pithwa*, *pitu*, "food." 4-4. *Âzârihâ*, comp. Pers. *âzâr*, "sickness," "disease." 5-5. *Kardag mar*. 6. Namely, the extent within which the sheep-flock has to move about. 7-7. *Bâr i âsân*. That is, the light burden of the wool of the sheep which was sheared from time to time. West: *afashân bâr va khasân*, "and their pregnancy and growing old." 8. *Sardârinidan*. 9-9. Reading: *âshtîhâ*. West: *ajâdîhâ*, "reminders." 10. *Gûsân*. 11-11. *Pavan milayâ ûnîn*. 12-12. *Sânân i zak frahângig zadam*. West: "the means of that instructor being a blow." 13-13. *Rôzgâr i zimânag*, comp. Pers. *rôzgâr*. West: "as regards its employment (*rôzgâr*) at the periods of satisfying menstrual excitement."

CHAPTER XXIII., DŪBĀSRŪJĪD NASK.

(1) The first section of the (next) thirty-five is the *Staōristāna*¹, a book about the sins affecting the soul, due to (*min*) (one's) unlawfully beating and wounding cattle² which are beasts of burden; the atonement³ and penalty³ for it to one's own cattle, and that⁵ which when (it is) a beast of burden, (and), that which when (it is) a small cattle, during⁴ one's⁴ life. (2) That⁵ which³ when one smites them on the veins⁵; that which when (one smites) them on the flanks⁶; that which when (one smites) in front; (and) that which when their flanks are so smitten that it proves a complete⁷ (or fatal) beating⁷. (3) As to the beating, too, of other limbs, that which is the beating⁸ in front⁸; though that beating, when one smites, (proves) no fatal beating, like the beating on the flanks. (4) And that which, when one so beats that the beating on the flanks amounts⁹ to an entire beating; and that which when one thereby strips¹⁰ off the skin, and that which when one thereby takes¹⁰ off the flesh; that which when he is cutting¹¹ it, (and) that which when wounds¹² or serpent-scourging¹³ (are) on it. (5) That which (is) also about making the dog pasūsh-haūrva dumb (*gung.*)

(6) About bruising¹⁴ the limbs of birds and plucking¹⁵ (their) feathers¹⁵, such as when it is entire smiting, and such as when it is not entire smiting. (7) And the unlawfully smiting on the fish, that which is when it shall make their

1. The code relating to beasts of burden. 2.2. *Ī madam staōrān*, lit. "which (are) about or as regards..." 3.3. Reading: *tāvān*, comp. Pers. *tāvān dādan*, "to pay a fine," meaning thereby, atonement and penalty. 4.4. *Pavan khayā*. 5. Reading *jāyāy* (see the Pahl-Pāzend Glossary, *s.v.* *jāyā*, page 6). West: *dakhshak*, (with) "a brand." 6. Comp. Pers. *pahlū*, "side." 7.7. *Hamāg-zanishnih*, lit. "all or entire smiting (or destruction)." 8.8. That is, the beating on the front limbs. 9. *Hāvand yehamtūnéd*, lit., "reaches in equality to." 10. *Ramātunéd*, "throws off." 11. *Burīn*. 12. Comp. Pers. *khīm*, "a wound," "pus." 13. Comp. Av. *ashtīrām-mairīm*, Pahl. *mār-jan*, corrupted into *mārvan*. 14. *Zanishna*. 15.15. Av. *parenu*, *parenavō*; Pers. *par*, "feather." West, *parrunavishnih*.

flesh uneatable. (8) The consideration as to the careful¹ and advantageous beating¹ of sheep; about decisions as to the (beating of) different kinds, which are severally to be considered² as advantageous beating or as attentive beating; many a decision (of that kind); (and) whatever is on the same subject. (9) About the atonement for making the sacred garment³ of leather or canvas (*tatag*) for anybody; (and) the sin of kindling⁴ a fire whereby to roast the flesh which is stolen or plundered [(*hazaldag*)].

(10) About the meritoriousness of all those whose (*aêgh*) activity is wise, and the reward of a virtuous (sense of) judgment (*dinâg*⁵); (about) the sin of all those whose activity is ill-informed, and the punishment of evil judgment; it is goodness always⁶ to make him who is pious develop in (divine) wisdom, and to make him who is wicked diminish in the evil knowledge of the world.

CHAPTER XXIV., DÛBÂSRÛJÎD NASK.

(1-2) The second section is the *Arejistâna*, a book about the value of the animate, and also that of the inanimate property, (and) of small eatables, severally; the requirement of knowledge therein, (there being) no decree nor decision also about them; and (about) making an attack on a pious man, (that) on the Âtash î Behrâm, the *baödyôg-zed* sin; (and) the value of the atonement (for them).

CHAPTER XXV., DÛBÂSRÛJÎD NASK.

(1) The next (*Jadîgar*) third section is the *Arataêstâr-istâna*, a book about the worthiness of smiting the wolf; among wolves the smiting⁷ of those that are two-legged (wolves) is greater⁸ smiting⁸ than (that) of those that are four-legged⁹.

^{1.1.} *Nigârishnîg va sûdagîhâ*; West: "noticeably and worryingly." ^{2.} *Dârishna*. ^{3.} *Vastargîh*. ^{4.} *Farûgîdan*; comp. Pers. *afrûkhtan*, *afrûjîdan*. ^{5.} *Dinâg* may be read *îvâg*, "place." ^{6.} *Patvastargîh*. ^{7.} *Khastan*, comp. Pers. *khastan*, "to make an attack," "to wound." ^{8-8.} *Zanishna-tarih*. ^{9.} Meaning, those warriors who are wolfish in character.

(2) About the choice of daily food for the warriors, of beasts of burden, and clothings, and equipment and other¹ gifts¹ for the warriors, which shall be given to them; (also) the choice of the horse for each one, and accoutrements². (3)¹ About training a cavalry³ soldier³ before sending him to smite enemies. (4) About the duty⁴ of a warrior to take care⁴ of (his military) resources (*châr*) in the smiting which the enemies cause, in the slaughter of the army⁵ and battle. (5) And about the sinfulness of the clan and the family of a warrior at the approach of a battle; and what is the atonement for wounding and damage, what is that for deforming (*a-pairâig*)⁶ (people) thereby, and what is that for the *margarjân* act thereby.

(6) About the signs⁶ of (distinction of) the warriors who wear armour, and of those who do not wear armour. (7) About the grades of the general and other officers (*padân*) over the army, in regard to (their) daily provisions, and share (*bâhar*), and honour; and (those) of their subordinates; and the number (*marag*) of brave soldiers (*gârd*) under each one of the officers. (8) About the gifts unto the brave soldier for the protection of his person and dwelling (*bânag*). (9) And about the number of brave soldiers when the king of kings goes to battle. (10) And about the measure of daily food of two warriors, (namely) of meat, and milk, and bread, which is also a demonstration of the good⁷ conduct⁷ of the warriors in the (*zak*) good eating thereof; and the reason of its increase, and the evidence of weighing (the food); and (about) the beasts of burden, and the tents⁸ of canvas⁸, and accoutrements (*avzâr*) of swift⁹ horses⁹ unto (*madam*) the

1-1. Reading: *avârî-yânagîh*, for *avârîg-yânagîh*; comp. Av. *yâna*, "gift."
 2. *Zayana-avzâr*. 3-3. *Gabrâ aspa* for *gabrâ î aspa*. Otherwise: "about having a man's horse trained." 4-4. *Pâhrîjishna kârîh*, Pahl. *kâr*, "duty." 5. Reading: *lashkâr*, "army," or *raêsha-gar*, "a wounder." 6. Badges. 7-7. Reading *vêh vînagî*, lit., "good seeing." West, *nimâyînishna jangânînak*, "for the sake of providing guidance and causing contests." 8-8. Reading *bûn kanugîh*, for *bûnag kanûgîh*, compare Pahl. *bûnag*, "a dwelling," "a tent," "and Pers. *kanû*, "hemp." West *bûn kôkîh*, "of the original village." 9-9. Comp. Pers. *fars*, "a horse", "a mare," and *tak*, "swift." West reads *firistag* "being sent (unto the troops)".

soldiers. (11) And about the cutting of medicinal¹ herbs¹ for the veterinary surgeon (*staōra-bezashk*); and the store of arms² and accoutrements², (and) other things which are required with an army (*lashkar*). (12) And about the eating³ and drinking³ of warriors on the day of battle, (namely) meat and whatever their food is; even so (about) the food of the horses.

(13) About the wealth which the non-Irānian brought; this is declared by him, thus:—"I⁴ (bring it) as (*mâ*) for the wolf, so (*mâ*) for the friend⁴." (14) About the display of love by the warriors (when) together, the mutual (*hamâh*) helping of one another, their obedience unto the commanders, and their deliberate⁵ resignation of the body to death; and having heard of spiritual rewards (in heaven) their doubtlessness as to the *Tan-î-pasîn* (the future embodied existence).

(15) And about the choice of a commander over the army, also as to the law of sending (him to battle), (and) his recognition of the aptitude⁶ of the soldiers severally as to the skill which is theirs. (16) About estimating⁷ the strength (and) military resources of the army (by comparing them) with those of the enemies; namely, how it⁸ shall fight in battle, (and) how it is when it shall abstain from it. (17) About those of the warriors who shall quit (*shedkunând*) useful property (or) things for their safety (*bâkhtan*), when there is danger in the neighbourhood from a distant stronghold, or there is danger to a neighbouring stronghold from a distance. (18) About the place where, when it is necessary for warriors to engage in battle, no horse being available, it is proper (for them) to seize upon several horses from a herd of horses. (19) About the good news⁹ of the sentinel; what kind of information is given to the army and the commander, from which this is manifest whether it is good that the enemy be dead, or fled (*varîkûnt*).

1-1. Comp. Pers. *nashag*, "herbs." 2-2. *Zayana avzâr*. 3-3. *Vashtamûntan*, "eating and drinking." 4-4. West: "I, too, am assisting even the wolf." 5. *Minishnîg*. 6. *Shâyindagh*. 7. *Handâzishna*. 8. The army. 9. Reading *nishâk*, "sugar," or *vashâk*, "good news."

(20) About a demonstration whereby they cause terror and fear (*nahâr*) in the enemies. (21) About the dispute of the commander of the army with the non-Îrânians before a battle even through messengers; and (his) argument for calling¹ them to submit¹ to the king of kings, and to the Religion of God. (22) About admonitions to soldiers, and the announcement of special² duties² in battle to each one (soldier) as (his) share³ in the organization³; and the good⁴ tidings⁴ unto the soldiers, as to the reward of the workers, telling and informing the soldiers as to the causes of *marg-arjân* sinfulness, the worthiness of smiting the non-Îrânians, the commandment of God about smiting them, when they shall not accept subjection (*airâh*); exhibiting⁵ the sublime reward and recompense which are declared by the Religion for smiting them, and the legal⁶ decisions of Îrân⁶ (thereupon). (23) And about not uttering on the day of battle words⁷ of annoyance⁷, nor any information among the soldiers which⁸ produces fear in the soldiers⁸, except (*barâ*) uttering that which is delightful, that which is joyful, that which keeps up the heart, (and) increases (their) vigour. (24) And about the *yazishna* ritual (to be performed) on the day of battle, and on the evil⁹ result⁹ of the war; and the tree of *baresma* for that *yazishna* ritual; and the Avesta (to be recited) during fighting, (and) at the shooting¹⁰ of the first arrow into the sign marked¹⁰; the consecration of the water which is nearest to the place of battle, also by bringing *zaôthra* (consecrated water); and the beginning¹¹ of the fight, that is, with what weapons and appliances they are to fight first, and from the beginning till the end.

1-1. *Karîuntan*..... *bandagîh*. 2-2. *Nâmchashtig kâr*. 3-3. *Bâhar î vêêrâêih*. 4-4. *Nîvêgînîdan*; Av. *nî-vid*, "to call." 5. West *va mânâk*, "and the equally (great reward.....)." 6-6. *Dâlistânîgîh î Airân*. 7-7. *Milayâ î bîshîdârîh*, lit., "words which hurt (others') feelings." 8-8. *Mûn spâh nahâr yehabûnêd*, comp. Pers. *nahârîdan*, "to be terrified," "to decay," "to be a'raid of." 9-9. *Dûshkûnishna*, lit., "evil doing or work." 10-10. *Zak î fratâm tîr bâên shadîtûntan nîshîn dâsh*. West reads *nîshan vêh-dât*, his rendering "being the first arrow well-delivered into the mark shot at." 11. *Patisâra*, lit., "towards both the ends (of a thing)."

(25-27) About the proportion (or number) of those who shall keep arms¹ for fighting soldiers, and who shall take back from the fighters, after the victory over the non-Îrâniâns, the non-Îrâniân hostages (*grûb*) and captives (*vardag*); and their turning back to several measures (*patmânag*) of distance from their² arms (and) accoutrements; and the bringing of remedies for the wounded³ and weak³ (soldiers); and the depositing of the arms and accoutrements; (and) the taking⁴ of hot bath⁴, and giving relaxation to the body, (and) making⁵ thanksgiving offerings⁵; the blood-shedding⁶ of offenders⁷, and the bringing of remedies for the wounded³ and invalid⁵; and the consigning of arms and ammunitions back to the arsenal (*ganj*); (and) having carried the hostages back to their own (people), the distribution of (their) shares; and also several other things which are on the same subject.

CHAPTER XXVI., DÛBÂSRÛJĪD NASK.

(1) The fourth section is miscellaneous, about a hot bath; in what sort of a house (it is to be taken); and the place where the hearth is taken care of, and its protection by conveying it there; (and) whatever is on the same subject. (2) And as to the strength of the ground, it shall be rendered dry⁸; and as to that of the fire it shall be done in the same (*zak*) manner (*babâ*)⁹. (3) About food and other¹⁰ things¹⁰ which are prepared by means of fire; (and) the care of the fire for the same purpose.

1. Comp. Av. *zaya*. 2. Of the non-Îrâniâns. 3-3. Comp. Pers. *sitih*, "weak;" or *sutuh*, "afflicted." West: *asatagân va satagân*, "the unfatigued and the fatigued." 4-4. Comp. Pers. *garmâbah*, "a hot bath." 5-5. *Kard sepâsân mizda yehabûntan*. West reads:—*va tanû âsânînidan kard sazâyishn mozd yehabûnt*, "and the relaxation of the body effected, the reward of merit is given." 6. Comp. Pers. *pazd*, "blood," hence *pazdinîdan*, "to cause blood-shed." West: *fizdagînidan*, "to search (offenders)." 7. *Vinâs-kârân*. 8. Reading *a-sîp*, "without moisture or flowing water;" comp. Pers. *sîb*. 9. That is, for the purpose of taking a warm bath, there must be a house suitable for it, and the ground and the hearth for that purpose shall be taken care of, and kept as free and far from moisture as possible. 10-10. *Arârîg kâr*, lit., "other (things) of use."

(4) About the fire which even on the road (shall be) far from (*pâhrîj min*) dispersion (*frûgishna*), and from bodily refuse and dead matter, and injury, and harm to it; the preservation of the fire from its being given to a man of evil religion, or to a minor, and the distance of the fire from a flowing stream (*jôcê*)¹; and the atonement for dispersing (fire); (and) other sins which pertain to it; the proportion of nourishment and appurtenances for the fire in summer, (and) also in winter.

(5) About fastening² a horse to a stake²; that is, how that is when it is in water or dust (*avrâ*); and how that is when it is also in bodily refuse which is very foul (*khvârtar*); and how it is possible when it is also in bodily refuse (or) dead matter.

(6) About the measure³ of nourishment (*pishna*) for man, fire, and cattle. (7) About receiving a guest⁴; praise of generosity, and grandeur (*masîh*) of the generous; and contempt of stinginess, (*pinîh*), and the misery⁵ of the stingy⁵.

(8) About the practice of putting on (sacred) garments in the family (*mân*) of Mazdayasnians, and⁶ so a girdle (is worn) of three rounds each for the protection⁶ and care⁷ of them severally; (they are) the makers of reward⁸ (and) the adorners of each one; (and) whatever is on the same subject. (9) And about appointing⁹ a guardian¹⁰ of the family¹⁰ by the Mazdayasnians, (and) the function of the family-guardian thereby; (and) whatever is on the same subject.

(10) And about making a store (of provisions) for the winter, during summer. (11) About reaping¹¹ a field (*vdstra*) of corn, the Avesta (to be recited) at the first reaping, and the consecration of the first handful¹² of reaped corn¹² with the

1. Otherwise read *gand*, "foul matter," or "stench." 2.2. *Barâ nishâstan i aspa*, "picketing a horse." 3. *Patmânag*. 4. *Masmân* for *mahmân*, "a guest." 5.5. *Khûstagih i pinân*, "the distress of the stingy." 6.6. *Vad-ich vand-i i 3 rûd i pâmagih*; *vand* for *band*, Av. *band*, "to bind;" to *rûd* comp. Pers. *rûd* "string of a musical instrument." Literally, "a girdle of 3 strings." Here the reference is to the sacred Zoroastrian girdle called the *kûstî*. 7. *Pâhrîj*. 8. *Mizda*. 9. *Hétyûnidan*, (chaldæ) "bringing," "procuring." 10.10. Reading *kûj-pân*, comp. Pers. *kôch*, "family, wife and children," and Av. *pâna*. West. *kûgpân*, "a street-keeper." 11. *Azdrûntan*. 12.12. Pers. *Jastah*, "a handful of reaped corn." West, "sheaf."

*khshnûman*¹ of the Lord Ahuramazda. (12) And about the close² union² of those of the good Religion for removing³ also (their) wants; and (their) union even with those of the evil religion in what is not injurious⁴ to the (cause of their) Religion; (and) whatever is on the same subject. (13) And about (one's) duty as regards the produce of trees and cattle; firstly, the eating of food of good⁵ quality⁵; secondly, moderate eating, and abstinence from excess⁶.

(14) And about the properties⁷ of those who belong to the nobility, (and) of those⁸ who belong to the mass⁸; in what way do those⁹ belonging to the mass come into the possession of the nobles; (and) whatever is on the same subject. (15) And about the uniformity¹⁰ in beasts of burden, oxen, and sheep, and even mankind; that is, generally¹¹ (speaking), in how many of each (species) it is produced; and whatever is on the same subject. (16) And, likewise, many other decisions and informations which are in the same text¹².

(17) "The prosperity of righteousness is the best."

CHAPTER XXVII., HÛSPÂRAM NASK.

(1) Of the (first) thirty sections of the Hûspâram¹³ (Nask), one (is) the *Aêrpatistâna*, a book about the place¹⁴ where a priestly seminary is to be established¹⁴, which is an inauguration¹⁵; how that is when it is obligatory (for a priest) to emigrate¹⁶, and how that is when he stays at his own (house),

1. With the recitation of the propitiation-formula dedicated to Ahuramazda. 2-2. *Hamih agavîn*. 3. *Spûkhtan*, "to suppress." 4. *Vizâyishnîg*. 5-5. *Arjânîg*, "valuable." "useful." Av. *areja*, "value." 6. *Frêhîbûd*. 7. *Khvîshih*. 8-8. *Zak i amaraġânîg*, lit., "those of the numberless people." 9. Meaning, the properties. 10. Reading *zivarîh*, comp. Pers. *zîvâr*, "uniformity," "similitude." 11. *Amaragânihâ*, lit., "innumerably," that is, speaking of them collectively. 12. In the text of the same Nask. 13. According to the *Ravâyats*, the Hûspâram Nask contained sixty-four *kardahs*. That the Pahlavi book generally entitled *Nirangistân* contains two different books, of which the first one is *Aêrpatistâna*, is indicated by me in my Introduction to the facsimile edition of the Pahlavi *Nirangistân*, Bombay, 1914. 14. *Aêgh ôl aêrpatistan kardan*. 15. *Mûn zerkhûnîshna*, lit., "which is the birth or beginning," (of religious education). 16. In order to teach, preach and do other religious functions.

(and) how that is when it is not possible for him to emigrate; and (about) the selection of the head-priest (*madam-aêrpat*), and standard of the supreme priest, and that of those that are intermediate, (and) of those that are inferior, according to the estimation¹ of the wisdom of the pious. (2) And about the priest who is sent (on a mission); and the clothes (and) appliances² which are to be given to him (for use) on (his) way³.

(3) About that one who (is) a disciple observing⁴ reverence⁴ towards the *hêrbad* (teacher), that (*hêrbad*) is to receive⁵ that disciple for teaching⁶ the sacred texts⁶, the admonition of the *hêrbad* to the priests; (and) the recitation of sacred texts at the time of contamination⁷ by dead matter⁷. (4) And about what priest is to be appointed (*kînishna*) for a district—at the return of the priest (from it) to that district from which he had been sent (there) by the chief of the district and the people of the district—for teaching and giving instruction in the district. (5) And about the five dispositions which are for priests; which priest is to recite⁸ first from the sacred texts, continuously⁹ up to the end, the sacred hymns in praise of God; (and) whatever is on the same subject. (6) About the subjects for which a priest of unknown (*nihân*) birth¹⁰ is to be desired; (and) the beginning and end of the same subject. (7) About the penalties of a priest, who is sinful, (being mentioned) in a separate fragard. (8) And about well-chosen priests whom they carry from a district to establish a priestly seminary, (since) it is beneficial (*sûdag*) to form it. (9) About the forwardness¹² of priests, of one more than that of the other, in (providing) means of knowledge, and the extent of (their) forwardness through which there is greater¹³ fitness¹³ for headship¹⁴ of one¹⁵ than that of the other¹⁵; (and) whatever is on the same subject.

1. *Avar-aûshmûrishna*. 2. *Avzâr*. 3. *Râsîn*. 4-4. *Pavan tarsagâs* for *pavan tarsagâsîh*, "with obedience," "with reverence." 5. *Padîrâstan*. 6. *Vâchrg châshîdan*; comp. *Av. vachangh*. 7. *Nasâyîh*, lit, "condition of pollution." 8. *Manituntan*. 9. *Pavan patîsâr*. 10. *Nihân zahishna*, "concealed parentage." 11. It seems to me that priests were selected from different districts for giving them best religious training at an *âirpatistana*. 12. *Frâjîh*. 13, 13. *Sajâgtarih*. 14. *Patîh*. 15. The reading of the words *aêvag min tanîd* is doubtful, as owing to the decayed condition of the folio of the manuscript, these words are found written on a patched scrip by a later hand.

CHAPTER XXVIII, HŪSPĀRAM NASK.

(1) One section is the *Nirangistāna*¹, a book about the *yazishna* ritual of the good spirits, that which is obligatory² for passing on the Bridge² (of judgment); there is increasing meritoriousness (in it) owing to a large number³ of *rāspîs* (officiating) in the *yazishna*, and (when) both the *zaōta* and the *rāspî* have certainly to recite the Avesta; that which is the reciting of the one is for the hearing of the other⁴. (2) About the *draōna*⁵; (and) whatever is on the same subject. (3) About abstinence from drinking wine-glasses^{5a} at the same time as the *yazishna*⁶. (4) About the extent of loud voice (*vāng*) in the recitation of the Avesta in an *yazishna* ritual; and the Avesta passages (which are to be recited⁷) twice, and thrice, (and) four times. (5) About the *yazishna*, and the proceedings of the *yazishna* ceremony, of which the *zaōta* and the *rāspî* are *tanâpûhars*⁸. (6) About the *zaōta*-ship⁹ of a woman, who is a minor. (7) About the judgment regarding him who is cursed¹⁰ by the Ahura-mazda-worshipping Religion¹⁰.

(8) About the sin of him who does not celebrate a *Gâhanbâr*, (and) how that is when it is celebrated by him. (9) About the limits of the five *gâhs* of a day and night; and the adoration-ceremonies¹¹

1. Lit., "the code of rituals." 2-2. *Frîzvânig ôl pûhal vazlûnêd*, lit., "obligatory, (whereby) one passes on the Bridge." 3. *Marîh* or *mar* "number." Av. *mer*, to count. See *Nirangistân*, Book I., chap. II. 4. Certain Avesta passages are recited even by both of them together in the *yazishna* ritual. 5. Broad that is consecrated. See *Nirangistân*, I., chap. VIII. 5a. Reading *mâdû-lân*, or *mayê:n-dân*; comp. Av. *madhu*; Pers. *maê-dân*, "a wine-glass." West, *mâdû-gân*, comp. Av. *madhu*, "wine." See *Nirangistân*, I., chap. IX. 6. That is, while performing the *yasna* ceremony. See *Nirangistân*, I., chap. XII. 7. Comp. Av. *bishâmbrûta*, *thrishâmbrûta*, and *chathrushâmbrûta* (see *Vend.*, Fragard IX. § 46.) 8. That is, each obtains a *tanâpûhar* merit. See *Nirangistân*, chap. XV. 9. *Zaōtik*; see chap. XVI. 10-10. *Lakhvâr stâyid*. See *Nirangistân*, Book II., chap. I. 11. That is, the ceremonies to be performed specially in each one of the *gâhs*. A day is divided into 5 *gâhs*; the 1st is from dawn till midday, the 2nd is from 12 a.m. to 3 p.m., the 3rd from 3 p.m. till dusk, the 4th from dusk till 12 p.m., and the 5th from 12 p.m. till the dawn.

in these¹ *gâhs*¹. (10) About the kinds of one's own things^{1a} which are offered authorisedly² at a *Gâhanbâr*, and for other acts of merit.

(11) About the quantity of the offering³ (of meat) which is (taken) from a single sheep, the attention (and) consideration⁴ as to the sheep that⁵ is to be offered⁵ also⁶ according to law⁶; (it shall be) free⁷ from infection⁸ and other defects, (namely) without sickness and without⁹ any affliction⁹, and without¹⁰ any (signs of) attack¹⁰ from noxious creatures; and the ceremony of slaughtering¹¹ (it), and the selection as to the slaughterer, and preparer, and carrier, (and) taster¹² (and) giver thereof. (12) And the reason of the slaughtering; (and) whatever is on the same subject.

(13) About the place (*gâs*) and function of the *zaōta* and the *râspî* in a ritual. (14) About the best ritual; the gift to¹⁵ the pious man, who was the teacher (and) investigator of the wisdom of the pious; (and) whatever is on the same subjects. (15) About the *sûdrah* and the *kûstî*; that is, from what it is proper (to make them); (and) whatever is on the same subjects¹⁴. (16) And about gathering and tying the *baresma*¹; (and) whatever is on the same subject. (17) About the proportion (or quantity) of fire-wood¹⁶ (to be used) in a ritual, (and) the mode of bringing it; that for the household fire, (that) for the *Ādarân*¹⁷ (fire), and (that) for the *Behrâm* fire. (18) About a ceremonial which is (performed) in the case of (*baên*) great, that in the case of medium, and that in the (case) of little opulence¹⁸;

1-1. *Ham-gâsihâ*; see *Nirang.*, Book II., chaps. VI-X. 1a. See chap. XII. 2. *Dastôbarihâ*, "appropriately." 3. *Zaōsra*, Av. *zaōthra*, "an offering of milk, meat," etc. 4. *Handâzishna*. 5-5. *Ī baên kardan*; or "which is to be slaughtered." c-c. *Pavan-ich dâta*, lit., "also through the law." 7. *Dagyâih*. 8. Reading, *pad-vishag*; comp. Av. *paili* "with," and *visha* or *vis*, "poison"; hence lit., "infected." 9-9. Reading *a-hich-zârih*, comp. Av. *zar*, "to decay"; Pers. *zârih*, "affliction." 10-10. *A-justagih*, comp. Pers. *jastan*. 11. *Kardan*, "to destroy", or "to slay." 12. *Vashtamûntâr*, "eater." 13. Meaning, in memory of. 14. See *Nirangistâna*, Book III., chaps. I-VI. 15. Book III., chaps. VII.-XV. 16. Book III., chaps. XVII-XVIII, 17. *Ādarânag* for *Ādarânag*. 18. *Tûbânigih*.

(and) the judgment regarding non-opulence. (19) About invoking¹ the good spirits² always for what has reached, and not neglecting (them) in any way. (20) About the case where mankind extol the good spirits observantly,³ or unobservantly, too; that is, which (*katām*) is he who (does so) observantly, and which unobservantly; admonition as to extolling the good spirits observantly. (21) About the purity of the person (and) clothes of one⁴ who performs a ceremony¹, the repose of his mind, (he being) free from sin; and the washing of the (sacred) utensils (*avzârî*), and the light⁵ and cleanness of the place for performing rituals; (its) distance from a place in proportion to the manifest contamination and stench; (and) whatever is on the same subject. (22) About the rituals of the waters, and their names; the consecrated water (*zôr*) for medicinal treatment; the brilliancy of paradise; the possession of liberal gifts by the good spirit of the waters; and whatever is on the same subject. (23) About the performance⁶ of the rituals which are good acts⁷ in the law⁷, for the good beginning and the good end; and also many other details which are on the same subject. (24) (About) the *yazishna* rituals regarding what is proper (or) improper, (and) good or not good. (25) About the lineage (*dâtâg*) of Zarathushtra, Hvôv⁸, and) Vishtâspa by means of the details and ceremonials of the Religion, and their nature.

CHAPTER XXIX., HÛSPÂRAM NASK.

(1) One section is the *Gaôharîgîstâna*, a book about natural⁹ superiority⁹, which is not violent but lawful; approved qualities¹⁰ of superiority, which is not replete¹¹ with the sternness¹² of the

1. Or, thanks-giving. 2. *Yazadân*. This plural form is sometimes used for God alone. 3. *Vinâgîhâ*. 4. Or, of the adorer or worshipper. 5. West *vulandânîh*, (for *bûlandânîh*) "of the exalted." 6. *Kûnishna*. 7-7. *Kârân dâdistân*. 8. The ancestor of *Jâmâspa* and *Frashaôstra*. 9-9. *Gaôharîg avarîgânîh* (for *avargânîh*); *gaôharîg* means generally "essential," or "natural." 10. Comp. Pers. *chûnî*, "quality" 11. Pers. *hanbârdah* (*anbârdah*) "full," "replete." 12. *Tund-garîh*,

world, but with the longing for good living by causing¹ the prosperity¹ of every man; the authoritative² sphere² of superiority, (and) the extent of the benefit thereby. (2-3) About the superiority that is rich⁵ with a rich person with⁴ a rich⁴ nature, with one rich with a poor (nature), and one poor with a poor (nature); and the extent of (such) poverty and richness; that is, with whom with much⁵ wealth⁵ it (superiority) has no authorised⁶ position⁶, with whom it has an authorized position, (and) with whom without⁷ much wealth it has an authorised position; (also it is) in the case of (*pavan*) a person who is illiterate (*ana-âkâs*) owing to (his) much wealth; that is, with whom it is so good, not with one who is drowned⁸ in sinfulness; and superiority furthers human life, and becomes the standard of natural leadership⁹.

(4) About him who would sell property not his own, (and) him who would buy it. (5) About selling the sheep that is captive¹⁰ in a house¹⁰, (and) that which is not so. (6) About various precautions as to samples (*nîmûnag*) of various things. (7) About the beast of burden, and sheep, and slave, (and) servants, and other property, the nature of whose kinds one becomes aware of through the nature of different species. (8) About the atonement for the sin of selling (a thing) by the word¹¹ of mouth¹¹; (and) whatever is on the same subject. (8^a) That which is manifest when (it is the case of) beasts of burden, the manifest contract for selling¹² (them) with defects, and that which is always (known) for selling defective (beasts of burden).

1.1. *Frâkhûnîdârîh*, "causing prosperity." 2.2. West, *dastôbarîhâit* "authorisation." 3. Comp. Av. *niuruzda*, "coarse," "inferior;" hence Pahl. *a-nîûruzda*, "rich," "superior." 4.4. Comp. Av. *uruzda*, "impurity," "dirt." With here means "possessing." 5.5. *Freh-arj*, lit., "much price or value." 6-6. *Dastôbar gâs*. 7. *Mîn barâ pavan*. 8. *Frâdîptag*, lit., "duped." 9. Comp. Av. *paiti*, "a leader". 10-10. *Pâ-gîr î mân*, "a prisoner in the house," that is, a sheep belonging to some one, which is seized while frequenting another's house. Comp. Pers. *Pây-gîr*, "one whose feet are fettered." 11.11. *Gûbish-nih*. It is sinful if one withdraws from his undertaking. 12. *Frûshishnih*, Pers. *farûshîdan*, *farûkhtan*, "to sell."

(9) And about a house in which a man or a dog has passed away through contagious¹ illness, (and) the clothings which the man had put on on account of that illness; that is, how that² is when it is three years, how that is when it is two years, (and) how that is when it is one year, for selling (them) in (that) polluted³ condition³. (10) About a house in which a man or a dog is laid up⁴ with contagious illness, (but) is not dead; (how it is), even after the least⁵ contamination⁵ resulting from the clothings which the man had put on during that illness; that is, how that⁶ is when it is two years, how that is when it is one year, how that is when it is 30 days and nights, for selling them in (that) defective condition; (and) whatever is on the same subject.

(11) About exchanging⁷ something with a non-Îrânian; that is, how that is when it is allowable (or possible). (12) About exchanging⁷ (something) for a sheep during the three nights⁸ (after a death has taken place), and its slaughter after (those) three nights; also many other religious decisions about (its) superior condition, and the sheep of good breed.

CHAPTER XXX., HÛSPÂRAM NASK.

(1) A miscellaneous⁹ section (of this Nask) is about seizing a thing which is not one's own; that is when one does not think that people see him, and they do see him; that is when he thinks that people see him, and they do not see him; (and) that is when he thinks that they see him, and they do see him. (2) About the giving of instruction¹⁰ by a holy man¹¹; where,

1. *Pad-vishag-âômand*. 2. Meaning the house or the clothings. 3.3. *Âhûg-âômand*. 4. *Yetibûnast*. 5. *Vishag-ich-ag*, comp. *vishag*. West *nishivag* "descent." 6. Meaning the clothings as well as the house. 7. Comp. Pers. *gôharîdan*, "to exchange," "to barter." West. "about forming a family with foreigners." It might mean, "a sheep of good breed." 8. That is, during the three days after the death of a Zoroastrian. In some cases a sheep is slaughtered for the purpose of using its meat in the fourth-day ceremonies. 9. Av. *kama-dâ*, "to put similar things in order," "to compose." 10. *Sâst*, *Skr shâs*. Av. *sâôngh*, "to teach." 11. Otherwise, "about giving sacred or righteous instruction."

what, (and) how it happens when the guardian does not solicit¹ (for it). (3) About the sins of suppressing² the needy, encouraging³ falsehood, and approving deceit. (4) About the action and order of him who diminishes or turns away the gift of a generous man (*râd*) to any person. (5) About the extent of liberality⁴ of the wife who holds the position of a *shâh-zan*⁵, who is obedient towards her husband, (and) who has not acquired anything from (her) husband's property; and how it is when the husband is prospering⁶, how it is when the property is lawfully⁷ (acquired), and how it is when the property is below (*frûd*) what is lawful⁷, (and) how it is (when) the wealth is abundant⁸; (about) the extent of obedience of the wife towards the husband; (and) whatever is on the same subject.

(6) About marrying⁹ a maiden (conveying her) from the house of (her) parents (or) guardians¹⁰ to the village of the husband, to hold the position of the mistress of the house of the husband; (about) the wife when she is obedient to and gratifying (the husband); (and) the admonition to her, when she speaks thus: "I am thy wife, (but) I shall not perform the wife's duties towards thee"; the quarrelling of the husband with the wife, and the infliction¹¹ of punishment¹¹ on her. (7) And about the blood which is on a woman who wants

1. *Lakhvâr* (not) *bavîhünastan*; comp. *lakhvâr stâyîdan*. 2. *Vindagih*; Av. *vind*, *vid*, "to obtain," "to overpower." 3. *Afrâsîh*, for *afrâjîh*, "elevation." 4. Comp. Pers. *kûshâdah-dast*, lit., "open-handed," "generous." 5. The wife who enjoys the best privileges as such. *Pâtakhshâê-gâs*, "the position of a fully privileged wife." 6. Reading *frâdîg*, comp. Av. *frâta*, rt. *fra-chi*, "to collect sufficiently;" or, comp. Av. *fradatha* (rt. *fra-dâ*), "prosperity;" Av. *frâd*, *frâdh*, "one who furthers or promotes." West, *palâdîg*, "foolish;" comp. Pers. *falâd*, "useless," "unprofitable." 7. *Dâtîhâ*, "lawfully;" or, *dâta-gâs*. 8. *A-nîûrûzd*. 9. Comp. Av. rt. *vad* or *vadh*, "to wed." Otherwise, *nâyânîdan*, "to cause to bring," "to convey;" Av. rt. *nî*, "to lead," "to carry;" comp. *nayéiti*. 10. *Sardârân*, "chiefs." 11-11. *Pûhal madam debrûnishna*; comp. Pers. *sazâ rasânîdan*. Otherwise, (his) carrying money (to her); comp. *pûl*, "coins," "money." West, "carrying (it) on (to) the bridge (of judgment)."

washing¹, and the punishment which is (inflicted) on him who has sexual intercourse immorally with a woman who wants washing, or with that one who is a non-Îrânian or others; and on the woman² who allows the mixture of germs by intercourse with a non-Îrânian; and for other sins which they shall commit about similar acts³. (8) About soliciting⁴ the hand⁴ of a woman from the non-Îrânians; namely, how⁵ that is when it is allowable⁵. (9) About the arrangement by the wife for (her) parturition⁶; the period for (her) protection⁷; and the wish with (her) husband for a son. (10) About the sin⁸ of a man on account of (his) driving out the grown up sister or daughter at (her) parturition⁸. (11) And about three things through which a man becomes sinful, and⁹ (his) relations become helpless⁹; (and) their possessions are not¹⁰ to be snatched away¹⁰ (by him). (12) About those who could make no lawful¹¹ atonement¹¹ with a violent attitude.

(13-15) And about that which a man is causing to provide for his treasure of meritorious deeds, by making sacred offerings and gifts on his wife's giving birth to an offspring; and how that is when that¹² man is a sage¹²; how that is when (he is) a disciple; how that is when (it is) a male-birth; and how that is when (it is) a female-birth; and the advantage and goodness therefrom; and the religious giving of the name at the births

1. Comp. Pers. *shûyandagî*, "washing." The sentence refers to a woman in her monthly sickness. 2. Meaning, the punishment inflicted on the woman. 3. That is, mention is made in this Nask of the punishments to be inflicted on people who commit similar sins. 4-4. *Bavîhûnastan*. 5-5. Otherwise, how that happens when she is a *shâh-zan*. 6. *Barâ-radîh*, "child-birth." West, *berman-radîh*, "control of a son." This is the reading of DM. 7. Comp. Av. *nî-pâ*, "to preserve;" *nî-pâ'im*, like *zadam*, is here used as a noun. West, *va pâ'em*, "and suckling." 8-8. West: "about the sin of a man owing to rejecting the controlling of (his) son (*berman-radîh*) by a sister (or) grown-up daughter." 9-9. West: "and injuring their own property." 10-10. *Barâ lâ yansegûnshna*, lit., "not at all to be seized." 11-11. West: "lawful chastisement." 12-12. *Zak gabrâ khvratu*, lit., "that man is wisdom," or "that man is of wisdom."

of males or females; and the merit owing to giving a name to an offspring (*zagî*) from a religious standpoint (*dînâg*), (and that) owing to not¹ giving it the name of a demon-worshipper¹.

(16) About the ceremony and practice of admitting males to the sheep of whom thereby the males are the gratifiers; (about) the impregnated² females², and the protection of females, and the absence of vices (*a-khûgih*) and defects in the progeny; and a healthy flock, too, arises (*yehvânêd*) also through worshipping good spirits and making sacred offerings (and) hence also blessings on the *pasûsh-haûrva*³. (17) About that one who is the guardian of the sheep-fold⁴ for breeding⁵. (18) About performing the *yazishna* ritual (and) giving sacred offerings, and the advantage to (*madam*) the sheep from the same matter (*babâ*). (19) About that which is a district of the Ahuramazda-worshippers; the breeding of the dogs in (that) district by providing (*kûnishni*) careful nourishment for the dogs; (and) the meritoriousness from the same matter.

(20) About the limit of the fees (*mizda*) for teaching one to be a *zaôta*, and for the superintendence of the (sacred) fire; and the announcement and security of the emolument (*dast*), and other wages⁶ (for the religious workers²⁴); (and) whatever is on the same subject. (21) About the lawful guardianship of a minor, the child who is the lamp⁷, and the father who is the fire; and whatever is on the same subject. (22) About sickness which (results) from the looking on of an evil-eyed person, (or) from the nearness of a menstruous (woman); whereas those who are evil-eyed (and) menstruous (are) thereby sinners. (23) And, on account of the admitters⁸ of fear, about

1.1. Otherwise the text may be supplemented thus: *va vinâs i min avâj dahishnih zyash zak i daëviyastân shem*, lit. "and the sin owing to giving again to it a name of the idolators." See West, page 101. 2.2. *Vâreshht nekadih*; comp. Av. *varesh*, "to put seed into;" and *varshni* or *vâvarêshî Nekadih*, lit., means "womanhood", or "women." 3. The dog that guards the sheep. 4. *Gaôspendân-dân*. 5. *Baên zerkhûnishna*. 6. *Mizdôbarih*; comp. Pers. *mazdûrîh*, "wages." Av. *mizda-bara*. 7. *Chêragih*, comp. Pers. s.v. 8. *Patirûftârân*, Pers. *pazîraftâr*

the kind of protection to be rendered to those who are full of fear; (and) whatever is on the same subject. (24) And that which is (to be rendered) in case of an outward descending from a house¹. (25) About those² who advance² lawful supplies (*pishna*) for mutual union and assistance. (26) About the fees³ for making (such) lawful advances; (and) whatever is on the same subject. (27) And about the income (*bar*) of a property for (the benefit of a) numberless people, also that which is for one's own companions; that is, how it is when they take (the income) with authority, and how it is when not so; (and) whatever is on the same subject.

(28) About the essential generosity of the judges in conveying property back to its owners, the advantage which results from just judges, the injury which comes from the false decisions of false judges; so also the benefit which comes from true object, true answering, (and) helping the truthful; and the hostility and injury which result from a false object, and false embezzling⁴, and helping a false object and false embezzling; and absence of hostility, but (*va*) secretly injuring the crying⁵ miserable ones. (29) The admonition unto judges about just decisions, and abstinence from false decisions; and the reward of their unblemished⁶ (and) just decisions, the punishment for false decisions, the hard⁷ reckoning⁷ in the next world as regards the judges, and the praise of truth, and the contempt of falsehood; the propitiation of the good spirits, (and) the affliction of the demons from a just judgment, and turning back from a false decision; (and) whatever is on the same subject.

(30) And about what place was destined by Ahuramazda, in the original creation, for producing corn which came to be used for the nourishment (and) help of mankind and cattle; and

1. If the house is on fire. 2-2. *Rājinishnân*. 3. *Mûzd*, comp. Pers. *ε. v.*; Av. *mizda*. 4. West, "falsely investigating;" comp. Pers. *nigiristan*. 5. *Garzishna*; Av. *garez*, "to cry aloud," "to wail." 6. *A-khûg*, for *a-âhûg*. 7-7. *Shkafst hamârih*; Av. *hama* and *mar*, "to count."

(about) the sowing of corn from the bodies of Masyê and Masyânî¹; (and) whatever is on the same subject. (31) About the duty² of sowing and cultivating corn; about what is included (*baên*) in the functions of husbandmen, partnership³ in husbandry, and the limit⁴ of their shares from agriculture; (their) valuable sharing, and inevitable sharing⁴; what (share) as regards the sentinel (*pâs* of the farm), (and) what as regards the farmer; and the decision⁵ as to their intermediaries (*mîyân*⁵). (32) About the food (or juice⁶) of corn that is sown, of that which is reaped, that which is cooked⁷, and the food of other objects. (33) About the progress (or development) of a small (thing) owing to its blood⁸. (34) About the kinds of ownership of land, and other things that are best. (35) About him who sees one when he un-authorisedly sows his land conveying water for tillage, and does not dispute about it (*baên*) with fearlessness and powerful fighting. (36) About the selling of supplies given (by some one), which are to be used⁹ in (cases of) hungriness, nakedness, and fear; (and) whatever is on the same subject.

(37) About the maximum¹⁰ of sin, and that which occurs on the spot, and that which occurs at the distance of a *hâsra*; (and) whatever is on the same subject. (38) About the atonableness of every sin; and the punishment for destroying a pious man, for sorcery, and for carrying bad¹¹ matter¹¹

1. Here the *Dinkard* differs from the *Bûndahishna*, chaps. X., XIV., XVII. See also Book VII., chap. XII. 2. *Kâr* has several meanings:—"trade," "occupation," "profession," "tillage," "duty," etc. 3. *Sharîgîh*, comp. Pers. *sharîkî*, "partnership." West, *dârîkîh*, "perseverance." 4-4. West, "the limit of its allotment, owing to suitable participation and inevitable participation in agriculture." 5-5. Or, "and the decision between them." West, "and the adjudication between them." 6. Comp. Pers. *khvan*, "juice," "food." West reads *ân*, "that." 7. Pers. *nadâ*, "what is put on the fire for cooking." West, *pavan nad-âê*, "for an increase." 8. *Khûn*, "juice." 9. *Vabidûnîhyên*. 10. *Avarîh*, "climax," "height." 11-11. *Agîh*, comp. Av. *aka*. It may be read *aîsh*, hence "for carrying (or throwing) some one into fire and water."

to fire and water. (39) And about the atonements for the sins of *yâtû*, and *bâzâê*, and *khôr*, and *aredûsh*, and *avôîrishta*, and *âgêrepta*, and *atapag-dâta*¹, by scars², and (hard) labour, and punishment; and the kinds of (punishment or whipping by) *aspa-ashtra* and *sraôshô-charana*; and how the exhaustion³ (is) from both. (40) When a sinner dies on account of the punishment by scars, or hard labour, or exhaustion from the infliction of punishment; (and) when a man is made to die penitent, who is incapable⁴ of fulfilling a desire to atone for his sin, and he has not atoned (for it) in (his) embodied condition; what owing to the sin is the nature of the helplessness of the soul. (41) And about those for whose sins there is no atonement for them.

(42) And about what is the kind of contest by the *darvîsh*, (whose) property is plundered⁵; first, about the oppression of the plunderers, and afterwards the petition⁶ to the judges for criminal proceedings against them for the oppression⁶, until the return⁷ of the property by them. (43) About submission⁸ to embarrassment (and) calamity⁹; and the decision thereon. (44) About the tyranny of the worst¹⁰ corruption of greediness of him¹⁰ who has all (kinds of) devilishness; (and) the guidance of the Creator thereabout for keeping away the same devil (of greediness) from destroying all the material creations. (45) And about that man who in¹¹ poverty¹¹ is most judicious in saving his own life, and cherishing it well.

1. These various grades of sins through assaults, wounding, and starvation are mentioned in the *Vendîdâd*, Fragard IV, 17, 18, and 21; *Shâyast-lâshâyast*, chaps. I, XI., and XVI; and *Frahâng*, pp. 36-37. 2. Reading: *pishanj-das*, lit., "giving pimples," or "causing inflammation by scars"; comp. Pers. *pishanj*, "pimples," "freckles," and *dath, das* "to give." 3. *Avig-ganjîshnîh*, comp. *avîg*, "without," and Pers. *ganjidan*, "to be filled." West, *avâkanjîshnîh*, "penitent effects"; (compare Arabic *avâb*, "a sincere penitent"). 4. On account of his physical or mental unfitness. 5. Av. *hazangh*. 6. *Bavîhûnastanî pavan dâtôbarân vinâs rûbîshnîh zyash madam stahmag*. 7. *Lakhvâr tûkhtan*; comp. Pers. *tûkhtan*, "to pay a debt" "to return anything borrowed." 8. *Yehabûnt-î*. 9. *Vôighn*. 10. *Âz-rîmantarîh zyash*, 11. *Baên a-tûbânîgîh*, lit. "in want of wealth," "in want of power."

CHAPTER XXXI., HŪSPĀRAM NASK.

(1) One of the (next) twenty sections is a book on the ritual for accomplishing an ordeal, (and) its modes of salvation (or) destruction therein; (and) whatever is on the same subject.

CHAPTER XXXII., HŪSPĀRAM NASK.

(1) One section is about the mode (and) extent of confinement as regards beasts of burden and sheep; and the work of destroying¹ the dogs that are mad²; up to what extent they shall be improved, if not restored they³ come for slaughter; the care of them even in confinement; (and) whatever is on the same subject. (2) About⁴ the sin which they may commit as to beasts of burden, sheep, and dogs⁴. (3) About the sin of killing one that is innocent. (4) About the care and remedy for a sick dog; (and) whatever is on the same subject.

CHAPTER XXXIII., HŪSPĀRAM NASK.

(1). One section is miscellaneous: about the limit of amassing wealth that is lawfully increased⁵; the wealthiness below⁶ what is lawful⁶; the authorised use of the wealth that is below⁶ what is lawful⁶; the unauthorised use of the wealth that is lawfully acquired; hence⁷ the mode (*âinag*) is common (*khûst*⁷); (and) about the high (*arîr*), and honest, or dishonest decisions which⁸ are regarding them⁸.

(2) And about the lawful time for giving up the maiden unto (her) husband; that for delivering⁹ over⁹ (her) dowry

1. *Vinâsishna*, "poisoning," "infecting." 2. Comp. Pers. *d'vânah*. 3. The beasts of burden and the sheep, but certainly not the dogs who were destroyed by shooting them. 4-4. West, "about the harm (*vinâs*) which the beasts of burden, sheep, (and) dogs shall commit" 5. *Frâdhât*. 6-6. *Frûd min dâihâ*, or *dâta-gâs*, lit., "below what is lawful," or "below what is a lawful position." 7-7. *Khûst*; comp. Pers. *khûst*, "a common track", "a trodden path;" hence "the mode is a common one;" here *âinag-êd* is a contracted form of *âinag haît*. West: *ajash aêvag-êd nakhûst* "thereby become one, at first,....." 8 8 *Zyash baên*. Or, "which are therein included." 9-9. *Barâ karlan*; comp. Pers. *be-karlan*. "to give over."

(*dârishna*) (to him); (and) whatever is on the same subject. (3) About the exhaustion (*pâdirânih*) (of her means), which is owing to delivering over the property given (to her); (and) whatever is on the same subject. (4) About the father who (has) sons; (and) for which of them the wife is to be desired first¹ of all¹. (5) About (the father who has) daughters; (and) which of them is to be given away (first of all) to the husband; and whatever is on the same subject. (6) About the progressive² meritoriousness of making a pious gift unto the wife; and the heavy sinfulness which is due to (her) dissipation³. (7) About the wealth which is the purpose of making gifts to the pious; the public (*paêtâg*) announcement of (one's) consent⁴; the declaration⁵ of the consent in words by the act that is accomplished; that is, how much (of the wealth) is exhausted.

(8) About the non-Îrânian, when an Îrânian asks for a compensation (from him) for helping (him) in his fight with his co-tribesmen, (about) the non-Îrânian who does not become a freedman, though in (his) servile condition a compensation (has been made)⁶ to the Îrânian. (9) And about greatness⁷, (and) about gifts; that which is a proof (*nimûdâr*) of the gift, and that which is not a proof; that which is a proof of giving all, (and) that which is a proof of giving partially; that which is an elevating (*ûzdahînâg*) (gift), an exalting loan (*avâm*) (raised) from gifts to the pious, an object from another object through whatever mode or whatever species; the symbol of an exalting gift to the male from the female, and that which is a symbol of gift to the male and female both; and the manifestation (*aêvdj*) of the elevating (gift) to the animate and the inanimate from the inanimate, that which is the specimen of the germ; that

4.1. *Pêsh*, "beforehand." 2. Comp. Pers. *ravâ*, "current," "right," "worthy," "proper." 3. *Vishûftan*. 4. *Padîrishna*, "consent." 5. *Paêtâginidan*. 6. That is, for the purpose of freedom not acquired by him through the Îrânian. West reads *âzâd* and *âzâdih*, and renders the words by "generous," and "generosity." 7. Reading, *masî*; DP. 𐬨𐬀𐬎𐬀 which is generally read *mayâ*, "water."

which is in one of the germs is one species, that which is in a species is the bodily form (*kerpa*); the proportion of what is produced entirely existed, (but) the purpose for which it is produced did not exist; (and) whatever is on the same subject.

(10) About the five actions that are best, and five that are worst; and the seven sins as to dead matter (*garâê*); (and) the three sins which are atoned for in the worst manner. (11) And about the sin of colouring¹ by means of *hîkhra*, (that) of destroying life, of producing² death², and of tearing³ (*kardan*) (one's own) garments³ (in mourning). (12) About the sin of being without on occupation, even if that which they might do is good⁴. (13) About the judgment as to the propriety⁵ of making a gift of clothes, arms, equipments, and (other) things to the non-Îrânians for causing the progress of their worship and duties, and any help whatever; and listening to what is about help, and listening (even) to drunkards. (14) And about unlawfully destroying and cutting trees⁶ and plants⁶, and the judgment thereabout. (15) About the sin of digging a grave for interring the corpse; namely, of *daêva*-worshippers (or) of non-*daêva*-worshippers, and (giving) clothing for the corpses of dead *daêva*-worshippers. (16) About that one who, for polluting the Ahuramazda-worshippers, threw *hikhra* into the fire, water, and on (their) places or garments, unlawfully; and whatever is on the same subject. (17) About a reckoning (*hamâr*) of water as regards the kind (and) proportion of moisture of the land (18) About the sin which (results) from rendering anything useless by water (or) fire. (19) About removing two-thirds of the infection from the world by eradicating it from the creatures by causing all (kinds of) of fires being lighted⁷; (and) by removing all adversity from the creatures of the age through the absence of malice in mankind, of one towards the other, (and) through their mutual perfect love.

1. *Rang-razîh*; comp. Pers. *rang-raz* "a dyer." 2.2. *Aôsha-dahîg*. 3.3. *Kardan î vastarg*; comp. Pers. *kardan*, "to destroy," or *kandan*, "to extirpate." 4. The idea is, that every man, rich or poor, shall be diligent in life, and that want of diligence is sinfulness. 5. *Pâtakhshâêih*. c.c. *Aûrvara*. 7. *Raôshnînidan*. That is, through burning it by means of lighting all kinds of fires.

CHAPTER XXXIV., HŪSPĀRAM NASK.

(1) One section is a book about the knowledge of begetting a son, the advice about it from the Religion, the advantage of an offspring through the hortative exposition of the Religion within¹ one's self¹; (and) the injury resulting from abandoning the same advice. (2) About that which (happens) in begetting a son; first, they shall convey the male² to the female; (then) the second, and third, and fourth, (and) fifth time; the arising² of a son in the world owing to the male, (and) also³ of the milk³. (3) And when thus a son arises out of the male and female, which [(of them) is first casting the germ at the place (*gās*) of occurrence (in the womb); (and) how (and) how long (the germs of) both have remained at the place in semination⁴, and how long in mixture, and how long in⁵ the form of blood⁵. (4) The various expectations regarding when and from what life⁶ is produced; and when and from what the signs of the male sex or the female sex of the offspring became manifest. (5) And when the formation⁷ of the embryo⁷ has⁸ arisen⁸, and of the limbs; which limbs are first (formed) therein, and which are (formed) for the purpose last of all, till the bodily skeleton is complete; in what place the formation of what limb (occurs) after the complete production of the skeleton of the body; the effect⁹ of the formation of the limb in¹⁰ its proper place¹⁰, after the complete production of the skeleton¹¹ of the body¹¹. (6) The effect upon the offspring which is with¹² (the mother) in her ample¹⁵ womb¹⁴, till its complete¹⁵ activity¹⁵ within

1-1. *Mīyān tanū.* 2. *Yehvūtanā.* 3-3. Otherwise: "also the milk (in the female)." 4. *Shūsrih.* 5. *Khūnih.* 6. *Janbīdan.* "motion," "movement." 7-7. *Disi-hastan*, lit., "the occurrence of the appearance"; hence "the formation of the embryo." West reads *gās-hastan*, for *gāsī hastan* (in DP.), "localization." 8-8. *Madam gashtag*, lit., "has sprung up" from the germs. 9. *Kār.* 10-19. *Madam gās.* 11-11. *Tanū kehrupt.* 12. *Levatā.* 13. Comp. Pers. *kashna*, "full," "copious," "ample." 14. Reading: *gīrar*; comp. Av. *garewa*, Skr. *garbh.* "the womb," or "the foetus in the womb of a woman." West's reading: *kushna-spar* for *gushna-spar*, "subjection to the male," 15-15. *Spūr kārīh.*

the extent in which (its) growth¹ occurs; and (about) a pair² of offspring with³ a woman, and the period of their turning downwards for birth, (and) the occurrence of (their) simultaneous birth.

(7) About the growth of life, too, with the (material) body; which is the first bone that became full of marrow, apart from the other bones as⁴ they appear⁴. (8) About the capability⁵ of the pious *fravâhars* for forming⁵ the male sex or the female sex in that (embryo) at the fifth month; and the invocation⁷ of the pious *fravâhars* for the birth⁸ of the male (or) a son. (9) About the act of giving birth (to a child) by a pregnant woman before a midwife helps (her), apart⁹ from (her help as to) the navel string of the child⁹; its first food and second (food), and when the mother's milk shall be given to it; what kind of care (shall be taken) of the child at the time¹⁰ (of delivery); and its bandaging, and sleeping, (and) nourishment, (and) protection; the sin from not acting according to law; (and) whatever¹¹ is on the same subject¹¹. (10) And about how many months is the bearing of the child in the womb of the camel, and the horse, and the ass, and the cow, and the woman; (and) whatever is on the same subject. (11) About the spiritual vision of a new-born child till¹² it reaches the boundary of worldly knowledge¹²; (and) whatever is on the same subject.

(12) And about the habits¹³ of numberless people through which the acme¹⁴ of a beautiful body (is attained), that¹⁵ which is the desire of a woman¹⁵; that (acme) of swiftness through the strength of the leg, likewise that of vigourousness through

1. *Rudagih*, comp. Av. *rudh* or *rud*, "to grow." West, *radagih*, "authorisation." 2. Comp. Av. *dviz*, "twins." 3. That is, conceived by a woman. See West's note on p. 110. 4-4. Lit., "as they become known." 5. *Pâtakshâêih*. 6. *Varzidan*. 7. *Yashtan*. 8. Lit., "advent." 9-9. That is, excepting the midwife's help (for cutting) the navel string of the child. 10. Or, "on the spot." 11-11. *Î baên ham babâ* stands for *mâ baên ham babâ*. 12-12. Till it enters into the sphere wherein it becomes capable of understanding the world. 13. *Dâ'a*, "law," "habits." 14. *Bâlist*, lit., "the highest (point)," "the summit." 15-15. West, "that of desire for women."

the bodily strength; that of desire for wealth, that of public¹ speaking¹, and that of hearing² from a distance²; and that whereby a blemish³ falls headlong; and that through which the greatest⁴ obedience⁴ is (attained); (and) that through which there is absence⁵ of opposition in the race⁵.

(13) About the immoral desires of the performer⁶ and permitter of unnatural intercourse⁶, their tyrannical lust, and corrupt activity, and blighted glory, (and) corrupt and polluted bodies; great through their destruction of the lives in things which they see; and inevitably (*a-châr*) all (such) greatness prepares (them) for the damnation⁷ which they are liable to⁷; as great in sinfulness as Azi-dahâka in tyranny, and the serpent Sravara in witchcraft, and Tûr-î-Brâtrûg-Raêsha, the Karapan, in destroying the righteous, (and) the deceiving apostate in deceitfulness⁸. (14) About the heinous sinfulness of a woman in childbirth and giving milk, whose child is the offspring of sexual connection with different males; and whatever is on the same subject.

(15) About the increasing strength of the female from sexual intercourse with the male; and the diminished strength of the male from sexual intercourse with the female.

CHAPTER XXXV., HÛSPÂRAM NASK.

(1) One of the (last) fourteen sections (containing) six fragards, is a book about the details of different kinds of ownership, their superiority, one over the other, (and) their good

1-1. *Hanjamanig gûftârîh*; West, "that of speaking in an assembly."
 2-2. *Dûr-gûshnîh*, Av. *gaôsha*; otherwise *dûr-vînîshnîh*, "seeing from a distance"; or *dûr-gôgânîh*, "speaking from a distance." 3. Reading *ârd* instead of *khratû*; comp. Pers. *ârd*, "imperfection," "defect," "blemish." It might be read *ard* (Av. *arêta*) "fighting," "conflict." West, "that through which (any one) uncontrolled (*a-ratû*) comes to a downfall." 4-4. *Padîrishna-tarîh*. West, *padîrishna dântarîh*, "more knowledge of obedience." 5-5. *Lakhvâr padmînîshnîh î taôkhma* West, "a counteraction of the affliction of the race." 6-6. *Viptag va vipînîdag*; comp. Av. *vîpta*, rt. *vîp*. 7-7. *Arjânîg margîh*. 8. Seven evil-doers of sin of a grievous kind are named in the Pahlavi *Dadistân-î-Dînî*, Question LXXI., §§ 2-9, as follows: Azi-Dahâk, Azi Srûvar, Vadag, Viptag, Vipinîdag, Tûr-î-Brâtrûg-Raêsha, and Yasharmôga. See West's notes 1 and 4, p. 111.

wording for conducting judicial proceedings. (2) And about the property which is brought up to the judges, and for which there arises (*yehvûnêd*) a dispute before the judge from the opposer. (3) About a judgment as to giving up a possession, (or) as to keeping a possession; (and) whatever is on the same subject. (4) About a property which is brought out of the possession of the defendant with whom it is (*haît*); a property which is plundered from a man by injuring (him), or by a noticeable crime upon him; and statements about it. (5) About the gains of fellow-fighters and fellow-subordinates; (and) statements about them. (6) And about the coming of land, property, (or) anything which is owned by a non-Irânian into the ownership¹ of one of the nobles of Irân¹.

(7) About the headship of a family, its different kinds, (and) the worthiness of a man for it. (8) About one's own family; (and) whatever is on the same subject. (9) About the income of the wife who is a minor. (10) And about the act of assurance² in obtaining a wife, (and) also her marriage by the leading of the husband (to her) after the assurance. (11) About the guardian and the paramour; (and) whatever is on the same subject. (12) About the standard of maintaining the wife, the limit of seeking children, (and) moderation in sexual intercourse.

(13) About adoption, its varieties, (and) the fitness for it; the abandonment of the adopted; the sin as to the son who is accepted; (and) whatever is on the same subject. (14) About the partnership (*ham-bâjih*) of brothers, that has existed, and which is established (*kardag*) and secure³; and (its) insecure position; and the surplus⁴ of wealth; and the wealth that is entirely wasted (*zadag*); (and) whatever is on the same subject. (15) About the wealth that reaches next-of-kin relations through relationship, and that through adoption. (16) About the

¹⁻¹. West, "into the princely possession of one from Irân." ². Comp. Pers. *âvârah*, "certainty," "assuredness." West, *âzârih*, "trouble." ³. *Bakhtag*, better *bûkhtag*; "Av. *bûj*, "to protect," "to set free." Or, *bakhtag*, Av. *baj*, "to break;" hence "dissolved," "wound up." West, "is designed." ⁴. Also comp. Pers. *mândah*, "redundant," "superfluous wealth."

surplus of wealth which is like¹ a gift not one's own¹. (17) About the privilege as to giving away a daughter to (her) husband after the (death of the) father; that is, through whom (she is to be so given).

CHAPTER XXXVI., HŪSPĀRAM NASK.

(1) One section of the seven at the end (of the Nask) is a book about the daily food, of a man of full age, of a pregnant woman, and that of a childless woman who is a minor, in conformity to (*pasijagihā*) the law; that of the dogs: *pasūsh-haūrva*, and *vīsh-haurva*, and *vôhri-nazga*; and the marks of these three species of dog².

(2) About the signs of a man's turning³ towards the Religion. (3) About several kinds of union; one of them is that of the chiefs possessing (*levatā*) flocks (*ramān*) of cattle; (and that of) the flocks of cattle in connection with the chiefs; and what kind of worthiness (is required) for the leadership and companionship⁴ of the chiefs of those flocks; and the good gifts of the flock, (and) those of the chief (who is) its companion; and the benefits derived from such union; and whatever is on the same subject. (4) One is the union of the priest-teacher and the pupil⁵ withal; the worthiness for the *ratû*-ship of him whose name is the *ratû*; that of the pupil through the companionship derived from the *ratû*, and the friendliness of the *ratû* towards the pupil, the good gifts of the *ratû*, (his) companion; (and) whatever is on the same subject⁶. (5) One is the union of the heads of priestly teachers (*ratû*); the worthiness of the man for leadership over the head-priests; and provisions for such heads of

1-1. *Pavan rās ī khīsh-dehash*. West, *pavan rās ī aharāy.hih yehvânêd*, "lapses into ways of righteousness." 2. See *Vendîdâd*, Fragard V., § 29. 3. *Gashtagih* "inclination"; otherwise, *yashtagih*, "admiration"; also *dashtagih*, "wildness;" or *dushtagih*, "shameful conduct." West, *gashtagih*, "conversion." 4. Comp. Pers. *ham-kun*, or *ham-kan*, "a companion in toil and trouble." West, *hamô-kun*, "of every description." 5. Comp. Av. *ratunaya*. 6. West reads *baên ham-babû*, "in all matters."

priestly teachers; (and) whatever is on the same subject. (6) And about the highest of all unions, and about the lawful and honest existence also of such a union; (as for example) when (there are) two men in a place where always that one who is rich is required for him who is in a sinless condition, and who has given him the property that he wants; or, in a place where when one would commit sins, wealth to him who is the other is a trouble; or, as to that which one (of them) acquires, the ownership of it is also equal (*hâvand*) for that one who is the other¹; or at the passing away (of one of them) there is a mixture of (his) wealth with that of the other; and whatever is on the same subject.

(7) About the punishment of the sin of him who proves false (*drâjêd*) towards him who has given to him that which is his, and made provision (for him), towards him who is worthy through (his) thought, or through (his) deed. (8) About a father's informing (his) child of² (its) sin at the time of the sin². (9) About the sins which result from false³ guidance³ and false⁴ exaggeration⁴; (and) whatever is on the same subject. (10) About the sin of plundering fodder for beasts of burden from a person⁵ who is working alone⁵.

(11-12) About obligatory gifts unto the worthy, (and) atonement for starving others; and pious⁶ is he who legally, and also he who not⁷ quite legally⁷, (distributes) property among the impoverished⁸ beggars⁹; the early (*pêsh*) atonement is (required) of him who starves others, and who through¹⁰ which¹⁰ (*mân pavan*) is producing¹¹ cholice¹¹, (and) who through which

1. That is, both equally partake of the wealth acquired by one of them, These are, what West calls, examples of "disinterested and devoted friendship." 2. Better reading: *min vinâs pavan avgâm i zak vinâs*. West, "about a father's making a child aware of the sin at the time of the sin." 3-3. *Min kadbâ nimudâr râsîh*, lit., "from a path that is a false indicator." 4-4. *Kadbâ afrâsîh*. 5-5. *Min aêvarzîg aîsh*, lit., "from a person who is working alone." Comp. Av. *aêva*, "one," and *varez*, "to work," "to toil," Av. *aêva-vareza*. 6. *A-ûrûzân*; comp. Av. *uruzda* "impure." 7-7. *Frûd min dâtîhâ*. 8. Av. *nyuruzda*, "inferior," "coarse." 9. *Khvâstârân*. 10-10. Namely, through starving others. 11-11. Reading *parshna zâyishna*; comp. Pers. *parsh*, "cholice," "gripping."

is also causing loss¹ of vitality¹ in strength and wisdom², (namely) through starving (others), whereby a strong man is prostrated³; about the food which is suitable as atonement for starving others, and that which is not (so) suitable. (13) About that one by whose obligatory gifts debt arises; (and) whatever is on the same subject.

(14) About the place where (there is) the healing of the sick people; that which is spiritual⁴ is (dependent) upon the archangel Ashavahishta, (and) that which is worldly is upon the physician in (his) chamber⁵. (15) About the worthiness of a good physician for all good works, (and) the unworthiness of a worse physician for any good work. (16) About the production by Ahuramazda of each one of the plants for subduing⁶ one disease at least. (17) About the unbrage⁷ (and) worthiness of the profession of medicine, and the profit and fees (*nīrmaḍ*) of the physician from (his) medical practice; the presentation⁸ unto the physician of pleasant food, that of a tidy dress⁹, and that of a swift steed, and of some property for (his) subordinates¹⁰ in the house, village, country, (and) province. (18) About the diligently¹¹ punctual¹¹ (and) mindfully remedial hand of the physician for the sick people, also¹² without squeezing them¹².

(19). About the sin of a physician for spreading infection¹³ by coming in contact with sick people, since he (would have been) sinless by not going (then¹⁴ to them). (20) About a pestilence that is great, (and) that which is little (*kaś*). (21) And about the reward¹⁵ of a physician for curing a sick person of the

1.1. *A-zīstārīh*, "absence of life," Pers. *zīstan*, "to live." 2. The text from: *va mūn mūn pavan parshna aōja va khratū* is ambiguous. See West's rendering, pp. 115-116. 3. Comp. Av. *ā-star*, "to lie prostrate." 4. Meaning, spiritual healing. 5. Comp. Persian *dālān*, "a hall" "a corridor" West, "anteroom." 6. *Ana-āvtārīh*; comp. Pers *āb*. 7. Comp. Pers. *sāy*, "shade," "defence." 8. *Frāj-barīshnīh*. 9. *Chāpūg vastarg*, comp. Pers. *chābuk*, "beautiful." 10. *Zak ī mīyānag gabrā*. 11.11. *Tūkshhāgīhā avbām*. 12.12. *Barā-īch tanjīshnīh*, comp. Pers. *tanjīdan*, "to squeeze," "to twist," "to extort." 13. *Sūdagīh*, for *visūdagīh*. 14. When his person was infected by contact with plague-cases. 15. See *Vendīdād* VII., §§ 36-44.

illness of (his) whole body, (and) that of each one of (its) members; and also (the reward) of that one who has cured officers¹ of rank¹, from those of the lower (*ârtar*²) ranks up to those of the supreme ranks, (namely) the king of kings, and so also the ruined³ and destitute⁴ men. (22) And about the extent of duration for delivering over the reward unto the physician after the announcement of the restoration to health of the sick person, that is, unto the physician for causing the cure; from whom comes the fee that is asked⁵ for, (and) that, too, which is not asked for; and from whom that which is publicly (*âvâj*) announced; (and) from whom a supply of provision (*pišna*); and from whom no worldly reward of any object whatever comes. (23) About the physician whom one knows, (and) calls in (*bavîhûncd*) for medical treatment. (24) About the test as to the superior aptitude⁶ of the physician, that is, how it is to be made; and how that is when it is possible to make the test, (and) how that is when it is not possible to make the test. (25) About the sin of the physician who is not tested, also of that one whom it is not possible to test; when he gives medical treatment to others as to the limb of a person, a subject in which he is tested by another, also that in which he is not tested by another; (and a case in which) there was no (*levît*) test at all of his (medical skill). (26) About how long (it should take) to find out a physician in Irân; when not finding one after (that time), it is authorised to find out (a physician) from the non-Irânians. (27) When one seeks a physician in Irân, it is a sin if he is selected from the non-Irânians. (28) About the fee of the non-Irânian physician; and several other (things) on the same subject. (29) About the medical treatment of mankind, and also about the medical treatment of beasts of burden and cattle.

1-1. *Sardârân*. 2. For *ârtar*. 3. Comp. Pers. *tawah*, "destroyed," "ruined." 4. Comp. Pers. *tahî*, "one who is left without any thing," "empty," "void." 5. *Nivêgûnidag*. 6. *Madam shâyîdagih*, comp. Pers. *shâyastagih*. "fitness," "suitableness."

(30) About the sin of entrusting¹ a work to that (person) who is unfit (for it). (31) And about the greater fitness of a priest (*aêrpât*) than of a disciple for a (religious) service (*kâr*) and position; also a trustworthy person (*vâvar-ich*) is a more important gain than what is important or a gain, and even so far he (the *aêrpat*) is as a potter² (rather) than an astrologer³, and more abstinent⁴ than a potter; and the reason thereof.

(32) About making an arrangement for a house in the land of others without any authority; (and) whatever is on the same subject. (33) About the boundaries wherein (there is) room for human habitation; and whatever is on the same subject. (34) About what kind of evidence is the evidence of one of the good Religion as to one of the evil religion, (and that) of one of the evil religion as to one of the good Religion. (35) And about the extensiveness of the elevation⁵ of the residence of head-priests for even the beggars to move about in it; the liberality⁶ of the head-priest, and the absence⁷ of the prosperity⁷ of any one owing to (his) disregard⁸ towards others; his sin due to (his) closed doors, and the evil prosperity through (his) disregard; (and) whatever is on the same subject. (36) About the extent of the diffusion⁹ of brightness⁹ (and) the spread¹⁰ of grandeur¹⁰ from proper arrangements¹¹ in the abode of (a sacred) fire; (and) about him who casts off thistles¹² and chaffs¹² in a proper measure (*patmânag*) (from it). (37) And about every one's carrying appropriately¹³

1. *Gümârdan*, "to appoint." 2. Comp. Pahl. Version of the *Vendîdâd*, VIII., § 85, *mûn âtâsh min khûmbag barâ i zim'g pazâv* [*i dûsingarân*]; comp. Pers. *dûsîdan*, "to cement," "to glaze:" also comp. Pers. *kûzah-gar*, hence Pahl. *gûsînag-gar*. 3. *Akhtar-âmâr*, Pers. *akhtar-shumâr* or *satârah-shemâr*. 4. *Pâhrîj-gûn*. 5. *Frâjîh*. 6. *Vîshâd babâ'ih*, "open doors." 7-7. *Anavzûdagîh*, "non-development," "non-increase." 8. *A-managî*, Av. *man* "to think,"; lit, "want of consideration." 9-9. Reading *Uyân vindîshna*, comp. Pers. *layân* or *liyân*, "splendour," "pomp." 10-10. Comp. Arabic *nafs*, "spirit," "pomp" "light" "grandeur," and Pers. *afshân* "dispersing," "spreading." West *vafsh afyânô*, "pomp-diffusing." 11. *Vâîrâyîshnî*, "embellishment." 12-12. *Khâr akhgal*, comp. Pers. *khâr*, "thorns," "thistles," and *akhkûl*, "chaff." 13. *Pasîjagîhâ*.

(things) in abundance (*patishnâh*) to the abodes of the (sacred) fires as much as possible. (38) About the quality of the water which is stagnant¹, and that which is flowing in a canal². (39) About the characteristics of the public³ works which are lying on the same boundary, (and) in a locality between two frontiers (*marz*).

(40) About the decision as to a sheep which is beyond unlawful guardianship, and that one also which is under unlawful guardianship, (and) which goes to the grazing ground of others, abandoning its own with a thievish motive; (and) as to that which (does so) not with a thievish motive. (41) About how much (of fodder) is to be given (*kardan*), in the course of a day and night, on admitting⁴ it to pasture and corn, to that one ox which is a bull⁵, or of another kind⁶, or a horse, or a sheep, or a goat, or a young⁷ sheep⁷, or one of other kinds of sheep. (42) About the measure of distance of the dwelling places of mankind from a navigable⁸ river. (43) About the time (*gâs*) for which the sheep is allowed to graze according to (its) wish in a pasture-ground, (and) that (during which) it shall be held back (from it); the season (*avgâm*) of not cutting trees, (and) that of not (*kam*) slaughtering sheep. (44) About a wounding⁹ material which is mixed with (that of) a stronghold for the fear of the enemies; it proves (*yehvûnêd*) to be man-killing¹⁰, invisible, (and) unmarked¹¹. (45) About extirpating a tree having a large stem¹²; that is, how it is allowable.

(46) About what kind of march the leader is directing in

1. Comp. Av. *a-îrîrîcha*, "uncorrupted," "full." West, *airîdô*, "oozing out." 2. *Naçv-tâg*, comp. Av. *nâvaya*, "navigable" (water), and *tach*, "to flow." 3. *Paçtâgîg*. 4. *Frâj shedrûnân*. 5. Comp. Av. *ukhshan* "a bull," "a male-ox." 6. Perhaps, "of another sex," "a cow." 7-7. *Khazûrâ*, "a hog," "a young sheep," before the first shearing. West, "a pig." 8. *Naçvtâg*. 9. Reading, *zakhmag*; comp. Pers. *zakhm*, "a wound." West, *jâmak* "clothing." 10. *Anshûtâ-sekûn*, comp. Pahl. *sekînâ*, "a knife"; or *sekînîdan*, "to cut" as with a knife. West, "a good omen (*sukûn*) (among) mankind." 11. Reading, *a-nîshânand*, for *a-nîshânâômand*; comp. *nîshân*, "a mark," "a sign." West, *khvîshâvand*, "something related to it;" hence "appropriate." 12. *Stûna*, "a stem"; comp. Av. *s. v.*

the case of a people, during (their) progress onward through fear (of the enemies), and they are driving the best (*hû-chîna*¹) cattle with the army; and the grazing of (those) cattle on a pasture-ground that is near to the road, in proportion to the pasture (therein); (and) the letting forth of the foremost² of the cattle species to the pasture in³ succession³ up to the last (cattle); and the reason thereof. (47) And about a man who is famous⁴ on account of wealth; (and) whatever is on the same subject.

(48) And about that co-mixture on (its) path of the onward-flowing⁵ waters⁵, (and) up-flowing⁶ waters⁶, and (waters) with⁷ banks⁷, or without banks; and of the waters flowing and pouring⁸ downwards⁸; that is, the (regular) path from which (water) turns away; which is to be first revered⁹ from the waters running (or) pouring down; and the reason thereof.

(49) About the subordination¹⁰ of the disciple unto the religious teacher (*aêrpat*) in eating, drinking, and comfort, (and) goodness, and endearment; (and) whatever is on the same subject. (50) About what (happens) when non-Îrânians approach the frontier of Îrân, causing damage to Îrân; the action¹¹ of the frontier-protectors (and) the colleague¹²-heroes¹², for repelling the non-Îrânians by smiting (them), (and) for delivering the Îrânian¹⁵ person¹³ and property from the non-Îrânians; (and) whatever is on the same subject. (51) About the benefit of causing punishment to be inflicted on a tyrannical robber by the (Îrânian) community¹⁴, (about) that which (results) from steadfastness in the actions¹⁵ (and) opinions of the ancients¹⁵,

1. Lit, "well-selected." 2. *Fratûm*. 3.3. *Pavan patvand*. 4. Reading, *mûn sakhûnag*, "who is well-spoken of," "reputed." According to DP, *min nishônag*, "free from the sign (of wealth)." 5-5. *Frâj-mayâ*; comp. Av. *frat-âpa*, "causing the waters to flow forth;" (see *Yasht X.*, § 61). 6-6. Comp. Av. *paityâpêm* (*Vend.* VI., § 40), "up-flowing stream." 7-7. *Bâr-âômand*. 8-8. Av. *nyâpêm* (*Vend.* VI., § 40). 9. *Niyâyishna*. 10. *Frûd-dârishnîh*, lit., "keeping down," "submission." 11. *Kânishna*. 12-12. *Ham-gûrdân*. 13-13. *Âîr-tanû*. 14. *Hanjamânigân*, lit., "people relating to the *hanjamana* (community)." 15-15. Or, "in maintaining the actions of the ancients."

that which (results) from establishing many religious seminaries¹, (and) that which from providing (*pasijagîh*) the religious teacher with pupils; (about) that which (occurs) after a high-priest, that in the absence (*barâ*) of a high-priest, (that which) through (his) passing away, (and) that which before (his death); and² other materials of abundant information² in the same⁵ sacred text⁵.

(52) "Best is the prosperity of piety".

CHAPTER XXXVII., **SAGÂTÛM**† **NASK.**

(1) One of the (first) thirty sections of the Sagâtûm (Nask), is a book about the rewards of those⁵ who act according to the commandments of the Religion⁵; the punishment of the smiters of those⁶ who obey (its) good commandments⁶, (and) the preparation for their damnation⁷. (2) About the religious obligations⁸ of a man after fifteen years of age, when he has heard that there is a law which is good, (and) has sought that law by making enquiries (about it). (3) About a man's observation⁹ of an action before performing it, when he does not know whether it is a sinful or a meritorious act, (and) when it is possible for him to set it aside, (and) not to perform it. (4) About the advice for entering into the house by the light of a (sacred) fire in the night, or when he has seen (fire) in that place; when one goes otherwise (his) people, or cattle, or clothings are injured, (and) he has to atone for that deliberate (*vinâg*) injury and harm (*raêsha*). (5) About the extent of the brilliant light¹⁰

1. *Aîrpatistân kardun.* 2-2. *Hân-cha avzâr kabad âkâsîh.* 3-3. *Hamasrûb.* 4. It corresponds to the 18th word *yim* of the *Ahunavar* prayer. According to the *Ravâyats*, it contained 52 chapters. This statement agrees with the number of chapters referred to in this and the fortieth chapter. *Sagâtum* may be derived from Av. *sangha*, "a monition," "doctrine;" hence "most full of precepts." It can be read *Sazâtûm* or *Sazîgtûm*, "full of most appropriate (precepts)." According to tradition, it is read *Sakâdûm*. According to West, *Zakî-hat-min* in DP. should probably be *Zîk-aît-tûm*, meaning "the most intimate concerns," as the Nask refers chiefly to personal and family law. 5-5. *Daêna-framân* for *daêna-hû-framân-dân.* 6-6. *Hû-framân-dân.* 7. *Zadârîh*, "smiting," "destruction." 8. *Frîzvânîgîh.* 9. *Nîgîridan*, "to look into, or contemplate on (an action)." 10. Comp. Pers. *zhakhsh*, "lightning," "rainbow," "a ray."

of (its) sparks¹, (and) the fixed² width and height of the doors which³ are erected in a sacred place³.

(6) About a new-born babe, as to how its place shall be prepared; it shall be best⁴ lighted, according to law, without⁵ interval⁵ for first three nights. (7) About conveying the fire (to the babe) in order to drive away entirely (*bará*) the violent⁶ *drúj*⁷; and (about) making the child taste first the *haōma*-juice⁸ so much as renders purified⁹ (its) internal¹⁰ body¹⁰; and secondly, the butter¹¹ of the *maidhyô-zaremaya* (the mid-spring season¹²) shall be carried to it; and the watching over the child by the father and the mother; and the extent of their protection¹³ of the (newly) born child from both sides. (8) About the several kinds of places which are prepared according to law for the (newly-born) child; the quantity¹⁴ of milk mixed with water¹⁴ to be given to the child by the mother; (and) whatever is on the same subject.

(9) About conveying towards the (sacred) fire the consecrated water¹⁵ and where the *varesa*¹⁵, the officiating¹⁶ priest¹⁶

1. Comp. Pers. *park*, "a crackling fire." 2. *Kardag*. 3-3. *Zak dâta-gâs kard*; *dâtagâs* comes from Av. *dâityô-gâtush*, "a lawful (sacred) place." 4. *Avîrtar*; West, "more particularly." 5-5. *Patvastag*, "continually," "without interval." 6. *Tarvînidâr*, Av. *tar*, "to rush violently." 7. That is, in order to purify or disinfect the place prepared for the new-born babe. 8. Av. *para-haōma* "the juice of the *haōma* prepared for ceremonial purposes." 9. Comp. Pers. *khûsîdan*, "to be moist," hence "washed." 10-10. *Andarûn varân*; comp. Pers. *bar*, "body," "breast," Av. *vara*. 11. A *huzvâresh* word derived from the Chaldæ *mishkhâ*, "clarified butter." It means the butter made of milk of mid-spring; thereby meaning, the best kind of butter. Comp. Arabic *maskah*. 12. Vide Av. *Visperad* I and II, § 2, and Av. *Afrîngân î Gâhambâr*, § 3. 13. Comp. Pers. *nivastan* or *nîpastan*, "to preserve." 14-14. *Sâmân î shanûn î shîr*; comp. Chaldæ, *shanîn*, "milk mixed with water," or some particular kind of water to be mixed with milk, when it is prepared for the drink of the child. *Shanûn* may also be compared to Chaldæ *shaûb*, "a kind of pottage" prepared for the child; hence with the reading, *shaûv*, the rendering, is "the quantity of the pottage of milk." West's reading: *sâmân shônô î shîr*, "the limit and manner of (the mother's giving) milk." 15-15. Reading: *zaōsra* (or *zaōhar*) *gesû cha*, "the consecrated water, and the consecrated hair (of the white bull)." West's reading: *zôr va dîg-ich* "holy-water or even a cooking-pot." 16-16. Here *yaōshdâsra* for Av. *yaōzh-dâthrya*, "the purity-giver;" also the priest engaged in a ceremonial, or one who officiated as the *zaōtar* in the *yazishna*, etc., ritual.

shall wash¹ (his) hands¹ (to commence the ritual); (and) the sin from a non-purifier's carrying (them²) with altogether unwashed hands. (10) About the preservation of the *varesa* and other (things), which³ are used in connection with the (sacred) fire⁵, from defilement⁴; if on account of non-preservation (their) defilement occurs, anybody who carelessly carries (them) to the fire unawares, becomes thereby sinful¹; consequently (*patash*), the *varesa* is to be placed lawfully in its (proper) place⁶.

(11) About the arrangement⁷ as to bed-places⁸ which are to be made lawfully in a house, those for children, (and) also those for adults; and the decisions as to (the cases) when the carpenter makes the bed-places properly, which in the master's opinion is regarded as improperly (made); and when both (consider them) improperly (made), and when all the three⁹ (consider that) several¹⁰ (of them are) properly (made); (and) whatever is on the same subject. (12) About what mode (shall be adopted) whereby to make (people) see properly, when (their) vision is improper; therefore an oculist (*did-pâna*) is to be appointed for it, who teaches¹¹ the people, who wish for it, (how) to extract¹² the defect of sight¹²; if not, people will¹³ continue on¹³ (with it), and hurt¹⁴ (themselves); the atonement for (such an) injury; and whatever is on the same subject. (13) About not allowing¹⁵ those¹⁶ who are accustomed to serve, (to serve¹⁶) women and children; likewise adult men, by whom starvation has

1.1. *Frâj shûstan yedâ*, lit., "shall thoroughly wash (his) hands," which means that he shall begin with the ceremony. 2. Meaning the *zaôthra* and the *varesa*. 3-3. *Zyash kêr levatâ âtâsh*. 4. *Hikhra-âomandîh*. 5. *Âstêrêd*, comp. Av. *âstryêiti*, rt. *â-star*, "to make guilty," "to render culpable." 6. And it shall not be defiled on any account whatever. 7. Between the master of the house and the carpenter. 8. Comp. Pers. *gâh-vârah*, "a cradle," "a bed-place." 9. Meaning, the judge, the master of the house, and the carpenter. 10. *Kabadî* in DP. might be for *kabadîh*, "majority." 11. *Âkâsyînêd*, lit., "makes (them) know." 12-12. That is, how to extract a cataract from the eye. *Hanjîdan* comes from the Av. *hanch*, "to draw," "to extract;" Pers. *anjîdan* or *âhanchîdan*. 13-13. *Madam vazlûnd*. 14. *Raêshênd*. 15. Comp. Pers. *farmâyish mî-farmâyid*; *farmâyish*, generally means "order," "command." 16-16. *Kâr-khûgarân*, comp. Pers. *khûgar*, "one who is habituated to do something." Otherwise read *kârân-garân*, or *kâr-hûgarân*, comp. Pers. *kârgarân*.

occurred (among them¹) thrice in² succession², even it has³ come forth³ a fourth time; because by causing starvation a fourth time, that man's work⁴ (proves) unrestrained⁴; (and) whatever is on the subject.

(14) About the care of a pointed thing (weapon); that is, how it is to be carried into a house, how it is to be lodged into an armour⁵; (and) the sin⁶ of a man's keeping (or) depositing it otherwise⁶. (15) And about every bowl⁷ and utensil, even including such (vessels) as a froth⁸-pot, and a clepsydra⁹, and a spacious¹⁰ tray¹⁰; that is, how they are to be placed in the house; (and) the sin of concealing¹¹ or laying¹² them aside¹². (16) About the gate that is properly¹⁵ erected¹⁵; and how it is when it falls down, (and) somebody¹¹ is wounded thereby¹¹, (and) the carpenter¹⁵ is innocent therein; (and) how it is when he is guilty.

(17) About washing the head¹⁶, taking care of the water, and the religious formulæ (*nîrang*) regarding them; and whatever is on the same subject. (18) About the period of trimming¹⁷ the hair¹⁷, in which they (also) shave the hair. (19) And about the shaving of a child the first time, and the formula regarding it; a trained¹⁸ barber¹⁹, (and) an untrained barber; the shaving also with a sharp razor²⁰; about the razors for adults, also those for children; the razors that are ordered to be used in the case of children; how to apply²¹ (them) for giving²² health²² to

1. Among women and children. 2-2. *Paran patîsâr*. 3-3. *Frâj mat havât*. 4-4. *A-bandihâ kûnishna* if allowed to serve among women and children. 5. Reading, *joshan*, comp. Pers. *jûshan*, "an armour." 6-6. Better reading, *vinâs à gabrâ min jîtar dâshktan hanlketûntan*. 7. Otherwise, *jâmag*, "clothing." 8. Comp. Pers. *kafch*, "scum," "froth." 9. Comp. Pers. *pang*, "a clepsydra," "an ancient clock worked by flow of water." 10-10. Comp. Pers. *khwân*, "a spacious tray," "a dinner-table." 11. *Mainûg-gâs hanlketûntan*, lit., "placing (them) in a secret or invisible place." 12-12. *Pâhrîkhtan*, "to lay apart." 13-13. *Dâtihâ kard*. 14-14. *Ajash raêsha yehvûnîd*, lit., "a wound occurs from it." 15. Av. *dâuru-kara*, Pers. *darûdgar*. 16. Meaning, the *Bareshnâm* purification which begins with first washing the head. Comp. Av. Vend. VIII., §§ 40 seq. 17-17. *Varesa vaîrûê*; comp. Pers. *mûê ârâstan*, "to trim the hair." 18. *Fra-hâkht*. 19. Comp. Pers. *garrây*, "a barber." 20. Comp. Pers. *usturah*, "a razor." 21. *Hankhetûntan*. 22-22. *Baêshâzîshna dehash*. According to DP., *baêshâzîshnêh adâ*, which may mean "the health of life;" comp. Av. *adâ*, "life," or "gift,"

them¹; (and) the whetstone (*shôn*) also for² taking care of² the razor. (20) About the several positions of a man in which a barber may perform shaving, and the several³ positions of the barber (himself); (and) whatever is on the same subject.

(21) About those who are custodians⁴ (of the market) one by one, and of the market⁵ town⁵; also their abstinence from wounding each other with a pointed⁶ weapon, (or) with other weapons with which they may be performing (some) work; the sin which (results) from not abstaining (from it). (22) And about giving forth lawfully something pointed, and the wounding (that is caused) by not giving it lawfully; the lawful taking (or) giving away of a dish full of victuals (*patkhûr*), and the wounding which (results) from unlawfully (doing so); (and) whatever is on the same subject. (23) About the lawful place (and) extent of a horse-course⁷, which is away from the middle of the town; the plan (*âinîmag*) of the horse-course; and the training by the chief trainers of those⁸ who (are engaged) in it⁸; and the shooting of arrows on the horse-course, and the wounding which occurs to man (and) cattle; how it is when culpable (*vinâs-kâr*), and how it is when inculpable. (24) And about removing a spy⁹, that is, why (and) how he shall be removed; (and) the crime or innocence as¹⁰ to the consequent (*ajash*) wounding¹⁰ (of the spy).

(25) About the method of making a *kûstî*, (and) the injury to the soul (*khayâ*) by not making it according to law. (26) About lawfully tying it, (and) not using (*kâr*) anything (*chesh*) that is not ordered; if they tie (*kûstî*) unlawfully, or there is girdling¹⁰ of a knotted¹¹ one, there is injury (and) biting¹² (of

1. That is, children. 2-2. "For sharpening." 3. Here *ân* is a pronominal substitute for *chandîh*. 4. Pers. *kîrû*, "custody." 5-5. *Rastag î vâzâr*; comp. Pers. *rastah*, "a market with regular ranges of shops full of goods," "a market town," "pure without and within," "rules," "customs." 6. Comp. Av. *tighra*, "sharp," "pointed." 7. *Aspa-râs*. 8-8. *Amat bâên*, where *amat* is a substitute for *mûn*. 9. Comp. Pers. *gûsh*, "a spy." West, "a listener." 10-10. Or "as to wounding him (*afush*)." 11-11. *Gardîdan vîragî haît*; comp. *vîrag* to Pers. *gareh*, "a knot." 12. DM. *vazishnih*, comp. Pers. *gazidan*, "to bite." West reads it *vazagânih*, "culpability."

conscience). (27) About lawfully smiting a sceptic¹, (and) the harm from unlawfully smiting (him). (28) About properly preserving a fire on the road; and when one arrives at a ford² of water², the sin which results regarding fire from not preserving the fire lawfully. (29) About warriors who are among the advance³ guards of an army³, and are confused⁴ in darkness, (and) injury happens to one from the other; and the public⁵ announcement⁵ of the extent of (their) terror; and whatever is on the same subject. (30) About the progress⁶ of an army which is in fear, (and) of that which is in a fearless condition owing to the greater extent⁷ of the Irânian army than that of the non-Irânians. (31) About lawfully and rightfully (*shônig*) demanding a share, and the harm from unlawfully and unrightfully demanding it. (32) About carrying firewood⁸ brought from a mountain⁹ into the house, depositing it all⁹ with gloves on¹⁰, (after) watching¹¹ it all round¹¹ and examining¹² it, (and) carrying it on the fire, that is, how lawfully; the sin (resulting) from unlawfully doing (so); (and) whatever is on the same subject. (33) About lawfully warming the *gaōmaēza*¹³ by the fire, (and) the sin if (it is done) unlawfully.

(34) About collecting pasture, (and) laying it (in stacks) one above the other; that is, how (to do so) lawfully; the sin if one should do it otherwise, whereby he would be injured, (or) cause injury (to others). (35) And about the special mode of constructing a lawfully erected forest-house,¹⁴ and the dwellings of a people, (and) places for beasts of burden (and)

1. Reading: *vahân*; comp. Semitic *vahâm*, "a sceptic." 2-2. *Mayâ vidarg*. 3-3. Comp. Chaldæ *mujannab*, "the advance guard of an army." West, *mazangîh*, "panic." 4. *Ham-gûmîzênd*. 5-5. *Paêtâg gûftan*. 6. *Rûbishna*. 7. *Patmânag*. 8. Comp. Av. *aēsma*, "sandal wood," "fuel," "firewood." 9. Av. *kaōfa*, "a mountain." 9. *Kādâ*. West, "at first." 10. *Dast-pânag*, comp. Pers. *dastpanâh*, "gloves," "tongs," or *dastânâh* "gloves." Otherwise, "depositing it by means of tongs at first." 11-11. *Pâspânîndan gerdûn*. 12. *Parishidan*, comp. Av. *pairishenti*, rt. *pairi-ish*, "to examine." 13. The *gâ-miēza* (urine) of the white bull, which is intended for consecration, 14. *Dasht-kadag*. West, "a farmhouse."

cattle; (and) the sin if one should do it otherwise, whereby he would be injured, (or) cause injury (to others.)

(36-37) The decision about (a case) when one has seized¹ a beast of burden lawfully from unlawful ownership (*sardârîh*), (and) a man intrudes² without authority, (and) vexes the leading³ countrymen⁵; and (a case) when one has unlawfully seized a beast of burden from unlawful ownership, (and) a man intrudes lawfully; and when both are unlawful, (and) when both are lawful. (38) And about marking down a boundary⁴ whereby (*patash*) things (*i. e.* lands) are secured⁵; the sin when they are not secured by the unlawful marking of the boundary, (and) things are injured, or cause injury. (39) About the unlawful keeping of horses in a stable (*âkhûr*), (and) the sin from unlawfully (keeping them). (40) And about the cutting of small⁶ and huge trees⁶; where (and) how (it is) lawfully (done); and the injury (and) sin from unlawfully cutting (them). (41) About the (special) mode of washing clothes, (and) the sin from (using) other modes. (42) And about the mode of going in, (and) the sin from moving in without that mode. (43) About the mode of male-swimmers⁷ for passing through a water, and the injury (and) sin from acting otherwise.

(44-45) About the description of canals (*ndê*) and fords (*vidarg*), of those which are passable by two men up to those which (are passable) by more (men); the extent of those that are large; and severally how much water is collecting³ in the ground when the ground is hard, and how much when soft; and the extent of their outer banks (*band*); the

1. West is correct in regarding *kardan* as a substitute for *vakhdûntan*. Here the case is that of a man delivering a beast of burden to its proper owner, seizing it from the unlawful master. 2. *Baên vazlûnêd*. 3.3. *Padgehânân*, lit., "the leading men of the world." West *pat-dihânân*, "the district authorities." 4. *Band*; comp. Pers. *kûchah-bandî*, "marking off the boundaries of a lane." West, "tying." 5. Comp. Pers. *ganj*, "a treasure," *ganjîdan*. 6.6. *Dâr va darakht*. 7. Comp. Av. *snâ*, "to bathe;" Pers. *shinâ* or *shinâb*, "swimming," "a swimmer," or *shinâwar*, "a swimmer." West reads *dânâkvarân*, "sagacious." 8. Reading: *âv-chîdan*, Av. *chi*, "to collect"; comp. Pers. *chîdan*.

inspection of the high¹ banks¹, when the water is salt², or warm, (and) running; and how much when outside of the water, and how much when in the water. (46) And when salt, or cold, (and) running; or salt, or warm (and) stagnant; or sweet, or warm, (and) running; how much when in the water, and how much when outside of the water. (47) And when saltish, or cold, (and) stagnant; or sweet, or cold, (and) running; or sweet, or warm, and stagnant; how much when in the water, and how much when outside of the water. (48) And what mode one shall adopt (*kūnishnih*) for the inspection of the high banks; and how is the stagnation³ of the water in the dam⁴ and stone (barrier) inside, from the canal which is passable (*vidārtār*) by ten men up to that by many; how is the dam (*bastan*) inside the canal, (and) the standing of the water within the dam; or the jungle⁵ (of trees) spread out⁶, and becoming lofty. (49) What are the mode (and) means⁷ of keeping⁸ supervision⁸ over a canal; and which is that canal when half of it is distributed (*vakht*), if not one-third; and which is that when one-third is distributed, if not one-fourth, over and above the water it contains; the canal which is (either) flowing⁹ (or) stagnant¹⁰; behind, the stagnant (canal); foremost (*pēsh*), the flowing (canal); (and) behind, (the water) is at rest; (and) the harm (and) sin which (occur) when they shall act otherwise. (50) And from¹¹ the same¹¹, what kind of passage for cattle¹² of different kinds¹² by swimming across the water; (and) the sin from doing otherwise, if harm occurs. (51) About a structure¹³ for¹⁴ passing over¹⁴ a water, when [it is newly consigned entirely for public (use); and when (the water

1-1. *Madam-bandân*; West, "as to the banks." 2. *Sûr*, "saltish"; West, "brackish." 3. *Āstinīdan*, "to cause to stand;" Av. *stā*. 4. *Zreh-stāna*; Av. *zrayangh*, "sea," and *stāna* "place"; that is, "a dam, or water standing within a barrier." 5. Comp. Pers. *bīshah*, "a forest." 6. Comp. Pers. *tūkhtah*, "spreadout," "dispersed." 7. *Chârag*. 8-8. *Madam-nikâsdâshstan*. 9. *Aûsh-tânmand*, lit. "living," or "active"; Av. *ushtâna*, "life." 10. *Aûzûsh-tâna* "inactive." 11-11. *Min ham*. 12-12. *Gaöspendân i srâdag srâdag*. 13. *Avar-pâdishnih*, comp. Pers. *bar pâ*, "raised," "erected"; or *bar pâ kardan*, "to construct." Av. *pâdha*. 14-14. "For crossing a water."

is) saltish, (and) flowing; and when saltish, (and) standing; and when sweet, (and) running; and when sweet, (and) stagnant; such¹ (and) so much¹ convenience² of passing through it, (and) passing through it as one wishes; also such supervision over the water that has stood back in flowing; and the harm (and) sin if one does not properly supervise it, and pass on it.

(52) About two (persons) who are warriors, (and) who happen to meet⁵ together on the road; which (of them) is to take care of the horse, (and) which is to prepare the meals, (and) other usages; (and) whatever is on the same subject.

(53) The sin of eating meals, (and) of drinking water on the road; that is, in what way it is a sin when they shall act most differently (from the Religion).

(54) About the remedies for sheep and beasts of burden in which more¹ life¹ is poured again; and the limit of maintaining the sheep, and the goat, and the ox, and the horse, and the ass; and that⁷ on the skirts of a mountain⁷, and female with the male. (55) About female beasts of burden, sheep, and (other) females for whom, on account of the narrowness⁶ of (their) orifice⁶, (surgical) instruments⁷ are used for making it⁸ not painful⁹.

(56) About the extent of distance of a male-beast of burden from the female, when it is necessary to guard it.

(57) About the extent to which a man has¹⁰ to keep at some distance¹⁰ the ox that has¹¹ broken down¹¹ a hay¹² shed¹², which is the hay of others who¹⁵ quarrel with him¹⁵; how that is when it is allowable to bring (the ox) back among (the cows); (and) whatever is on the same subject.

1-1. *Hand hand*. Better *hand chand*. 2. *Shôn*. 3. *Khajënd*; comp. Pers. *khazîlan*, "to creep," "to walk." 4-4. DM. *shavtar*; comp. Pers. *shav*, "life," "vitality." West, *jîn tar*, "fresh life." 5-5. *Zak i rig*; comp. Pers. *rîgh*, "the skirts of a mountain." West suggests *va khizûrâ* ("and pig"), which is not the reading of DM. 6-6. *Tangih i sûrâg*. 7. *Avzâr*. 8. Childbirth. 9. *Atûtag*; comp. Pers. *atût*, "pungency," "roughness." 10-10. *Dûrinîdan*. 11-11. *Vishûft*, "destroyed by breaking it." 12-12 Reading *bargig i giyah*; comp. Pers. *bargûg*, "a structure," "an edifice." West, *barkasag i giyah*, "concealed hay." Comp. Pers. *bargasah*, "hidden," "concealed." 13. *Amatash* is here a substitute for *mûnash*. West, "when they quarrel with him."

(58) About the security¹ of a man from the ruin (*hūsh*²) of his parents; his becoming full of fear³ (on account of them) owing to the utterance⁴ of evil⁵ omens⁵. (59) About the sin of the father owing to the child, when he after having entrusted (*yehabūnt*) it to a deserter⁶ calls it back; when it comes⁷, there would probably be (such) a sin as⁸ (results)⁸ from unlawfully frightening a sheep, or a beast of burden being⁹ beaten⁹; (and) whatever is on the same subject. (60) And about extirpating a plant, which is a medicinal plant; (and) whatever is on the same subject. (61) And about joint (*ham*) offerings with the *daêva*-worshippers; that is, how it is (when) allowable¹⁰, and how it is when¹¹ not¹¹; when joint offerings are made, how it is (when) they are to be considered dishonoured, and how it is when they are to be considered more honoured even than (those of) the Irânians. (62) And about the crumbs of food (*patkhûr*) which the *daêva*-worshippers ate therein¹², (and what) they drank. (63) About the quantity of meat with bread (given) in atonement for starving others. (64) About an ordeal (*vara*) which is severe, (and) also not severe; the manifestation of acquittal by making gifts (*dahishna*) therein. (65) About the secrets of the Religion, (and) the sin which (results) from divulging it. (66) About the sin of uttering obscene (*syâh*)¹³ words to the wives of others. (67) About the extent of the smallest (*nîtûm*) house, village, country, and district; (and) that of the best. (68) And about

1. Or, "abstinence," 2. Comp. Pers. *hūsh*, "perdition," "ruin," "destruction." West, "death." 3. *Bimar*, rarely used for *bimvar* or *bim-âômând* in Pahlavi. Perhaps *bimâr*, "sick." 4. *Fûmâ*, "the mouth." 5-5. Reading *mûrvâg î saryâ*; comp. Pers. *murvâ*, "a good omen." 6. Reading *apênamag-î*; comp. Av. *apa-nam*, "to turn back," "to depart." Hence one who has turned away from the good Religion. West assumes that *minênamakō î* stands for *apênamakō-î*, "a ill-behaved (person)." 7. After its long association with the deserter. 8-8. Which is equal to the sin resulting from . . . 9-9. *Danpag-ûnîhêd*. Or, "from causing a beast of burden to be unlawfully beaten" 10. *Dastôbarîhâ*, "with authority." 11-11. That is, when they are made without permission or authority. 12. During the offerings 13. Lit, "dark".

what (was) the nature of the residence of Frashaḍstra¹ and Jâmâspa¹ in a bloody² battle², and their habits⁵.

CHAPTER XXXVIII., SAGÂTÛM NASK.

(1) One section is the *Hachidagânistâna*¹, a book about statements regarding properties that are seized, and (their) retention⁵ thereby; how those who are animate beings are confined; how it is when one keeps (them) in⁶ the custody of the *pasush-haurva*⁶, and how it is when in the custody⁷ of the confiscator⁷ (or sequestrator). (2) And when it is a seized horse of the warriors, how to confine it when it is not possible to keep it in a confinement of any kind; and (when) there is danger of harm being done therefrom, what shall be done therein; how it is when (there is danger) from all sides; how it is when there is protection⁸ from one direction (*k'ist-i*); (and) while there is hope, then protection is within the sphere of protection: how much (and) of what kind is the protection. (3) When a beast of burden is seized, after its coming into the custody of the confiscator order shall be given as to how long (it shall be kept), (and) as to the fee (*nîrmaḍ*) for the sentinel's⁹ work⁹; how it is, likewise (*hama-gaḍna*), when the confiscator is before it; that is, (when) there is his share in it; even order shall be lawfully given as to the fee for his special work; (and) how and of what kind the order shall be given as to his work. (4) And when one that is seized has an offspring, in what manner it is to be suckled by the mother (*am*); how to nourish the child; and whatever is on the same subject; (also) the sin which (results) from acting unlawfully.

1-1. The famous contemporaries of the Prophet Zarathushtra. 2-2. Reading: *pavan lashkar*, or *raêshagar*. West, *pavan lâishkar* "in a plundering army." 3. *Dâta*. 4. The code relating to confiscation or sequestration of property; comp. Pers. *hachîdan*, "to seize," "to carry off" 5. *Dârîgîh*; perhaps *yârîgîh*, "help;" or *sharîgîh*, "partnership." 6-6. *Pavan pasûsh-haûrvîh*. 7-7. *Hachîdag-dârih*, "sequestration;" or "the act of keeping in custody the seized (animal)." 8. *Srâyishna*, Av. *thrâ*, "to nourish." 9-9. *Pâs kâr*,

(5) And about the confiscator when a beast of burden comes into his charge (*dârishna*); how it is when his essential¹ mode² is severe³; how it is when it comes to him with (its) use and advantage. (6) About the confiscator's keeping in (his) flock (*ramag*) a seized lamb⁴; that is, how the practice (*âinîn*) is to give its milk in sacred offerings⁵, and to give information as to making an offering, that of the seized⁶ sheep; also when it is not possible to keep it in the flock, what is the mode of confining it; also when it cannot be kept in confinement, what shall be done with it. (7) About the wool (*mûê*) of a sheep that is seized; that is, how it is when it is to be sheared (*bârishna*) even before the manifest time; the sin of him who (*amat*)⁷ shears it before the manifest time, (and) when there is no reason for shearing it. (8) About the lambing (*gurûshidan*) of the sheep that is seized⁸, (and) the sin owing to (its) not lambing. (9) About the feeding⁹ of a seized (sheep) in the most open (*paêdagtûm*) place in a house, village, town¹⁰, (or) a district. (10) About the sin of a sentinel (*pâs*)¹¹ when he would seize a female (sheep) without delivering it to the confiscator through the innocence of the confiscator; (and) the sin which (results) from the sin of beating and wounding it unlawfully before it is seized for the eaters¹² of meat¹²; (and) other sins (resulting) thereby. (11) About the time appointed (*vabidûnt*) between the sentinel and the confiscator, for the confiscator's dragging and carrying the female to a place at the time that is appointed for it; what (occurs) when the sentinel arrives, (and) the confiscator does not; how is the coming of that (animal) of the confiscator

1. West, "special." 2. Reading *âin-ich*; West, *âêvâz*, "reputation."
 3. Reading *sakhtag*. West, *gashtag*, "is altered." 4. Semitic word, comp. Chaldæ *konnâ*. 5. *Myâzda*. 6. DM. *avizag*, "pure (white)," for *hachidag* "seized." 7. Here *amat* is a substitute for *mûn*. 8. *Avizag* is the reading of DM. West corrects and reads it *hachidak*, "seized." 9. Reading *srûdan*, as in § 11; comp. Av. *thrâ*, "to nourish." 10. Comp. Av. *zantuma*. 11. West, *pasig*, "a shepherd." 12-12. *Khûr-kharân*, for *khûr-khârân*; comp. Pers. *khûr*, "meat." West, "buyers of meat," comp. Pers. *kharidan*.

in the ownership of the confiscator, and when; and when it is the sheep and beast of burden of the confiscator, and how it is to come into the possession of the confiscator; in the case when the sheep and the beast of burden which are seized die in the custody of the confiscator, how (and) how long the lambs (*gurâsh*) are to be fed, and the wool of the same sheep (which dies, to be preserved); (and) the sin as to the sheep, when he does not feed it, or feeds otherwise.

(12) And about a sheep which is¹ mingled in¹ anybody's flock, that is, confiscated²; how it is when (the flock is) owned³ by a sentinel, how it is when it is the *pasush-haurva*'s own, and when it is mingled among a flock owing to (the sheep's) confiscation⁴; how it is when the sentinel, (and) how it is when the *pasush-haurva*, goes to another flock; how it is when he is the first owner of the flock, how it is when he is the second (*pasush-haurva*) owner (*nafshâ*) of it. (13) About the killing of a seized sheep by the *pasush-haurva* for the required food⁵; that is, how it is possible, and in what way it shall be done. (14) And about him by whom is owned (*baên*) the sheep or beast of burden that is seized, when it comes into a district (*matâ*); the giving of information (thereof) by the confiscator to the head of the district in whose flock the seized sheep (or) beast of burden (is classed) as to the species, colour, and moist⁶ curled hair⁶. (15) And about watching over a man with a sheep, whose illness is owing to the wound (received) in his work of slaughtering (a sheep), (and) who is in an invalid state (*a-kârîh*); and the duty (to be done) when⁷ there is indication of convalescence⁷, and there

1-1. *Baên gûmîkhtêd*. 2 Lit., "that is, in confiscation." 3. *Nafshâ*. 4. "The first case," says West, "seems to be that of an unseized sheep in a seized flock, and the second that of a seized sheep in an unseized flock." 5. Comp. Pers. *tôshah*, "food," "necessaries." 6-6. Reading *gurâsh nam*; comp. Pers. *gurs*, "curled hair." West, *va-darand-i denman*, "and form of it." 7-7. *Amat nishân min vidâr*, lit., where (there is) sign of moving or passing by." According to DM., *amat nishân mûrdâr*, "where (there is) symptom of impurity;" comp. Pers. *murdâr*, "impure," "dirty," "polluted."

is an asylum¹; (also) when there is boarding², (and) no asylum; and when there is no boarding, and there is an asylum; and when there is no boarding, (and) no asylum. (16) About the wants (*nîyâzâg*³) of the confiscator as to the sheep or beast of burden that is seized, when the practice (*âinînâg*⁴) is (that) he feeds (it) for one-fourth (of a year), and when for one-third, (and) when for one-half of a year, (and) when (he feeds it) for the duration of a year; and when that which he obtains is a young⁵ animal, and when that which he obtains is a large one; that is, (about) the means of its nourishment⁶, (and) the special care of it (*mâ afash pâhrij*; how it is when there is a subterranean granary⁷, (how) it is when there is a tree, and how it is when it is a damaged⁸ cavern⁸, how it is when it is a cage⁹ which is complete¹⁰ and broken, or is complete¹⁰ and strong, or complete¹¹ in strength¹¹.

(17) About a treasure¹² which they obtain within the surroundings¹³ of a house, (and) that which they obtain within the limits of somebody's house. (18) About a concealed treasure, when it is found by the side of a road, (and) the ground is hard; how it is when it is one finger (breadth) below (the ground), how it is when it is two fingers below; (how it is) when similarly the ground is soft, how it is when two fingers (below), (and) how it is when three fingers below. (19) When it¹⁴ is found in the midst of the road, and the ground is hard, how it is when it is two finger (breadths) below, and how it is when

1. Comp. Pers. *panâh*, "an asylum," "refuge," "shelter". 2. Comp. Pers. *khwurdâr*, "a boarded domestic." Here *khûrdâr* is used for *khûrdârih*. 3. This is the reading of DM. West reads *hâzakô*, and remarks that it may be a contracted form of *ayâvakô*, "gain." 4. See West's note 2, p. 134. 5. *Apurnâyîg-âc*. 6. *Srâyishna*. 7-7. Comp. Pers. *chaghâr*, "a subterranean granary" (Steingass). 8-8. *Varkhan-î î kûshtag*; comp. Pers. *barkh*, "a subterranean habitation," "a cavern." 9. Pers. *panjarah*, "a cage," "a lattice-work." 10-10. *Ana-ana-spûrig*, "not-not-complete," that is, "complete." 11 11. *Spûrig i dravist*. 12. *Khvâstâg*, "wealth." 13. *Parvandid*, or *paru vast*; comp. Av. *pairi* "round about," and *band*, "to bind." 14. That is, the treasure.

it is three fingers below; when the ground is soft, how it is when it is three fingers (below), and how it is when it is four fingers. (20) When (it is lying) on the ascent or descent (*nishiv*), there where it turns away from the road, and the ground is hard, how it is when it is up to so much¹, how it is when it is below up to the middle of the leg²; (and when the ground is) soft, how it is when it is below up to the middle of the leg, how it is when it is below up to the knee³. (21) And when (it is lying) in running⁴ waters⁴, (and) the ground is hard, how it is when it is below up to the knee, how it is below up to the middle of the thigh⁵; and when the ground is soft, how it is when it is below up to the middle of the thigh, how it is when it is below up to the *gând*⁶. (22) And when it is in a ford⁷ through the waters⁷, and the ground is hard, how it is when it is below up to the *gând*, how it is when it is below up to the navel⁸; and when the ground is soft, how it is when it is below up to the navel, and how it is when it is below up to the mouth. (23) And when it is in the meat-room⁹, or (*va*) in the midst of wood¹⁰ or a sheepfold¹¹; that is, how it is when it is not¹² in a permanent¹² dwelling for embodied beings, how it is when it is in a permanent¹² dwelling.

(24) And about him who feeds a sheep which is seized; that is, how it is when his stores¹³ are abundant¹³, how it is

1. Comp. Av. *á-avant*, "up to so much." West supposes that Pazend *á avad* is intended for *áfrapad*. 2. Comp. Av. *paitishtâna*, "that part of the body on which one stands" (*paiti* and *stâ*, "to stand,") "the leg;" Skr. *pratishtâna*. 3. Comp. Av. *zhnu*, Skr. *jânu*, Pers. *zânû*, "the knee." 4-4. Reading *âvân tâg*, "flowing waters," Av. *tach*, "to flow." Perhaps *âv-hûtâg*, "a well-flowing water." 5. Comp. Av. *râna*. 6. Av. *gainti*, root *gan*, "to stink"; Pers. *gand* or *gund*, "testicles," "the stinking aperture in the body." West, "testicles." 7-7. *Âvân vitarg*, "a passage or road passing through a water." 8. *Nâfag*, comp. Av. *nâfangh*, "a navel." 9. Comp. Pers. *âsh*, "meat," "food"; hence *âsh-khânah* "a meat-room." 10. Comp. Pers. *van*, "wood," "forest." 11-11. Pahl. *pâh-hasta*, "a sheepfold," for Av. *pasush-hasta*, "an enclosure for sheep and cattle." 12-12. *Afrâz* and *frâz* are often used in the same sense in Persian, but they are used in opposite senses in Pahlavi. See West's interesting footnote 1, p. 136. 13-13. *Frâj ganj*.

when he feeds it as it comes. (25) About a dispute as to a sheep which is seized, when one says it was born of the colour of the mother, another says it was of moist curled hair; (and) both of them (are) right; or one speaks of a characteristic which is true, another speaks of its several marks that are not true; (how) it is when they speak differently as to a special kind of peculiarity; and whatever is on the same subject. (26) About a sheep¹ which is seized, (and) which has to pass over the loftiest forest in which there is lawful nourishment; how it is (when there are) three years, three abodes, and three localities, and nine shares; and also several other decisions on the same subject.

CHAPTER XXXIX., SAGÂTŪM NASK.

(1) One² section is the *Ziyânagistâna*², a book about the injury of the living³, and that of the dead⁴, through⁵ lawfully⁶ living⁶, giving, accepting, (and) delivering (things) back⁶; the duty⁷ of protecting and taking care of both⁷; the kind⁸ of⁸ nourishment, and bedding⁹, and sympathetic¹⁰ help¹⁰, and convalescence¹¹ which follow a wounded¹² condition¹² of the living; and the ministering¹³ to comfort¹³, and also to (their) recreation; and the punishment of crimes which result from lawlessness¹⁴; (and) whatever¹⁵ is on the same subject.

(2) About the amount of gifts to the injured¹⁶; and that one who (is injured) through destiny, (and) when not through destiny;

1. Reading *pâh*. *Pis* in DM. may be compared to Pers. *pîs*, meaning "leprosy," "white," "vile," "ignoble." 2. "The code of the injured." 3. Comp. Av. *ushâtâna*, "life," (Av. rt. *ush* "to burn.") West, "animate." 4. Comp. Av. *uzushâtâna*, "lifeless," "dead." 5-5. *Pavan dâtîhâ*, freely meaning "righteously." 6-6. That is, while leading a lawful life, making gifts, etc. Comp. Pers. *zîstan*, Av. *ji*, "to live." 7-7. West, "the duty of protection and care of both kinds." 8-8. *Âtîtnag zak î*. 9. *Bâlînidârîh*, comp. Pahl. *bâltn*, "a pillow." West, "extension." 10-10. Reading: *aiyyâr-bârîh*; comp. Pers. *bâr*, "grief," "sympathy." West, "sustentation;" reading: *aiyyâr-yârîh*. 11. *Sâtûnînidârîh*: "producing strength to move about (after a serious illness)." West, "stimulation." 12-12. *Khastînidârîh*, comp. Pers. *khastah*, "wounded." West, *astînidârîh*, "establishment." 13-13. *Âsânînidârîh*, Pahl. *âsân*, "comfort." 14. *A-dâlth*. 15. Here *î* stands for *mâ*. 16. Perhaps, one who is injured through an accident.

the time¹ (and) place (where) someone gives something¹; that one who gives much more (*avzûn*); (and) where and what is² the increase³.

(3) A decision in the case of (*madam*) a sheep to which⁴ when they are repeating⁵ torture (*zîyânag*) before⁶ slaughtering it⁶; that⁷ which⁷ (is) about a fatal⁸ injury⁸; (that) when one does not deliver (the sheep) back at the time appointed for slaughtering it, when it is (so) ordered from a point⁹ of Religion⁹ for a high¹⁰ purpose¹⁰, and when one keeps it in his own possession.

(4) About that which is an immovable¹¹ property, (and) which is divided (*burîn*); that which when (one) keeps in use (*kâr*), and when (it is) not¹² in use¹², each¹³ separately, of greater or less value¹³; that is, for¹⁴ how much¹⁴ none¹⁵ is to store it up¹⁵, (that is) at a high value, how much income¹⁶ it is to yield; and the original (*bûn*) capital is of the same value, the increase¹⁷ (being) the growth of income¹⁷.

(5) About the reason why the sin of an injured person is removed¹⁸ by¹⁹ not retaliating the injury¹⁹ (done to him); (and) many an opinion of the Religion which (is) on the same subject, (and) is²⁰ held about it²⁰.

1-1. Lit., the time (and) place (where) one gives something. 2. *Hašt* perhaps for *aêdûn*. 3. West's rendering is as follows: "about an example of a damaged gift, (in the case) when (one) gives the thing (to) a poor (*gadâk*) person at an appointed time, (and) when at (a time) unappointed; (and in) the (case) when (one) gives him an increase, where (and) what is the increase." 4. *Amat* is a substitute for *mûn*. 5. *Lakhvâr deprûnân*. 6-6. *Pêsh mîn burîn* (for a religious purpose). 7-7. Namely, the decision. 8-8. Lit., "the calamity that overpowered or destroyed." 9-9. *Daênig*. 10-10. *Madam* (high) *kâr*. 11. Or, "inanimate." 12-12. *Pavan armaêshsta*; comp. Av. *armaêshstâ*, "stagnant," "standing," "motionless," "lying idle." 13-13. *Jvid jvid, mas va kas arjihâ*. 14-14. Comp. Pers. *ba-chand*, "for how much." 15-15. Reading: *avîg-ganjishna*, comp. Pers. *ganj*, "a treasure." West, *avâkanjishnô*, "effecting of penance." 16. *Vakhsh* is generally used in Pahlavi in the sense of increase, interest, or income. *Vakhsh bûrdan* means "to bear increase or interest." 17-17. *Avzûn vakhshân vakhshishnih*. 18. *Avinâs*; lit., "(his sinfulness is thereby changed into) sinlessness." 19-19. *Pavan zîyânag lakhvâr lâ avispârdan*, lit., "through not delivering back the injury." 20-20. *Madam aôbash vakhdûnt yegavtmûnêd*.

CHAPTER XL., SAGĀTŪM NASK.

One of the (last) twenty-two sections is the *Vakhshistāna*¹, a book about the progress² of increase. (2) About the returning³ (and) delivering of something, and atoning for it by exhausting (one-self) by atonement; the returning (and) delivering of it unto him who⁴ owned it⁴, (when) the time for it is not appointed⁵. (3) When it shall originate (*zāyîdan*) itself from him from whom it is due (*nafshâ*), the atonement for, the returning and the delivering of it⁶ unto that one who has appointed the time for it; (but) after the appointed (*burînag*) time there (arises) the growth of past actions, which is (called) the growth of sinfulness⁷. (4) About the growth of what has been done (*kardag*), and that which has originated (therefrom); how it is when there (arises) the offspring of what is done, and how it is when (the action and its offspring) both stand still⁸ (*armaêshthêd*). (5) About that which is the increase upon increases; (and) about the development (*îzishnih*) in equality (*hāvandih*) of what they may commit⁹; (and) where¹⁰ (and) which (it is)¹⁰. 6 About making¹¹ a gift to a holy man¹¹; that is, how it is when one has become¹² miserable¹² through¹³ exhaustion¹³, how it is when his income, too, develops.

1. It may be read *Nâsistâna* (from Av. *nas*) meaning "the code of sins." *Vakhshistâna* signifies lit., "the code of increase," that is, according to the context, the code relating to the increase or growth of sinful actions (*vakhsh î vinâs*), or the increase of wealth by income, interest, or compound interest. 2. *Rûbishnih*, "going onward," "progress," "development." 3. *Vichârishna*, comp. Pers. *guzârdan*, "to pay what is due," "to return what is due." 4-4. *Mûnash nafshâ*, lit., "whose own it is." 5. That is, when it is not appointed by any legal authority. 6. When the man does it of his own accord, and without any legal compulsion. 7. The *Dâdistân-î-dînig* makes mention of *vakhsh î vinâs*, and also of *vakhsh î kerfag*, "growth of meritorious acts." (See Questions IX-XI, and Mânûshehîhar's Replies). 8. When both are in an unprogressive condition. 9. That is, the growth of his sin, which becomes equal to the original sin itself in extent. 10-10' Or, "that is, which (it is)." 11-11. *Yasharûb-dâta*. 12-12. *Âstêrîd*, comp. Av. *â-star*. 13-13. *Pavan padîrânîndan*.

(7) And about the progress (*sajitûntan*) of interest upon useful (*tûbân*) wealth, when there is interest on it, (and) the interest thereon is increasing; and (about) that (wealth) on which it does not increase; how it is when a debtor (*avâm-âômand*), even by returning the wealth (loan) is rich, (and) the lender¹ (*avâm-nafshâ*) is rich on demanding^{1a} (it); and how it is when both² of them are not rich², the debtor (being) not rich having asked (for a loan); (and) how it is when the lender is rich on having demanded it, (and) the debtor is not rich with the wealth (lent to him). (8) About where (and) when the life³ of the lender has^{3a} once passed away, how it is when owing to the original (agreement) ending it has certainly to be renewed; and how it is when through the one (agreement), which had (its) origin⁴ in⁵ the life time of the deceased⁵, being in force (*kardag-gâs*), the interest certainly increases⁶. (9) When the debtor dies, how it is when the interest (on his debt) is⁷ included⁷ in the property which belongs to someone by adoption; (and) how it is when in both the worlds⁸ it is the interest of the lender⁹.

(10) About an atonement for a kinsman¹⁰, the self-atonement of one who is liable¹¹ to an atonement¹¹, the limit of atonement for others, (and) for one's self. (11) About the penalty¹² of him who is the purchaser¹³ (of animals) for im-

1. *Avâm-nafshâ* is a substitute for *avâm-khvîsh*, "the owner of the loan." *Avâm-khvâh*, seems to be a later corruption of *avâm-khvîsh*, the spelling of *khvîsh* and *khvâh* in Pahlavi being the same; comp. Pers. *vâm-khvâh*, "a creditor, who demands or exacts payment of a debt." 1a. *Bavîhûnastan*. 2-2. West, *kolâ a-tûbânîj*, "each is not opulent." Otherwise, *kolâ 2 tûbânîg*. 3. *Zîstan*. 3a. *Bêd* for *yehvûnêd*. 4. *Zâyishna*. 5-5. *Vidardag zîst*. 6. See West's rendering of this section, p. 139. 7-7. Comp. Pers. *dar-kardan* (Pahl. *baên vabîdûntan*), "to place within," "to insert." 8. That is, in the material and spiritual worlds, on the earth and in the heaven. 9. *Khvâstâg-dâr*, "the possessor (or original owner) of the wealth" (lent to the debtor). 10. *Khvîshîh*; comp. Pers. *khvêshî*, "relation." 11-11. *Tûjishna-âômand*. 12. Comp. Pers. *tâvân*, "amulet," "fine," "compensation;" and *tâvân dâdan*, "to pay a fine." 13. *Zebanunâ-âr* just as Pers. *khariid-âr*, "a buyer."

pregnation (*gûshnîh*), and gives each (female) a bad male, when¹ they do not become pregnant, (or) when they may be pregnant¹; and whatever is on the same subject. (12) About the period of allowing the male to the female beast of burden, and the lamb, and the camel; and the period of assigning each male separately to (the female by) whom he^{1a} is received; (how) it is when it is the period for admitting² the male², (and how) it is if (there is) such an assignment when the time for admitting the male has³ simultaneously begun³. (13) When, owing to not assigning the male at the time, the female goes on unimpregnate, (and) the cow, mare, camel, and sheep, and goat, (and) pig, respectively⁴, do not become impregnate; how much is the penalty for the sin⁵ they commit. (14) About the camel, and mare, and cow, (and) sheep, (when) they are kept⁶ away⁶ (from the male) about the period appointed, (and) they are injured⁷, (and their) milk (becomes) void⁸ of butter⁸; (when) also the average (*mîyânag*) milk is the least in the mare, (and) cow, and goat, (or) sheep, that is, the measure of their one milking^{8a} respectively. (15) About the camel, that is, how much hair of it is to be produced in a year, the quantity of the camel (hair) is much more in it than that of the sheep, among⁹ them is ass, too; that is, as to how much is their value, (and) that of the oxen, till they are flayed¹⁰; and the mode of raising¹¹ them (in value). (16) That is, how it is when the increase of the she-camels¹² and mares¹² is dissatisfactory¹³; (and) the increase of the increases of the

1-1. *Amat âpûs lâ, amat vabîdûnayên.* 1^a The male 2-2. *Gûshna-hilîh*; comp. Pers. *hilîdan*, "to leave," "to allow". 3-3. *Ham-bûnich katrûnt yegarîmûnêd*, lit., "has also continued its beginning." 4. *Jvîd-jvîd*, "each separately," "severally." 5. *Vazag* for Pahl. *bazag*, Pers. *bazah*, "sin." 6-6. *Lakhvâr vakhdûnîd*, lit., "held back," "kept at a distance from." 7-7. *Zîyânag*, "injured," "damaged." 8-8. *A-karag*; comp. Pers. *karah*, "butter"; otherwise, *kurrah*, "the colt of a horse, camel or ass (one year old)." 8^a. *Dûsishna*, Pers. *dûshîdan*, *dûkhtan*, "to milk"; Av. *dugh*, "to milk," and *dughdhar*, "daughter." 9. That is, ass is included among camel and sheep. 10. Comp. Pers. *hachîdan*, "to flay a sheep." 11. Comp. Pers. *bar-zadan*, "to raise," "to elevate," "to collect." It might also mean "the mode of selling them at a high price," taking *avar-zanishnîh* as a miswriting for *avar-zebnunishnîh*, "selling at a high price." 12-12. *Jamlâ va aspa mâdagshân.* 13. Lit., "towards dissatisfaction."

oxen, and sheep, and goat, also proceeds¹ more than that of their females², where the increase of their² offspring is dissatisfactory; (and) how much less their increase is produced than that of the males. (17) And as to the camel that is injured³ on the road, after the end of the time appointed (*burîn*) (for impregnation), when it is used unlawfully, and the road is bad; and when it is used unlawfully, (and) the road is good; (and), when they keep it comfortable (*âsân*) at pasture (*charag*); that is, in how many (ways) much (*madam*) injury happens to it to (its) dissatisfaction; (and) they are buying also each one when invigorated, or at a (high) price (*vahâg*); and they are buying also dogs (and) pigs (when) invigorated, (and) that (too) at a price. (18) In how many (ways) the increase⁴ on increases⁴ occurs, and (again) their increase and the increase on increases, when development⁵ (occurs) in them; how it is when the whole property is also for the children, the fortunate⁶ ones⁶, for whom that interest on the residue⁷ and the heritage⁸ certainly⁹ accumulates⁹. (19) And about him who is privately¹⁰ buying provision for someone, and the seller¹¹ and compulsory holder is entirely deprived¹² of it; that is, the buyer¹³ (has) as much (as is sufficient) for the starving people on a summer's day, and as much on a winter's day, in the beginning; (about) lawful provisions¹⁴

1. *Sajîtûnêd*. 2-2. That is, the female-camels, mares, etc. 3. Comp. Pers. *hachîdan*, "to molest," "to vex," "to seize." West, "seizing." 4-4. *Vakhshân vakhsh*, or the income over income, or the compound interest. 5. *Â-rûdishna*, Av. *rudh*, "to grow," "to increase." West, *arûdishna*, "undeveloped." 6-6. *Hû-bakhtagân*. 7. *Avar-mânand*. 8. *Yehamtûnishna*. 9-9. *Ghal sajîtûnêd*. 10. *A-gûp*, lit., "without speaking." 11. Comp. Pers. *farûkhtan*, "to sell." 12. *Pâdirânînûd*, "exhausted." 13. *Pâdirângar*, lit., "one who deprives him (of the provision)." 14. In connection with the word *pishnêh* the attention of the student may be drawn to a passage in the *Frahâng-i-Oim-Aêvag*, p. 38: "*Avgâm nîyâzîhâ pavan hâvan-gâs frûshêd chîgûn pavan Sagâtûm yemalelûnêd aêgh: Thripithwôdhi asti âtarsh Ahurahê Mazdâo hama bipithwô aiwi-gâmê atha narô ashavanô.—Mâ 3 pishna haît âtâsh î Aûharmazda hamîn tarîn pavan zimistâna aêdûn gabrâ yasharûb mûn 4 ardavahishta mîn palîsâr yehvînt yegarîmûnêd baên vara-âômandîh aê pavan 3 yakhsenunêd.*" Here Av. *pithwa* means some part of the day; comp. Av. *arem-pithwa*, "midday."

for man and fire during one day and night of summer, (and that) during that of winter. (20) About clothings, when he whom (they belong) is deprived of the gift. (21) About the penalty of one for the first deprivation¹ of food¹, and his sin; (and) the penalty for the second and the third (deprivation) up to the tenth.

(22) And about the complaint and defence regarding a loan and its interest, and the decision thereon; and how it is when through the payment² of penalty (or interest), debts upon loans³ are cancelled⁴ so far as the progress of interest (is concerned); (and) whatever is on the same subject. (23) And about the uselessness of food which the Religion does not permit⁵. (24) And about the buying also of that which is a female sheep, when the seller by delivering it is deprived of the increase, and of the increase on increases on account of it⁶; (and) in two entire (*kâdâ*) years how⁷ many sheep are to come (*madan*) of a female⁷. (25) About what is that which would not produce increase, (and) what is that which would. (26) And about the use of the increase from a female, (namely) (its) offspring, and milk, and head, and wool; and (its) breeding to dissatisfaction; and the increase on increases; and (about) the good body of every sheep; and the decision as to each separately.

(27) About how a debtor has to announce the terms (*âinîn*) of the loan, which the lender for³ (his own) interest⁸ does not accept; and when the debtor has settled a division (*kardag*) (of payment) by 3 instalments⁹, also when it is by two instalments, (and) also when it is by one instalment, the first year (being) his own period from necessity¹⁰. (28) About

1-1. *Atapag-dâta*. 2. *Frâj-dâshtan*. 3. The reading of DM. is *avâm-ânand*, for *avâm-âômand*, "the debtor." Or, "and how it is when by the payment of the penalty on the loans as to the debtor, the progress of interest is cancelled." 4. *Pâdi-ânînîd*, "exhausted." 5. *Dastôbar*, "authorised (by the Religion)." 6. Namely, the sheep. 7-7. *Mâdag-î ôl chand pâh madan*. 8-8. *Pavan sudaqih*. 9. Comp. Pers. *zahidan*, "to trickle," "to flow." 10. That is, he is free from making any payment during the first year on account of his wants.

the debtor as to (his) non-payment¹, though (*amat*) it was announced (to him to pay) year by year, (and) that (debtor) does not accept (it); (and) how it happens in the case of the debtor through several non-payments, and through all sorts of leniency² of the lender.

(29) About the confiscation of a female³ slave³, (and) the exposition⁴ of (her) physical⁵ work; where (she is) for one month, (or) thence onward for two, three, six, (or) nine years, in physical work; that is, through one (slave) how many slaves one obtains as the increase⁶ of production⁶, which is through that one female slave (who is confiscated); (and) whatever is on the same subject. (30) About the confiscation of a cloak⁷ in the winter, (and) of a water-skin⁸ in the summer; about him⁹ whom (they) belonged⁹; that is, after the bringing¹⁰ out of the cloak in the beginning of the winter, (and) of the water-skin in the beginning of the summer; (how it is) on the lapse of the first 10 nights, and from that (onward) on the lapse of each month severally; from that (onward) to the end of each winter as regards the cloak, and to the end of each summer as regards the water-skin; that is, on the one cloak (or) water-skin how much profit is the retribution of the confiscator in whose possession (now) they are; (and) whatever is on the same subject.

1. *Lakhvâr-kâhidan*, lit., "non-diminution," of his debt. 2. Comp. Pers. *sazîd*, "worthy," "lenient," and *sâzâvâr*; hence *sachishna* or *sajishna*, "worthiness," "courtesy." West, "all the postponements of the lender." 3-3. Reading: *jarpîh*, comp. Pers. *iarpah*, now corrupted into *jâryah* by the omission of a dot. Pers. *jâryah* means, "a damsel," "a female slave." Here the suffix *ih* stands for *î*, meaning "one." West, *gerpîh*, "a human being," lit., "bodily form." He remarks:—"The seizure of the slave of the debtor to work off the amount of the debt is evidently meant." 4. Reading: *nikizishna*, "exposition." West, *sachishna*, "cessation" (owing to worldly work). 5. *Gêhânig*, "worldly," "material." 6-6. *Avzûn-dahishnîh*, or "the gift of increase". 7. The reading of this word is uncertain. West, too, reads *gudâd*, "a cloak." Pers. *گدگد* *gudâd*, means "a worn or patched habit," "a wide garment" (see Steingass, *s. v.*). 8. *Mashk-î-âvdân*, comp. Pers. *mashk*, "a skin-bag for carrying water," and *âbdân*, "a vessel for holding water." 9-9. *Madam mûn nafshâ*. 10. Comp. Av. *vaz*, "to carry;" Pers. *vazîdan*.

(31) And about the increase of grains, (and) that of the offspring of sheep, and of the milk and wool, which (*aêgh*) they may severally (*jvid-jvid*) produce. (32) And about the confiscation of clothes and utensils (*avzârîhâ*) due to the non-¹deliverance¹ of them to him who² reckons many special things (out of them) as this own²; that is, how that increase³ increases³ when he orders (their) use completely, how it is when he orders (their) use incompletely, how it is when he keeps (them) without use. (33) About the income of the land on which grain is cast, and of that⁴ on which it is not cast⁴ by him⁵ who⁵ is deprived of it owing⁶ to its delivery to him who was the proper owner of it⁶. (34) And so also (about) the income of the ornaments of gold, and silver, and coral⁷ beads⁷, and other things, with many rules on the same subject, (and) whatever is connected therewith.

CHAPTER XLI., SAGÂTÛM NASK.

(1) One section is the *Varistâna*⁸, a book about the case when it is manifest as to someone (that) he⁹ has been under the effect of sorcery⁹; and the bringing of remedies for that one who is rendered sick by a wizard; the execution of the wizard by someone with legal proceedings and religious rites, because that is the case when (it shall be done) by legal proceedings (and) religious rites. (2) About the case when he is executed without legal proceedings (and) without religious rites; and about the case when through¹⁰ the death of someone he dies himself¹⁰.

(3) About the accomplishment of an ordeal by which, through the spiritual powers, there is a manifestation of the

^{1-1.} *Lakhvâr avispârdan*, as *lakhvâr stâyîdan*. ^{2.} Meaning, the merchant who received no payment of those articles sold by him. ^{3-3.} *Vakhsh vakhshêd*, meaning the income derived from their use by others. ^{4-4.} Reading: *zak t ana-madam ramîtunt* (see West, p. 143). ^{5-5.} *Amat* is here used as a substitute for *mûn*. ^{6-6.} *Min avispârdan i ol mûn nafshâ*. Here *ol mûn* may be read *ôlâ mûn*, "him who is the owner." ^{7-7.} Comp. Pers. *muhrah*, "a kind of small shell resembling pearls," "coral beads." ^{8.} The ordeal code. ^{9-9.} *Pavan yâtûgîh dakhshag-âomand*, lit., "marked or damaged by witchcraft." ^{10-10.} Meaning, he commits suicide when someone is killed by his witchcraft.

acquittal (or) incrimination¹ of doubtful² cases² as to witchcraft, killing a righteous man, and other clandestine⁵ perpetration of sin; the time of their performance of the sins, (and) their place for continuing it. (4) About the place of (its) achievement; in what manner a house is to be selected⁴, and bounded⁵, (and) arranged,⁶ wherein an ordeal is performed; what is to be carried into that house first of all (*frâj*), (and) what one shall abstain from carrying into it; who is to be admitted into that house, (and) who is not to be admitted; (and) that which, when (the ordeal) occurs there, is undoing⁷ the work, (and) they separate⁸ on account of it.

(5) About those⁹ belonging to the institution of ordeals⁹, and other functionaries¹⁰ there, and the rites and customs therein; the performance of the *yazishna* ritual in the house (*mân*), (and) the invocation of God for help. (6) And what is the mode of performing the hot and the cold ordeal; how is the carrying of the performers to it; and in what Avesta is the solemn¹¹ recitation¹¹ by them; how is the achievement of the hot and the cold ordeal; the announcement¹² of the acquitted and the incriminated therein; (and) many an evidence on the same subject.

CHAPTER XLII., SAGÂTUM NASK.

(1) One section is miscellaneous: about bringing the assistant longed for; that is, in what manner it is good; the fee of the assistant who is a co-religionist (*dâham*¹³), and that of the non-Îrânian; (and) whatever is on the same subject. (2) And about how a man is to come to fetters and hard labour on

1. *Airikhtan*. 2-2. *Ana-basân-âômandân*. 3. *Nihûftag*, "concealed," "surreptitious." 4. Reading *frashardan*, comp. Pers. *farshardan*, "furnishing (a house)"; or *fragârdan*, "selection"; *pur-kâr-tan*, "full of workmanship," 5. *Sâmânînidan*; that is, what sort of extent and surroundings it shall have. 6. Furnished with proper appliances. 7. *Vishûpishna*, "ruin," "decay;" Av. *khshup*. 8. Comp. Av. *baj*, "to divide"; Pers. *banjidan*, "to separate," "to divide." 9-9. *Varistânigân*. 10. *Kârîgarân*. 11-11. *Aûz-dâta aûshmûrishnih*; *aûzdâta*, lit., "sublimely offered." 12. *Paçâtâgh*. 13. Or, "a fellow-citizen." Av. *dahma*, "a righteous man."

account of his own wealth; and whatever is on the same subject. (3) And about the confession which is through one, two, and three statements; (and) whatever is therein. (4) About the arrogant attitude of a disciple towards the priestly-teacher, who is an annoyance to him; (about) the wealthiness of the priestly-teacher, and the damage¹ which occurs therein.

(5) About the sin of one's own atonement in (its) being liable to atonement, his atonement being² not according to rule²; when one is liable to atonement (and) would bring unlawfully on himself an atonement³, or he thereby⁴ performs an atonement which he is aware of, (but) he (*aêgh*) is not purified⁵ (or acquitted) by it; and the time of one who is liable to atonement for the atonement which is his atonement, is (available) till (his) attainment to capability (for it), when he becomes able⁶ for (performing) the atonement after his having produced (cause for) the atonement. (6) About the accumulation of sin by that one who is the instrument (*avzâr*) of the inveterate⁷ enemy⁷, who is connected with the murder of many a righteous man. (7) About the sin which (results) through that of a bitter foe, he⁸ who having drunk water from the well which is (lying) by the road he passes, conceals it for the sake of concealment.

(8) About the sin of the judge who decides the sinner to be in innocence and the innocent to be in sinfulness. (9) About the judge who is acquainted with the law for 10 years, and that one who is for 11, and that one who is for 12, and that one who is for 13, and that one who is for 14, and that one

1. *Āstêrdagîh*, "defilement," "damage;" Av. *â-star*. 2-2. *Avîg-râs*, or *apâ-râs*, "irregular," "not in the (proper) way." 3. That is, one who does not undergo an atonement which is prescribed by the law for his sin. 4. *Pavan zik*. 5. *Pâtug*, comp. Av. *pu*, "to purify." 6. *Patûg*, Av. *tu*, "to be able." 7-7. Comp. Pers. *garmgîn*, "an inveterate enemy." West, "wrathful." The idea is that he who murders an innocent man, robs him, as it were, of his sins; that is, the sinfulness of the murdered innocent person is minimised thereby. 8. He is like him who having drunk. . . .

who is for 15; that is, their respective (*juvd-juvd*) legal opinions as to several essentials, (and) the praiseworthy extent of (their) acquaintance with the law as regards decisions and judgeship¹.

(10) About the daughter whose religious² guardianship² during the lifetime of her father (rests) with the mother jointly (*ham*) with her husband³; it is allowable to the mother to give her away (in marriage), (but) not to the father (singly). (11) About the daughter who⁴ is not married⁴, who has no father, nor mother, nor⁵ even any of the brothers (born) of the departed parents⁵; nor is it even possible (for her) to give herself away (to a husband) in⁶ guardianship⁶. (12) About the property which is (mentioned) in a will at⁷ the time of one's passing away⁷; that is, how it is when it is to be given away, (and) how⁸ it is when it is not (so)⁸. (13) And about the right of the father to give away (his) property to the children according to his wish; and (about) a son who is irreverent towards the father, (and) who (*aêgh*) is apart from (*min*) the property up to (the lifetime of) a worthy mother; and when for the irreverence towards the father they make (the son) of distressed⁹ mouth⁹, that is, (by) the decree regarding the division of the property¹⁰ of the father; (and) whatever is on the same subject, (namely) the extent of the irreverence of the son towards the father, and of his sinfulness. (14) About the sin of the son who is adopted¹¹, when he stands back from the adoption, the adopter (may be) a living, or even a departed father, according to the wish of the man, and even that of the departed soul, an act of celebrity¹² in the world; and they¹³ shall provide and perform the *yazishna* and

1. *Dâtôbarîh*. 2-2. *Daênig sardârîh*. 3. The daughter's father. 4-4. *A-kard-shôc*, "not provided with a husband." 5-5. More clearly: *va lâ hich min brâtarân i vidard abitarân*. Or, "nor even any paternal or maternal uncle." 6-6. That is, "as her own guardian." 7-7. That is, at death. 8-8. Otherwise, "how it is when no property exists." Reading *lâ yehabûnêd*, "how it is when one does not give it away." 9-9. Reading *bisht dêhân*, that is, miserable or dumb. West, *bâkht nâshân*, "the imputed characteristic." 10. Which the son might have solely inherited. 11. *Padîruftag*, lit., "accepted" as (his) son by a Zoroastrian." 12. *Nâmîgîh*, "celebrity," because of the continuation of the lineage of the deceased in the material world, according to the Religion, by means of adoption. 13. Meaning the sons so adopted.

the *nîyâyishna*, too, certainly (*ghal*) for those of them, within their own dwelling, (which are) due¹ towards their salvation¹.

(15) About giving away the residuary (*yehvânt*) of even that property which a liberal person has not seen, it is someone who lived for charity. (16) About giving away the residuary of the property (and) things of a maiden who (*amat*), too, gives it according to (her) known (*aêvâch*) idea to him who is worthy. (17) About a maiden whom a demon-worshipper steals away from her own master², (and) gives her away to a Ahuramazda-worshipper; that is, how it is justifiable for the Ahuramazda-worshipper to keep that maiden in (his) possession, longing for a son by her, so long as the guardianship of that woman is with that man. (18) And about the mother who is the guardian of the son while the father is alive. (19) About supplying good provision, which shall be (done) according to the decision in³ detail³ of the supreme judge, (and) never shall it be otherwise; it is the provision for him who is the *dastur* of the Religion. (20) About the sin⁴ of the father through not satisfying the sexual passion of (his) daughter who has attained puberty; because that (father) is (sinful) if for satisfying her sexual excitement the daughter commits a sin; and how it is when the daughter herself is sinful, and⁵ (there is) the sign of (her) becoming pregnant⁵. (21) About where (and) which is that sin on the committal of which unawares⁶, one so attains to acquittal⁷ that he⁸ frees himself entirely from it⁸ through a severe (*sakhtag*) atonement, when it comes to his knowledge; which is that (sin) whereof there is no (acquittal, in the case) of him who is intelligent, and by whom its committal is unawares. (22) And about the four most impure (forms of) demon-worship, and the three worst sins which they shall practise (about it); and the ten (sins) of excessive⁹ prostitution⁹; and the nine (sins) of the destroyers of the

1-1. *Min âzâdih zyashân*; or "owing to their piety." 2. *Pat* may be a corruption of *paêt*, "father." 3-3. *Pavan gûbishna gubishna*, "as to different issues." West, "on various statements." 4. From not getting her married when she was functionally capable of procreation. 5-5. *Va madan î barâ-radîh dakhshag*. 6. *A-vênâgîhâ*. 7. *Bûzishna*. 8-8. *Min bûn barâ vazlûnêd*, lit. "passes away from (its) source." 9-9. *Frêh-jehishna*; or *frêh-dahishna*, "of wasting away money extravagantly."

world. (23) About the destroyers of the world. (24) About the spiritual¹ world¹, when one (of the destroyers) speaks (against it), he thereby (proves himself) wicked and worthy of death.

(25) About extirpating² from the world the benefit³ of making offerings to the good spirits⁴, when that one who is the destroyer of pious people walks about cheerfully⁵ in the world; and how one section⁶ of the spirit of the earth⁶ is that of people⁷ destroying pious men, and the complaint of the spirits of fire, water, and plants is owing to it; (and) how the bestowal of shares by the leading man is upon the subordinates⁸. (26) About the three descriptions of pious men; one that is greater than water, earth, and cattle, (and) plants; one that is equal to them, and one that is less; and as to those who are outside of these three descriptions what guidance is, as it were, associated with (*levatâ*) their deeds.

(27) About the heavy punishment for carrying forth dead matter to the water, or to the fire, which is accompanied with evidence (for it); and the heaviness of the spirit (of the water) due to the dead matter being in the water. (28) About the meritorious work of him who brings out of the water the dead matter of a man or a dog, or that of a serpent or a frog⁹. (28^a) About killing a serpent or a frog, and other aquatic pernicious creatures in a water if it be so possible, (or) carrying them out of it if possible. (29) About the propitiation of the spirit of the world, (and) the distress of the demons by smiting even those that are like¹⁰ them; the guidance and

1-1. Reading, *lâ-dîdanî*, comp. Pers. *nâ-dîdanî*, "the invisible," "imperceptible." West, *râst*, "a true (statement)." His rendering is:—"About a true (statement) through which, when (one) utters (it, he) is wicked and worthy of death." 2. *Kandîdan*, comp. Pers. *kandîdan*. West, *kûstô* "driving." 3. *Nêvagh*. 4. *Mainûg*. 5. Comp. Pers. *kushâd* or *kushâdah*, "gladly," "cheerfully." West, "openly." 6-6. That is, one section of the inmates of the earth. 7. West notes that "some neighbouring nation of unbelievers is probably meant, such as the Byzantines; as we must always recollect that the compiler is summarizing the contents of the Pahlavi commentary written in Sasanian times." 8. *Azîvîgân*, lit., "men under him or below him." 9. Av. *vazaga*. 10. Reading, *van-ich*, comp. Pers. *van*, "like," "resembling" (steingass). West supposes that *van-ich* or *vûp* stands for *khûp*.

the giving¹ of sufficient meal¹ to the fellow-citizen², and that to whom (*aêgh*), (and) of what characteristic². (30) About the sin of him who after taking his meal becomes passionate from sun-set³, and grinds the wounded⁴, keeps (his) door open (all the night), (and) would make uproar⁵ unlawfully.

(31) About Ahuramazda having produced satisfactorily the body of the sole-created ox for the help of mankind, (and) the bodies and limbs of cattle, just as they are twofold and separate for (their) protection; and He produced also the rituals which are specially declared for the *yazads*.

(32) About the reason of offering⁶ prayer and thanksgiving⁶ unto the *yazads* for increasing⁷ the strength of the distributors of glory⁷ in the distribution of glory; the connection of that approval (of thanksgiving), and the benefit of the recompense of goodness therefrom, (and) the strong maintenance of that approval (by the *yazads*) by means and power; and the spiritual punishment of sin, and the worldly calamity and disaster; the fear from not wholly (*dravîst*) maintaining (their) perpetual approval in prosperity⁸, (and) the causing of ruin, too, thereby. (33) The limited authority to the skilful pious people of any description, for offering prayers and thanksgiving therein to each one of the *yazads*; the non-entrusting⁹ of consecration to the oppressive people, more especially to those who are described¹⁰ by name¹⁰; the sin and atonement which result from entrusting it to those who¹¹ are (included) in that class¹¹; and much more that is on the same subject.

1-1. *Hûdâg*, "well given," and *tôshîh* "provisions," comp. Pers. *tôsh* or *tôshî*, "food sufficient for a meal." West, *hûdâg tôshîh*, "well-operating drinking-party." 2-2. Reading, *hâm-shatra, va zak aêgh, mâ dakhshag*. Comp. Av. *hâma*, "same," "similar." West: *aham-shatrô nazd*, "a neighbour not of the same district." 3. Comp. Av. *hû-frâshmô-dâiti* "the time after sunset." 4. Comp. Av. *yuz*, "to boil," "to be agitated." West, *râh tekhnunêd*, "pulverizes the road." 5. *Kâlâê*, comp. Pers. *kâlâ*, "cry," "wail." 6-6. *Aûstôfrîd*, comp. Av. *ushta*, "vigorous," "healthy"; or *ustâ*, *ustâna*, "sincere," and *friti*, "prayer," "adoration," hence "offering healthy prayer," "reverential prayer." 7-7. "For encouraging the distributors of glory." 8. Comp. Pers. *pataû* or *patû*, "light," "sun-shine." West, "in force." 9. *Avispârishnîh lâ yehabûntan*. 10-10. *Nâmchastîg manîturêd*. 11-11. *Î pavan zak ânînag*.

(34) About the injury and calamity of the world from greed (*âz*), and its concomitant¹ vices¹; those who are their promoters and helpers, (namely) the daêva-worshipper², and the wolves of many kinds, and pernicious creatures of different species; since the befalling (*patîdan*) of their devilishness is from the original devil; the means of strengthening their devilishness come from the annihilation of all mankind, (and) all (*kâdâ*) other material creations which are helpers of mankind. (35) An admonition unto mankind about suppressing and destroying them in order to purify³ the world³; the merit manifest for them therein; the extent of spiritual reward for smiting (and) slaying⁴ each one of the wolves (and) pernicious creatures; the excellence⁵ of the reward in⁶ the same⁶ for smiting two-legged⁷ wolves⁷; (and) whatever is on the same subject. (36) About an admonition as to not worshipping the Evil Spirit and the demons; that is, the practice of the worship and propitiation of them severally in any mode whatever is (demonstrated as) more particularly an immoral (*ana-dînîn*) practice; and the injury and the calamity which result from their immoral evil activity; through that immorality (and) evil activity there exists the tyrannical influence⁸ of the headship⁹ of the demons over the creatures; and the vices of irreligious¹⁰ clamouring¹⁰, and the injury therefrom, (and) the pleasure of the demons from the same; and other (practices) which (are) immoral. (37) The admonition about the reason, habit, (and) primitive duty of observing¹¹ silence¹¹ and other good habits while eating (and) drinking; the propitiation of the *yazads* which results from all good moral practices of mankind; and the absence¹² of self-devotion¹² of him who shall not maintain (them).

1-1. *Ham-vishûdagân*. West, "fellow miscreations." 2. The worshipper of demons, evil spirits; or the idolator. 3-3. Reading; *yaôshdâsrînîdan* ï *gêhân*; comp. Av. *yaôzhdâthra*, "purification." West, *dûsh-khshasarîndânô*, "the evil domination." 4. *Yekatlûntan*, "to slay," "to murder." 5. *Pâhlûmîh*, lit., "bestness." 6-6. *Baên ham*. 7-7. Men of wolfish or devilish character. 8. Reading *patasâê*, comp. Av. *paiti*, and Pers. *sây*, "umbrage," "shadow." 9. Comp. Av. *paiti*, "lord," "master." West, *padgahîh*, "presidence." 10-10. *Drâyângûyîh*; comp. Av. *dru*, "to run," "to rove;" that is, chitchatting and clamouring while running or roving about. West, *drâyân gôgîh*, "clamorous talking." 11-11. *A-drâyishnîh*. 12-12. *A-khvîsh-dahag*.

(38) Authorised is any meritorious act (performed) in each one of the five *gāhs* of a day and night, which is more¹ entertaining¹ with the ritual of any *yazads* whatever; and the reward and benefit from invoking them severally in each one's own special *gāh*; and also other means and decisions (given) in the same² text².

(39) "It is piety that is best prosperity"

CHAPTER XLIII., JVID-SHAÊDÂ-DÂTA NASK.

I^{2a}. (1) The *Jvid-shaêdâ-Dâta*³ is a book about the creation by Ahuramazda of the pleasure of mankind from the places where people specially erect dwellings, and the advantage

¹⁻¹. *Mâhmântarih* for *mâhmântariġ*. ²⁻². That is, in the text of the same Nask. ^{2a}. Fragard I. ³. A semi-Huzvareš Pahlavi rendering of the Av. *Dâta-vidaêva*. It is also called by the Dinkard *Vid-shaêdâ Dâta* "the anti-demoniac Law." It contains twenty two Avesta fragards, which are surviving to the present day. With reference to the contents of the *Vendîdâd* given in the *Dinkard*, Bk. VIII., I concur with the following remarks of West: "It is generally considered that the *Vendîdâd* now extant is a collection of fragments, but it is evident from the close correspondence between the author's description and the present contents, that this fragmentary state of the text existed in his time; and there is every probability that any mutilation that exists in the text occurred before Sasanian times. The author, however, sometimes omits to mention subjects that are repeated, so it is just possible that some of these repetitions are of later date." "Vend. IX. 45, 46, X, 1-20, XI. 1-20 may probably be all alluded to in these few words:—"About the triumph of the *Yathâ-ahû-vairyô* in smiting the fiend and in healing" (chap. XI., 51); but nothing is said about the twelfth fargard. This omission is singularly in accordance with the fact that the same fargard is omitted in all very old copies of the *Vendîdâd* with Pahlavi version, in which, although the fargards are numbered, the thirteenth immediately follows the eleventh. The Copenhagen MS. No. 2, in which the twelfth fargard occurs with a Pahlavi version, is said to be a revision of the *Vendîdâd* text compiled in the last century, and other copies of the Pahlavi twelfth fargard have been derived from this revised text. The omission of this fargard in all the old MSS. cannot be satisfactorily attributed to the loss of some folios in an older copy, because no fargard is likely to fill exactly a certain number of folios; the loss must also have occurred very shortly after the last revision of the Pahlavi text, to account for the author of the *Dinkard* not finding the Pahlavi of this fargard in the ninth century." (see pages 160-161).

(arising) from the same gift (of pleasure¹). (2) About the creation of the sixteen best habitable places (which are) specially enumerated, (and) also the adverse evil which has happened to each of them separately².

II. (3) About the revealing of the Religion by Ahuramazda first unto Yima (Jamshîd) among mankind; from³ the (four) professions³ the non-acceptance by Yima of the spiritual leadership of the Religion, (and) his acceptance of the rest, for the purpose of enlarging, improving, and extending the world⁴. (4) About the reason of the appropriateness of erecting the *Vara* by Yima; the commandment and teaching of Ahuramazda unto Yima; the action of Yima according as Ahuramazda ordered and taught (him); and whatever is on the same subject⁵.

III. (5) About what the ease of the good spirit of the earth is most from; and what its uneasiness is greater from; and what its greatest joy has been from⁶. (6) About the sin of contamination owing⁷ to a person having carried singly⁷ a corpse which has not been seen by a dog⁸ (*i.e.*, whereon the *sagdîd* has not been performed). (7) About the food, clothing, and place for him who becomes polluted and *margarjân* by having carried the corpse alone⁹. (8) About how the several precautions shall be taken by mankind and other pure creatures as regards an impure body¹⁰ which has been polluted by another decomposing corpse¹¹. (9) About the joy of the good spirit of the earth from sowing (and) cultivation, its grief from not sowing and not tilling; and (its) benediction upon the sowers; the benefit (and) meritorious reward which result from

1. *Vendîdâd*, Fragard I, §§ 1-2 (Westergaard). 2. *Vendîdâd* I., §§ 3-20. 3.3. *Mîn pêshagân*. West, "(religion) of the ancients." 4. *Vend.* II, §§ 1-19. 5. *Vend.* II., §§ 22-43. 6. *Vend.* III., §§ 1-13, 22, 23, 34. 7-7. Pahl. *aêvag-barîh râc*. 8. *Vend.* III., § 14. 9. *Vend.* III., §§ 15-19. 10. Meaning the man who has become impure by coming in close contact with a dead body. 11. *Vend.* III., §§ 20-21.

sowing; (and) the details about the fostering and protection of the Religion thereby¹. (10) About the destruction of the demons which results (*yehvûnéd*) from the sowing, growing, (and) the ripening of corn, and the good vigour which man derives from eating it². (11) About the sin of concealing (*i.e.*, interring) a corpse with a sinful intention; (and) the length of time the land remains useless, wherein the burial has been performed³. (12) About the power of the good Religion for wiping off⁴ sins from mankind⁵.

IV. (13) About the sin of (one's) deceiving a patron⁶ as regards consuming what was lent (by him), and the grievousness of other breaches of promise; the entertainment of fear by him⁷ in this world, (and) the duty of doing penance for it⁸. (14) About where there is a firm fidelity to the Religion, this, too, is manifest that with every benefit which one possesses, he becomes liberal towards those of his co-religionists who come forward with a desire⁹ (to be helped). (15) About the proportion of time for repose¹⁰ during the day and night, (and) the allotment of the remainder to daily occupation¹¹. (16) About the grievous sinfulness of a false oath which one has taken, that is, even without any testifying penance done or restitution made (by charitable donations) of property the (false) oath has been taken therein¹², which serves to make *Mithra*, *Sraõsha* and *Rashnu* most dreadful to him, and (the sin is) a confounding blemish-giver (and) an avenger to one's self, wife, children, and estate; (and about) the dire punishment which is to be shared by his own soul¹³.

1. Vend. III., §§ 23-31. 2. Vend. III., §§ 32-33. 3. Vend. III., §§ 36-40. 4. *Marshtan*, comp. Av. *marcz*, "to clean." 5. Vend. III., §§ 41-42. 6. Comp. Pers. *pusht*, "a protector," "a patron;" Skr. *prishtha*, "a support." 7. Meaning, the cheat or fraudulent person. 8. Namely, his sins of breach of trust. See Vend. IV., §§ 1-16. 9. Vend. IV. § 44. 10. Sleeping-time during a day and night. 11. *Pavan khvishkârih râjag yehvûnéd*. Vend. IV., § 45. 12. See *dâdistân-î-dînig*, Question XIII. 13. *Nafshâ rûbân patvastan*; that is, the perjurer's soul at the *Chînvat* Bridge, Vend. IV., §§ 46, 50-55.

V. (17) About the sin of putting upon a fire fuel with which some dead matter is mingled; (and) this, too, that how (and) when one is innocent therein¹. (18) About the canal in which water is not always flowing, when one desires to cause water to pass through it; and about that, too, through which water is always flowing, when one wishes to increase the water therein; how often (and) in what manner one should inspect it for fear of dead matter having been there². (19) About the mortality that is owing to water and fire, (though it does not occur) from water and fire, but from the demons (of death that rush upon man) on account of fate³. (20) And about the great benefit which results from rain, including the raining on dead matter and the refuse in the *dakhma* (*khazân*⁴). (21) And about the greatness and goodness of the *Vendîdâd* for physical purification, as compared with other texts⁵. (22) About the pollution which is caused by the bodily contact with dead matter, and by the bodily contact with another that has been in contact with dead matter⁶. (23) About the wicked tyrant who is an apostate, who is impious in life; and (about) abstaining from giving him succour⁷. (24) About the duration of defilements, and that of remaining far from it, (and) of carrying a thing to it; the avoidance⁸ of the use of a house wherein a dog or a man dies, of the place wherein someone dies; and about the food and other objects which are in that house within three steps (from the place where the dead body was lying); (and) whatever is the same subject⁸. (25) About a woman whose offspring dies in the womb, (and) which (*amat*) becomes dead matter; (and) whatever is on the same subject⁹. (26) About clothings which are useless and polluted (by dead matter); (and) those which become cleansed in six months¹⁰.

1. Vend. V., §§ 1-4. 2. Vend. V., §§ 5-7. 3. Vend. V., §§ 8-9. 4. Vend. V., §§ 15-20. 5. Vend. V., §§ 22-25. 6. Vend. V., §§ 27-34. 7. Vend. V., §§ 35-38. 8. Vend. V., §§ 39-44, and the Pahl. Commentary. 9. Vend. V., §§ 45-56. 10. Vend. V., §§ 57-59, and the Pahl. Commentary.

(27) About the grievous sinfulness of irregularly throwing clothing, even as much as a rag¹, upon a corpse².

VI. (28) About how long there should be no watering, sowing, nor cultivation of the land whereon a human being or a dog dies; and the inspection of the whole land on account of the fear of dead matter having been there, and the pouring of water afterwards upon it; the sin (is committed) if by non-inspection dead matter (remains) in that place, and water consequently (*ajash*) reaches it; (and) whatever is on the same subject³. (29) About how to bring a corpse out of the water; the extent of the pollution of the water which surrounds a corpse; the purity (of the water) after removing the corpse from it; (and) whatever is on the same subject⁴. (30) About the place where (*aêgh*) the body or the bones of the dead are deposited; (and) whatever is on the same subject⁵.

VII. (31) About the length of time after which decomposition (*drûj nasûsh*) takes place in the case of a human being or a dog that has met with⁶ a natural death⁶, and in the case of that one who died accidentally⁷ through physical defects; this, too, that as to the useless clothing (of such a deceased person) it shall be certainly (*ghal*) washed; (and) which (clothing) shall be cleansed, (and) how it shall be cleansed⁸. (32) About the heinous pollution and grievous sinfulness of consuming dead matter, (and) of carrying it into fire (or) water with a sinful intention⁹. (33) About the winter that is produced by demons,

1. Comp. Pers. *yûk* "a rag." The Pâzend *dhôvana* is a misreading of the original Pahl. 𐭥𐭮𐭲 *yûva* :-î or 𐭥𐭮𐭲𐭥 *yûgan* :-î (see Pahl. Vend. V., § 60); afterwards read *yûg*. 2. Vend. V., §§ 60-62. 3. Vend. VI., §§ 1-9. 4. Vend. VI., §§ 26-41. 5. Vend. VI., §§ 44-51. 6-6. Lit., "that has passed away at the destined time." 7. Lit., "before the destined time." 8. Vend. VII., §§ 1-5, 10-16. The contents of Vend. VII., §§ 6-9 and 17-22 are not here given: since these sections are a repetition of Vend. V., §§ 27-30 and 57-62. 9. Vend. VII., §§ 23-26.

(its) terror, and the spiders¹ and locusts²; sickness of several kinds, (and) many other calamities, which owing³ to the formation of deadly matter⁵ prove to be an attack⁴ of infection⁴ in the world⁵. (34) About how to cleanse wood, and corn, (and) fodder, which have come in contact with dead matter⁶. (35) About the curing of diseases by means of *māthras* and by surgery, and herbs; and how to test a medical man; the fees for medical treatment; (and) whatever is on the same subject⁷. (36) And about the place whereon a dead body is fastened; the ground under which it is concealed with a sinful intent; (and) the length of time in which it becomes (pure) severally⁸. (37) About the much infestation by evil creatures (*shaêdân*) of the place where a corpse is buried; (and) the merit of disinterring⁹ the buried corpse¹⁰. (38) About the period of time during which a woman after miscarriage shall abstain from eating, or drinking water, (or) feeding on a dish prepared in water¹¹. (39) About washing a vessel of metal, or stone, or any other goblet-like article which, (though) polluted by dead matter, is not¹² considered useless by the law¹². (40) About the *gaôspend* that has eaten dead matter; (and) the plant with which dead matter is mingled¹³. (41) About the sin of pouring consecrated water into the water that contained dead matter¹⁴.

VIII. (42) About the house in which a man or a dog dies¹⁵.

(43) About how large¹⁶, (and) how to make a *kata*¹⁷ in the

1. Here *tûnî* for the Paz. *tûn* in the Pahl. Version of Vend. VII., § 26. It is the rendering of the Av. *sûnô*, *svan*, "gnats," "mosquitos," "spiders" (see West's interesting footnote 3, p. 158). 2. Here *mêgag* for 𐭥𐭩𐭥𐭩 *magag-ich* [variant 𐭥𐭩𐭥𐭩 *magas-ich*] in the Pahl. Version. It is the rendering of the Av. *madhakhayâoscha*, "crop destroying locusts;" comp. Pers. *malkh*, "locusts." 3-3. *Min nasâê karîrîdan*; comp. Av. *nasu-kereta*. 4-4. Comp. Pers. *garây*, "attack," "prevalence." 5. Vend. VII., §§ 26, 27. 6. Vend. VII., §§ 28-35. 7. Vend. VII., §§ 36-44. 8. That is, after how long such impure grounds become clean. Comp. Vend. VII., §§ 45-50. 9. *Âshkârîrîdan*, "to lay open." 10. Vend. VII., §§ 51, 52, 55-59. 11. Vend. VII., §§ 60, 67-71. 12-12. *Lâ akâr vichîrîrîd yegavîmûnêd*. Vend. VII., §§ 73-75. 13. Vend. VII., §§ 76-77. 14. Vend. VII., §§ 78-79. 15. Vend. VIII., §§ 1-3. 16. *Chand*, lit. "how many." 17. *Kadag* is the Pahl. for the Av. *kata*, "a receptacle for the dead body."

house on¹ the occurrence of a death¹; the carrying or depositing of the dead body into it; the exposure of the body, and keeping oneself away from contact with it at² the proper time²; (and) whatever is on the same subject³. (44) About the intricate and grievous sinfulness of unnatural intercourse, of which the decree⁴ is death⁴. (45) About a dead body that has remained excicated⁵ more⁶ than⁶ a year after death⁷. (46) And about the meritorious act of having brought into purity a corpse-burning⁸ fire, a fire burning human ordure, (or) a dung-fire⁹; and about the duty of restoring to the sacred fire-altars those working-fires that are used by different kinds of artificers¹⁰.

IX. (47) And about the purification of the people polluted by direct¹¹ contact¹¹ with a corpse or by moving¹² it; and the different¹³ selections¹³ as to the purifier, the rites of purification, and the rewards of the purifiers in this world as well as in the next world¹⁴. (48) About the simultaneous¹⁵ (and) discontented¹⁶ shining of the sun, moon, and stars upon the polluted people¹⁷. (49) About the joy of all the creatures of Ahuramazda from the purifier, when he bestows such a good purification¹⁸ upon a polluted person, (and) gives up his fee¹⁹. (50) About the giving of strength (and) help to the demon of corruption by him who does not understand the function of a purifier; he (thereby) certainly commits a sin for which he is liable to punishment²⁰. (51) About the success of the *Yathâ-ahu-vairyô* prayer for overcoming evil, and restoring health²¹.

1-1. *Chim i nasâê râê*, lit., "on account of, or for reason of a corpse." 2-2. Lit., "when its time comes." 3. Vend. VIII., §§ 4-25. 4-4. *Ī marg vichîrîh*. Vend. VIII., §§ 31-32. 5. *Hûshka*. 6-6. *Lechadôn*, "beyond." 7. Vend. VIII., §§ 33-34. 8. *Pâk*, Av. *nasush-pachya*, rt. *pach*. 9. Comp. Pers. *khûlâsp*, "dung." West, *sarây-ich*, "of an encampment;" or *sar aspô*, "a troop of horse." 10. Vend. VIII., §§ 73-96. 11-11. *Ham-kerpaçîh*. 12. *Jûmbishna*. 13-13. *Hân hân vichîna*. 14. Vend. VIII., §§ 35-72, 97-107; IX., §§ 1-39. 15. *Ham-zimân*. 16. *Ana-khûrsandîhâ*. 17. Vend. IX., § 41. 18. *Hû-yaôshdâsîh*. 19. Vend. IX., §§ 42-44. 20. Vend. IX., §§ 47-57. 21. Vend. IX., §§ 45, 46. Read West's footnote 11, p. 160.

XIII. (52) About (different) kinds of dogs, the valueableness of the dog *pasush-haurva*, and *vish-haurva*¹, and also others; how to keep (and) nourish² them; the sin which results from killing, (or) even keeping them unlawfully, each separately; (and) whatever is on the same subject³. (53) And this, too, that when a dog becomes furious⁴ (and) hurtful⁵, what one shall do in connection with it, (and) how it shall be kept⁶. (54) And about lawfully killing the dog-wolf⁷. (55) About the thirty-one dispositions (*haêm*) which are among dogs, which are like those in the three essential (*mâd'îgân*) professions, (and) other five kinds⁸. (56) About the heavy sin of killing a water-dog⁹; (and) statements¹⁰ as to its atonement¹¹.”

XV. (57) About the sin of giving an Irânian to a non-Irânian¹². (58) About the sin towards (*ôl*) another¹³ male¹³ of him who has debauched a pregnant woman, the wife who¹⁴ has a child at her breast¹⁴, (or) the daughter of another (person); (and) the sin which results from the same sin. (59) About the obligation to guard¹⁵ and nourish¹⁵ a child who is found without a lawful guardian, (and) a dog who is without a guardian, when¹⁶ it is born¹⁶; (and) whatever is on the same subject¹⁷.

1. Av. *vish haurva* (Vend. V., 29; XIII., 49), name of the dog “that watches a street” (Av. *vîs*, “a street,” “a village.”) 2. *Srâyishna srâyînidan*, lit., “to nourish with nourishment,” “to feed with food”; comp. Av. *upâzana nâm upâzôit*, etc. 3. Vend. XIII., §§ 1-28. 4. Reading, *a-band*, “unrestrained,” “uncontrollable;” Av. *a*, “not,” and *band*. West, *abôn*, “useless.” 5. *Vinâskâr*. 6. Vend., XIII., §§ 29-38. 7. Vend. XIII. §§ 41-43. 8. Vend. XIII., §§ 44-48. The eight kinds mentioned in this section are named in the Vend. XIII., § 44, thus: *Sûnahê aêvahê ashtâ-bifrem*:—*asti-shê haêm yatha a'haurunê, rathaêstâ-ahê, vâstryêhê, vaêsâush, tâyaôsh, disaôsh, jahikayâo, aperedâyûkahê*. 9. *Bavrak-î-âvîg*, Av. *udra-upâpa*, “a water-beaver or a water-dog”; Pers. *sag-î-âbi*. 10. Reading *gaögân*. Otherwise, *dögân*; hence, “(and) twofold (atonements thereof).” 11. Vend. XIII., §§ 50-56; XIV., §§ 1-18, 12. Vend. XV., § 2. 13. A stranger (*zakâé*) male. West, *val zak 3*, “for those three.” 14. *Zak vachag pavan pistân*, “who is feeding (her) child with (her) own milk.” Comp. Pahl. *pistân* to Av. *fshtâna*, “breast” (nipple). 15-15. *Sardârîh va parvarishna*. 16-16. *Amat zerkhûnêd* can be applied to the child as well. 17. Vend. XV., §§ 17-45.

XVI. (60-61) About the impurity¹ of menstruation, its pollution, and how² much² one has to abstain from it; anybody (or) thing is polluted by the menses,³ and that which becomes useless⁴; the cleansing from the menses, the period of the cleansing, (and) how it shall be cleansed; (and) whatever is on the same subject⁵. (62) About the heinous sin of committing sexual intercourse with a menstruous woman⁶.

XVII. (63) About the *margarjân*⁷ penalty of those who scorned⁸ the judges⁹. (64) And about the care of the hair and the nails, (and) the sin resulting from want of care¹⁰.

XVIII. (65) About the apostasy of him who is bringing unlawfully¹¹ *paiti-dâna*¹², *khrafstraghna*¹², *baresma*, *ashtra*¹³, and *sraoṣhō-charana*¹³, and considers that it shall be so. (66-67) About the disapproval and punishment as to him who sleeps all the night (and) does not do his special duty (*khvîshkârîh*); and the approval of the reward of him who¹⁴ sleeps not away from what is religious¹⁴, (and) does his proper work. (68) About the prevalence of a secretly progressing calamity (*sêj*¹⁵) through that one who is the exhibitor of the worst religion, who does not put on the *kûstî*, and his not wearing it as (it were) by law¹⁶. (69) About the special duty and high¹⁷ value¹⁷ of the *parôdarsh*¹⁸ bird, and the great¹⁹ merit¹⁹

1. *Garâêih*. 2-2. Or, up to what distance, how far. 3. Vend. XVI. §§ 1-7. 4. Without cleansing it. 5. Vend. XVI., §§ 7-16.. 6. Vend. XVI., § 17. 7. Here *marg* is used for *margarjân* (see the Pahl. Comm. on Vend. XVI., § 18; XVII., § 11:—"he is a *tanâpûhar* sinner, that is to say, a *margarjân*.") 8. *I a-dâsht*, "who abhorred, or disobeyed". In Pers. *dushmanî dâshtah shudan*, means "to be held in abhorrence." West, "who have not sustained." 9. Vend. XVI., §§ 16-18; XVII., § 11. 10. Vend. XVII., §§ 1-10. 11. *Jettar*, "most differently," that is, "most un-according to the law." 12. Pahl. *padâm*, Av. *paiti-dâna*. Parsi *padân*, "a mouth-veil" worn by a priest while performing certain ceremonies. 13-13. An instrument for destroying noxious creatures, and for punishing criminals and sinners. See Vend. XVIII., §§ 1-4; and Vend. IV., §§ 11-16; XVI., §§ 13, 15, 16, etc. 14-14. That is, who sleeps not when he has to perform his personal and religious duties. Vend. XVIII., §§ 5-6. 15. Comp. Av. *ithyejangh*. 16. Vend. XVIII., §§ 8-10. 17-17. *Rabâ arjih*, "great importance." 18. Av. *parô-darsh*, lit., "he who sees (or rises) early or first," meaning, the cock that crows before the dawn rousing men from sleep, in order that they may early begin their daily work (see Vend. XVIII., § 15). 19-19. *Rabâ kerfagih*.

which it produces by¹ (its) warning voice¹, a liberality² as³ large as its body⁵; its primitive⁴ characteristic⁴ through⁵ the piety which is in the pious man⁵. (70) About the hurry⁶ of kindling⁷ the fire for protection throughout the undisturbed⁸ night, and the merit of kindling it according to law; (and) the blessing of the fire unto mankind, when it is pleased⁹ (and) undisturbed⁹. (71) About the four particular sins whereby¹⁰ the *drûj* receives vigor for development¹⁰, (and) the atonement for each (sin) separately¹¹. (72) And about the heinous sinfulness, trouble, grief¹², and calamity, which proceed from a courtezân¹³, (and) the worthiness of destroying (her)¹⁴. (73) About the atonement for the sin of having sexual intercourse with a menstruous woman¹⁵.

XIX. (74) About the combat of Aharman¹⁶ with Zarathushtra, the triumph of Zarathushtra in it; (and) whatever is on the same subject¹⁷. (75) About¹⁸ the question of Zarathushtra unto Ahuramazda¹⁸ as to the method and the means of confounding¹⁹ Aharman and other demons; and His reply²⁰.

¹⁻¹. *Min gûyâd*, lit., "by a speech (which reminds of something)." Comp. Av. *vâchim baraiti upa ushdonghem*, "that lifts up its voice before the dawn." (Vend. XVIII., § 15). West, according to DP., reads it *gûsht*, "a morsel of meat." ². *Râdintîanî*; comp. Av. *râiti*, "liberality." The liberality of the cock consists in giving warning of the coming dawn to creatures on earth, in order that they may rise early and continue on their work early. ³⁻³. *Zyash tanû masâê*. ⁴⁻⁴. Reading, *nimûnagî kâdâ*; comp. Pahlavi Version of Vend. XVIII., § 15: *âê parôdarshîhâ pêsh dakhshagîh, afash levîn dakhshagîh hanâ aêgh fratûm bârag aêgh par shkâfêd, âkhar vâng kûnad*. Here mark the words *pêsh dakhshagîh*, "the primitive or first characteristic." ⁵⁻⁵. *Pavan yasharâyîh î ôl gabrâ î yasharûb*. See Vend. XVIII., §§ 13-17, 23-26, 28 and 29. ⁶. *Aûshtâv*, "haste," "hurry"; Av. *aiwish* and *tap, tâpayêiti*. ⁷. Pers. *afrûkhtan*, Av. *ruch*, "to kindle." ⁸. *A-bîshîd*. ⁹⁻⁹. *Khûshnûd va a-bîshîd*. comp. Av. *khshnûtô a-tbishtô*. Vend. XVIII., §§ 18-22, 26 and 27. ¹⁰⁻¹⁰. *Ajash nîrûg âpûsîh padîrêd*, lit., "receives strength for pregnancy." ¹¹. Vend. XVIII., §§ 30-59. ¹². *Navtîgîh*, comp. Pers. *navîdan*, "to lament." ¹³. Pahl. *jeh*, Av. *jahi*, "a courtezân." ¹⁴. Vend. XVIII., §§ 60-65. ¹⁵. Vend. XVIII., §§ 66-76. ¹⁶. Or, the Evil Spirit. ¹⁷. Vend. XIX., §§ 1-10. ^{18,18}. Lit., "about the inquiry of Z. from A." ¹⁹. *Stûbînidan*; comp. Pers. *stûh*, "confounded." ²⁰. Vend. XIX., §§ 11-14.

(76) About the gratification of Vôhûmana *amesûspênd*, owing to the washing (and) the bringing¹ back to use¹ of polluted clothing; (and) the thanksgiving² unto Ahuramazda for His declaring (unto man) the care of the clothing³. (77) About the gift⁴ which men bestow for⁵ the love of (their) souls⁵; (and) where⁶, and how⁶, the exaltation⁷ of him by whom it is given, is to be attained⁸. (78) About the going forth of Vôhûmana to meet⁹ the souls of the pious, (his) showing them their place (in heaven), (his) announcement for (their) reward, and the exultant¹⁰ procession of the souls of the pious towards them¹¹, towards the golden thrones of Ahuramazda and the *ameshaspênds*¹². (79) About the fear of the demons from the fragrance (*bôê*) of the righteous, (and) the fear that arose (*yehvânt*) in them from the birth of Zarathushtra¹³.

XX. (80) And about the great power of the plants of poisonous¹⁴ essence¹⁵ for powerfully¹⁵ keeping back many a physical¹⁶ disorder¹⁶; the production by Ahuramazda of sufficient species of plants for the curing of creatures from infection; and the success of the Gaôkerena¹⁷ plant, which is what is (called) the white Haôma, in curing as¹⁸ compared with other plants¹⁹; and the function of Airyaman¹⁹ in the medical curing of the world²⁰.

1. *Lakhvâr ôl kêr yehîtyûntan*. 2. *Spâs*. 3. Vend. XIX., §§ 20-25. 4. *Av. dâthra*. 5-5. *Rûbân zûshâram râê*; that is, for the good of their souls in heaven 6-6. *Ôl aêgh, chîjûn*. 7. *Frâkhtan*. 8. *Madan*. Vend. XIX., §§ 27-30. 9. *Ôl padîrag*. 10. *Khûshnûd*, "gratified," "pleased." 11. Meaning, towards their abodes. The *Av.* word *maêthana*, *Pahl. mêhan*, "abode," is omitted after *zyashân*. This omission is attributed, by West, to the repairer of the MS. DM., when noting, on his patch, the words he had cut out. 12. Vend. XIX., §§ 31-32. 13. Vend. XIX., §§ 33, 43-47. 14-14. *Bîshîg-chîhar*; comp. *Av. vîsh-chîthra*, "of poisonous effect." 15. *Nîrûgîg*. 16-16. Fatal diseases; *paî iyârag*, "destruction," "opposition." 17. It grows in the *Vôurukasha* ocean, and is protected in it from destruction by the *kara* fish (Vend. XX., § 4, etc.) Its juice produces immortality in whomsoever drinks it. 18-18. *Mîn avârîg aûrvarân*. 19. The *yazata* presiding over peace and joy. Vend. XX. §§ 11-12; and XXII., in which his great power of curing by incantation is mentioned. 20. Vend. XX., §§ 1-12.

XXI.-XXII. (81) The knowledge regarding that ritual (*nîrang*) whereby in the original creation the tyranny of the *drûj* was diminished (or suppressed); and the great power of the invocation¹ of Airyaman¹, of the Ahunavar and other Gâthic Avesta², for keeping back the demons from deluding³ the world of holiness³.

(82) "It is holiness which is the best prosperity; it is (spiritual) prosperity which is the best holiness"

CHAPTER XLIV., **HADHAÖKHTA⁴ NASK.**

(1) *Hadhaökhta* as such is of three divisions, (and) it contains (*baên*) 133 sections; the first (division) contains thirteen sections, books about how to recite the Ahunavar⁵, its spiritual benefit from chanting it aloud; and whatever is on the same subject. (2) The precept about the selection and maintenance of the spiritual and the worldly *ratu* (*dastûr*), for the purpose of directing the performance of every good work, (and) maintaining also that of different *dastûrs*.

(3) About the 21 *dasturships*⁶ of spiritual existences through Ahuramazda, and of physical existences through Zarathushtra, through whom exist their ceremonial of the *yazads*, (and) guidance of the pious people (*dahmân*). (4) About the acts (which shall be performed) during⁷ the five different *gâhs*⁷ of the day and night; and the punishment of him who causes⁸ disturbance⁸ during the ritual of the *gâhanbâr*; (also) of him who takes⁹ no part⁹ in making offerings for the *gâhanbâr*, and who is even worried¹⁰ during any other ritual of the *yazads*. (5) About how to maintain (*dâshtan*) (and)

1.1. The *Airyama-ishyô* prayer (Yasna LIV.) 2. Comp. Yasna XLIV., § 16; XLVI., § 7. 3.3. *Drûjînîdan*. Vend. XX., §§ 13-15; XXI.; and XXII., §§ 1-25. 4. It is named *Hadhaökhta* in the Avesta, and *Hádôkhhta* in Pahlavi and the *Ravâyats*. Read West's footnotes 3 and 4, p. 166. 5. Comp. Yashts XI., § 3, and XXI. Read West's note 6, p. 166. 6. Comp. chap. VI., § 17. 7-7. *Baên jvîd jvîd 5 avgâm*. 8-8. *Barâ drâyêd*, "shouts out," or "clamours." West, *barâ drâyêdô* or *barâ girâyêdô*, "is zealous." 9-9. *Lâ sâjêd*. 10. Comp. Pers. *sûdah*, "worn," *sûdan*, "to wear," "to tear" "to be worried."

what to do with the foremost¹ head-priest, the male-leader of prominent men¹; that one who purges² (another) from a sinful act which is opposed³ to what is obligatory³; and that one who also does not purge (him) even through an obligation; (and) whatever is on the same subject. (6) About the extent to which the co-religionist is helped forward in that (*patash*) (case).

(7) About the manifestation of pious⁴ manhood⁴, and the beneficial⁵ merit⁵ resulting from⁶ well-reciting the prayer of grace⁶ while eating food (and) drinking; and the condemnation⁷ and deprecation of⁷ the demons. (8) About the sublime⁸ direction⁸ as to the recitations in the five *gâhs*, and those relating to the rituals, in each of which the names of several *yazads* are to be remembered⁹ separately; (and) whatever is on the same subject.

(9) And (about) the worthiness of a man for obtaining¹⁰ sovereignty¹⁰; and (his) self-devotion¹¹ to the *yazads*, the good sovereigns; and their invocation¹² (for help) and propitiation, the benediction and gain¹³ from (their) words¹³, which are most successful in removing the calamity (*bêsh*) that comes from Evil. (10) About the all-¹⁴intelligent-creatorship¹⁴ (of God), and (His) omniscience and omnipotence¹⁵, and (all) leadership¹⁶, and provision¹⁷ of (all) help¹⁷, and the foresight¹⁸ for

1.1. *Rad-pêshag, sardâr-mard pêshagîgân*. West, "a sacerdotal leader (and) a man of the superior classes." 2. Comp. Pers. *guzârdan*, "to cause to pass out of," "to cause to purge." 3-3. *Jîd-frîzvânig*, "separate from what is obligatory;" that is a sin against an obligation of the Religion. 4-4. *Vêh-mardîh*, "pious heroism." 5-5. *Kerfag î sūd*. 6-6. *Min vâj khûp barâ guftan*; comp. Pers. *bâj guftan*, "the consecration of the *draöna*, etc., before eating one's meal." 7-7. *Nikûhishna va andarg-gûbishnîh* (same as Pahl. *frûd-gûbishnîh*, "disapproval.") 8-8. *Rabâ âkâîh*. 9. *Guftan*. 10-10. *Pavan khûdâyîh vindagishna*; Av. *vind*, "to obtain." West, *pavan khûdâyîh vandak, jânö,*, "restrained (*vandak*) by authority, (the devotion) of life." 11. *Tanûdahishnîh*, lit., "sacrifice of one's own person." 12. Comp. Av. *zbâ*, "to call on for assistance." 13-13. *Ayâftan î gûbishnân*, meaning, the gifts derived from the words or inspirations of the *yazads*. West, "winning words." 14-14. *Vispâhush-dâtârih*. West, *vispö khûsh dâtârih*, "all-pleasing creativeness." 15. *Kolâ pashâhîh* for *kolâ-pâtakshâêîh*, "all-kingship," "all-preponderance." West, *kolâ-pêshâgîh*, for *kolâ pêshagîh*, "every precedence." 16. *Pêsh-sâtântârih*. 17-17. *Pishna-vâgîh* in DP., lit., "provision of (all) help." 18. West, *pêsh-vônâktîh*, for *pêsh-vêndâîh*, "foresight."

worthy liberality, and the origin and sequence of all wholesome rectitude, and His¹ own righteousness¹; and the Ahuramazdian doctrine (*dîná*) against demonism; and manifold other knowledge, too, in the same section.

(11) The middle² (part of the Nask) is of 102 sections, books about special³ spiritual and physical activity³; the leadership of the diligent ones, and their powerful⁴ resources; (and about) all⁵ the primitive works of righteousness⁵. (12) It⁶ is animating⁷ the desire for righteousness, (and for) the reward of meritorious acts, each one above the other; and it provides for that which it mentions thus:—“(It is) the Hadhaökhata (Nask) by which righteousness is to be maintained, that is, it shall cause righteousness to be more⁸ entertained⁸ in the person of man.”

(13) The last nineteen sections are about the remedies that are trusty, they are the remedies which are highly spoken of among the faithful, and most effective (when applied) “in⁹ the name of the *yazads*⁹.” (14) Also (about) the nature of the fully¹⁰ established¹⁰ sayings (of Zarathushtra), which are very¹¹ effective¹¹, most select, (and) apt¹², for which it¹³ speaks thus:—“I admire the *ratû*¹⁴ of the virtuous¹⁵ and sublime¹⁵ Hadhaökhata, which is bringing¹⁶ vigour¹⁶ from him¹⁷ to each and every sacred text of Zarathushtra, in¹⁸ which people have faith¹⁸.”

(15) “Holiness is the best prosperity”

1-1. *Yasharáyih khúdash*. West, *aharáyih khúdh*, “the individuality of righteousness.” 2. *Mîyânag*. 3. *Khvîshkârih*. 4-4. *Amâvand*, Av. *amavant*, “courageous.” 5-5. *Hamâg yasharáyih kârân kâdâ*. West, “all the former (*kâdâ*) deeds of righteousness.” 6. The *Hadhaökhata Nask*. 7. Or, “kindling;” inf. *afrúkhtan*, Av. *ruch*, “to light up.” 8-8. *Mâhmántar*. 9-9. Or, “in the name of God.” That is, when it is applied after uttering the special formula of prayer, beginning it with the words: “*Pavan shem i Yazadân Dâtâr*.” West, “a remedy whose utterance aloud by the faithful is a chief resource for the creatures (reading *dâm* instead of *shem* in DP.) of the sacred beings.” 10-10. *Pûr-pâyîdih* for *pûr-pâyîdig*; comp. Pers. *pâyîdan*, “to stand firm,” “to be established.” West, *pûr-pâstih*, “full of humility.” 11-11. *Hû-chîhar*. 12. *Pasijag*. 13. The Nask. 14. Meaning, Zarathushtra. 15-15. *Nêvag i búland*. 16-16. *Zôhr barishnih*. 17. Zarathushtra. 18-18. *Madam aîmîdînênd*.

CHAPTER XLV., STAŌTA-YASNYA NASK.

(1) The revered¹ Gâthâs¹ are just like the first offspring (*zâg*) of the Ahunavar, the source² of sources,² the enumeration of the Religion, and which is within the compass³ of the Gâthâs, (and) of which⁴ every word is the source of (another) word. (2) Whereas (*barâš*⁵) the word *ahu* is identified (*levatâ*) with *ahyâ*, the beginning⁶ of the Gâthâs⁶; (and) the last (*roêshâ*) word⁷, which is *vâstârêm*, is identified with *vayô*, the end of the Gâthâs⁸; (and) likewise⁹, the same (*ham*) though of one kind in nature, is divided (*vakht*) in its selections, (and) collected¹⁰ in the compendium¹¹ of all the parts of the Ahuramazda-worshipping Religion. (3) And their¹² place is brought near the primitive book (*mâdîgân*) of the Visparad, for obtaining reverence and extolling, ritual (and) invocation; (and) regulating thanksgiving for the wisdom of the Creator therein (*pavan*), whereby the lodgment and ritual of the *yazads* are illumined and brightened (*brâzînâd*¹³) in the spiritual world. (4) All the three are prepared for the first (and) last offerings (*dâtîh*), of which one speaks in reference to the Staŏta-Yasnya.

(5) "The prosperity of righteousness is the best; the best prosperity is righteousness."

(6) (This Book VIII.) is revised (*râyînâd*) with the (original) copy.

^{1-1.} *Yashta Gâsân*. West, "The Gâthâs of the Yasht." Read his interesting footnote 1, p. 169. ^{2-2.} *Taŏkhmagân taŏkhma*. ^{3.} *Parvastârîh*. ^{4.} Meaning, the Ahunavar. ^{5.} West, *bûn mâlîg ahu*, "the word *ahu* of the beginning of *Yathâ-ahu-vairyô*." ^{6-6.} Namely, the first word *ahyâ* of the Gâthic Yasna, chap. XXVIII. It may be observed, however, that there is no connection in meaning between *ahu* and *ahyâ*. ^{7.} Of the Ahunavar. ^{8.} See the last word in the last verse of the Gâthic Yasna, chap. LIII., § 9. ^{9.} *Hamô-gân*. ^{10.} Reading *avargûd*, according to West. ^{11.} Meaning, the compendium containing the Gâthâs and other parts of the Avesta Nasks, ^{12.} Meaning, of the Gâthâs. ^{13.} Comp. Av. *brâza*, "lustre."

દીનકર્દ કેતાબ,

તેની

અસલ પહલવી એખારત, ઇંગ્રેજી અક્ષરે તેનું વાંચણ,
ઇંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં તેનો શરેહ સાથે
તરજુમો, અને તેમાં આવેલા મુશ્કેલ
પહલવી શબ્દોની ફરહંગ.

કર્તા:

દારાબ દસ્તુર પેશોતન સંજાણા, બી. એ.,

નામદાર સર જમશેદજી જરથોસ્તી મદરેસાના પ્રિન્સીપલ.

વૉલ્યુમ સોળમું,

દીનકર્દનાં આડમાં પુસ્તકમાં આવેલું
અવસ્તાનાં એકવીસ નસ્કોતું સાંકળ્યું તથા સાર,
ભાગ ૨ જો.

નામદાર સર જમશેદજી જીભાઈ ટ્રન્સલેશન ફાંડના વસ્તી સાહેબોના
આસરા હેઠલ છપાવી પ્રગટ કર્યું છે.

લંડન:

કેગન પૉલ, ત્રેન્ચ, વૃખ્તર અને કુંપની.

ચઝ્જરદી સને ૧૨૮૬, ઇસ્વી સને ૧૯૧૭.

[All Rights Reserved.]

મુંબઈ મધે, મી० બી. મીલરે, ધી બ્રિટિશ ઇન્ડિયા પ્રેસમાં, મેડેગોન, લવલેનમાં,
દીનકર્દતું આ ૧૬ મું વૉલ્યુમ છાપ્યું છે.

અને

દ્વારાબ દસ્તુર પેશોતન સંજાણા, બી. એ., એ
નં. ૮૫, ખંબાલા હીલ, મુંબઈ મધે, પ્રગટ કીયું છે.

ગુજરાતી તરજુમાનું સાંકળ્યું.

- આખ ૨૨ મો, દૂબાસ્ત્રજિદ નસ્કનો પસૂશ—હઊર્વિસ્તાન નામનો વિભાગ: પાનાં. એક પસૂશ—હઊર્વની ચુંટણી, અને તેને માટેની સામગ્રીએ; મેંઠાંના વાડાની ગોઠવાયુ; પસૂશ—હઊર્વની ફરજો (૬૦ ૫—૧૦); મેંઠાંની આસ્થતો; પસૂશ—હઊર્વને ભૂએ મારવો, ન્યારે તે એક મેંઠું મારી શકે; હલાલ કરેલાં મેંઠાંમાંના હિસ્સા; પસૂશ—હઊર્વને સળ તથા શિક્ષણ ૧—૩.
- આખ ૨૩ મો, તેજ નસ્કનો સ્તર્યાશિસ્તાન નામનો વિભાગ: દોરો તથા ભારખરદારી જનાવરોને ગેરકાયદેસર ફટકાવવાથી થતો યુનાહ; ફટકાવવાની જુદીજુદી રીતો (૬૦ ૧—૫); પક્ષીએમાંનાં પીછાં કાઢવાં, અને માછલીને ફટકાવવી; ભલાં કામોનો ખદલો, તથા યુનાહોની સળ ૪—૫.
- આખ ૨૪ મો, તેજ નસ્કનો અરેજિસ્તાન નામનો વિભાગ; જનદાર તથા જનવગરની મિલકતની કિંમત; અરો માણસ તથા આતશ-ઈ-એહશમ પર હુમલો ૫.
- આખ ૨૫ મો, તેજ નસ્કનો અરતએશ્તાશિસ્તાન નામનો વિભાગ: એ પગનાં તથા આર પગનાં વરને મારવું; લડવૈયાએ માટેની સામગ્રી તથા હથિયારો, અને તેએને શિક્ષણ; અમલદારોની પદવીએ અને તેએના જુદાજુદા હિસ્સા; એ લડવૈયાએ માટેના રોજીંદા ખોરાકનું પ્રમાણ; લડાઈને દહોડે લડવૈયા એમાંનો ખોરાક (૬૦ ૧૨); લડવૈયાએની દોસ્તી; સેનાપતિ અને તેની ફરજો; પેહરેગીર; દુશ્મન સાથે તકરાર; શિપાઈએને શિપાઈએ; લડાઈ પહેલાં યજિશન કરવી જોઈએ (૬૦ ૨૪); શિપાઈએ જોએ લશ્કરને હથિયારો પુરાં પાડે છે, અને કેદીએને લઈ લેછે; જમીન ૫—૮.
- આખ ૨૬ મો, તેજ નસ્કનો એક પરચુરણ વિભાગ: ગરમ પાણીની અંધોળ; આતરા માટે ઘરમાં લાયક જગા; આતરાનું રક્ષણ; મેહમાનદારી (૬૦ ૭); સદરો તથા ફૂસ્તી; શિયાળાને માટેની તૈયારીએ; અનાજને કાપવું; ભલાં કામ માટેનું જોડાણ; શું ખોરાક ખાવો જોઈએ; ઉમરાવો તથા આમ લોકોની આસ્થતો; જનાવરો તથા માણસોમાં એક મળતાપણું ૯—૧૦.
- આખ ૨૭ મો, ફૂસ્પારમ નસ્કનો અયએર્પેતિસ્તાન નામનો વિભાગ: દસ્તુરો માટેની શિક્ષણ લેવાની જગા; દસ્તુરોની જુદીજુદી પદવીએ; હુર્મદ અને તેનો ચેલો; જીલ્લામાં દસ્તુરોની નેમણુક; ભણુતર ભણુવા માટે તથા શિક્ષણ આપવા માટે દસ્તુરોની ચુંટણી ... ૧૦—૧૧

- આય ૨૮ મો, તેજ નસ્કનો નીરંગિસ્તાન નામનો વિભાગ: બલી શકિતઓની પાનાં.
 યજ્ઞને અને તેની ક્રિયા માટેના મોખેદ; જ્યોત તથા
 શસ્ત્રીની ફરજો; એક સગીર સ્ત્રીનું જ્યોત—પણું;
 ગાહ્યાર નહીં કરવાનો યુનાહ; દહાડાની પાંચ ગાહ; ભેટ
 કરવા માટે એક મેંદાને હલાલ કરવું; સુદહ અને કૂસ્તી,
 અરેસ્ત, પવિત્ર આતરો, બલી શકિતઓની આરાધના તથા
 વખાણ; પાણીની ક્રિયાઓ; જરુશ્ત, હવોવ તથા
 વિશ્વાસ્પના વંશ ૧૧—૧૩.
- આય ૨૯ મો, એજ નસ્કનો ગમ્બાહરીગિસ્તાન નામનો વિભાગ: સરસાઈ;
 ખીબની મિલકતનું વેચાણ; મોઢેના સાટાંથી થયલું વેચાણ
 (૬૦૮); ઉડતા રોગમાં વપરાયલાં ઘર તથા કપડાં; ઈરાની
 નહિ હોય તેવા માણસ સાથે માલનો વેપાર. ૧૩—૧૬.
- આય ૩૦ મો, એજ નસ્કનો એક પરચુરણ વિભાગ: પોતાની નહિ હોય
 તે સ્ત્રી જપ્ત કરવી; ધર્મનું શિક્ષણ; સ્ત્રીની સખાવત;
 તેણીનાં લગ્ન પછી એક કન્યાનું તેણીના ધણીને ઘેર જવું;
 ધણી ધણીઆણીના કળ્યા; માસીક માંદગીમાં હોય તે સ્ત્રી
 સાથનો વ્યભિચાર; ઈરાની નહિ હોય તેવી સ્ત્રીને પરણવાની
 આહેશ; એક સ્ત્રીની સુવાવડ માટેની ગાહવણ; એક દીકરાનાં
 જન્મ માટે પવિત્ર ભેટ, અરમ્યાંને નામ આપવું (૬૦૧૩—૧૫);
 કુતરાંની એલાદ વધારવી; મોખેદાનું લવાજમ; સગીરોનું
 વાલીપણું; અરાય નજરથી અને દશ્તાનવાળી સ્ત્રીથી થતી
 બિમારી; રાસ્ત અને ખોટા જડજ (૬૦૨૪—૨૯); અનાજની
 ઉત્પત્તિ; દુ:ખમાં જોઈતી સામગ્રીઓ વેચવી; દરેક યુનાહની
 તોજેશ છે; જ્યુદાજ્યુદા યુનાહોની તોજેશ; જેની મિલકત હુંટાઈ
 હોય તે દરવીશ; ગરીબ માણસે જીંદગી જાળવવી જોઈએ ... ૧૫—૧૯.
- આય ૩૧ મો, એજ નસ્કનો એક વિભાગ: કસોટીઓ ૧૯
- આય ૩૨ મો, એજ નસ્કનો એક વિભાગ: દીવાનાં જનાવરો અને
 તેઓની સંભાળ ૧૯—૨૦.
- આય ૩૩ મો, એજ નસ્કનો એક પરચુરણ વિભાગ: દોલત એકઠી કરવી;
 એક કન્યા તથા તેણીની લગનની રીત તેના ધણીને
 આપવાનો વખત; સ્ત્રીને ભેટ; ઈરાનીની ઈરાની નહિ હોય
 તેને મદદ; ભેટો; પાંચ સર્વથી સરસ તથા અરાય કામો;
 જાતજાતના યુનાહો; મુડદાંને દાટવું; આતર, પાણી યા કપડાં
 બગાડવાં; ચેપ કાઢી નાખવો. ૨૦—૨૧.
- આય ૩૪ મો, એજ નસ્કનો એક વિભાગ: દીકરાને જન્મ આપવો; ગર્ભ,
 જાતિની નિરાનીઓ; અવયવોની બનાવટ; ક્રવાહરોની
 જાતિ બનાવવાની શકિત; સુવાવડ તથા અરમ્યાંની સંભાળ;
 છોકરાંની મીનોઈ જોવાની શકિત; ખુબસુરતી અને ખીબ
 સારા યુણે માટેની ટેવ; અકુદરતી વહેવારનો તથા જનાકારીનો
 યુનાહ; વ્યભિચારથી જોરનો વધારો તથા ઘટ. ૨૧—૨૩

આય ૩૫ મો, એજ નસ્કનો એક વિભાગ: કબજો, અને મિલકતને લગતી પાનાં.
તકરાર; કુટુંબનું વડપણ; દત્તક કરી લેવું; વારસો; એક
કન્યા જેનો આપ ગુજરી ગયો હોય તેણીને લગનમાં આપવી. ૨૪

આય ૩૬ મો, એજ નસ્કનો એક વિભાગ: શેજીદો ઓરાક: જાતજાતનાં જોડાણ
(ફ. ૩-૬); જુદાણાંના ગુનાહો; ફરજ્યાત ભેટ; ખીજને ભૂખે
મારવા માટેની તોજ્જેશ; દવાદાર તથા દાકતરનો ધંધો; દાકતરની
શ્રી; કામ સોંપવા માટેની લાયકાત; હદની નિશાનીઓ; વડા
દસ્તુરનું રહેડાણ; આતરાની જગા; સ્થિર તથા વહેતાં પાણીઓ;
ખીજની મિલકતપર ધુસનાર મેંદું; મેંદાં અરાવવાનો વખત;
કુચ કરતાં લશ્કર આગળ ઢોરોને હાંકવાં; પાણીઓ;
ચેલાની તાબેદારી; સરહદપરની લડાઈ; જુદાજુદા ફાયદાઓ. ૨૫-૨૬.

આય ૩૭ મો, સગાતૂમ નસ્ક ના પહેલા ૩૦ વિભાગોમાંનો એક વિભાગ:
બદલો તથા સજા; સારા કાયદા માટેની આજ્ઞા; પવિત્ર
આતરા; તરતનાં જન્મેલાં અર્યાંની સંભાળ (ફ. ૬-૮);
ઈજલાં પાણી તથા વરેસની સંભાળ; પલંગ; લોકોને અગાધર
જેતાં કરવાં; ભૂખમરો; હાથિયારો તથા વાસણોની સંભાળ;
દરવાજાથી થતી ઈજા; માયું ઘોવું તથા ઓડાવવું
(ફ. ૧૭-૨૦); અજરના રખેવાળો; ઘોડાને ફેરવવાની જગા;
જાસુસો; કૂસ્તી ખનાવવી તથા આંધવી; રસ્તાપર આતરાની
સંભાળ; લડવૈયાઓમાં ગુચવણ; અળતણ; ધાંસચારો ભેગો
કરવો; ભારખરદારી જનાવરને જપ્ત કરવું; નેહરો; તથા પગે
પસાર કરાય તેવી નદીઓ (ફ. ૪૪-૫૧); એ લડવૈયાઓનો
મેળાપ; ધરગતુ જનાવરોની ઓલાદ વધારવી; અર્યાંને
લીધે થતો આપનો ગુનાહ; ખીજની સ્ત્રીને અરાખ રાખ્દો
કહેવા. ૩૦-૩૭.

આય ૩૮ મો, એજ નસ્કનો ઉચિદગાનીસ્તાન નામનો વિભાગ: મિલક-
તની, ઘોડાની તથા ભારખરદારી જનાવરોની જપ્તી; જપ્તી
કરનારને તે મિલકત આપવી; તેની જોખમદારી; જપ્ત કરેલાં
મેંદાંને મારવું; જપ્ત કરેલાં મેંદાંને ખીજાં સાથે ભેળી
નાંખ્યું હોય તેનું વર્ણન; જપ્ત કરનારની જરૂરીયાતો; જમીન
તથા પાણીમાં જુદીજુદી ઉંડાઈએ છુપાવેલાં ખજાનો
(ફ. ૧૭-૨૩); જપ્ત કરેલાં મેંદાંને અવરાવવું; તેની
ઓળખાણના સંબંધમાં તકરાર ૩૮-૪૩.

આય ૩૯ મો, એજ નસ્કનો જીયાનગિસ્તાન નામનો વિભાગ: ઈજા
તથા તે માટેની ભેટ; હલાલ કરવા અગાઉ મેંદાંને દુઃખ
દેવું; સ્થાવર મિલકતની કિંમત; થયેલી નુકસાની પાછી
નહિ વાળવાથી ગુનાહ કાઢી નાંખવો ૪૩-૪૪.

આય ૪૦ મો, એજ નસ્કનો વખિશસ્તાન નામનો વિભાગ: વધારો; કામનો
વધારો; વધારાનો વધારો; અશી લોકોને ભેટ; પૈસાનું વ્યાજ;
ધીરનાર કે લેનાર મરી જાય ત્યારે ધીરેલા પૈસાનું શું થાય;

તોલ્લેશ; જનાવરોની ઝોલાદ વધારવી (ક્ર. ૧૧-૧૪); જનાવરોનું પાતાં.
 દુધ તથા વાળ; જન્મી ઉઠે; ખાનગીમાં સામગ્રીઓ ખરી-
 દવી; ખોરાક લઈ લેવા માટેની સજ્જ; ધરિલા પૈસા તથા તેનાં
 વ્યાજ સંબંધી કલ્પો; મેંઠાંનો વધારો; પૈસા ધીરવાની શરતો;
 હફતાથી પૈસા આપવા; કરજ ફેડવા માટે ગુલામને જખત
 કરવો; ઝભો અને પખાલ જખત કરવી; અનાજનો વધારો;
 જમીન તથા ધરેણીની આવક ૪૪-૫૦.

આખ ૪૧ મો, ઝેજ નરકનો વરિસ્તાન નામનો વિભાગ: જદુગરીની અસર
 હેકળના માણસ માટેના ઉપાયો; જદુગરને ફાંસી; કસોટીથી
 તપાસ; કસોટી દેમ કરવી તેનો અહેવાલ તથા તેના
 અમલદારો ૫૦-૫૧.

આખ ૪૨ મો, ઝેજ નરકનો ઝેક પરચુરણુ વિભાગ: મદદગારો; કેદ;
 ઝેકરાર; તોલ્લેશ; ગુનાહની ચોરી; ખોટા જડને; અને
 અનુભવી જડને (ક્ર. ૧-૯); માખાપનાં વાલીપણાંમાંની
 છેકરી; અને વાલી વગરની છેકરી; મિલકત વારસામાં
 આપવી; દત્તક નહિ થવાનો ગુનાહ (ક્ર. ૧૦-૧૪); સખી
 માણસની તથા ઝેક કન્યાની ખાકી મિલકત; દેવ-પરસ્તે
 ચોરેલી છેકરી; સામગ્રીઓ પુરી પાડવી; પોતાની દીકરીને
 નહિ પરણાવવાનો આપનો ગુનાહ (ક્ર. ૧૫-૨૦); અણુજાણુનાં
 કરેલા ગુનાહ; દેવ-પરસ્તી; દુન્યાનો નારા કરનારાઓ; અશો
 માણસો; પાણી યા આતશને ખગાડવાનો ગુનાહ; નસાને
 પાણીમાંથી કાઢવાનો સવાખ; હાનિકારક જતુઓને મારવાં;
 દુન્યાના આત્માને ખુશ્નુદ કરવો (ક્ર. ૨૧-૩૦); ઝેકલા
 પેદા થયલા ગોધાની પેદાયરા; ખંદગી કરવાનો સખખ; લોભ;
 દેવ-પરસ્તી અને વરૂથી દુન્યાને પહોંચતું નુકસાન; તેઓને
 નારા કરવાની તથા ખુરા મીનોની પરસ્તેશ નહિ કરવાની
 સહલાહ; ચુપકીદી જળવવી; સવાખનાં કામોનો લાભ ... ૫૧-૫૭.

આખ ૪૩ મો, જર્વીદ્-શએદા-દાત નરક: વંદીદાદ ફગર્દ ૧ લી-૯ મી, તથા
 ૧૩ મી-૨૨ મી માં આવેલી આખનો ૫૭-૬૭.

આખ ૪૪ મો, હધએખત નરક: અહુનવધર્થનું ભણતર; વડા દસ્તુરોની
 ચુટણી; સરદારીની જ્યુદીજ્યુદી જતો; ગાહોની ફરજો;
 ગાહાંખાર; ખાતી વખતની ખંદગી; ભલી શકિતઓને
 શરીર તથા રવાન અર્પણ કરવું; અશોધ; નમનતાઈ ... ૬૭-૬૯.

આખ ૪૫ મો, રતએખત-યરેન્ય નરક ૬૯-૭૦

દીનકર્દ.

પુસ્તક ૮ મું (ચાલુ).

બાબ ૨૨ મો, દૂબાસૂઝિદ નસ્ક.

(૧) એ નસ્કના હવે પછીના બાર ભાગોમાંનો એક ભાગ પસૂશ્-હઊર્વસ્તાન^૧ નામનો છે, જે મેંદાં અને ઢોરોના રખેવાળ^૨ જેની પાસે જાતજાતના પસૂશ્-હઊર્વ હોય તેની પસૂશ્-હઊર્વ તરીકે એક કુતરાની ચુંટણી વિષેનું પુસ્તક છે; રખેવાળની તેઓની લાયકાતની પિછાણ કરવા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨) અને પહેરેગીર કુતરાઓમાંથી એક પસૂશ્-હઊર્વને નેમવા પછી, તેનાં પસૂશ્-હઊર્વપણાં માટે જે સત્તા^૩ હોય તેની જાળવણીની^૩ હદ.

(૩) અને પસૂશ્-હઊર્વ માટે પિછાનું, સરંજામ, અને ખીજી રખેવાળી સાઈ જરૂરી ચીજો આપવા વિષે, અને પસૂશ્-હઊર્વના રોજના ખોરાકમાં પગારની^૪ રકમ આપવા વિષે, અને કુતરાઓ માટે શિયાળાને છેડે^૫ ખોરાક^૬, અને સર્વથી પહેલાં મેંદાંના વાડામાં^૭ સળગાવવા જોઈતા આતશ. (૪) કાયદા મુજબ મેંદાંનાં વાડાની ગોઠવણ કરવાની રીત વિષે, અને પસૂશ્-હઊર્વની જગા, તથા કુતરાને માટેના આતશ, અને મેંદાંના વાડામાં પસૂશ્-હઊર્વનાં રહેઠાણ^૮ તથા ખોરાકનાં^૯ સાધનો, અને જુદી રીત વાપરવાથી થતો ગુનાહ; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૫) દુઃખી^{૧૦} ટોળાંમાંનાં, જે ઢોરો રાતે ઉંઘાતાં હોય તેઓની પાસબાની કરવા માટેની પસૂશ્-હઊર્વની ખંત વિષે; પહેરેગીર કુતરા પાસે પિછાનું કે ટક્યા નથી, તેમજ તેઓ સુખી નથી; દર રાતે તેને ત્રણ વખત ઢોરોનાં ટોળામાં જવું જોઈએ સિવાય કે ચોકીબાનોમાંનો^{૧૧} એક, તેને કાંઈ ધારતી લાગવાથી, તેઓને ગણે; દરરોજ

૧. પસૂશ્-હઊર્વ (અટલે ઢોરોને બચાવનાર અને તેઓની પાસબાની કરનાર કુતરા) ને લગતા કાયદાઓનો સંગ્રહ એ અવસ્તા શબ્દ પસુ, “મેંદાં,” “ઢોર,” અને હઊર્વ, “રખેવાળ,” “પાસબાન,” ધાતુ હર્, “બચાવવું” એવા એ ભાગનો બનેલો છે.
૨. વાંચણ; પાસ, ફાં પાસ, “રખેવાળ” “ચોકીબાન.”—૩-૩. શરીત્-દારીગીહ, શરીતાઈહ-દારીગીહને બદલે વેસ્ઠ: શરીત્-દારીગીહ, “મંજુર થયલી અસર.”—
૪. અવં મીજદ.—૫. પયાત્, ફાં પયાત્, “છેડો,” “અંત.”—૬. પીસ્ન, સરખાવો અવં પિથવ.—૭. પાહ્-હસ્ત, અવં પસુ-હસ્ત, “રહેઠાણ,” ધાતુ, હદ, “રહેવું”—
૮. અવં મએથ, “રહેઠાણ,” અને માન.—૯. ફાં ગુશહ.—૧૦. શબ્દાર્થ: “દુઃખ ધરાવતાં,” “ખીમારીવાળાં.”—૧૧. ફાં પદ્, “ચોકીબાન,” અવં પઈતિ.

સવારે તેણે ઢોરોના ઠોળામાં તેઓને તપાસવા, જેઓ માંદાં, યા જખમી, યા લોહી વહે તેવાં^૧, યા ખામી ભરેલાં હોય તેઓને વાજબી ઉપાયો કરવા, અને તેઓને પાસખાન થવા ભણુતરો^૨ ભણુતાર^૨ જવું જોઈએ; અને તેઓના નાશથી થતો ગુનાહ^૩; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૬) એક મેંદું^૪ કેટલાંક અચ્યાંઓને સાથે જન્મ આપે ત્યારે તેણે જે કરવું જોઈએ તે વિષે, અને જ્યારે કોઈ તેમ નહિ કરે, અથવા કોઈખીજી રીતે કરે ત્યારે થતાં નુકશાન લિખે. (૭) તે અચ્યું^૫ કોણનું, એટલે ક્યાં મેંદાંતું છે તે જાણવા વિષે. (૮) ફાંસા^૬ વિષે, અને તેથી એક વર ચોરને મેંદાંથી દૂર રાખવા વિષે, અને જ્યારે ભયંકર વાદળ અને પવન અને વરસાદ હોય ત્યારે તેઓનાં મેંદાંનો અચાવ; અને જ્યારે નદીના પગે^૭ પાર કરી જવાય એવા ભાગ^૮ આગળ તે હાજત-મદો એક વિસામો લેવાની જગ્યા જે નદીના નહિ^૯ પાર કરી શકાય^૬ એવા ભાગની સામે હોય તેની પાસે આવી પહોંચે, અને જ્યારે સઘળાંને અચાવી શકાય એમ નહિ હોય તો મોટી કિંમતના^{૧૦} અથવા ઘણાં મોટાં^{૧૧} હોય તેઓનેજ તેણે અચાવવાં જોઈએ.

(૯) અને તેનાં મેંદાંને ખીજી ધણીની ચરાવવાની જગ્યા પર જતાં અટકાવવા વિષે; અને તેઓને નહિ અટકાવવાના ગુનાહની, અને તેનાં મેંદાં ખીજીનું અનાજ તથા ધાંસ ખાય અને ખરાખ કરે તેના ગુનાહની તોજેશ. (૧૦) કોઈ જેને ઘણાંજ કંવુસ^{૧૨} ડુક્કર^{૧૩} કહે તેની માફક ખીજીઓનાં જુદીજુદી જાતનાં અનાજ તથા ધાંસચારાપાસેથી પસૂશ-હજીવનાં મેંદાંઓને હાંકી કહાડે તેથી થતા અચાવની હદ વિષે; જાણવું કે જે કાંઈ મેંદાંઓ બહાર કાઢે^{૧૪} તે ડુક્કરનો ખોરાક^{૧૫} છે જે ડુક્કર પોતાનાંજ^{૧૬} મેંદાંની લીંડી^{૧૭} ખાય છે; તે ખીજો ગુનાહ^{૧૮} પણ કરે, કારણ કે તે પોતાની ઓલાદને પણ તેઓ જન્મે ત્યારે છુટથી ખાય છે.

(૧૧) એક ગરમ અથવા થંડી જગ્યામાં મેંદાં ભેગાં મળવા^{૧૯} વિષે, અને પસૂશ-હજીવથી તેની મળતી નિશાની.^{૨૦} (૧૨) એકથી ચાર વરસની ઉમરનાં મેંદાંની ખારચતો વિષે.

૧. રીજગૂ સરખાવો ફાં રીખતનૂ, “રેડવું.”—૨-૨. પવનૂ ગુખિરનીહૂ, શબ્દાર્થ: “સારા ઓલો સાથે.”—૩. વેસ્ટ: “તેઓને દુ:ખ દેવાથી થતો ગુનાહ.”—૪. વાંચણ શૂલનૂ, સરખાવો ફાં શૂલાનૂ, “ફાંસો.” “કમંદ.”—૫-૫. વિદર્શૂ, અવં તર, “પસાર કરવું.”—૬-૬. દુશૂ-પાયૂ, “ખરાખ આધારવાળી”—૭. મસૂ અર્જતરૂ “વધારે કિંમતનાં.” ૮. ફાં મીરહૂ, “કુટુંબનો ધણી.” વેસ્ટ “સંખ્યામાં વધારે.”—૯. ફાં ગુરૂ, ગોણૂ, “ખખીલ,” “ખૂખો,” “ખેવકુક માણસ.”—૧૦. અજૂરા, “ડુક્કર,” “ભુંડ.”—૧૧. પચ્ચેતાગૂ, “તેમાંથી જે જણાય તે,” અથવા “તેઓ જે ઉત્પન્ન કરે તે” એટલે છાણુ, લીંડી ઇત્યાદી.—૧૨. વાસ્ટ, “ધાંસ ચારો.”—૧૩. એટલે કે, એક ડુક્કરને જે મેંદાંનાં વાડામાં તે કામ સારૂ રાખવામાં આંબું હોય તે ત્યાંનાજ મેંદાંની લીંડી ખાય છે. અહિ નફૂશા શબ્દ એરખીક નજસૂ, “નજસ ચીજ”નાં બગડેલાં રૂપે નજસાખી લઈ શકાય, અને તેનો તરજુમો એમ થાય: “તે ડુક્કર જે નજસ ચીજો અને મેંદાંની લીંડીઓ ખાય છે.”—૧૪. સરખાવો ફાં અરપ-ખૂલૂ, “પોડાની લીંડી.”—૧૫. નસો ખાવો એ વંદીદાદમાં ગુનાહ ભરેલું ગણવામાં આંબું છે.—૧૬. સરખાવો ફાં ગરગૂ “ભિગા થવાની જગા;” એનો અર્થ લશ્કરને માટે ભિગા થવાની જગા પણ થાય છે.—૧૭. નીશાનૂ; વેસ્ટ: “ભરવાડના કુતરાની હાજરીથી એક ગરમ અથવા થંડી જગ્યામાં મેંદાં માટેની એકઠાં થવાની જગા જણાઈ આવવા વિષે.”

(૧૩) મેંઢાંના રખેવાળોના મોહોદલા^૧ વિષે, જ્યાં જ્યારે પસૂશ—હજીવં આવે છે ત્યારે તેને ઝોળખવામાં આવે છે; જ્યારે પસૂશ—હજીવંને મેંઢાંઓને મેંઢાંઓના વાડમાંથી દૂર રાખવાનાં હોય ત્યારે કેમ થાય; તથા જ્યારે તેઓને તેઓની પાસખાની સાઈ^૨ રખેવાળોના મોહોદલામાં હાંકી જવાના હોય ત્યારે કેમ થાય. (૧૪) અને મેંઢાંનો રસ્તો, જે રખેવાળોના મોહોદલાથી મેંઢાંનાં ટોળાંની રહેવાની જગ્યા સુધી પુરો પાડવામાં આવ્યો હોય^૩ તેની ઉપર રખેવાળોનાં આવવા વિષે.

(૧૫) એક રખેવાળ વિષે જે પસૂશ—હજીવંને દરરોજનો ખોરાક^૪ પુરો પાડતો નથી અને તેથી તેની હીલચાલો^૫ બંધ પાડે છે; ભૂખમરાના ચોથા દહાડા પછી પસૂશ—હજીવંને પોતાના ખોરાક^૬ માટે એક મેંઢું મારવું વાજબી છે. (૧૬) ટોળામાંનું એક મેંઢું જે તેની ખીમારીને^૭ લીધે હલાલ કરવામાં આવે તે વિષે, તેમાં કસાઈનો, પસૂશ—હજીવંનો, અને કુતરાઓનો ભાગ તથા એક મેંઢાંમાંથી કેટલા ટુકડા કરવા જોઈએ તે વિષે. (૧૭) તેઓની હીલચાલની^૮ અને તેઓ માટેના હલકા^૯ ભારની^૯ હદ વિષે. (૧૮) એક રખેવાળના ગુનાહ વિષે જે ગુનાહ પસૂશ—હજીવં પાસે લેવામાં આવતાં કામ અને તેને મળતા બદલાનાં ગેરવાજબી-પણ્યથી થાય છે; તેની રખેવાળી દરમ્યાન મેંઢાંને ખોટી રીતે રાખવાથી, અને તેઓને કામનો કંટાળો આપવાથી પસૂશ—હજીવંની સખ; તેમાંથી થતી શિક્ષા, અને તેમાં હોતું નુકસાનીતું કામ, અને તેનાં બદલાની નાલાયકી; અને રખેવાળ તથા પસૂશ—હજીવં વચ્ચેના વાંધાને લગતા ચુકાદાઓ.

(૧૯) મેંઢાંને શાંતિથી^{૧૦} પોતાની સત્તામાં રાખવાની પસૂશ—હજીવંને આપેલી રખેવાળની શિખામણુ વિષે; તેનાં (એટલે રખેવાળના) ગાયન જ્યારે પસૂશ—હજીવં સાંભળે ત્યારે તે મોઢેની રીતે આપેલી શિખામણુ કહેવાય; અને જ્યારે કુતરો ગાયને સાંભળે નહિ, ત્યારે તેને મારવાથી ખી તે સંભળાવવું; અને શિક્ષણુ^{૧૧} આપવા માટે મારવાની હદ^{૧૨}. (૨૦) બચ્ચાં^{૧૨} પેદા કરવાના વખતે કામે લાગવાથી^{૧૨} પસૂશ—હજીવંનું થતું સગણુ. (૨૧) ગાહાખોરો ઉજવવા વિષે; અને ખીજાં સવાખનાં કામો જે ફરજિયાત છે.

૧. વીસૂ, સરખાવો અવં વીસૂ.—૨. પાહૂરીજૂ, એટલે કે, જે કોઈ મેંઢું માંદું હોય તો તેની જતન લેવા સાઈ.—૩. વેસ્ટ: (મેંઢાંઓ સાઈ) પુરો પાડેલો હોય.—૪. સરખાવો ફાં શેજી, “દરરોજનો” ખોરાક.—૫. વ્યશૂ રખિશનીહૂ. વેસ્ટ: ખયા રખિશનીહૂ, “જીંદગીનું ખતમ થવું.”—૬. વાંચણુ: પિશન, અવં પિશવ, પિતુ, “ખોરાક.”—૭. આજીરીહા, સરખાવે ફાં આજીરૂ, “ખીમારી,” “દરદ.”—૮. એટલે કે કેટલી હદમાં મેંઢાંનાં ટોળાંએ ફરવું જોઈએ.—૯-૯. આરૂઈ આસાનૂ. એટલે કે વખતો વખત જે બિન મેંઢાંના દીલપરથી કાતરવામાં આવે તેનો હલકા ભાર. વેસ્ટ: અપશાનૂ આરૂ વ અસાનૂ, “અને તેઓનું હમેલદારપણું, તથા બુદાપો.”—૧૦. વાંચણુ, આશતીહા; વેસ્ટ: આયાદીહા—“યાદ આપનાર.”—૧૧-૧૧. સામાનૂ ઈ જૂકૂ ફૂહાંગીજૂ જૂદમૂ; “વેસ્ટ: તે શિક્ષકનું સાંધન એક ફૂટકો હોય છે.”—૧૨-૧૨. શેજીગારૂ ઈ જીમાનૂ, સરખાવેફાં શેજીગારૂ વેસ્ટ: “દસ્તાનને લગતી તલપ પુરી પાડવાના વખતે તેની રેકાણુ વિષે.”

ખાબ ૨૩ માં, દૂબાસૂજિદ નસ્ક.

(૧) ખીજ પાંત્રીસ વિભાગોમાંના પહેલો સ્તર્યોરિસ્તાન^૧ નામનો છે, જે ઢોરો જે ભારખરદારી જનાવરો હોય તેઓને ગેરકાયદેસર મારવાથી અને જખમી કરવાથી થતા રવાંનને લગતા ગુનાહો વિષેનું પુસ્તક છે; તે કામ માટેની પતેત તથા પોતાનાં ઢોરોને આપવો પડતો દંડ;^૨ અને તે કે જ્યારે તે એક ભારખદારી જનાવર હોય; અને તે કે જે, તેની જીંદગી દરમ્યાન, એક નાનું ઢોર હોય. (૨) તે કે જ્યારે કોઈ તેઓને નસપર^૩ મારે, તે કે જ્યારે કોઈ તેઓને બાજુપર^૪ મારે; તે કે જ્યારે કોઈ તેઓને આગળથી મારે; અને તે કે જ્યારે તેઓની બાજુપર એવો માર પડ્યો હોય કે તે માર^૫ પુરેપુરો^૫ યા પ્રાણુઘાતક નીવડે. (૩) વળી તેઓના શરીરના ખીજ અવયવોપર મારવા વિષે, જે માર આગળના ભાગોપર હોય; જે કે તે માર એવો હોય કે જ્યારે કોઈ એમ મારે ત્યારે બાજુપરના માર મુજબ તે પ્રાણુઘાતક નહિં નીવડે. (૪) અને તે કે જ્યારે કોઈ એમ મારે કે તે માર કે જે બાજુપરનો માર હોય તે પુરેપુરો માર થાય;^૬ અને તે કે જ્યારે કોઈ મારવાથી ચામડી કાઢી નાંખે;^૭ અને તે કે જ્યારે તેથી કોઈ માંસ કાઢી નાંખે; તે કે જ્યારે તે તેને કાપી નાંખે; અને તે કે જ્યારે જખમો^૮ અને સાંપનો માર^૯ તેનીપર હોય. (૫) તે કે જે પસૂશ્—હજીવ કુતરાને મૂગો કરી નાંખવા વિષે છે.

(૬) પક્ષીઓના અવયવોપરની ચામડી છોલી નાંખવા વિષે, અને તેઓનાં પીંછાં ખેંચી કાઢવા^{૧૦} વિષે, જેવું કે જ્યારે તે પુરેપુરો માર હોય, અને જેવું કે જ્યારે તે પુરેપુરો માર નહિ હોય. (૭) માછલાંઓને ગેરકાયદેસર મારવા વિષે, જેથી તેઓનું માંસ ખાવાને માટે નાલાયક થાય છે. (૮) મેંઢાંને સંભાળથી^{૧૧} તથા ફાયદાકારક^{૧૨} રીતે ફટકાવવાના વિચાર વિષે; જીંદગીજીંદી જાતનાં ફટકાવવાના ચુકાદાઓ વિષે, જે ફાયદાકારક ફટકાવવાના સંબંધમાં યા સંભાળથી મારવાના સંબંધમાં છુટા છુટા વિચારવા જોઈએ; તેજ જાતના ધણાક ચુકાદા; અને તેજ ખાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૯) કોઈને માટેનો સદરો ચામડાં યા કંતાનનો ખનાવવા માટેની તોજેશ વિષે; અને ગોસ જે ચોરેલું યા લૂટેલું હોય તે ભૂંજવા માટે આતશ સળગાવવાનો^{૧૨} ગુનાહ.

૧. ભારખરદારી જનાવરોને લગતા કાયદાનો સંગ્રહ.—૨. વાંચણુ: તાવાનૂ, સરખાવો ફાં તાવાનૂ દાદનૂ, “દંડ આપવો” એટલે કે પસ્તાવો કરીને દંડ આપવો.—૩. વાંચણુ જાયાશૂ, (જીઓ પેહલવી પાજંદ ઝોાસરી, જાયા, નામ તથા ક્રિયાપદ, પા. ૬). વેસ્ટ દખ્શકું, “ડામ.”—૪. સરખાવો ફાં પહુલુ, “બાજુ.”—૫-૫. હમાગ-જનિશનીહુ, શબ્દાર્થ: “સધળો યા આખો માર અથવા નાશ.”—૬. હાવન્દૂ પેહમૂનેદૂ, શબ્દાર્થ: “ખરાખરીમાં પહોંચે.”—૭. રમીતુનેદૂ, “ફેકીદે.”—૮. સરખાવો ફાં ખીમૂ, “જખમ;” “પર.”—૯. સરખાવો અવં અશ્ત્રાંમશરીમૂ, પહેલવી માર-જનૂ, જેનો મારવનૂમાં અપભ્રંશ થયો છે.—૧૦. અવં પરેતુ, પરેતવો; ફાં પરૂ, “પીંછાં.” વેસ્ટ: પરૂન-વિશનીહુ.—૧૧-૧૧. નિગારિશનીશૂ વ સૂદગીહા, વેસ્ટ: “પુલ્લી રીતે તથા કંટાળો આપીને.”—૧૨. ફરૂગીદનૂ, સરખાવો ફાં અકૂખતનૂ, અકૂજદનૂ.

(૧૦) જેઓનાં કામ ડહાપણુભર્યાં હોય તે સઘળાંના સવાખ વિષે; અને ચુકાદાની^૧ પ્રમાણીક લાગણીનો અહલો; જેઓ પુરતી ખબર વગર કામ કરે તે સઘળાંના ગુનાહ વિષે; અને ખરાખ ચુકાદા માટેની સખ; જે કોઈ અશો હોય તેને તેનાં ડહાપણુમાં વધારો કરવા દેવું, અને જે કોઈ દુષ્ટ હોય તેવું દુન્યાને લગતું ખરાખ જ્ઞાન ઓછું કરાવવું, એ હમેશાં બલાઇવું કામ છે.

આખ ૨૪ મો, દૂબાસૂજિદ નસ્ક.

(૧-૨) ખીજે વિભાગ અરેજિસ્તાન નામનો છે: જે જ્ઞાનદાર અને તેમજ જ્ઞાન વગરની મિદકત, તથા નાની ખાવાની ચીજોની, છુટી છુટી કિંમત વિષેનું પુસ્તક છે; તેઓ વિષે હુકમનામું કે ચુકાદો નહિ હોવાથી, તેમાં જ્ઞાનની જરૂર; અને એક અશો માણસપર તથા આતશ-ઇ-ખેહરામપર હુમલો કરવા વિષે; ખચ્ચોઘોગ—જેદ ગુનાહ, અને તેઓની તોજેશની કિંમત.

આખ ૨૫ મો, દૂબાસૂજિદ નસ્ક.

(૧) ખીજે ત્રીજે વિભાગ અર્તએશ્તારિસ્તાન નામનો છે, જે વરને મારવાનાં વાજખીપણાં વિષેનું પુસ્તક છે; વરઓમાં બે પગનાં વરઓને^૨ મારવાનું^૩ કામ ચાર પગવાળાં વરઓને મારવાના કરતાં વધુ મોટું છે.

(૨) લડવૈયાઓ માટેના રોજના ખોરાકની ચુંટણી વિષે; લડવૈયાઓ માટેનાં ખારખરદારી જનાવરો, તથા કપડાં, સામગ્રી તથા ખીજી^૪ ભેટો,^૪ જે તેઓને આપવી જોઈએ, તેઓની ચુંટણી; વળી દરેકને માટે ઘોડાની, અને હથિયારોની ચુંટણી. (૩) દુશ્મનને મારવા મોકલવા અગાઉ એક ઘોડેસ્વાર^૫ શિખાઈને^૫ શિખવવા વિષે. (૪) લશ્કરની^૬ તથા લડાઈની કતલમાં, દુશ્મન જે નુકસાની કરે, તેમાં પોતાના લશ્કરી અસખાખની સંભાળ^૭ લેવાની લડવૈયાઓની ફરજ^૭ વિષે. (૫) અને લડાઈ નજદીક હોય ત્યારે લડવૈયાઓના ટોળા અને કુટુંબનાં ગુનેહગારપણાં વિષે; અને જખમ તથા નુકસાન કરવા માટે તોજેશ શું છે; અને તેથી લોકોને કદરૂપાં ખનાવવા માટે શું તોજેશ છે; અને તેથી મર્ગજર્ન ગુનાહ થાય તો તેની તોજેશ શું છે.

૧. દીનાગ્ર નું વાંચણુ: જિવાગ્ર, “જગા” ખી થાય.—૨. અંટલે કે, તે લડવૈયાઓ જેઓ વરની ખાસ્યતના હોય.—૩. ખસ્તનૂ, સરખાખો ફાં ખસ્તનૂ, “હુમલો કરવો,” “જખમ કરવો.”—૪-૪. વાંચણુ: અવારી-યાનગીહ, અવારીગ્ર-યાનગીહ ને અહલે; સરખાખો અવં યાન, “ભેટ.”—૫-૫. ગખ્રા ઈ અચ્ચ ને અહલે ગખ્રો અચ્ચ “ખીજી રીતે અંક માણસના ઘોડાને કેળવવા વિષે.”—૬. વાંચણુ: લશ્કાર “લશ્કર,” યા રએશ-ગરૂ, “જખમ કરનાર.”—૭-૭. યાહરીજિશન કારીહૂ, પહલવી કારૂ, “ફરજ.”

(૬) લડવૈયાઓ જેઓ બપુતર પહેરે, અને જેઓ બપુતર નહિ પહેરે તેઓને તક્ષવત જાણાવનારી નિશાનીઓ વિષે. (૭) રોજની સામગ્રીઓ, અને હિરસો, અને માનના સંબંધમાં લશ્કરપરના સેનાપતિ, અને ખીજ અમલદારો, અને તેઓના હાથ નીચે કામ કરનારાઓની પદવીઓ વિષે; અને દરેક અમલદારના બહાદુર શિપાઈઓની સંખ્યા વિષે. (૮) તેનાં શરીર તથા ધરનાં રક્ષણ માટે એક બહાદુર શિપાઈને આપવાની ભેટો વિષે. (૯) અને જ્યારે શહેનશાહ પોતે લડાઈમાં જાય ત્યારે બહાદુર શિપાઈઓની સંખ્યા વિષે. (૧૦) જે લડવૈયાઓના ગોસ, તથા દુધ, અને રોટલીના રોજીંદા ખોરાકનાં પ્રમાણ વિષે; જે તે ખોરાકમાંથી સારીરીતે ખાવાનો લડવૈયાઓનો સારી^૧ ચાલનો^૨ દેખાવ છે, તેના વધારાનો સખબ, તથા ખોરાકનાં વજનનો પુરાવો; અને શિપાઈઓને ભારખરદારી જનાવરો, કંતાનના^૨ તંબુ,^૨ અને ઝડપી^૩ ઘોડાઓનાં^૩ હથિયારો આપવા વિષે. (૧૧) અને ઠોરોના દાકતર માટે દવાનાં^૪ કામમાં આવે એવો ઝાડપાલો^૪ કાપવા વિષે, અને હથિયારોના તથા સરંજામનો જથ્થો, અને લશ્કર સાથે જોઈતી ખીજ ચીજો. (૧૨) અને લડાઈને દિવસે લડવૈયાઓનાં ખાણું^૫ તથા પીણું^૫ વિષે, જેવું કે ગોસ, અને જેખી તેઓનો ખોરાક હોય તે; તેવીજ રીતે ઘોડાઓનો ખોરાક.

(૧૩) ધરાની નહિ હોય તેવો માણસ જે દોલત લઈ આવે તે વિષે; તેને માટે એમ જાહેર થયલું છે, કે: “હું^૬ જેટલી વર માટે, તેટલીજ દોરત માટે તે લાઉં છું.”^૬ (૧૪) લડવૈયાઓ જ્યારે ભેગા હોય ત્યારે તેઓ તરફના પ્યારના દેખાવ વિષે; તેઓની એક ખીજને મદદ, સરદારો તરફની તેઓની તાબેદારી; અને તેઓનાં શરીરનું જાણી-બુજીને મોતને શરણુ થવું; અને ખેહશતમાંના મીનોઈ^૭ બદલા વિષે સમજીને તનૂ-ઈ-પસીનૂ^૭ (એટલે ભવિષ્યની શારીરિક હયાતિ)ના સંબંધમાં ખાત્રી ભરેલા થવું.

(૧૫) અને લશ્કરપરના સરદારની ચુટણી વિષે; તેમજ તેને લડાઈમાં મોકલવાના કાયદા વિષે; અને જે તેઓની હુશયારી હોય તેના સંબંધમાં દરેક શિપાઈની છુટી છુટી લાયકાતની તે સરદારની સમજ. (૧૬) હુશમનનાં લશ્કર સાથ સરખાવતાં પોતાનાં લશ્કરનું બળ તથા લડાયક અસખાબનો અંદાજ કાઢવા વિષે; એટલે કે, તે લશ્કર લડાઈમાં કેમ લડે, અને જ્યારે તે લડાઈથી પરહેજ રહે ત્યારે કેમ થાય. (૧૭) જ્યારે દૂરના કિલ્લા તરફથી નજદીકમાં ભય હોય, યા નજદીકના કિલ્લાને દૂરથી ભય હોય, ત્યારે જે લડવૈયાઓને પોતાની સલામતી યા છુટકારા માટે પોતાની કિમતી મિલકત છોડી જવી પડે તેઓ વિષે. (૧૮) એક જગા વિષે, જ્યાં, જ્યારે લડવૈયાઓને લડાઈમાં ઉતરવું પડે, અને ઘોડા નહિ મળે, ત્યારે ઘોડાઓના ટોળાંમાંથી થોડાક ઘોડાઓ પકડવા

૧-૧. વાંચણુ: વેહ વીનાગી, રાખ્દાર્થ : “સાઈં જેવું.” વેસ્ટ: નિમાયીનિશન જન્ગાનીનક. “શહખરી કરવા માટે, તથા તકરારો ઉભી કરવા માટે.”—૨-૨. વાંચણુ: ખૂનૂ-કનુગીહ, ખૂનૂ કનુગીહૂ ને ખદલે; સરખાવો પહલવી ખૂનૂ, “રહેડાણુ,” “તંબુ,” અને ફાં કનુ “શણુ.” વેસ્ટ: ખૂનૂ કોકીહ, “અસલ ગામનો.”—૩-૩. સરખાવો ફાં ફૂસે “ઘોડી,” “ઘોડા,” અને તકૂ, “ઝડપી.” વેસ્ટનું વાંચણુ: ફિરિસ્તગૂ, “લશ્કરમાં મોકળેલો.”—૪-૪. સરખાવો ફાં નશગૂ, “ઝાડપાલો.”—૫-૫. વશતખૂનૂતનૂ, “ખાણું તથા પીણું.”—૬-૬. વેસ્ટ: “હું પણુ, વરનેખી મદદ કરું છું.”

વાળખી છે. (૧૯) પહેરેગીરની સારી ખબર^૨ વિષે; જે જાતની ખબર લશકરને તથા સરદારને આપવામાં આવી હોય, તેનાથી એમ જણાય કે ઠીક થયું કે દુશ્મન મરી ગયો છે, યા નાસી ગયો છે.

(૨૦) એક દેખાવ વિષે જેથી તેઓ દુશ્મનમાં ગભરાટ તથા ભય પેદા કરે.

(૨૧) પેગામચીઓ મારફતે પાણુ, લડાઈ થવા અગાઉ લશકરના સરદારની ધરાની નહિ હોય તેઓ સાથની તકરાર વિષે; અને તેઓને શહેનશાહને તથા ખુદાની દીનને શરણુ આપવા બેલાવવાનો વાદવિવાદ કરવા વિષે. (૨૨) શિપાઈઓને આપવાની શિપામણુ વિષે, અને લડાઈમાં યોજનામાંના તેના ભાગ તરીકે દરેક શિપાઈને તેની ખાસ ફરજની જાહેરાત; અને મહેનતુ માણુસોના બદલાની શિપાઈઓને ખુશ ખબર^૨; મર્ગર્જન યુનાહનો સખખ શિપાઈઓને કહેવા અને જણાવવા વિષે; ધરાની નહિ હોય તે લોકોને મારવાનું વાજખીપાણું; જ્યારે તેઓ તાબે થવાનું કબુલ નહિ કરે, ત્યારે તેઓને મારવાનું ખુદાનું ફરમાન; તેઓને મારવા માટે દીન તરફથી જે ઉચ્ચું ધનામ તથા બદલો જાહેર થયલાં છે તે દેખાડવા^૩ વિષે; અને ધરાનના કાયદેસર ચુકાદાઓ. (૨૩) અને લડાઈને દહાડે પજવવાના^૪ શખ્દો^૪ નહિ ઉચ્ચારવા વિષે, અને શિપાઈઓમાં^૫ ભય ઉત્પન્ન થાયપ એની કોઈખી ખબર શિપાઈઓ વચ્ચે નહિ ઉચ્ચારવા વિષે, શિવાય કે તે ખબર કે જે ખુશ કરનારી હોય, જે દીલને ખુશાલી આપનારી હોય, અને જે તેઓનું જોર વધારનારી હોય. (૨૪) અને યજ્ઞિશનની ક્રિયા વિષે જે લડાઈને દહાડે, અને યુદ્ધનાં માઠાં^૬ પરિણામ^૬ સાઈ કરવી પડે; અને તે યજ્ઞિશનની ક્રિયા સાઈ બરેશમનું^૭ ઝાડ; અને નક્કી કરેલી નિશાનીમાં પહેલો તીર મારતાં,^૮ લડાઈ ચાલતી હોય ત્યારે ભણવાના અવસ્તા; થોડું ઈજેલું પાણી લાવીને ખી, લડાઈની જગાથી સર્વથી નજદીકનું પાણી ઈજવા વિષે; અને લડાઈની શરઆત,^૯ એટલે કે, ક્યાં હથિયારો તથા સરજામથી તેઓ પહેલાં તથા લડાઈની શરઆતથી છેવટ સુધી લડે.

(૨૫-૨૭) લડતા શિપાઈઓ માટે જેઓ હથિયારો^૯ રાખે તેઓનાં પ્રમાણુ યા સંખ્યા વિષે, અને જેઓ લડનારા પાસેથી, ધરાની નહિ હોય એવા લોકોપરની ક્રતેહ પછી, ધરાની નહિ હોય તેઓના જામીન તથા કેદીઓ, લઈ લે તેઓની સંખ્યા વિષે અને તેઓના^{૧૦} હથિયારો તથા સરજામ પાસેથી થોડે થોડે તક્ષવતના અંતરે તેઓનું

૧. વાંચણુ: નિશાક, “ખાંડ,” યા વશાક, “સારી ખબર.”—૨. નીવેગીનીદન, અવ૦ નિ-વિદ્, “બેલાવવું.”—૩. વેસ્ટ: વ માનાક, “અને તેવોજ મોટો બદલો.”—૪-૪. મિલયા ઈ ખીશીદારીહ, શખ્દાર્થ: “ખાજની લાગણી દુઃખાવે એવા શખ્દો.” ૫-૫. મૂન રપાહ નહારૂ વેહખૂનેહ, સરખાવો ફા૦ નકારીદન, “ખીહવું,” “કોહી જવું.”—૬-૬. દૂશ-કુનિશન, શખ્દાર્થ: “દુષ્ટ કામ.”—૭-૭. જૂક ઈ ક્રતૂમ તીરૂ અચ્ચેન શદીતૂનતન નીશાન દારત. વેસ્ટનું વાંચણુ: નીશાન વેહ દાત, તેનો તરજુમો: “જે નિશાની તરફ તે મારવામાં આવ્યો હોય ત્યાં જે પહેલો તીર ખરાખર વીધે તે.”—૮. પતિસાર, શખ્દાર્થ: “એક ચીજના બન્ને છેડાએ.”—૯. સરખાવો અવ૦ જય.—૧૦. “ધરાની નહિ હોય તે લોકોના.”

પાછા ફરવું; અને જખમી થયલા તથા નખળા^૧ શિપાઇએ માટે ઉપાય લઈ આવવું; અને હથિયારો તથા સરંજમ અનામત મૂકવો, અને ગરમ^૨ પાણીથી નાહવું,^૨ અને શરીરને આરામ આપવો, અને આભારની^૩ ભેટ અર્પણ કરવી;^૩ અને ગુનેહગારોનું લોહી રેડવું,^૪ તથા જખમી અને ખીમાર લોકો માટે ઉપાયો લાવવા; અને હથિયાર તથા દારૂગોળો હથિયારખાનાંમાં મૂકવો; અને જમીનોને તેઓનાં લોકોમાં પાછા લઈ જવા પછી તેઓના હિસ્સાની વહેંચણી; અને તેજ બાબતપર જે ખીજ ક્રેટલીક ચીજો છે તે.

બાબ ૨૬ મો, દુખાસૂઝિદ નસ્ક.

(૧) એથો વિભાગ પરચુરણુ બાબતોના છે, એક ગરમ પાણીની અંધોળ વિષે; તે કઈ જતનાં ઘરમાં લેવાય, અને આતશની જ્યાં સંભાળ લેવામાં આવે તે જગ્યા, અને તેને ત્યાં લઈ જવાથી મળતો બચાવ; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨) અને જમીનની શક્તિ વિષે, તેને સુક્રીપ બનાવવી જોઈએ, અને આતશના સંબંધમાં પણ તેજ મુજબ કરવું જોઈએ.^૬ (૩) ખોરાક અને ખીજ^૭ ચીજો^૭ જે આતશવડે તૈયાર કરવામાં આવે છે તે વિષે અને આતશની સંભાળ જેખી તેજ મુજબ થવી જોઈએ. (૪) તે આતશ વિષે જેને રસ્તાપરખી વિખેરવાથી, અને શરીરમાંથી નીકળતી ખરાખીઓથી, તથા નસાથી દૂર રાખવો જોઈએ; અને તેઓથી તેને થતું નુકસાન તથા ઇજા; એક ખરાબ દીનવાળા સખ્શને, યા એક સગીરને અપાવાથી આતશની જળવણી; વહેતી નદીથી^૮ આતશનો તક્ષાવત; આતશને વિખેરવાનાં કામ માટેની તોજેશ; અને આતશને લગતા ખીજ ગુનાહો; આતશનો ઉનાળામાં, અને વળી શિયાળામાં, ખોરાક, તથા જરૂરીયાતોનું પ્રમાણ.

(૫) એક ઘોડાને ખુંટાએ^૯ બાંધવા^૯ વિષે; એટલે કે પાણીમાં યા ધુળમાં હોય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે તે શરીરમાંથી નીકળતી ખરાખી, જે વળી ઘણી નજસ

૧. સરખાવો ફાં સિતિહ, “નખળા,” યા સુતુહ, “દુ:ખી,” વેસ્ટ: અસતગાન્ વ સતગાન્, “નહિ થાકેલા તથા થાકેલા.”—૨-૨. સરખાવો ફાં ગર્મખાહ, “ગરમ પાણીની અંધોળ.”—૩-૩. કર્દ સેપાસાન્ મિજદ યેહબ્નતન્. વેસ્ટવું વાંચણ: વ તનૂ આસાનીનીદન્ કર્દ સળયિશન્ મોજદ યેહબ્નતન્, “અને શરીરના જે ભાગપર લાયું હોય તેને આરામ થવાથી સવાબનો બદલો આપવામાં આવે છે.”—૪. સરખાવો ફાં પજદ “લોહી,” તે ઉપરથી પજદીનીદન્, “લોહી રેડવું,” વેસ્ટ: ફિજદગીનીદન્, “ગુનેહગારોની ઝડતી લેવી.”—૫. વાંચણ: અ-સિપ, “ભિનાસ યા વહેતાં પાણી વગરની,” સરખાવો ફાં સીપ.—૬. એટલે કે, ગરમ પાણીની અંધોળ લેવા સાથે તેને લાયકવું ધર હોવું જોઈએ, અને તે કામ માટે જમીન તથા આતશની સંભાળ લેવાવી જોઈએ, તથા તેઓને બને તેટલાં ભિનાસથી દૂર રાખવાં જોઈએ.—૭-૭. અવારીગ કાર, સખ્દાર્થ: “ખીજ કામની ચીજો.”—૮. ખીજું વાંચણ: ગન્દ, “કાહતી ચીજ,” “ગંધ.”—૯-૯. ખરા નિશાસ્તન્ ઈઅસ્થ, “ઘોડાને બાંધવો”.

હોય, તેમાં હોય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે તે શરીરમાંની ખરાબી યા નસો પણ હોય ત્યારે કેમ થઈ શકે. (૬) માણસ, આતશ, તથા ઢોર સાઈં ખોરાકનાં માપ વિષે. (૭) પશુઓને આવકાર આપવા વિષે, સખાવતની વખાણ અને સખી લોકોની મ્હોટાઈ, અને કંજુસાઈતો તિરસ્કાર, અને બખીલર લોકોનું દુઃખ.

(૮) માજ્દયસ્તોનાં ધરમાં સદરો પહેરવાની રસમ વિષે, એટલે સુધી કે, દરેકના છુટા છુટા બચાવ^૩ તથા સંભાળ માટે તેઓ ત્રણ આંટાવાળી ફરતી પહેરેછે;^૩ જે સદરો તથા ફરતી બદલો મેળવનારાં, તથા દરેકને શણગારનારાં છે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૯) અને માજ્દયસ્તો તરફથી કુટુંબના^૬ વડાની^૬ નેમણુક કરવા^૫ વિષે; અને તેથી કુટુંબી વડાની ફરજો; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૧૦) અને ઉનાળામાં શિયાળામાટે ખોરાકનો જથ્થો ભરી રાખવા વિષે. (૧૧) એક અનાજનાં ખેતરની કાપણી કરવા વિષે; પહેલી કાપણી વખતે અવસ્તા ભણવા જોઈએ; અને કપાયલાં અનાજમાંની પહેલી મુઠ્ઠીભર^૬ અનાજ દાદાર અહુરમજ્દની ખરનુમન^૭ સાથે ઈજવું જોઈએ. (૧૨) અને વળી તેઓની હાજતો યાજવા^૮ માટે ભલી દીનવાળાઓનું નિકટ જોડાણ; અને પોતાની દીનને હાનિકારક નહિ હોય તેવી બાબતોમાં તેઓનું ખરાબ દીનવાળાઓ સાથનું જોડાણ; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૩) અને ઝાડ તથા ઢોરની ઉત્પન્નતા સંબંધમાં એક માણસની ફરજ વિષે; પહેલી, સારી^૯ જાતનો^૯ ખોરાક ખાવાની ફરજ; બીજી, હદમાં રહીને ખાવાની અને હદબહાર ખાવાથી પરહેજ રહેવાની.

(૧૪) અને જે લોકો ઉમરાવ વર્ગના હોય તેઓની, તથા જે^{૧૦} લોકો આમ વર્ગના હોય^{૧૦} તેઓની મિલકતો વિષે; આમ વર્ગના તાબામાંની મિલકતો ઉમરાવ લોકો ના હાથમાં કઈ રીતે આવે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૫) અને ભારખરદારી જનાવરોનાં, બળદોનાં, તથા મેઢાંનાં, માણસજાતમાંનાંથી એક સરખાપણાં^{૧૧} વિષે; એટલે કે, સાધારણ રીતે^{૧૨} ખેલતાં, દરેક જાતનાં કેટલાં જનાવરોમાં તે મળે

૧. મેહમાનને બદલે મસ્માન, “પશોણો.”-૨. ખુશતગીહ ઈ પિનાન, “કંજુસ લોકોનું દુઃખ.”-૩-૩. વદુ-ઈચ્ચિ વ-દ-ઈ ઈ સે રૂદ ઈ પાનગીહ; બન્દને બદલે વન્દ, અવં બન્દ, “બાંધવું,” રૂદ સાથે સરખાવો ફાં રૂદ, “વાજીવની દોરી.” શબ્દાર્થ: “ત્રણ દોરીવાળો કમરનો પટો.” અહીં જરથોશ્ટી કુસ્તી વિષે ધરાયો છે.- ૪-૪. વાંચણ: ફૂજ-પાન, સરખાવો ફાં કોચ્ચ, “કુટુંબ, સ્ત્રી, તથા છોકરાં,” અને અવં પાન. વેસ્ટ: ફૂજ-પાન, “મહોલ્લાનો રક્તક.”-૫. હેત્યૂનોદન, “લાવવું” “મળવવું.”-૬. ફાં દસ્તહ, “મુઠ્ઠી ભરી કાપેલું અનાજ.”-૭. અહુરમજ્દની ખરનુદી મોટોનાં ભણુતર સાથે.-૮. સ્પૂજન, “દાખી દેવું.”-૯-૯. અર્જાનીચ, “કિંમત,” “ઉપયોગી,” અવં અરેજ, “કિંમત.”-૧૦-૧૦. જ.ક. ઈ. અમરગાનીચ, શબ્દાર્થ: “અસંખ્ય લોકોમાંનાં,”-૧૧. વાંચણ “જીવરીહ, સરખાવો ફાં જીવાર, “એક સરખા પણું,” “મળતાપણું”-૧૨. અમરગાનીહા, શબ્દાર્થ: “અસંખ્ય રતિ,” અટલે કે, તેઓ માટે સામકું ખેલતાં.

છે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૧૬) અને તેજ મુજબ તેજ લખાણમાં
ખીજ ઘણાક ચુકાદાઓ તથા ખબરો સમાએલી છે.

(૧૭) “અશોધની આબાદી સર્વથી સરસ ન્યામત છે.”

બાબ ૨૭ મો, હુસ્પારમ નસ્ક.

(૧) હુસ્પારમ^૨ નસ્કના પહેલા ત્રીસ વિભાગોમાંનો એક અએર્પતિસ્તાન નામનો
છે; તે મોએદો માટેની પાઠશાળા ક્યાં સ્થાપવી જોઈએ તેની જગા વિષેનું પુસ્તક છે;
એ સ્થાપના એક શરૂઆત^૩ કહેવાય; એક મોએદને ખીજે દેશ જવું પડે^૪ ત્યારે કેમ
થાય; અને જ્યારે તે પોતાનાં ઘરમાંજ રહે ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે તેને માટે બહાર
જવા નહિ અને ત્યારે કેમ થાય; અને વડા દસ્તુરની ચુંટણી, અને સર્વથી વડા દસ્તુરની
તથા જે દસ્તુરો વચ્ચે હોય તેઓની, તથા જે હલકી હોય તેઓની લાયકાતનું અશો
માણસોનાં ડહાપણની ગણતરીમાં ધોરણ. (૨) અને દસ્તુરને કાંઈ કામ માટે
મોકલવામાં આવ્યો હોય તે વિષે, અને તેને રસ્તામાં ઉપયોગ સારું જે કપડાં તથા
હથિયારો આપવાં જોઈએ તે.

(૩) તે માણસ કે જે ચેલો હોય અને પોતાના હેખર્દ (એટલે ઉસ્તાદ) તરફ
માનવ ધરાવે^૫ તેને વિષે; તે હેખર્દ કે જેણે તે ચેલાને પવિત્ર^૬ લખાણો શીખવવા
માટે^૭ લેવો જોઈએ; હેખર્દની મોએદોને શીખામણ; અને નસાની રીમતી^૮ થાય તે
વખતે પવિત્ર ભણુતરો ભણુવા વિષે. (૪) અને જ્યારે એક મોએદ જેને જલ્લાના
વડાએ તથા જલ્લાના લોકોએ જ્યાં મોકલ્યો હોય તે જલ્લામાંથી પાછો આવે ત્યારે
જલ્લાનાં લોકોને શીખવવા તથા શિક્ષણ આપવા જલ્લામાટે ક્યા મોએદને નેમવો જોઈએ
તે વિષે. (૫) અને મોએદોની પાંચ ખાસ્યતો વિષે; ખુદાની વખાણનાં ગીતના છેડા
સુધી પવિત્ર ભણુતરો ચાલુ કયા મોએદ પહેલાં ભણુ; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ
હોય તે. (૬) એક નહિ જણાયલી તોખમના^૯ મોએદને પૂછવાની બાબતો વિષે,
અને તેજ બાબતની શરૂઆત તથા છેડો. (૭) એક જુદીજ પ્રગર્દમાં જણાવેલો મોએદ
જે ગુનેહગાર હોય તેની સજા વિષે. (૮) અને બરાબર પસંદ કીધેલા મોએદ વિષે,
જેઓને તેઓ એક જલ્લામાંથી મોએદો માટેની પાઠશાળા બનાવવા માટે ખીજ જલ્લામાં લઈ

૧. તેજ નસ્કનાં લખાણમાં.—૨. રવાયતો મુજબ હુસ્પારમ નસ્કમાં ચોંસઠ કરદા હતા.
પહેલવી નીર્ગિસ્તાન નામની કેતાખ જે એ નસ્કમાં સમાયલી છે, તે એ જુદાજુદાં
પુસ્તકો, જેમાંનું પહેલું અએર્પતિસ્તાન નામનું છે, તેની બનેલી છે, એ સઘળું મેં
મારી પહેલવી નીર્ગિસ્તાન ના દિબાચામાં જણાવેલું છે. (મુખર્ષ ૧૯૧૪).—૩. મૂન
જૂખૂનિશન, શબ્દાર્થ: “જે જન્મ યા ધર્મના શિક્ષણની શરૂઆત હોય.”—૪.
શીખવવા, ધર્મનું શિક્ષણ આપવા, તથા ખીજ દીવને લગતાં કામો કરવા.—૫-૫.
પવન તસંગાસીડ, ને અદલે પવન તસંગાસ, “તાએદારી સાથે,” “માન સાથે.”—
૬-૬. વાચ્ય આશીદન, સરખાવો અવ વચંધૂ.—૭. નસાવીડ, શબ્દાર્થ: “નસા
સાચની હાલત.”—૮. નીહાન જહિશન, “છુપી તોખમનો.”

જ્યારે, તે બનાવવી કાયદાવાળી છે. (૯) જ્ઞાનનાં સાધનો પુરાં પાડવા માટેની, મેખેદોની, એક કરતાં બીજીની વધુ, આતુરતા વિષે; અને તે આતુરતાની હદ, જેથી વડાં દસ્તુરપદ માટેની એક ઉપર બીજીની^૨ લાયકાતની મ્હોટાઈ હોય છે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે.

બાબ ૨૮ મો, હૂસ્પારમ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ નીરંગિસ્તાન^૩ નામનો છે, જે બલી મીનોઈ શક્તિઓની યજ્ઞિશનની ક્રિયા, જે ચિન્વત^૪ પુલપરથી પસાર થવા માટે ફરજિયાત છે^૫ તે વિષેનું પુસ્તક છે; યજ્ઞિશનમાં જ્યારે રાસ્પીઓ મોટી સંખ્યામાં^૬ હોય છે, અને જ્યારે જગ્મોત તથા રાસ્પી બન્ને ખચીત અવસ્તા બણે છે ત્યારે વધુ સવાખ મળે છે; એકનું બણું બીજાને સાંભળવા માટે છે.^૬ (૨) ડ્રમ્બોન^૭ વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૩) યજ્ઞિશનની ક્રિયા ચાલતી હોય તેજ વખતે દારનાં ગ્લાસ^૮ પીવાથી પરહેજ રહેવા વિષે. (૪) યજ્ઞિશનની ક્રિયામાં અવસ્તા બણવાના મ્હોટા અવાજની હદ વિષે, અને અવસ્તા બણતરો જે બે વાર બણવામાં આવે છે, અને ત્રણ વાર બણવામાં આવે છે, અને ચાર વાર બણવામાં આવે છે^૯ તે. (૫) યજ્ઞિશન તથા યજ્ઞિશન ની ક્રિયા કરવા વિષે; જેમાં જગ્મોત અને રાસ્પી તનાપૂહર સવાખ મેળવે છે^{૧૦}. (૬) એક સ્ત્રી જે સગીર હોય તેનાં જગ્મોત—પણાં વિષે. (૭) અહુરમજ્દ પરસ્ત દીન જે માણસને શ્રાપ દે^{૧૧} તે માણસને લગતા ચુકાદા વિષે.

(૮) જે માણસ ગાહંબાર નહિ કરે તેના ગુનાહ વિષે; અને જ્યારે તે ગાહંબાર પાળે ત્યારે કેમ થાય. (૯) એક દાહડા અને રાતના પાંચ ગાહની હદ

૧. મને ઝમિવું લાગે છે કે ઝમિક અધર્પતિસ્તાનમાં કેળવણી આપવા માટે સર્વથી સરસ મોખેદોને જુદાજુદા જીલ્લામાંથી ચુટી કાઢવામાં આવતા હોવા જોઈએ.—૨. અએવગ્ મિન્ તનિદ; એ શબ્દોનું વાંચણ અચોક્કસ છે, કારણ કે અસલ નકલનાં પાનાંપર અહીં ઠીગડું મારેલું છે.—૩. શબ્દાર્થ: ક્રિયાઓના કાયદાઓનો સંગ્રહ.—૪-૪. ફીજવાનીગ્ ઝોલ પૂહલ્ વજૂનેદ, શબ્દાર્થ: “ફરજિયાત ક્રિયા કે જેથી ઝમિક માણસ પુલ પસાર કરે છે.”—૫. મરીહ, યા મર, “સંખ્યા,” અવં મરે, “ગણવું” જુઓ નીરંગિસ્તાન, પુસ્તક, ૧૬, બાબ રજો.—૬. યજ્ઞિશનની ક્રિયામાં કેટલાક અવસ્તા ફકરાઓ તેઓ ભેગા બણે છે.—૭. ઈજિલા દરન: જુઓ નીરંગિસ્તાન, બાબ ૮મો.—૮. વાંચણ: માદ-દાન યા મયેઈન્દાન, સરખાવો અવં મધુ, “દાર.” જુઓ નીરંગિસ્તાન, બાબ ૯મો.—૯. સરખાવો અવં ખિશાઝૂત, શિશાઝૂત, અને ચશ્શાઝૂત, (જુઓ વંદીદાદ, ક્ર. ૯ મી, ક્ર. ૪૯).—૧૦. જુઓ નીરંગિસ્તાન, બાબ ૧૫મો.—૧૧. લખ્બાર સ્તાયીદ્ નીરંગિસ્તાન, પુસ્તક રજુ, બાબ ૧૧૦.

વિષે; અને તેજ ગાહની ક્રિયાઓ.^૨ (૧૦) કોઈની પોતાની ચીજો જે એક ગાહખારમાં વાજી^૩ રીતે અર્પણ કરી શકાય તેની જતો વિષે, અને સવાખનાં ખીજાં કામો.

(૧૧) એક મેંઠાં પરથી આપવાનાં ગોસની ભેટના^૪ જથ્થા વિષે; કાયદા મુજબ જે મેંઠાંને અર્પણ કરવાનું^૫ હોય તેને વિષેની સંભાળ, તથા વિચાર, તે ચેપી રોગથી^૬ કે ખીજા ખામીથી મોકળું હોવું જોઈએ, જેમકે, બિમારી વગરનું અને કોઈખી^૭ દુઃખ વગરનું, અને પીકારક જનાવરોના કોઈખી હુમલાની નિશાની વગરનું^૮ હોવું જોઈએ; અને તેને કતલ કરવાની^૯ ક્રિયા; અને તેને કતલ કરનાર, તથા તૈયાર કરનાર, તથા લઈ જનાર અને તેને આપનાર,^{૧૦} અને આપનારની ચુંટણી. (૧૨) અને કતલ કરવાનો સખખ; તથા તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૧૩) એક ક્રિયામાં જુઓત તથા રાસ્પીની જગા તથા ફરજ વિષે. (૧૪) સર્વથી સરસ ક્રિયા વિષે; એક અશો માણસ જે અશો લોકોનાં ડહાપણનો શિખવનાર તથા શોધી કાઢનાર હોય તેને આપવાની ભેટ વિષે; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે.^{૧૨} (૧૫) સૂદ્રહ તથા કૂસ્તી વિષે, એટલે કે, તેઓને શાખીથી ખનાવવાં જોઈએ; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે.^{૧૩} (૧૬) અને ખરેસ્ખને એકઠી કરવા તથા ખાંધવા વિષે; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે.^{૧૪} (૧૭) એક ક્રિયામાં વાપરવાનાં બળતણના જથ્થા વિષે; અને તેને લાવવાની રીત, ધરના આતશ સારું, આદરનાના આતશ સારું, અને ખેહરાંખના આતશ સારું. (૧૮) એક ક્રિયા વિષે, જે મોટી દોલતનાં સંખંધમાં, જે મધ્યમ દોલતના સંખંધમાં, અને જે નાની દોલતના સંખંધમાં કરવામાં આવે; અને દોલતની ગેરહાજરીના સંખંધમાં ચુકાદો. (૧૯) જે કાંઈ મળ્યું હોય તેને માટે ભલી મીનોઈ શક્તિઓને^{૧૫} હમેશ આરાધવા^{૧૬} વિષે, અને કોઈખી રીતે તેઓ તરફ ખેદરકાર રહેવું નહિ. (૨૦) તે ખાખત વિષે, જ્યાં માણસો ભલી મીનોઈ શક્તિઓને ધ્યાનથી^{૧૭} અથવા વળી ધ્યાન વગરખી આરાધે; એટલે કે, ધ્યાનથી આરાધે તે

૧-૧. હમ્-ગાસીહા; જુઓ પુસ્તક રજુ, ખાખ ૬-૯મો.—૨. એટલે કે, દરેક ગાહમાં કરવાની ખાસ ક્રિયાઓ. એક દહાડાને પાંચ ગાહમાં વહેંચેલો છે; પહેલી ગાહ સુરજ ઉગે ત્યારથી ખપોર સુધી, ખીજી ખપોરે ૧૨થી ૩ સુધી, ત્રીજી ૩ વાગ્યાથી તે સાંજે સુરજ આથમે ત્યાં સુધી, ચોથી તે વખતથી રાતે ૧૨ સુધી, પાંચમી રાતે ૧૨થી સવારે સુરજ ઉગે ત્યાં સુધી.—૩. દસ્તોખરીહા, “કાયદા મુજબ.”—૪. જુઓહર, અવ૦ જુઓધ, “દુધ યા ગોસની ભેટ.”—૫. પવન-ઈચ દાત, રાખદાય: “વળી કાયદા મુજબ”—૬. ઈ અએનૂ કર્દનૂ, અથવા “જેને કતલ કરવાનું હોય.”—૭. વાચણ: પત-વિશગ્; સરખાવો અવ૦ પઈતિ, “સાથે,” અને વિષ યા વિસ, “ઝેર.”—૮-૯. વાંચણ: અ-હિચ-ખરીહ, સરખાવો અવ૦ જરૂ, “કોહવું,” ફા૦ જરીહ. “દુઃખ.”—૯. અ-જુસ્તગીહ, સરખાવો ફા૦ જસ્તનૂ.—૧૦. કર્દનૂ, “નારા કરવું,” યા “ખારવું.”—૧૧. વશતમૂ-તારૂ, “ખાનાર.”—૧૨. જુઓ નીરંગિસ્તાન, પુસ્તક રજુ, ખાખ ૧-૬મો.—૧૩. પુસ્તક રજુ, ખાખ ૭-૧૫મો.—૧૪. પુસ્તક રજુ, ખાખ ૧૭-૧૮મો.—૧૫. યજ્-દાનૂ. એ બહુવચનરૂપ રાખદ ખુદા માટે પણ વારેઘડીએ વપરાય છે.—૧૬. યા આખાર માનવા વિષે.—૧૭. વીનાગીહા.

માણસ કયો, અને ધ્યાન વગરનો કયો; ભલી મીનોઈ શક્તિઓને ધ્યાનથી આરાધવાની શિખામાણુ. (૨૧) જે કોઈ એક ક્રિયા કરે તેની શરીર તથા કપડાંની પવિત્રાઈ વિષે; તે ગુનાહથી દુર હોવાને લીધે, તેનાં મનની શાંતિ; અને પવિત્ર આલાતોને ધોવા વિષે; અને ક્રિયાઓ કરવા માટે એક જગતો ઉગ્ગસર તથા ચોખ્ખાઈ; તેનો એક જગા જે રીમની તથા ગંધ સાઈ જાણીતી હોય તેનાં પ્રમાણમાં તદ્દાવત; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૨૨) પાણીની ક્રિયાઓ અને તેઓનાં નામો વિષે; દવાદાર સાઈ ઇન્જેલું પાણી અથવા જ્વેર; બહેરતનો ચળકાટ; પાણીની ભલી શક્તિઓની ઉદાર ભેટોનું સંપાદન કરવું; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૨૩) સારી શરૂઆત અને સારાં પરિણામ માટે કાયદા મુજબનાં ભદ્રાં કામોની ક્રિયાઓ કરવા વિષે; અને તેજ બાબતપર બીજી ઘણીક વિગતો છે તે. (૨૪) જે કાંઈ વાજબી અને ગેરવાજબી, તથા સાઈ અને નહાઈ છે તેને લગતી યજ્ઞિશનની ક્રિયાઓ વિષે.

(૨૫) દીનની વીગતો અને ક્રિયાઓથી જાણાતા જરથુસ્ત્ર, હુવોવ^૩, અને વિશ્વાસપના વશ, અને તેની ખાસ્યત વિષે.

બાબ ૨૯ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) એક ભાગ ગઝ્ઝાહરીગિસ્તાન નામનો છે, જે કુદરતી^૧ મ્હોટાઈ^૨ વિષેનું પુસ્તક છે, અને જે મ્હોટાઈ જખરદસ્તીની નહિ, પણ જે પસંદ થયેલી ખાસ્યતોની^૫ કાયદા મુજબની મ્હોટાઈ છે; જે દુન્યાની સખ્તાર્થી ભરેલી^૬ નહિ, પણ જે દરેક માણસને આખાદ^૭ બનાવવાનાં કામ કરીને^૮ ભલી જીંદગી ગુજારવાની ઈચ્છા ધરાવે છે; મ્હોટાઈનો બહેજો^૯ વિસ્તાર, અને તેથી થતા ફાયદાની હદ. (૨-૩) ઉંચી ખાસ્યતો ધરાવતા એક ધનવાન માણસની ઉંચી^{૧૦} મ્હોટાઈ વિષે; ગરીબ ખાસ્યત સાથે ધનવાન હોય તેની, અને ગરીબ ખાસ્યત સાથે ગરીબ હોય તેની મ્હોટાઈ; અને ગરીબી તથા ધનવાનપણાંની હદ; એટલે કે કોણની પાસે ઘણા^{૧૧} પૈસા^{૧૦} ધરાવવા સાથે મ્હોટાઈ અગત્યની નથી; કોણને તેની અગત્ય છે; કોણની પાસે ઘણા પૈસા વગર તેની કિંમત નથી; ઘણાં ધનને લીધે જે અજ્ઞાન હોય તેના સંબંધમાં પણ તેમજ છે; એટલે કે, કોણની સાથે

૧-૧.—યા, આરાધના કરનાર, અથવા પૂજનારની.—૨. વેસ્ત: ખૂલ્લદાનીહૂ ને બદલે વુલ્લદાનીહૂ, “ઉંચું.”—૩. જામાસ્ય તથા ફ્રશઝ્ઝાસ્ત્રનો વંશજ.—૪-૪. ગઝ્ઝાહરીગ્ઝ્ઝ વ્યવરીગાનીહૂ અથવા વ્યવગોનીહૂ; ગઝ્ઝાહરીગ્ઝ્ઝનો અર્થ ઘણાખરે “કુદરતી” થાય છે.—૫. સરખાવો ફાં ઝૂની, “ગુણ,” “ખાસ્યત.”—૬. ફાં ઉંખાઈહૂ (અંખાઈનું) “ભરેલું,” “ભરપુર.”—૭-૭. ફ્રાખુઈનોદારીહૂ, “આખાદ બનાવવાનું કામ.”—૮-૮. વાંચણ રતુબર્-ગાસીહૂ, સરખાવો ફાં સ્તખર, “કદમાં મોટું.” વેસ્ત:દસ્તોબરીહાઈહૂ “સત્તા આપવી તે.”—૯. સરખાવો અવનિઉજ્જદ, “હલકું;” “ઉંચાં,” “સરસ” થી ઉલટું; અને ઉજ્જદ, “અસ્વચ્છતા,” “ધૂળ.”—૧૦-૧૦. ફ્રેહૂ-અર્જ, રાખ્દાર્થ, “ઘણી કિંમત યા દામ.”

એટલી સારી છે, નહિ કે જે ખરેખર ગુનાહમાં ડુબેલો હોય તેની સાથે; અને મહોટાઈ આદમનતની જીંદગીને આગળ વધારે છે, અને કુદરતી સરદારીનું^૧ પ્રમાણ થઈ પડે છે.

(૪) જે કોઈ પોતાની નહિ હોય તેવી મિલકતને વેચે છે, અને જે કોઈ તેને ખરીદે છે તેઓ વિષે. (૫) એક મેંદું જેને ધરમાં^૨ કેદ કરેલું^૩ હોય, અને એક કે જેને ધરમાં કેદ નહિ કરેલું હોય તેને વેચવા વિષે. (૬) જુદી જુદી સ્ત્રીઓના નમુનાઓને લગતી જાતજાતની સાવચેતીઓ વિષે. (૭) ભારખરદાર જનાવરો, અને મેંદાંઓ, અને ગુલામો, અને નોકરો, અને બીજી મિલકત વિષે, જેની જાતોની ખાસ્યતો જુદીજુદી જાતની ખાસ્યતપરથી શોધી કઢાય છે. (૮) મોઢેના ખોલથી એક સ્ત્રીને વેચવાના ગુનાહની પતેત કરવા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૮અ) તે ગુનાહ કે જે ભારખરદારી જનાવરોના સંબંધમાં જણાયલો છે, જ્યારે તેઓને ખામીઓ સાથે વેચવાનું^૪ પ્રયત્ન સાટું કરવામાં આવે છે; અને તે કે જે ખામીવાળાં ભારખરદારી જનાવરોને વેચવા માટે હમેશાં જણાયલો છે.

(૯) અને એક ધર કે જેમાં એક માણસ યા કુતરો ઉડતા રોગથી મરી જાય તે વિષે, અને તે રોગને લીધે જે કપડાં તે માણસે પહેર્યાં હોય તે વિષે; એટલે કે, તેઓને તેવી અપવિત્ર હાલતમાં વેચવા માટે જ્યારે ત્રણ વરસનાં હોય ત્યારે તે^૫ કેવાં હોય છે, જ્યારે બે વરસનાં હોય ત્યારે કેવાં હોય છે, અને જ્યારે એક વરસનાં હોય ત્યારે કેવા હોય છે, (૧૦) એક ધર કે જેમાં એક માણસ યા કુતરો માંદો પડેલો પણ મૂએલો ન હોય તે વિષે; તે ખિમારીમાં તે માણસે જે કાંઈ કપડાં પહેર્યાં હોય તે જરાખીપ ખરાખીપ થવા પછી, એટલે કે, તેઓને તેવી ખરાખ હાલતમાં વેચવા માટે તે જ્યારે બે વરસનાં હોય ત્યારે કેવાં હોય છે, જ્યારે એક વરસનાં હોય ત્યારે કેવાં હોય છે; જ્યારે ૩૦ દહાડા અને રાતનાં હોય ત્યારે કેવાં હોય છે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૧૧) એક ધરાની ન હોય એવા માણસ સાથે કાંઈ બદલવા^૬ વિષે; એટલે કે તેમ જ્યારે કરવા દેવામાં આવે અથવા તે કામ ખની શકે તેવું હોય ત્યારે કેમ થાય છે. (૧૨) ત્રણ રાતમાં^૭ એક સારી તોખમનું મેંદું^૮ ખરીદવા વિષે; અને તેને ત્રણ રાત પછી હલાલ કરવા વિષે; તેમજ મહોટાઈ અને સારી તોખમનાં મેંદાંને લગતા દીનના ખીજ ધણાક યુકાદાઓ વિષે.

૧. સરખા અવ૦ પર્ષતિ, “એક સરદાર.”—૨—૨. પા-ગીર-ઈ-માન, “ધરમાં કેદ પકડાયલું હોય તે,” એટલે કે, કોઈનું મેંદું જેને પારકાના ધરમાં જતાં ત્યાં પકડવામાં આવ્યું હોય તે.—૩. ફૂશિરનીહ, ફા૦ ફરશીદન, ફરખતન, “વચવું.”—૪. એટલે કે તે ધર અથવા કપડાં.—૫-૫. વિશગિચ્ચ, સરખાવો વશગૂ. વેચઃનીશીવગૂ, “વંશ.”—૬. સરખાવો ફા૦ ગોહરીદન, “અદલબદલ કરવું,” “બદલી લેવું.”—૭ એટલે કે, એક જરતોશતી જુવર પામવા પછીની ત્રણ રાતમાં, તેની સહારમની ક્રિયા માટે એક મેંદું હલાલ કરવું જેહઅમ.

બાબ ૩૦ મો, હુસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ પરચુરણ^૧ બાબતોનો છે, જે કોઈની પોતાની નહિ હોય એવી ચીજ લેવા વિષે છે, એટલે કે, જ્યારે તે લોકો તેને જોય છે એમ ધારતો નથી, અને તેઓ તેને જોય છે; જ્યારે તેઓ જોય છે એમ તે ધારે, અને તેઓ તેને જોય નહિ; અને જ્યારે તેઓ જોય છે એમ તે ધારે, અને તેઓ ખચીત તેને જોય. (૨) એક અશો માણસનાં શિક્ષણ આપવા વિષે;^૨ એટલે કે, જ્યારે તે એલાનો વાલી તે શિક્ષણ માટે ફરી માંગણી કરે ત્યારે ક્યાં, શું અને કેમ થાય.^૩ (૩) ગરીબોપર જીલમ કરવાના, જીઠાઈને વખાણવાના, અને ઠગાઈને પસંદ કરવાના ગુનાહ વિષે. (૪) પરગણુ માણસ કોઈને ભેટ આપે તે ઓછી કરવાનાં અને તેને ફેરવી નાંખવાનાં એક માણસનાં કામ અને હુકમ વિષે. (૫) એક સ્ત્રી જે શાહુજની^૪ પદવી ધરાવતી હોય, જે પોતાના ધણી તરફ તાબેદાર હોય, અને જેણીએ પોતાના ધણીની મિલકતમાંથી કાંઈખી મેળવ્યું નહિ હોય તેણીની ઉદારતાની^૫ હદ વિષે; અને જ્યારે ધણી આપાદ^૬ હોય ત્યારે તે કેમ થાય; જ્યારે મિલકત કાયદાસરની^૭ હોય ત્યારે તે કેમ થાય; અને જ્યારે તે મિલકત કાયદાસરની^૮ મિલકત કરતાં ઉતરતી હોય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે ધન પુષ્કળ હોય ત્યારે કેમ થાય; ધણી તરફની સ્ત્રીની તાબેદારીની હદ વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૬) એક કન્યાને પરણાવવા^૯ વિષે, અને તેણીને ધણીના ધરમાં શેઠાણીનો દરજ્જો ધરાવવા માટે, તેણીના માબાપ યા વાલીનાં^{૧૦} ધરમાંથી, ધણીનાં ગામમાં લઈ જવા વિષે; એક સ્ત્રી જ્યારે પોતાના ધણીને તાબેદાર હોય અને તેને સંતોષ આપતી હોય તેણી વિષે; જ્યારે તેણી એમ બોલે કે; “હું તારી સ્ત્રી છું, પણ હું તારી તરફ એક સ્ત્રીની ફરજ બજાવી શકી નહિ,” ત્યારે તેણીને આપવાની શિખામણુ વિષે; એક ધણીનો તેની સ્ત્રી સાથેનો કબજો, અને તેણીને^{૧૧} લાયક સજા કરવા વિષે^{૧૦}.

૧. હમ-દા, એક સરખી ચીજોને ક્રમવાર ગોઠવવું. ” “ રચવું. ”—૨. ખીજો અર્થ “ દીનને લગતું યા અશોહનું શિક્ષણ આપવા વિષે. ”—૩. ખીજો તખકામાં એટલે જ્યારે એલો ફરી શીખતો હોય ત્યારે કઈ જાતનું શિક્ષણ આપવું.—૪ એક સ્ત્રી જે સર્વથી સરસ હકો ધરાવતી હોય. પાતકશાસ્ત્ર-ગાસૂ, “ એક સંપૂર્ણ હકો ધરાવતી સ્ત્રીની પદવી. ”—૫. સરખાવો ફાં કુશાદોઈ-દસ્તૂ, રાખદાર્થ, “ ખુલ્લો હાથ ધરાવવો, ” “ ઉદારતા. ”—૬. વાંચણુ ક્રાતીગૂ, સરખાવો અવં ક્રાત, ધાતુ ક્ર-ચિ, “ પુરતું એકટું કરવું. ” અથવા ક્રાદગૂ, સરખાવો ક્રાદ, ક્રાધૂ, “ કોઈ આગળ વધારે તે. ” વેસ્ઠ: પલાદીગૂ, “ મૂખ; ” સરખાવો ફાં ફલાદૂ, “ નકામું, ” “ ફાયદા વગરનું, ”—૭. દાત—ગાસૂ; ખીજી રીતે દાતીહા, “ કાયદા મુજબ. ”—૮. સરખાવો અવં વદૂ અથવા વધૂ, “ પરણવું. ” ખીજી રીતે નાયાઈનીદનૂ, “ લાવવાની ફરજ પાડવી, ” “ લઈ જવું, ” અવં ધાતુ ની, “ દોરવવું, ” “ લઈ જવું; ” સરખાવો નયેઈતિ.—૯. સર્દારાનૂ, “ સરદારો. ”—૧૦—૧૦. પૂહલૂ મદમૂ દેખૂનશન, સરખાવો ફાં સજા રસાનીદનૂ. ખીજી રીતે “ તેણી પાસે પૈસા લઈ જવા; ” સરખાવો પૂલ, “ સીકા, ” “ પૈસા. ” વેસ્ઠ: “ ચીન્વત પૂલ સુધી લઈ જવું. ”

(૭) અને એક સ્ત્રીના શરીરપર લોહી હોય, અને જેને ઘોઈ નાંખવાની^૧ જરૂર હોય તે વિષે; અને એક સ્ત્રી જેને પાક થવાની જરૂર હોય, તેની સાથે, અને જે ધરાની નહિ હોય તેની સાથે, અને જે ખીજાઓ, કે જેની સાથે આડો વહેવાર ગેરકાયદેસરનો છે તેની સાથે વ્યભિચાર કરનારને થવી જોઈતી સજા; અને એક સ્ત્રી જે ધરાની નહિ હોય તેવા શખ્સ સાથના આડા વહેવારથી જાતીની ભેળ થયા દે છે તેને માટે; અને એવાંજ કામોને લગતા જે ખીજા ગુનાહો તેઓ કરે તે માટેની સજા. (૮) ધરાની નહિ હોય તેવા લોકો પાસેથી એક સ્ત્રીનો હાથ માંગવા વિષે, એટલે કે, જ્યારે એવી માંગણી કરવા સામે વાંધો ન હોય ત્યારે કેમ કરવું.^૨ (૯) એક સ્ત્રીને માટે સુવાવડના^૩ વખતની ગોઠવણો વિષે; તેણીનું રક્ષણ^૪; અને તેણીના ધણી સાથે દીકરો મેળવવાની ધચ્છા. (૧૦) તેણીની^૫ સુવાવડ વખતે પોતાની ઉમરે પુગેલી બહેનને યા દીકરીને હાંકી કાઢવાના એક માણસના ગુનાહ વિષે.^૫ (૧૧) અને ત્રણ સ્ત્રીને જેથી એક માણસ ગુનેહગાર થાય, અને તેનાં સગાંઓ^૬ નાચાર થઈ જાય,^૬ અને તેનાથી તેઓ^૭ પાસેથી સ્ત્રીને લઈ લેવાય નહિ.^૭ (૧૨) જેઓ પોતાની જીવનગાર વર્તણુક માટે કાયદામુજબનો^૮ પરતાવો^૮ નહિ કરે તેઓ વિષે.

(૧૩-૧૫) અને પોતાની સ્ત્રી એક બચ્ચાંને જન્મ આપે ત્યારે પવિત્ર દાન અને ભેટો આપીને પોતાના સવાખોનો ખજાનો તૈયાર કરવાની એક માણસની ફરજ વિષે; અને જ્યારે તે માણસ^૯ એક વિદ્વાન હોય^૯ ત્યારે તે કેમ થાય, જ્યારે તે ચેલો હોય ત્યારે કેમ થાય, જ્યારે છોકરો જન્મે ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે છોકરી જન્મે ત્યારે કેમ થાય; અને તેથી મળતા ફાયદા અને ભલાઈ; અને છોકરા અને છોકરીના જન્મ વખતે તેઓને દીન મુજબ નામ આપવા વિષે; એક બચ્ચાંને દીનના તરીકા મુજબ નામ આપવાનો અને દેવ પરસ્તોનાં^{૧૦} નામ નહિ આપવાનો સવાખ.^{૧૦}

૧. સરખાવો ફાં શૂચન્દગી, “ઘોવું.” એ વાક્યમાં સ્ત્રીની માસીક બિમારી વિષે ધરાનેા છે. —૨. ખીજો અર્થ: જ્યારે તેણી શાહૂ-જૂનું, હોય ત્યારે શું કરવું.—૩. અરારદીહૂ, “છોકરાપણું,” “બચ્ચાંનો જન્મ,” વેસ્ટ: DM. મુજબ, ખર્મનૂ-રદીહૂ, “એક છોકરાનો તાખો.”—૪. સરખાવો અવ૦ નિ-પા, “જળવવું,” જહૂસૂ ની પેઠે અહીં નિ-પાઈમ્ શબ્દને નામ તરીકે વાપરવામાં આવ્યો છે. વેસ્ટ: વ પચ્ચેમ્, “અને ધાવવું ખાજક.”—૫-૫. વેસ્ટ: “એક બહેન યા મોટી ઉમરની દીકરી, તેના દીકરાપરનો કબજો છોડી દે તે માટેના એક માણસના ગુનાહ વિષે.”—૬-૬. વેસ્ટ: “અને તેઓની મિહકતને નુકસાન કરે.”—૭-૭. અરા લા યન્સેગૂનિરન, શબ્દાર્થ: “જે જરાખી ધરાય નહિ.”—૮-૮ “કાયદા મુજબની સજા.”—૯-૯. જહૂ ગથા પ્રતુ, શબ્દાર્થ: “તે માણસ ડહાપણુ છે,” અથવા “તે માણસ ડહાપણુવાળો છે.”—૧૦.—૧૦. અથવા એ વાક્યમાં એમ ઉમેરી શકાય કે: વ વિનાસ્ ઈમિનૂ વ્યાવાજ દહિરનીહૂ જહૂ ઈદચ્ચેવીયસ્તાનૂ શેમ્, શબ્દાર્થ: “અને બુતપરસ્તોનું નામ તેને ફરીથી આપવાથી થતો ગુનાહ,” જુઓ વેસ્ટ: પા. ૧૦૧.

(૧૬) મેંઢાંઓમાં નરોતે દાખલ કરવાની ક્રિયા અને રિવાજ વિષે, જેથી તે નરો પુશ કરનારા થાય; હુમેલદાર^૨ થયલી નારીઓ^૩ અને નારીઓનાં રક્ષણુવિષે, અને ઓલાદમાં વ્યસનો અને ખામીઓની ગેરહાજરી વિષે; ભલી શક્તિઓને આરાધવાથી અને તેઓને પવિત્ર ભેટો અર્પણ કરવાથી એક તંદરોસ્ત ઓલાદ પેદા થવા વિષે; અને તેથી પસૂશ-હુહાવેતે^૨ મળતા આશિર્વાદ. (૧૭) જ્યારે મેંઢાંની ઓલાદ પેદા થાય ત્યારે તેઓનાં ટોળાંનું રક્ષણુ કરનાર વિષે. (૧૮) યજ્ઞિશનની ક્રિયાઓ કરવા અને પવિત્ર ભેટો આપવા વિષે; અને તેજ ખાખતથી મેંઢાંને થતો ફાયદો. (૧૯) એક મજદયસ્તોના જીલા વિષે; તે જીલામાં કૂતરાઓને સંભાળ ભર્યો ખોરાક આપીને તેઓની ઓલાદ વધારવા વિષે; અને તેજ ખાખતનો સવાખ.

(૨૦) પવિત્ર આતશની ઉપર દેખરેખ રાખવા સાંઝે કોઈને જુઓત થવાનું શિક્ષણ આપવાના પગારની હદ વિષે; અને દીની કામ કરનારાઓના ખીજ પગારોની^૩ જાહેરાત તથા જમીનગીરી; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૧) એક સગીરનાં કાયદામુજબનાં વાલીપણાં વિષે; તે અચ્યુ જે ખતી જેવું છે, અને પિતા જે આતશ જેવો છે; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૨) એક ખરાખ નજરથી અથવા એક દસ્તાનવાળી સ્ત્રી નજદીક હોવાથી જે ખિમારી થાય છે તે વિષે; તેથી જેની નજર ખરાખ હોય અને દસ્તાનવાળાં હોય તેઓ ગુનેહગાર થાય છે. (૨૩) અને ખીક ધરાવનારાને લીધે, જેઓ ખીકથી ભરેલા હોય તેઓને કઈ જાતનું રક્ષણુ આપવું જોઈએ તે વિષે; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૪) અને જ્યારે ધરમાંથી બહાર ઉતરવું પડે^૪ ત્યારે આપવાં જોઈતાં રક્ષણુ વિષે. (૨૫) એકમેકનાં જોડાણુ અને મદદ સાંઝે જે કોષ કાયદા મુજબની ખાધખોરાકી પુરી પાડે તેઓ વિષે. (૨૬) એવી કાયદા મુજબની મદદ કરવા માટેના પગાર વિષે; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૭) અને અસંખ્ય લોકો માટેની મિલકતની આવક વિષે, તેમજ જે મિલકત કોઈના સાથીઓ સાંઝે હોય તેની આવક વિષે; એટલે કે જ્યારે આવક સત્તાથી લેવામાં આવે ત્યારે કેમ થાય, અને તેમ નહિ હોય ત્યારે કેમ થાય; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૨૮) મિલકતના ઘણીઓને તે પાછી અપાવવાની જડજોતની ખાસ મહેરબાની વિષે; ઈન્સારી જડજોતથી થતા ફાયદા; અને ખોટા ચુકાદાઓ અને ખોટા જડજોતથી થતું નુકશાન; તેજ મુજબ એક મિલકતને ખરેખર માંગવાથી, ખરેખર જવાબ આપવાથી, અને સાચ્યાંને મદદ કરવાથી થતો ફાયદો, અને જુડી માંગણીથી, તથા જુડી ઠગાઈથી,^૫ તથા જુડી માંગણી અને જુડી ઠગાઈને મદદ કરવાથી થતી દુશ્મની અને નુકશાન; દુશ્મનીની ગેરહાજરી, પણુ વિલાપ કરતાં^૬ દુઃખી લોકોનું છુપું નુકશાન. (૨૯) રાસ્ત ચુકાદા આપવા અને ખોટા ચુકાદાથી દૂર રહેવા માટે જડજોતને શિખામણુ વિષે; અને તેઓના ખામી વગરના વાજખી ચુકાદાનો બદલો; અને ખોટા ચુકાદા માટેની સજા; જડજો

૧—૧. વારેશ્તુ નેકદીહુ; સરખાવો અવ૦ વરેશ્તુ “કોઈ સીજમાં ખી મુકવું:” અને વર્શન, અથવા વાવરેશી. નેકદીહુ, “સ્ત્રીપણું,” અથવા “સ્ત્રીઓ.”—
૨. મેંઢાંની પાસખાની કરનાર કુતરો—૩. મિજદોખરીહુ સરખાવો ફા૦ મજદરીહુ,
“મજુરી.” અવ૦ મીજદ—ખર.—૪. જે આગ લાગી હોય તે.—૫. વસ્ત: “ખોટી તપાસ કરવી.”—૬. ગર્જશન; અવ૦ ગરેજ, “મોટેથી રડવું,” “વિલાપ કરવો.”

માટે પેલી દુન્યામાં સખ્ત હિસાબ; અને સમ્યાઈની વખાણુ તથા જીવ્યાણાને ધિક્કાર; વાજખી ચુકાદો આપવાથી અને ખોટો ચુકાદો આપવાથી દૂર રહેવાથી ફરેશતાઓને મળતો સંતોષ અને દેવોને થતું દુઃખ; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૩૦) અને પહેલી પેદાયશ થઈ ત્યારે કઈ જગા અહુરમજ્દને અનાજ પેદા કરવા નેમી આપી હતી તે વિષે, કે જે અનાજ આદમજાત અને ઢોરોના ખોરાક તથા મદદ માટે કામમાં આનું; અને અનાજની રોપણી મરુએ તથા મરુયાનીનાં શરીરમાંથી થઈ હતી; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૧) અનાજ રોપવાના અને ઉગાડવાના ધંધારે વિષે; ખેડુતોની ફરજોમાં શું શું સમાયલું છે, ખેતીનાં કામમાં ભાગીદારી,^૩ અને ખેતીનાં હિસ્સાની હદ; કિંમતી હિસ્સા પાડવા, અને ઈલાજ વગરના હિસ્સા પાડવા;^૪ ખેતરના ચોકીખાનનો શું ભાગ અને ખેડુતો કટલો; અને તેઓની વચ્ચેના લોકોનો ચુકાદો.^૫ (૩૨) અનાજ, જે રોપ્યું હોય, જે કાપ્યું હોય, જે રાંધ્યું હોય, તેના બનાવેલા ખોરાક^૬ વિષે, અને ખીજી ચીજોનો ખોરાક. (૩૩) એક નાની ચીજના તેનાં લોહીથી થતા વધારા વિષે. (૩૪) જમીનની માલેકીની જાતો વિષે અને ખીજી ચીજો જે ઉત્તમ હોય તે વિષે. (૩૫) જે કોઈ સત્તા વગર ખેતી સાડું પાણી લાવીને પોતાની જમીન ખેડે, પણ વગર ખીક અને જોરાવર લડાઈથી તેને માટે તકરાર કરતો નથી તેને જોતાર માણસ વિષે. (૩૬) કાષ્ટએ જે સામગ્રીઓ ભૂખ, નસપણું, અને ભય વખતે વાપરવા આપી હોય તે વેચવા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૩૭) વધુમાં વધુ ગુનાહ વિષે; અને તે ગુનાહ કે જે તુરત તેજ જગાપર થાય, અને તે કે જે એક હાસના તકાવતે થાય; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૮) દરેક ગુનાહની તોજેશ થઈ શકે છે તે વિષે; અને એક અશો માણસને મારી નાખવાના ગુનાહ માટેની, જહુગરી, તથા કાંઈ ખરાબ વસ્તુ આતશ અને પાણીમાં લઈ જવા માટેની સજા. (૩૯) અને યાતુ, અને ખાજાએ, અને ખૂર, અને અરે-દૂશ, અને અવોઈરેશત, અને અગેરેશત, અને અતપક-દાત^{૧૦} ગુનાહો માટે

૧ અહીં દીનકર્દ વચ્ચે અને બૂન્દહિશન, બાબ ૧૦મો, ૧૪મો, અને ૧૭મા વચ્ચે ફરક પડે છે. જીવ્યા પુસ્તક ૮મું, બાબ ૧૨મો, ક. ૧.—૨. કારૂ, રાખના અર્થ ધણા થાય છે જેવા કે, “વેપાર,” “ધંધો,” “ખેતી.”—૩ શરીગીડું, સરખાવો ફાં શરીકી “ભાગીદારી.” વેસ્ટ: દારીકીડું, “ખંત.” ૪—૬. વેસ્ટ: “ખેતીમાં લાયક હિસ્સાથી અને જરૂરી હિસ્સાથી તેના ભાગોની હદ.”—૫—૫ વેસ્ટ; અને તેઓની વચ્ચેના ચુકાદો.”—૬. ફાં નદા, “રાંધવા સાડું આતરાપર પ્રકલું.” વેસ્ટ; પવનૂ નદ—અચ્ચે, “વધારા સાડું.”—૭. સરખાવો ફાં ખવનૂ, “રસ,” “ખોરાક”—૮. અવરીડું, “ઉંચાણુ” (climax)—૧૪. અગાડું, સરખાવો અવનૂ અચ્ચ, અંચ રાખ અચ્ચિ ખી વંચાય, અંચે “કોઈને આતરામાં અને પાણીમાં લઈ જવા યા નાંખવા વિષે.”—૧૦. મારામારી, જખમ, અને જખમરાથી થતા આ જીવીજીવી જાતના ગુનાહો વંદીદાદ ફગર્દ ઈથી, ૧૭, ૧૮ અને ૨૦; શાયસ્ત લા—શાયસ્ત, બાબ ૧, ૯, ૧૯, તથા ફહાંચ પા. ૩૬—૩૭ માં દર્શાવવામાં આંબા છે.

છાગળા ઉઠાડવાથી,^૧ સખત મહેનત કરવાથી અને સળ ખમવાથી થતી તોજ્ઞેશ; અસ્પ-અસ્ત્ર અને સ્ત્રઓષા-ચરનની સળ અથવા ફટકાઓની જ્વતો; અને ક્ષવી રીતે બન્નેથી થાક લાગે છે.^૨ (૪૦) જ્યારે એક ગુનેહગાર માણસ છાગળા ઉઠાડવાની, અથવા સખત મહેનતની, અથવા સળ ખમવાની થાકની તોજ્ઞેશ કરવાથી મરણુ પામે, અને જ્યારે એક માણસ જે પોતાના ગુનાહની તોજ્ઞેશ કરવાની ઇચ્છા ધરાવતો હોય પણ તેમ કરવાને શક્તીવાન^૩ ન હોય અને આ શારીરીક હાલતમાં તોજ્ઞેશ ન કરી હોય તેને મારી નાખવામાં આવે, ત્યારે ગુનાહને લીધે રવાનને કઈ જ્વતની નાચારી થાય છે. (૪૧) તેઓ વિષે કે જેઓના ગુનાહ માટે તોજ્ઞેશ નથી.

(૪૨) અને એક દરવીશ જેની મિલકત લૂંટાઈ ગઈ હોય તેણે કઈ જ્વતની તકરાર કરવી જોઈએ તે વિષે; પહેલાં લૂટારાના જુલમ વિષે, અને પછી જ્યાં સુધી તેઓ તેની મિલકત પાછી અપાવે^૪ ત્યાંસુધી તેઓ મારફતે તે જુલમગારની સામે ફ્રાન્દારી કામ ચલાવવા માટેની ચરજ વિષે. (૪૩) તેનાં મુરકેલી અને આફતને શરણુ થવા વિષે, અને તે આખતપરતો ચુકાદો. (૪૪) સઘળી જ્વતની દરજ્જને લીધે તેના ધણુજ દુષ્ટ લોભના જુલમ વિષે; અને તે લોભના દેવને આખી હાડમંદ દુન્યાનો નાશ કરતાં અટકાવવા માટે દાદાર અહુરમજ્દની રાહબરી. (૪૫) અને એક માણસ જે ગરીબીમાં^૫ પણ પોતાની જીંદગી બચાવે છે અને સારી રીતે જળવે છે તેનાં મોટાં હડાપણુ વિષે.

આખ ૩૧ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) ખીજ વીસ વિભાગોમાંનો એક કસોટી કરવાની ક્રિયા વિષેનું પુસ્તક છે, અને તેથી તેમાં કસોટીમાં બચાવ અથવા નાશની રીતો વર્ણવેલી છે; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.

આખ ૩૨ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ ભારબદાર જનાવરો, અને મેંદાં તથા કુતરો જે દિવાનાં^૬ થઈ ગયાં હોય તેઓને પરહેજ કરવાની રીત અને હદ વિષે છે; અને તેઓનો નાશ

૧. વાંચણુ પિશન્જ—દસૂ, શબ્દાર્થ “ખાંચો પાડવો,” અથવા “છાગળા ઉઠાડી દબાડવું,” સરખાવો ક્રાં પિશન્જ “ખાંચા, ” “કરચલી,” અને દથૂ, દસૂ, “આપવું.”—૨—૨. અવીગૂ-ગન્જ-શનીહુ સરખાવો અવીગૂ, “વગર,” અને ક્રાં ગન્જહન્, “ભરેલું હોવું.” વેરટ: અવાકન્જશનીહુ, “તોજ્ઞેશની અસર,” (સરખાવો અરેખીક, અવાખ્, “એક ખરી પરીમાની કરનાર.”)—૩. તેની શારીરીક અથવા મનની નખળાઈને લીધે.—૪. લખ્વારૂ તૂખતન્ સરખાવો ક્રાં તૂખતન્; “કરજ ભરવું,” “ઉછીની લીધેલી સીજ પાછી આપવી.”—૫ અએન્ આત્ખાનીગીહુ, શબ્દાર્થ: “નખળાઈમાં.”—૬. સરખાવો ક્રાં દીવાનહુ.

કરવાનું કામ;^૧ અને તેઓને કૃટલી હદે સાબ કરી શકાય; જે સાબ ન થાય તે તેઓને કતલ કરવાં જેઠાએ;^૨ તેઓને કેદ કર્યા હોય ત્યાં તેઓની સંભાળ; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૨) ભારબરદાર^૩ જનાવરો, મેંઠાં અને કુતરાંના સંબંધમાં જે ગુનાહ લોકો કરે તે વિષે.^૩ (૩) કોઈ નિર્દોષ હોય તેને મારી નાંખવાનો ગુનાહ. (૪) એક બિમાર કુતરાની જાતન અને તેને માટેના ઉપાય વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે

બાબ ૩૩ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ પરચુરણુ બાબતોનો છે: કાયદા મુજબ વધેલી દોલત એકડી કરવાની હદ વિષે; અથવા કાયદા મુજબની^૪ તવંગરીથી ઉતરતી તવંગરી^૪ વિષે; જે દોલત કાયદા મુજબની હોય તેથી ઉતરતી દોલતના સત્તાવાર ઉપયોગ અને વાજબી રીતે મેળવેલી દોલત સત્તા વગર વાપરવા વિષે; તેથી એ બેની રીત એકબી છે; અને તેના સંબંધમાં ઉંચા અને પ્રમાણિક અથવા અપ્રમાણિક ચુકાદા વિષે.

(૨) અને એક કન્યાને તેણીના ધણીને આપી દેવાના અને તેણીની રીત આપવાના લાયક વખત વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૩) તેણીને આપેલી મિલકત છોડી દેવાથી તેણીનાં સાધનો ખુટી જવા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૪) એક બાપ જેને છોકરા હોય તેને વિષે; અને તેમાંના કયા છોકરા સાઈં પાચડી પહેલાં શોધવી જેઠાએ. (૫) એક બાપ જેને છોકરીઓ હોય તેને વિષે; અને તેમાંની કઈ છોકરીને ધણીને પહેલાં આપવી જેઠાએ; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૬) પોતાની સ્ત્રીને એક પવિત્ર ભેટ આપવાના વધતા સવાબ વિષે; અને તેણી બદ જંદગી ગુજરે તેનો મોટો ગુનાહ. (૭) પવિત્ર ભેટો આપવા માટેની દોલત વિષે; પોતાની રબની જાહેર ખબર; શબ્દોમાં દર્શાવેલી રબને અમલમાં ચૂકવાથી, તેને મળતી જાહેરાત; એટલે કે, કૃટલી દોલત ખપી ગઈ છે.

(૮) એક ધરાની ન હોય એવા શબ્દ વિષે, જ્યારે તેને તેનીજ જાતવાળા લોકો સાથે લડાઈમાં મદદ કરવાના બદલામાં એક ધરાની તેની પાસે કાંઈ માગે, તે કે જે છુટો માણસ થતો નથી જેકે તેની ગુલામગીરીની હાલતમાં ધરાનીને બદલો^૬ મળે છે.

૧. વિનાસિરન, “ઝેર આપવું,” “એવ લાગવો.”—૨. ભારબરદાર જનાવરો અને મેંઠાં. કુતરાંને તીરથી મારવામાં આવતાં હતાં એટલે તેઓ એમાં સમાવવામાં નથી.—૩-૩. વેસ્ઠ: “ભારબરદાર જનાવરો, મેંઠાં, અને કુતરાં જે નુકસાની કરે તે વિષે.”—૪-૪. કૂદૂ મિન દાતીહા અથવા દાત-ગાસૂ શબ્દાર્થ: “કાયદા મુજબનું જે હોય તેથી ઉતરતું અથવા જે કાયદા મુજબની હાલત હોય તેથી ઉતરતી.”—૫. ખૂસ્ત, સરખાવો કાં ખૂસ્ત, એટલે “સાધારણ રસ્તા,” તે ઉપરથી “એ રીત સાધારણ છે. અજશૂ અએવગૂ-એદૂ નખૂસ્ત “તિનાથી પહેલાં એકત્ર થાય છે.....”—૬. એટલે કે, જે છુટાપણુ તેણે એક ધરાનીની મદદથી નહીં મેળવ્યું હોય તે માટેનો બદલો. વેસ્ઠ: આળદૂ તથા અળદીહૂ, વાંચે છે, અને “મહેરખાન,” તથા “મહેરખાની” અર્થ કરે છે.

(૯) અને મ્હોટાઈ વિષે તથા ભેટો વિષે; તે કે જે ભેટો પુરાવો હોય તે, અને જે પુરાવો નહીં હોય તે, તે કે જે સધળું આપવાની સામેતી હોય તે, અને તે કે જે થોડું આપવાની હોય તે, અશો લોકોને મળતી ભેટમાંથી ઉભી કરેલી ઉંચી લોન ઉંચી ભેટ છે, જે કોઈપણ રીતે અને કોઈપણ જાતમાંથી ઉભી કરેલી એક ચીજમાંની ખીજ ચીજ છે; એક નરને નારી તરફથી મળેલી ઉંચી ભેટની નિશાની, અને તે કે જે નર અને નારીની બન્નેની નિશાની છે; જીવવાળી પેદાયશ જે એક ગર્ભને નમુનો છે; તેમાંથી જીવવાળી અને જીવવગરની પેદાયશ દેખઈતી ઉત્પન્ન થઈ છે; એક ગર્ભ માં જે હોય તે એક જાત છે; એક જાતમાં જે હોય તે એક શારીરિક આકાર છે; જે કાંઈ પેદા કર્યું હતું તેનું પ્રમાણ સંપૂર્ણ રહ્યું છે, જે કે તેને જે કારણ માટે પેદા કરવામાં આવ્યું હોય તે હસ્તિમાં આવ્યું નથી; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૧૦) પાંચ સર્વથી ઉત્તમ અને પાંચ સર્વથી ખરાબ કામો વિષે; નસાને લગતા સાત ગુનાહો; ત્રણ ગુનાહો જેની તોજેશ સર્વથી ખરાબ રીતે કરવી પડે છે તે. (૧૧) અને હીપ્પથી રંગવાના, જીંદગીનો નાશ કરવાના, મોત નીપજવવાના, અને વિલાપમાં પોતાનાં કપડાં ફાડવાના ગુનાહ વિષે. (૧૨) ધંધા વગર રહેવાના અથવા આજસાધના ગુનાહ વિષે જે કે તેઓ જે કાંઈ કરે તે સાઈ કામ હોય. (૧૩) એક ધરાની ન હોય તેને કપડાં, હથિયારો, ઓજારો અને ખીજ ચીજોની ભેટ આપવાનાં વાજખી પણાંને લગતા ચુકાદા વિષે, જેથી તેઓની આરાધના અને ફરજો અને કોઈપણ ખીજ મદદ આગળ વધે; અને જે મદદ માટેનું હોય તે સાંભળવા, અને છાકટા માણસોને ખી સાંભળવા વિષે. (૧૪) અને ઝાડો તથા રોપાઓ ગેરવાજખી રીતે નાશ કરવા અને કાપવા વિષે; અને તે વિષેનો ચુકાદો. (૧૫) એક માણસ જે દેવપરસ્ત હોય યા દેવપરસ્ત ન હોય તેનાં મુઠાંને ઘાટવા માટે ઘેર ખોદવાના ગુનાહ વિષે; અને એક મુએદ્લા દેવપરસ્ત માણસનાં મુઠાં સાઈ કપડાં આપવાના ગુનાહ વિષે. (૧૬) તે માણસ વિષે જે માજદ્યસ્તોને રીમન કરવા માટે આતશમાં, પાણીમાં, એક જગામાં અથવા કપડાંપર ગેરવાજખી રીતે હીપ્પ નાંખે; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૧૭) જમીનના ભીનાસની જાતો અને પ્રમાણના સંબંધમાં પાણીની ગણતરી વિષે. (૧૮) પાણી અથવા આતશથી કોઈ ચીજને નકામી કરવાથી થતા ગુનાહ વિષે. (૧૯) આતશની સધળી જાતની રોશનીથી દુન્યામાંના દરદોનો બે ત્રીતિયાંશ જેટલો ભાગ કાઢી નાંખવા વિષે; અને માણસજાત વચ્ચેની એક ખીજ તરફની અદાવતની ગેરહાજરીથી અને તેઓના એકલા સંપૂર્ણ પ્યારથી જમાનાની પેદાયશમાંથી કંગાલ્યત દૂર કરવા વિષે.

આખ ૩૪ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિલાગ એક છોકરાને જન્મ આપવાનાં જ્ઞાનનું પુસ્તક છે; તેને વિષે દીનની શિખામણ, દીનની શિખામણ મુજબ પોતાનાં શરીરમાં કામ કર્યાંથી

અચ્ચાંતો થતો ક્ષાયદો, અને તે શિખામણુ તજવાથી થતું નુકસાન. (૨) એક છોકરો પેદા કરતાં જે થાય તે વિષે; નર તે નારી પાસે પહેલી વખત ક્યારે લઈ જાય, અને પછી ખીજી, અને ત્રીજી, અને ચોથી, અને પાંચમી વખત; નરને લીધે દુન્યામાં એક છોકરાતું, અને વળી દુધનું પેદા થવું. (૩) અને જ્યારે એવી રીતે નર અને નારીમાંથી છોકરો પેદા થાય છે ત્યારે બનાવ થવાની જગાએ પહેલાં મની કાણુ નાંખે; અને ક્રમ તથા ક્રેટલો વખત તે મની ગર્ભની જગાએ રહે છે, અને સંબંધમાં ક્રેટલો વખત, અને લોહીના આકારમાં ક્રેટલો વખત. (૪) તે ક્યારે અને શામાંથી પેદા થાય છે તેને લગતી જુદી જુદી આશાઓની તકરાર; અને અચ્ચાંતી નર જાતિ અને નારી જાતિની નિશાનીઓ ક્યારે અને શાથી જાહેર થાય. (૫) અને ગર્ભનો^૧ આકાર^૨ ક્યારે થયા માંડે;^૩ અને તેમાં કયા અવયવો પહેલાં બને, અને જ્યાંસુધી શરીરનું હાડ-પિંજર આપું થાય ત્યાંસુધી તે કારણુ સાંજે સર્વથી છેલ્લા કયા બને; શરીરનું હાડપિંજર આપું પેદા થયા પછી કયો અવયવ કઈ જગાએ બને; શરીરનું હાડપિંજર આપું પેદા થયા પછી તેની લાયક જગાએ એક અવયવ ઘડાવાની અસર. (૬) એક અચ્ચું જે માતાનાં આખાં^૩ ગર્ભસ્થાનમાં^૪ હોય તે તેમાંની વધતી^૫ હદ સુધી પુરેપુરું વધી રહે ત્યાંસુધીની તેના પરની અસર; અને એક સ્ત્રીનાં જોડ^૬ અચ્ચાં;^૭ અને જન્મને માટે તે અચ્ચાંતો નીચે ફરવાનો વખત, અને તેજ વખતે તેના જન્મનો બનાવ.

(૭) ખાકી શરીર સાથે પણ જીંદગીના વધારા વિષે; જેવાં તેઓ જણાય તેવાં ક્યાં હાડકાં ખીજાં હાડકાંઓથી છુટાં ગરથી ભરાયાં. (૮) પાંચમે મહિને માતાનાં ગર્ભસ્થાનમાં નર જાતિ બનાવવાની અશો ક્રવાહુરેની શક્તિ વિષે; અને એક નર છોકરાના જન્મ માટે અશો ક્રવાહુરેની આરાધના. (૯) અચ્ચાંતી નાળની દોરી કાપવાનાં કામ સિવાય એક દાઈ તેણીને મદત કરે તે અગાઉ એક હમેલદાર સ્ત્રીનાં અચ્ચાંતે જન્મ આપવાનાં કામ વિષે; તેનો પહેલો ખોરાક, અને ખીજો ખોરાક; અને માતાનું દુધ તેને ક્યારે આપવું જોઈએ; જન્મ વખતે અચ્ચાંતી કઈ જાતની જાતન લેવી જોઈએ; અને તેને પાટો બાંધવો, તેનાં ઉંધ, ખોરાક, અને રક્ષણ; ગેરકાયદેસર વર્તવાનો ગુનાહ; અને તે^૮ બાબત પર જે હોય તે.^૯ (૧૦) એક સાંઢણી, અને ઘોડી, અને ગંધેડી, અને ગાય અને સ્ત્રીનાં ગર્ભસ્થાનમાં અચ્ચું ક્રેટલા મહિના રહે તે વિષે;

૧-૨. મદસ્ ગશત્, શબ્દાર્થઃ મનીમાંથી જે “પેદા થાય તે.”—૨ દીસી હસ્તનૂ, શબ્દાર્થઃ “દેખાવનો બનાવ,” તે ઉપરથી “ગર્ભનો આકાર બનવો.” વેસ્ઠ DP. માંના શબ્દ ગેસી હસ્તનૂ ને ગાસી-હસ્તનૂ વાંચી “એકજ જગાએ હોવું” એવો અર્થ કરે છે.—૩ સરખાવો કાં કશન, “પુરેપુરું,” “પુષ્કળ,” “બહોળું”—૪. વાંચણુઃ ગીવરૂ, સરખાવો અવં ગરેવૂ, સં ગમે, “ગર્ભસ્થાન.” વેસ્ઠનું વાંચણુઃ ગુશન-સ્પરૂ ને બદલે કુશન-સ્પરૂ, “એક નર તરફની તાબેદારી.”—૫. રૂદગીહૂ, સરખાવો અવં રૂધૂ અથવા રૂદૂ, “ઉગવું.” “વધવું.” વેસ્ઠઃ રૂદગીહૂ, “સત્તા આપવી.”—૬. સરખાવો અવં દૂ, “બે,” “જોડ.”—૭. એમ્લેકે, જે એક સ્ત્રી પોતાનાં ગર્ભસ્થાનમાં ધરાવતી હોય, જુઓ વેસ્ઠની નોટ પા.૧૨૦.—૮-૯. અહીં મા અચ્ચેનૂ હસ્ત અથા ને બદલે ઈ અચ્ચેનૂ હસ્ત અથા મળે છે.

અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૧) તે દુન્યવી^૨ જ્ઞાનની હદે પહોંચે ત્યાં સુધી^૨ એક તરતનાં જન્મેલાં અચ્ચાંતી જોવાની મીનોઈ શક્તિ વિષે; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૧૨) અને અગણીત લોકોની રસમો^૨ વિષે જેથી સુંદર શરીરની સરસાઈ^૩ મળે, જે^૪ મેળવવાની એક સ્ત્રીની ઈચ્છા હોય છે;^૪ તે અપળતા જે પગના જોરને લીધે મળે છે; તેજ મુજબ તે જોરાવરપણું જે શરીરની શક્તિથી મળે છે; દોલત મેળવવાની ઈચ્છાની, જાહેરમાં^૫ ખોલવાની,^૫ અને દૂરથી^૬ સાંભળવાની,^૬ અને તે કે જેથી એક ખામી^૭ નીચી પડે છે^૭ તેની, અને તે કે જેથી સર્વથી^૮ વધુ તાબેદારી^૮ મેળવાય છે તેની, અને તે કે જેથી માણસજાતમાંથી^૯ દુશ્મનાઈ જતી રહે છે^૯ તેની સરસાઈ.

(૧૩) અકુદરતી^{૧૦} યુનાહ જે કરે અને કરવા દે^{૧૦} તેઓની બદ ઈચ્છાઓ વિષે, તેઓને જીલમગાર કામી જીરસો, અને ખરાબ કામ, અને ખરાબ થયલી કીર્તિ, અને અગડેલાં તથા રીમન થયલાં શરીરો; તેઓ જે ચીજો જોય તેની જાંદગીના નાશથી એ સધળી ખરાબીઓ વધે છે; અને એ સધળો વધારો તેઓને અચીતજ તેઓને લાયકના મહોતને માટે તૈયાર કરે છે; જીલમમાં જેટલો અગ્નિ-દહાક, અને જાદુગરીમાં જેટલો સર્પ સ્ત્રવર, અને અશો લોકોનો નાશ કરવામાં જેટલો કરપત્ તૂર-ઈ-ખાતૂ રએશ, અને ડગાઈમાં જેટલો એક ડગારો અધર્મી માણસ,^{૧૧} મહોટા છે તેટલાજ અકુદરતી યુનાહ કરનારા પોતાની યુનેહગારીમાં મહોટા છે. (૧૪) એક સ્ત્રી જે સુવાવડી હોય અને દુધ આપતી હોય, જેનું અચ્ચું જીદાજીદા માણસો સાંઘના વ્યભિચારનું પરિણામ હોય તેણીનાં જજરાં યુનેહગારપણાં વિષે; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૧૫) એક નારીના નર સાંઘના વ્યભિચારથી તેણીનું જોર વધવા વિષે; અને નરના નારી સાંઘનાં વ્યભિચારથી તેનું જોર ઓછું થવા વિષે.

૧-૧. દુન્યાને સમજવાની શક્તિ ધરાવી રાકવાની હાલને પહોંચે ત્યાં સુધી.—
 ૨. દાત, “કાયદો.”—૩. ખાલિસ્ત, રાખ્દાય: “ઉચ્ચાંમાં ઉચ્ચી ઠોંચ,” “રાખર.”
 —૪-૪. વેસ્ત: “સ્ત્રીઓ માટેની ઈચ્છાની સરસાઈ.”—૫-૫. જન્મનીગૂ ગુફ્તારીહુ;
 વેસ્ત: “મીજલસમાં ખોલવાની.”—૬-૬. દૂર-ગૂશનીહુ, અવ૦ ગચ્ચોષ; અથવા
 દૂર-ગોગાનીહુ, “દૂરથી ખોલવું.”—૭-૭. વાંચયુ: ખૂત ને બદલે આદં; સરખાવો કા૦
 આદં, “અપૂર્ણતા,” “ખામી,” “ખાડ,” એનું વાંચયુ અદં (અવ૦ અરેત) ખી યાય
 અદલે: “લડતું,” “તકરાર.” વેસ્ત: “તે કે જેથી કોઈ કાચુ વગરનું માણસ પડતી હાલ-
 તમાં આવી પડે છે.”—૮-૮. પદીરિશન-તરીહુ; વેસ્ત: પદીરિશન-દાન્તરીહુ, “તાબેદારીનું
 વધુ જ્ઞાન.”—૯-૯. લખ્તાર પદમીનિશનીહુ ઈ તચ્ચોખ્ખ, “ઓલાદનાં દુઃખોની
 ઉલટી અસર.”—૧૦-૧૦. વીખતગૂ વ વીપીનીદગૂ, સરખાવો અવ૦ વીખત, ધાતુ વિપ્.
 —૧૧. પહલવી દાદીસ્તાન્-ઈ-દીની, પુર્સિશ્ત ૭૧, ફ. ૨-૯ માં નીચે મુજબ સાત
 ગંભીર જાતના યુનાહ કરનારાઓનાં નામ આખ્યાં છે: અજી-દહાક, અજી-સ્ત્રવર,
 વદગૂ, વીખતગૂ, વીપીનીદગૂ, તુર-ઈ-ખાતૂ-રએશ, અને યરામૈગ. જીઓ વેસ્તની
 નોટ ૧-૪, પા. ૧૧૧.

બાબ ૩૫ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) છેલ્લા ચઉદ વિભાગોમાંનો છ પ્રગર્દવાળો એક વિભાગ કબ્જની જુદીજુદી જાતોની વિગતોનું પુસ્તક છે, તેઓની એક ખીજાપરની સરસાઈ, અને ઇન્સાફની અદાલતમાં તપાસ ચલાવવા માટેની તેઓની સારી શખ્દ રચના. (૨) અને તે મિલકત વિષે જે જડજો આગળ લાવવામાં આવી હોય, અને જે માટે જડજો આગળ સામે થનાર તરફથી વાંધો ઉઠ્યો હોય. (૩) કબજો પાછો આપવાને લગતા, અથવા કબજો રાખવાને લગતા ચુકાદા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૪) એક મિલકત વિષે, જે પ્રતિવાદી, કે જેના કબજામાં તે હોય તેની પાસેથી પાછી લાવવામાં આવે છે; અને એક મિલકત જે એક માણસ પાસેથી જખમ કરીને, અથવા કોઈ દેખઈતા ગુનાહથી લૂંટી લેવામાં આવી હોય; અને તે વિષેની હકીકત. (૫) સાથે લડનારા અને સાથે કામ કરનારાઓની આવક વિષે; અને તેઓ વિષેની હકીકત. (૬) અને જમીન, મિલકત, અથવા કોઈથી ચીજ જે એક ધરાની ન હોય એવો શખ્સ ધરાવતો હોય તે ધરાનના ઉમરાવોમાંના એકના હાથમાં આવવા વિષે.^૧

(૭) એક કુટુંબની સરદારી વિષે, તેની જુદીજુદી જાતો, અને તેને માટેની એક માણસની લાયકાત. (૮) કોઈનાં પોતાનાં કુટુંબ વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૯) સ્ત્રી જે સગીર હોય તેની આવક વિષે. (૧૦) એક સ્ત્રી મેળવવામાં ખાત્રી આપવાનાં કામ વિષે, વળી તે ખાત્રી પછી ઘણીનાં તેને લઈ જવાથી તેણીનાં લગન વિષે. (૧૧) વાલી અને આશક વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૨) સ્ત્રીઓ ધરાવવાની, બચ્ચાં મેળવવાની, અને વ્યભિચારના મધ્યમપણાંની હદ વિષે.

(૧૩) દત્તક લેવાનાં કામ વિષે, અને તેની જાતો, અને તે માટેની લાયકાત; દત્તક લીધેલા છોકરાને તજવા વિષે; દત્તક લીધેલા છોકરાનો ગુનાહ; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૪) ભાઈઓની મંડળી વિષે, જે હસ્તિ ધરાવતી હોય અને નક્કી થયેલી અને સલામત^૩ હોય, તથા તેની જેખમ ભરેલી હાલત; અને દોલતનું જરૂર હોય તેથી વધુ થયું;^૪ અને દોલત કે જે તદન બરખાદ થાય છે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૫) જે દોલત નજદીકનાં સગાંઓને સગાઈને લીધે મળે અને તે કે જે દત્તક લીધેલા છોકરાથી મળે તે વિષે. (૧૬) વધારાની દોલત વિષે, જે પોતાની પ ન હોય તેવી ભેટ જેવી છે.^૫ (૧૭) તેણીના બાપનાં મરણ પછી એક કન્યાને તેણીના ઘણીને આપી દેવાના હક વિષે; એટલે કે, કોણની મારફતે તે એમ અપાય.

૧-૧. વેસ્ઠ: "ધરાનમાંના એકના બાદશાહી હાથમાં."—૨. સરખાવો ફાં આવારહૂ, "ચોક્કસપણું," "ખાત્રી." વેસ્ઠ: આજ્ઞરીહૂ, "દુ:ખ."—૩. બખતગૂ, ખેલતર ખુખતગૂ, અવં બૂજૂ, "બચાવયું," "છુટું કરવું." અથવા બખતગૂ, અવં બજૂ, "ભાગવું," તે પરથી "બરખાસ્ત કરેલી," "ફડયામાં ગયલી." વેસ્ઠ: "રચવામાં આવે છે."—૪. વળી સરખાવો ફાં માન્દેહૂ, "વધેલું" "વધારાની દોલત."—૫-૫. પવનૂ રાસૂ ઈ ખીશૂદેહૂશૂ. વેસ્ઠ: પવનૂ રાસ ઈ અહરાથીહીહૂ યેહૂરૂનેહૂ, "અરોહના રસ્તામાં ઉતરી પડે છે."

આખ ૩૬ મો, હૂસ્પારમ્ નસ્ક.

(૧) છેવટના સાત વિભાગોમાંનો એક વિભાગ કાયદા મુજબના રાજાંદા ખોરાક વિષેનું પુસ્તક છે, એક પુખ્ત ઉમરના માણસનો, એક હમેલદાર સ્ત્રીનો, એક અચ્ચાં વગરની સ્ત્રી જે સગીર હોય તેનો ખોરાક; પસૂશ-હુઊર્વ, અને વીરહુઊર્વ, અને વોહુ-નજગ કુતરાઓનો ખોરાક, અને આ ત્રણ જાતના કુતરાની નિશાનીઓ.^૧

(૨) એક માણસનાં દીન તરફ ફરવાની^૨ નિશાનીઓ વિષે. (૩) ઘણીક જાતનાં જોડાણો વિષે; તેમાંનું એક ઢોરોનાં ટોળાં ધરાવતા સરદારોનું છે; અને એક સરદારોના સંબંધમાં ઢોરોનાં ટોળાંનું છે; અને તે ટોળાંના સરદારોની સરદારી અને દોસ્તી સાઈં કઈ જાતની લાયકાતની જરૂર છે; અને ઢોરોનાં ટોળાંની. અને સરદાર જે દોસ્ત હોય તેની^૩ સારી ભેટો; અને એવાં જોડાણથી થતા કાયદા; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૪) એક જોડાણ મોખેદ શિક્ષક અને ચેલાઓ^૪ માથે મળવાથી થાય છે; રતૂની પદ્ધતિ સાઈં જે રતૂ હોય તેની લાયકાત; રતૂ તરફથી મળતી દોસ્તીની એક ચેલાની લાયકાત; અને ચેલા તરફની રતૂની દોસ્તી અને રતૂ દોસ્તના આશિર્વાદ; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે.^૫

(૫) એક જોડાણ રતૂઓના વડાનું છે; વડા દસ્તુરોની સરદારી માટેની એક માણસની લાયકાત; અને તેજ વડા દસ્તુરો માટેની સામગ્રીઓ; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે. (૬) અને સર્વથી ઉચ્ચાં જોડાણ વિષે; અને વળી એવાં જોડાણની કાયદા મુજબની અને પ્રમાણીક હયાતિ. દાખલા તરીકે જ્યારે એક જગાએ બે જણા હોય જ્યાં તે કે જે ગુનાહ વગરની હાલતમાં છે તેને તે કે જે તવંગર છે તેની જરૂર પડી હોય, અને તે તવંગર માણસે તે જે પંસા માંગે તે આપ્યા હોય, અથવા જ્યાં જ્યારે કોઈ ગુનાહ કરવાનો હોય. ત્યારે જે ખીજો હોય તેને તેની દોલત પીડા સમાન હોય; અથવા તેના સંબંધમાં કે જે એક જણુ ધરાવતો હોય, તેની માલેકી જે ખીજો હોય તેની બરાબર હોય;^૬ અથવા એક જણુના ગુજરી જવાથી તેની દોલત ખીજની દોલત સાથે ભેગી થાય છે; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૭) એક માણસ જેને તેનું હોય તે ખીજએ આપ્યું હોય અને તેને માટે ગોઠવણ કરી હોય તેની તરફ, અને તે કે જે તેના વિચારથી અને તેનાં કામથી લાયક હોય તેની તરફ જુદો નીવડે તેના ગુનાહની સજા વિષે. (૮) એક આપનાં જ્યારે તેનું અચ્ચું ગુનાહ કરે તેજ વખતે તેને જણાવવા વિષે. (૯) ખોટી રાહબરી અને ખોટી રીતે વધારીને ખેલવાથી

૧. જુઓ વંદીદાદ, ક્ર. ગદ્, ૫ મી, ક્ર. ૨૬.—૨. ગશતગીહૂ, “ઢળું,” ખીજુ રીતિ યશતગીહૂ, “વખાણું;” તેમજ દશતગીહૂ, “નંગલીપણું,” અથવા દુશતગીહૂ, “સરખ ભરેલી વર્તણુક.” વેસ્ઠ: ગશતગીહૂ, “વઠલી જવું.”—૩. સરખાવો કા. હમ્-કુનૂ યા હમ્-કનૂ, “મહેતન અને દુ:ખમાં સાથી.”—૪. સરખાવો અવંરુનય.—૫. વેસ્ઠનું વાંચણુ: અચ્ચેનૂ હમ્ અયા, “સર્વ આપતોમાં.”—૬. અંતેલે કે અંકે જણુ મેળવેલી દોલત અને જણુ અંક સરખી રીતિ વાપરે. વેસ્ઠના કહેવા મુજબ તેઓ “ખીનરવાથી” અને ભકિતભાવ સાથની મિત્રતા” ના દાખલા પુરા પાડે છે.

થતા ગુનાહ વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૧૦) ભારખરદારી જનાવરે માટે એક માણસ^૧ જે એકલો કામ કરતો હોય તેની^૨ પાસેથી ધાંસચારો લૂંટવાના ગુનાહ વિષે.

(૧૧-૧૨) લાયક માણસોને આપવાની ફરજ્યાત ભેટો વિષે; અને ખીજને ભૂખે મારવા માટેની તોજેશ; અને અશોર^૩ લોકો તેઓ છે કે જેઓ ગરીબ^૪ ભિક્ષુકો^૫ વચ્ચે મિલકત કાયદા મુજબ વહેંચી આપે છે, અને તેઓ કે જેઓ તદનજ કાયદા મુજબ વહેંચતા નથી; પહેલી તોજેશ તેને માટે છે કે જે ખીજને ભૂખે મારે છે, અને ખીજને ભૂખે મારવાથી તેઓ પેટની^૬ ચૂંક ઉપજવે છે,^૭ અને જેથી વળી તેઓ શક્તિ અને હડાપણું બળપ ઓછું કરે છે;^૮ એક બળવાન માણસ પણ તેથી નબળો પડી જાય છે;^૯ ખીજને ભૂખે મારવાને માટેની તોજેશ સાઈ જે ખોરાક યોગ્ય છે અને જે યોગ્ય નથી તે વિષે. (૧૩) તે માણસ વિષે કે જેની ફરજ્યાત ભેટોથી એક કરજ ઉભું થાય છે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૧૪) ખીમાર માણસો જ્યાં સાજ થાય છે તે જગા વિષે; સાજ કરવાનું મીનોઈ કામ અશવહિરત અમેશારપદની ઉપર આધાર રાખે છે, અને જે દુન્યવી છે તે તેનાં દવાખાનાંમાં દાકતરપર. (૧૫) એક સારા દાકતરની સર્વ ભલાં કામો માટેની લાયકાત વિષે; અને એક ધણુજ ખરાબ દાકતરની ટ્રાઇખી ભલાં કામ માટેની નાલાયકતા વિષે. (૧૬) ઓછામાં ઓછાં એક દરદને તાખે કરવા માટે અહુરમજદે દરેક રોપો પેદા કરવા વિષે. (૧૭) દવા આપવાના ધંધાના છાંયા^૧ અને લાયકાત વિષે; અને એક દાકતરનો તેનાં દવાનાં કામનો ફાયદો અને શી; એક દાકતરને તેના હાથ નીચેના માણસો માટે ધરમાં, ગામમાં, અને દેશમાં, અને પ્રદેશમાં સારા ખોરાક, સોજાનું કપડાં, અને ઝડપી ઘોડો, અને પૈસા અથવા માલ ભેટ આપવા વિષે. (૧૮) વખતસરની મહેનત કરવાવાળા, તથા તેઓને નીચળ્યા વગર ધ્યાન દઈ સાજ કરવાવાળા ખીમાર લોકો માટેના દાકતરના હાથ વિષે.

(૧૯) ખીમાર લોકો સાથે સંબંધમાં આઠ્યાથી એક દાકતરના દરદનો ફેલાવો કરવાના ગુનાહ વિષે, કેમ કે તે તેઓ પાસે ન જવાથી ખીગુનાહ રહી હતે.^{૨૦} (૨૦) એક મરકી જે મોટી, અને તે કે જે નાની હોય તે વિષે. (૨૧) અને એક ખીમાર માણસનાં આખાં શરીરનાં તથા તેના દરેક ભાગનાં દરદને સાજ કરવાનાં એક દાકતરના કામના બદલા^{૨૨} વિષે; અને પદવીવાળા અમલદારોને જેણે સાજ કર્યા હોય તેનો બદલો;

૧-૨. મિનૂ અચ્ચેવર્જૂ અશ્શૂ, રાજ્દાર્થ: "એકલા કામ કરતા માણસ પાસે." સરખાવો અવ૦ અચ્ચેવ-વરેજ્.—૨. અ-ઉરજ્દાનૂ; સરખાવો ઉરજ્દૂ, "નાપાક."—૩-૩. અવ૦ ન્યુરજ્દૂ, "હલકું." "ઉતરવું."—૪-૪. વાંચણુ: પરન જાવિરન; સરખાવો ફા૦ પરશ, "પેટની ચૂંક."—૫-૫. અજ્જ-સ્તારીજ્, "જાંદગીની ગેરહાજરી," ફા૦ જ્જસ્તનૂ, "જીવવું."—૬. મૂનૂ મૂનૂ..... પવનૂ અચ્ચાંજ વ ખ્રત્ રાજ્દોથી લખાણુ ગુચ્છવાણુ ભયું અને ન સમજ પડે એવું છે. જુગ્મો વેસ્તનો તરજુમો પા. ૧૧૫-૧૧૬.—૭. સરખાવો અવ૦ અ-સ્તર, "નબળું પડી સુકું."—૮. ફા૦ દાલાનૂનો અર્થ "એક હોલ," અથવા "ચાલી" થાય છે. વેસ્ત: "દીવાનખાનું."—૯. સરખાવો ફા૦ સાય, "છાંયા," "અચાવ."—૧૦. તેનાં શરીરને રોગનો ચેપ લાગુ પડ્યા અગાઉ.—૧૧. જુગ્મો વંદીદાદ ફગર્દ ૭ મી. કું ૩૬-૪૪.

નીચામાં નીચી પદવીથી સર્વથી ઉચી પદવીના એટલે શહેનશાહ સુધીના અમલદારો, અને તેજ મુજબ પાયમાલ થયલા^૧ અને નાચાર^૨ માણસો. (૨૨) અને ખીમાર માણસે તંદરોસ્તી પાછી મેળવવાની જાહેરાત પછી દાકતરને બદલો આપવાના વખતની હદ વિષે; એટલે કે, તેને સાબ્જે કરવા માટેની માંગવામાં આવેલી, અને નહિ માંગેલી શી કોણ તરફથી આવે; અને જે જાહેર રીતે જાણાવેલી હોય તે કોણ તરફથી આવે; ખોરાકીનો સામાન કોણ તરફથી; અને કોણ તરફથી કોઈ પણ ચીજનો દુન્યવી બદલો ન મળે. (૨૩) તે દાકતર વિષે જેને કોઈ પીછાણતું હોય અને દવાદાર કરવા સાંઝે ઘરમાં ખોલાવે. (૨૪) એક દાકતરની ચક્તી લાયકાતની^૩ પરીક્ષા વિષે; એટલે કે, તે પરીક્ષા કેમ કરવી, અને પરીક્ષા કરી શકાય એમ હોય ત્યારે કેમ કરવું અને પરીક્ષા કરી શકાય એવું નહિ હોય ત્યારે કેમ કરવું. (૨૫) જે દાકતરની પરીક્ષા નહિ થઈ હોય તેના ગુનાહ વિષે, વળી તેના ગુનાહ વિષે જેની પરીક્ષા કરી શકાય એમ નથી, જ્યારે તે ખીજને એક માણસના શરીરના કોઈ ભાગ સાંઝે દવાદાર આવે; એક બાબત કે જેમાં ખીજઓએ તેની પરીક્ષા કરી હોય. અને તે કે જેમાં તેની પરીક્ષા નહિ કરી હોય, અને તેની દવા આપવાની ડુશચારીની પરીક્ષા મુદ્દલજ થઈ નથી. (૨૬) ધરાનમાંથી એક દાકતરને શોધી કાઢતાં કેટલો વખત લાગે તે વિષે; જ્યારે તેટલા વખત પછીખી કોઈ મળે નહિ તો ધરાની નહિ હોય તેવા લોકોમાંથી પણ તેને મેળવવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. (૨૭) જે કોઈને ધરાનમાં દાકતર મળે તો ધરાની નહિ હોય તેવા લોકોમાંથી એક પસંદ કરવો એ ગુનાહ છે. (૨૮) એક ધરાની નહિ હોય તે દાકતરની શી; અને તેજ બાબતપરની ખીજ ધણીક ચીજો. (૨૯) માણસજાતની દવાદાર કરવા વિષે, અને તેમજ બારબરદાર જનાવરો અને ઢોરોને દવાદાર કરવા વિષે.

(૩૦) એક માણસ જે એક કામ માટે નાલાયક હોય તેને તે કામ સોંપવાના^૪ ગુનાહ વિષે. (૩૧) અને એક દીનને લગતાં કામ અને પદવી સાંઝે એક ચેલા કરતાં એવંદની વધારે મોટી લાયકાત વિષે; જે અગત્યનું અથવા ફાયદાકારક હોય તેમાંથી જે જરૂરનું હોય તે આપવા માટે એક વિશ્વાસુ માણસ વિષે; અને વળી એટલા સુધી એક એવંદ એક જોશીપ કરતાં કુંભાર^૬ જેવો વધુ છે, અને કુંભાર કરતાં વધુ પરહેજગાર છે; અને તેનું કારણ.

(૩૨) ખીજની જમીનપર કાંઈખી સત્તા વગર એક ઘર બાંધવા માટેની ગોઠવણ કરવા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૩) જે જગા માણસજાતના વસવાટ માટેની હોય તેની સીમા વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૪)

૧. સરખાવો ફા૦ તવડૂ, "નારા થયલું."—૨. સરખાવો ફા૦ તડૂ, "એક ખી ચીજ વગરનું હોય તે," "ખાલી,"—૩. મદમૂ શાઠ્ઠિતનીડૂ, સરખાવો ફા૦ શાયસ્ત-ગીડૂ, "લાયકાત," "ચોખ્ખ પણું."—૪. ગૂમાદનૂ, "નેમવું."—૫. અખતરૂ-હમારૂ, ફા૦ અખતરૂ-ગુમારૂ, અથવા સતારહૂ-શેમૂરૂ.—૬. સરખાવો વંદીદાદનો પહલવી તરજુમો ફગદ ૮ મી, ફ૦ ૮૫, મનૂ આતાશૂ (મનૂ ખૂરખૂ અરા ઈ જિમીગૂ પગવૂ [ઈ દૂસીંગરાનૂ]; સરખાવો ફા૦ દુસીદનૂ, "સીમનથી સાંધવું," "કાચ બેસાડવો." વળી સરખાવો ફા૦ કજહૂ-ગરૂ, તે પરથી પહલવી ગૂસીનગરૂ.

એક યુરી દીનના માણસના સંબંધમાં ભલી દીનના માણસનો અને અને ભલીદીનના માણસના સંબંધમાં યુરી દીનના માણસનો કયો પુરાવો પુરાવા તરીકે ગણાશે તે વિષે. (૩૫) અને આનુબાણુ કરવા માટે, તેમજ બીખારીઓને માટેથી વડા દસ્તુરનાં રહેઠાણુનાં ઉંચ્ચાણુની મ્હોટાઈ વિષે; વડા દસ્તુરની સખાવત; અને ખીજઓ તરફ એપરવાહ^૨ હોવાથી કોઈની આખાદી^૩ જતી રહેવા^૩ વિષે; અને તેનાં બંધ બારણાંથી થતો યુનાહ, અને તેની બેદરકારીથી તેની બદ આખાદી; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે. (૩૬) પવિત્ર આતશોને તખ્તનશીન કરવાની યોગ્ય ગોઠવણુ કરવાથી ઝળકાટ^૪ મેળવવાનાં^૪ તથા ભપકાનો^૫ ફેલાવો કરવાનાં^૫ પ્રમાણુ વિષે; અને તે માણસ વિષે જે તેમાંથી યોગ્ય માપમાં કાંટા^૬ અને છાત્રાં^૬ કાઢી નાંખે. (૩૭) અને દરેક જણનાં, આતશનાં ઘરમાં જેટલી બને એટલી ચીજો મોટા જથ્થામાં ઘટતી રીતે લઈ જવા વિષે. (૩૮) પાણી જે સ્થિર^૭ હોય અને જે નાળામાં^૮ વહેતું હોય તેની ખાસ્યત વિષે. (૩૯) જાહેર બંધકામો જે એકજ સરહદપર હોય અને જે એ સરહદ વચ્ચેના વિસ્તારમાં હોય તેની ખાસ્યતો વિષે.

(૪૦) એક મેંઢાંને લગતા ચુકાદા વિષે, જે મેંઢું, ચોરીના હેતુથી, અથવા ચોરીના હેતુ વગર પોતાની ચરવાની જગા છોડીને કાયદા વગરની રખેવાલીને લીધે, યા કાયદા મુજબની રખેવાલીથી પણ, ખીજની મેંઢાં ચરવાની જમીનપર જાય. (૪૧) એક બળદ જે ગોધો^૯ હોય અથવા જે ખીજ જતનો^{૧૦} હોય, તેને, અથવા એક ઘોડાને, અથવા એક મેંઢાંને, અથવા એક બકરાને, અથવા એક નાનાં^{૧૧} હલવાનને,^{૧૧} અથવા ખીજ જતોમાંનાં એક મેંઢાંને ધાંસચારાવાળી અને અનાજવાળી જગાપર દાખલ કરતાં એક દિવસ અને રાતના ચરસામાં કેટલો ધાંસચારો આપવો જોઈ એ તે વિષે. (૪૨) એક વહાણુ ચાલી શકે એવી નદીથી આદમજતનાં રહેઠાણુની જગાના તદ્દાવતનાં માપ વિષે. (૪૩) એક મેંઢાંને તેની મરજી મુજબ ધાંસચારાની જગામાં ચરવા દેવાના વખત વિષે; અને તેને તેથી દૂર રાખવાનો વખત, અડો નહિ કાપવાની રૂતુ વિષે, અને મેંઢાં નહિ કતલ કરવાની રૂતુ. (૪૪) એક નાશ કરનારા^{૧૨} પદાર્થ વિષે, જે એક કિલ્લા સાથે દુશ્મનની ખીક સાફ મેળવામાં

૧. વિશાહૂ ખખાઈહૂ, "ચુલ્લાં બારણાં."—૨. અ-મનગી, અવ૦ મન્, "વિચારવું."—૩—૩. અન-આજૂદગીહૂ, "ખીલવું નહીં તે." " ન વધવું."—૪—૪. વાંચણુ: લીયાન્ વન્દિશન્, સરખાવો ફા૦ લયાન્, યા લિયાન્, "ભપકો."—૫—૫. સરખાવો અરખીકૂ નફૂસ, " ભપકો." " હાહ:" અને અફશાન્, "ફેલાવવું." વેસ્ઠ: વફૂશ-અફગાનો, "ભપકો ફેલાવવું."—૬—૬. ખારૂચખગૂ, સરખાવો ફા૦ ખારૂ, "કાંટા." અને અખગૂલ, "છાત્રાં."—૭. સરખાવો અવ૦ અ-ઈશીરિચ, "નહિ બગડેલું," "આખું". વેસ્ઠ: અઈશીદો, " બહાર ઝરવું."—૮. નઅેવ-તાગૂ, સરખાવો અવ૦ નાવય, "વહાણુ જઈ શકે તેવાં પાણી," અને તચ, "વહેવું."—૯. સરખાવો અવ૦ ઉખવન્, "ગોધો," "નર-બળદ."—૧૦. અમ્દલે ખીજ જતનો, ગાય.—૧૧—૧૧. ખજૂરા, "મુંડ," "નાવું મેંઢું;" વેસ્ઠ " ડકર."—૧૨. વાંચણુ: જખમઃ; સરખાવો ફા૦ જખમ, "જખમ," વેસ્ઠ: જખમકૂ, "કપડાં."

આવી હોય; તે માણસ-મારનાર^૧ અણુદીઠ અને નિશાની વગરની^૨ છે. (૪૫) એક મોટાં થડવાળાં^૩ ઝાડને નાશ કરવા વિષે, એટલે કે, કેમ તે કરવા સામે વાંધો નથી. (૪૬) લોકો જેઓ દુરમનની ખીકથી આગળ ધસતાં હોય તેઓને એક સરદાર કઈ જાતની કુચ કરાવે તે વિષે; અને તેઓ સર્વથી સરસ^૪ ઢોર લશ્કર સાથે આગળ હાંકે છે; અને ધાંસચારાની જગા જે રસ્તાની આગ્રુમાં હોય, તેમાં ધાંસચારો મળે તે પ્રમાણમાં તે ઢોરોને ચરાવવા વિષે; અને ઢોરની જાતમાંનાં સર્વથી ચઢતાં ઢોરોને એક પછી એક છેલ્લાં ઢોર સુધી ધાંસચારાપર છોડી દેવા વિષે, અને તેનું કારણ. (૪૭) અને એક માણસ જે તેની દોલતને લીધે પ્રખ્યાત^૫ થયો હોય તેને વિષે; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.

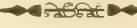
(૪૮) અને વહેતાં^૬ પાણીઓ,^૭ ઉપર^૮ વહેતાં પાણીઓ,^૯ તથા કિનારા સાધનાં યા કિનારા વગરનાં પાણીઓની રસ્તાપર એવી ભેળ થવા વિષે; અને વહેતાં તથા નીચે પડતાં પાણીઓની ભેળ, એટલે કે તે રસ્તાપરથી કે જ્યાંથી પાણી પાછું ફરે; ક્યાં પાણીને પહેલાં માન આપવું જોઈએ; અને વહેતાં તથા નીચે પડતાં પાણીમાંનાં ક્યાંને પહેલાં માન આપવું જોઈએ અને તેનું કારણ.

(૪૯) આણું, પીણું, અને સુખની રેલછેલ, અને પ્યારની આખતોમાં ચેલાની દીનતા એર્વદ તરફની તાબેદારી^{૧૦} વિષે; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૫૦) જ્યારે ઈરાની નહિ હોય એવા લોકો ઈરાનની સરહદપર આવે અને ઈરાનને તુકસાત કરવા માંગે ત્યારે શું થાય તે વિષે; સરહદને ખચાવ કરનારા તથા હમશરીક પહેલવાનેનું ઈરાની નહિ હોય તે લોકોને મારી હણવવાનું તથા ઈરાનનાં લોકોના જાન તથા માલને ઈરાની નહિ હોય તેઓ પાસેથી છોડવવાનું કામ; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૫૧) ઈરાની કોર્મે^{૧૧} એક જીલમગાર લૂંટારાને સજા કરાવવાથી થતા ફાયદા વિષે; અસલનાં^{૧૨} લોકોનાં કામો તથા મતોને^{૧૩} ઉસ્તવાર રહેવાથી થતાં ફાયદા વિષે; જે ફાયદો ધણાં ધર્મનાં મકાનો સ્થાપવાથી થાય; જે એર્વદો સાફ ચેલાઓ પુરા પાડવાથી થાય; જે દસ્તુરો પછી થાય, જે દસ્તુરોની ગેરહાજરીથી થાય. જે તેના ગુજરી જવાથી થાય, જે તેનાં મરણની આગળ થાય; અને તેજ પવિત્ર કેતાખમાં પુષ્કળ અખરવાળી ખીજ આખતો આવેલી છે.

(૫૨) “અશોઈ સર્વથી સરસ ન્યામત છે.....”

૧. અન્યૂતા-સેફૂન્, સરખાવો પહેલવી સેફીના. “છરી” અથવા સેફીનીદન્, “છરી” થી કાપવું, વેરટ “માણસોમાં સારા સગન.”—૨. વાંચણુ: અનીશાનન્દ, સરખાવો, નીશાન્ “નિશાની,” વેરટ: ખવીશાવન્દ, “તને લગતી કોઈ સીજ,” તેપરથી “લાયક.”—૩ સ્તૂન, “થડ.”—૪. રાખ્દાર્થ: “સારાં ચુંટી કાઢેલાં.”—૫. વાંચણુ: સૂન્ સખૂનશ, “જેને માટે સાફ ચેલાવું હોય.” “જાણીતો.” DP. મુજબ, મિન્ નીશાનશ, “દોલતની નિશાનીઓથી વેગળો.”—૬-૯. ફાન્ મયા, સરખાવો અવન્ ફન્-આય, “પાણીઓને આગળ વહેતાં કરવાં.” (૫૨૧ ૧૦મી, ફ. ૬૧).—૭-૭. સરખાવો અવન્ પઈત્યાપેસ્, (વંદીન્ ફગદ ૬૬, ફ. ૬૦) “ઉંચે વહેતો ઝરો.”—૨૨-૨૨ અવન્ ન્યાપેસ્, (વંદીન્ ફગદ ૬૬, ફ. ૪૦).—૮. ફન્-દારિશનીહૂ, રાખ્દાર્થ: “નીચે રાખવું.” “તાબેદારી.”—૯. હન્જમનીગાન્ રાખ્દાર્થ: “હન્જમન (અંજુમન)ને લગતાં લોકો.”—૧૦-૧૦. અથવા, “અસલનાં લોકોનાં કામોની યાદ રાખવાથી.”

પાપ ૩૭ મો, સગાતૂમ્ નસ્ક.

(૧) સગાતૂમ્ નસ્કના ત્રીસ વિભાગોમાંના પહેલો વિભાગ જેઓ દીનનાં ફરમાનો મુજબ ચાલે તેઓના બદલા વિષેનું પુસ્તક છે; જેઓ તેનાં સારાં ફરમાનો માને તેઓને મારનારાઓની સખ. અને તેઓના નાશની^૨ તૈયારી. (૨) એક માણસની પંદર વરસની ઉંમર પછીની ફરજે વિષે, જ્યારે તેણે જે કાયદો સારો છે તે સાંભળ્યો હોય, અને તેને વિષે પુછપરછ કરી તે શોધી કાઢ્યો હોય. (૩) એક માણસની એક કામની તે કરવા અગાડીની આરીક^૩ તપાસ^૩ વિષે, જ્યારે તે તે કામ ગુનાહભર્યું છે કે સવાબનું છે તે જાણતો નહિ હોય, અને જ્યારે તેનાથી તે બાબુએ મૂકીને તે નહિ કરવું એવું બની શકતું હોય. (૪) રાતને વખતે પવિત્ર આતશના ઉગ્નસથી અથવા જ્યારે તેણે તે જગામાં આતશ જેવો હોય ત્યારે ધરમાં દાખલ થવાને લગતી શિખામણુ વિષે; જ્યારે કોઈ બીજી રીતે જય ત્યારે તેના લોકો યા દોરો, યા કપડાંને નુકસાન થાય, અને તેને તે જાણીનેઈને કરેલી ધબ્બ તથા નુકસાન માટે તેજેશ કરવી પડે. (૫) તેની ચણુગારીઓના^૪ ઝળકાટની^૫ હદ વિષે, અને એક પવિત્ર^૬ જગામાં ઉભાં કરેલાં^૬ આરણ્યની નક્કી કરેલી પહોળાઈ તથા ઉંચાઈ.

(૬) એક તરતનાં જન્મેલાં બચ્ચાં વિષે, તેને માટેની જગા કેમ તૈયાર કરવી જોઈએ, અને પહેલી ત્રણ રાત સુધી તે, જરાખી વખતના ખાંચા વગર^૭ તે જગામાં કાયદા મુજબ સર્વથી સરસ^૮ રોશની કરવી જોઈએ. (૭) જોરાવર^૯ દૂજને એકદમ હાંકી કાઢવા સાઈં બચ્ચાં પાસે આતશ લઈ જવા વિષે;^{૧૦} અને એક બચ્ચાંને, તેનું અંદરનું^{૧૧} શરીર^{૧૨} પાક કરે^{૧૨} એટલે હોમનો રસ^{૧૩} પહેલાં ચખાડવા વિષે; અને બીજી વખત

૧. એ નસ્ક અહુતવરનાં બાણતરના ૧૮મા શબ્દ થીન્ ને મળતું આવે છે. રવાયતો મુજબ એમાં આવત પ્રકરણો હતાં. જે આંકડો આ અને ૪૦મા પાપમાં જણાવેલા આંકડા મુજબ બરાબર છે. સગાતૂમ્, શબ્દ અવં સંધ, “શીખામણુ,” “રિસાણુ” પરથી નીકળ્યો હોય, એટલે કે “શીખામણીયા ધાયુંજ બરપુર.”—
૨. જદારીહૂ, “માર,” “નારા.”—૩—૩. નિગીરીદન્, “કોઈ સીજને નજદીકથી લેવી.”—૪. સરખાવો ફા. પર્કૂ, “તડતડે એવા આતશ.”—૫. સરખાવો ફા. જખ્શૂ, “વિજળો,” “વરસાદની કમાન,” “સુરજનું ફિરણુ.”—૬—૬. જક દાત-ગાસૂ કર્દ, દાતગાસૂ, શબ્દ: અવં દાર્કત્યો-ગાતુસૂ, “કાયદા મુજબનો પવિત્ર આતશ” ઉપરથી નીકળેલો છે.—૭. પત્વસ્તગ, “ચાલુ,” “ખાંચા વગર.”—૮. અવીતર્. વેસ્ઠ: “વધુ ખાસ કરીને.”—૯. તર્વીનીદાર્, અવં તર્, “નિરથી ધસો જવું.”—
૧૦. એટલે કે, તરતનાં જન્મેલાં બચ્ચાં માટે તૈયાર કરેલી જગા પાક કરવા સાઈં.—
૧૧—૧૧. અન્દરૂન્-વરાન્, સરખાવો ફા. બરૂ, “શરીર,” “છાતિ,” અવં વરૂ.—
૧૨. સરખાવો ફા. ખસીદન્, “ભીજેલું હોવું,” તેપરથી “ધાયલું.”—૧૩. અવં પર-હચ્ચાંમ, ક્રિયા કામ સાઈં તૈયાર કરેલું હોમનું પાણી.

મધ્યેયોઈ-જરેમય ર્તુતું^૧ માખણુ^૨ જે તેની પાસે લઈ જવું જોઈએ તે ચખાડવા વિષે; અને આપ તથા માની તેનીપરની જતન; અને તે તરતનાં જન્મેલાં બચ્ચાંની બન્ને બાજુપરનાં તેઓનાં રક્ષણની^૩ હદ. (૮) દીનતા કાયદા મુજબ તૈયાર કરેલી તરતનાં જન્મેલાં બચ્ચાં માટેની જુદીજુદી જગાઓ વિષે; માતાએ બચ્ચાંને પાણી સાથે^૪ ભેળીને આપવાનાં દુધનું પ્રમાણ;^૫ અને તેજ આપતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૯) ઇજેલાં પાણી^૬ તેમજ વરેસ^૭ ને પવિત્ર આતશ આગળ લઈ જવા વિષે; કે જેથી ક્રિયા^૮ કરનાર મોખેદ^૯ ક્રિયા^{૧૦} શરૂ કરવા માટે હાથ ધોય;^{૧૧} અને તેઓને પવિત્ર નહિ કરનાર શખ્સે તદન અપવિત્ર હાથોએ લઈ જવાનો યુનાહ. (૧૦) વરેસ અને ખીજી ચીજો જે પવિત્ર આતશસાથે કામમાં આવતી હોય તેને રીમનીથી બચાવવા વિષે; જે કોઈ તેઓને જળવવાની માહીતી વગર આતશ આગળ લઈ જાય તો તેઓની જળવણી નહિ થવાને લીધે તેઓ અપવિત્ર થાય; અને જે એવી રીતે ખેદરકાર હોય તે યુનેહગાર^{૧૨} અને છે; તેથી કાયદા મુજબ વરેસને તેને લાયકની જગાએ રાખવા જોઈએ.^{૧૩}

(૧૧) એક ઘરમાં બિહાનાંઓની^{૧૪} જગાને^{૧૫} વગતી ગોડવણુ^{૧૬} અરાખર કરવા વિષે; બચ્ચાંઓને માટે તેમજ પુખ્ત ઉમરનાં માણસો માટે; અને એક જડજના ચુકાદા વિષે, જ્યારે એક સુતાર પલગો અરાખર બનાવે, જ્યારે ઘરનો ધણી એવું મત ધરાવતો હોય કે તે અરાખર બનાવ્યા નથી, અને જ્યારે બન્ને એમ વિચારે કે તે અરાખર નથી, અને

૧. જુઓ વિસ્પરદ કદો ૧ લો અને ૨ જો, ક્ર. ૨, અને અવ. આફીન્ગાનું ઈ ગાહખ્યારૂ, ક્ર. ૩.—૨. ઝમે ખાહી મિશખા પરથી નીકળેલા એક હજવારેરા શખ્દ છે. અર્થ: “ધી.” ઝમેનો અર્થ વસંત ર્તુગી વચ્ચે કાઢેલાં દુધમાંથી બનાવેલું ધી થાય છે. ઝમેટલે કે સર્વથી સરસ ધી. અરેખીક, મસ્કાહૂ.—૩ સરખાવો કા. નિવસ્તનૂ. અથવા નિવસ્તનૂ, “જળવવું,” “રક્ષણ કરવું.”—૪—૬. સામાનું ઈ શનૂનું ઈ શીરૂ, સરખાવો ખાહી શનીનૂ, “પાણીસાથે ભેળેલું દુધ;” અથવા બચ્ચાંને પીવા માટે ખાસ તૈયાર કરેલું પાણી જે દુધમાં ભેળીને બચ્ચાંને આપાય. શનૂનૂ, ખાહી શઊખૂ, “એક જાતની કાંજી,” સાથેખી સરખાવાય, ઝમે ઉપરથી વાંચણુ શઊખૂ, અને તરજુમો, “દુધની કાંજીનું પ્રમાણ” ઝમેમ થાય. વેસ્ટનું વાંચણુ સામાનું શોનો ઈ શીરૂ, “માતાએ બચ્ચાંને આપવાનાં દુધની હદ અને રીત.”—૫—૫. વાંચણુ: જુઓએ (યા જુઓહરૂ) જેસૂ-ઈચ્ચ, “ઈજેલું પાણી તથા મકેદ ગોધાના (વરસાના) ઈજેલા ખાલ.” વેસ્ટનું વાંચણુ: જોરૂ વ હીગૂ-ઈચ્ચ, “પવિત્ર પાણી યા વળી રાંધવાનું વાસણ.”—૬-૬. અહીં યચ્ચોશ્દાસ્તે શખ્દ અવ. યચ્ચોજૂ—દાથ, “અરોઈ આપનાર” ને માટે વપરાયો છે; એક ક્રિયા કરનાર મોખેદ અથવા એક મોખેદ જે યજ્જને ઈલાદી ક્રિયાઓમાં જુઓતરૂ તરીકે કામ કરે.—૭-૩. ફ્રાજૂ શૂસ્તનૂ યદા. શખ્દાર્થ: “માતાના હાથ ધોય,” જે કામ ક્રિયાની શરૂઆતમાં કરવામાં આવે છે.—૮. ઝમેટલે જુઓથ તથા વરેસને.—૯. આસ્તેરેદૂ, સરખાવો અવ. આસ્થેઈતિ, ધાતુ ચ્યા—સ્તરૂ, “યુનેહગાર બનાવવું;”—૧૦. અને તેને કોઈખી રીતે અપવિત્ર થવા દેવા નહિ જોઈએ.—૧૧-૧૧. સરખાવો કા. ગાહૂ—વારહૂ, “પાળવું.”—૧૨. ઘરધણી અને સુતાર વચ્ચેની ગોડવણુ.

ન્યારે ત્રણે જણા એમ ધારે કે તે પલંગોમાંના ઘણાક^૧ અરાબર બનાવેલા છે; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૨) ન્યારે લોકોને અરાબર દેખાતું નહિ હોય ત્યારે તેઓને અરાબર દેખતાં કરવાની રીત વિષે; તેને માટે એક આંખનો દાકતર નેમવો જોઈએ; જે જે લોકોની ઈચ્છા હોય તેઓને આંખની^૨ ખામી કેમ કાઢી નાંખવી^૨ તે શિખવે, નહિ તે, તે લોકો તે ચલાવ્યા કરે, અને પોતાને ઈજા કરે; એવી ઈજા સાફ સજા યા તોજેશ; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૩) તે માણસોને હુકમ નહિ આપવા^૩ વિષે જેઓ સ્ત્રી, તથા અચ્ચાંઓ, તેમજ પુખ્ત ઉમરનાં માણસો—જેઓને લીધે એક પછી એક એમ ત્રણ વખત ભૂખમરો આવી પડે, તેઓની—ચકરી^૪ કરતા હોય;^૬ વળી ભૂખમરો ચોથી વખતથી આવી પડે; કારણકે ચોથી વખત ભૂખમરો પાડવાથી, તે માણસ જરાથી^૫ અંધી વગર કામ લઈ શકે;^૫ અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૧૪) એક ધારવાળાં હથિયારની સંભાળ વિષે; એટલે કે, તેને ધરમાં કેમ લઈ જવું; તેને અખતરમાં^૬ કેમ મૂકવું; એક^૭ માણસ જે તેને ખીજી કોઈ રીતે રાખે યા મૂકે તેનો ગુનાહ^૭. (૧૫) અને દરેક પ્યાલા^૮ અને વાસણ વિષે, જેમાં શીણું^૯ વાસણ, પાણીથી વખત માપવાનું વાસણ,^{૧૦} અને એક મોટી^{૧૧} થાળીથી^{૧૧} સમાયલાં છે; એટલે કે, તેને ધરમાં કેવી રીતે મૂકવાં; અને તેઓને છુપાવવાનો^{૧૨} તથા જીદાં મૂકવાનો^{૧૩} ગુનાહ. (૧૬) એક આરાણું જે અરાબર ઉભું કરેલું હોય તે વિષે; અને ન્યારે તે નીચે પડી બન્ય અને તેનાથી^{૧૪} કોઈને ઈજા થાય^{૧૪} અને સુતાર^{૧૫} તેને માટે નિર્દોષ હોય ત્યારે શું થાય; અને ન્યારે તે ગુનેહગાર હોય ત્યારે શું થાય.

(૧૭) માથું ધોવા^{૧૬} વિષે, અને પાણીની સંભાળ લેવા વિષે, અને તેઓને લગતાં દીની ભણતરો; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે. (૧૮) બાલ કાપવાના

૧. કપદીહને બદલે કપદી, “ મોટા ભાગ. ”—૨—૨. એટલે કે, આંખમાંથી મોતીઓ કેમ કાઢવો તે શીખવે. હન્જીદન્, અવં હન્ચ, “એચવું;” “કાહવું;” કાં અન્જીદન્ અથવા આહન્ચોદન્—૩. સરખાવો કાં ફર્માયિશ્ મીફર્માયેદ્, ફર્માયિશ્, “હુકમ.” “ફરમામ.”—૪—૪. કાર્—ખૂગરન્, સરખાવો કાં ખૂગશ્, “જેને એક ચાકકસ કામ કરવાની ટેવ હોય.” વળી સરખાવો કાં કાર્ગશ્, પહેલની વાંચણ: કારાન્—ગરાન્.—૫—૫. અખન્દીહા કુનિરત, જે તેને સ્ત્રી અને અચ્ચાંઓ વચ્ચે કામ કરવા દેવામાં આવે તો.—૬. વાંચણ: જોશન્, સરખાવો કાં જુરાન્. “અખતર.”—૭—૩. એહતર વાંચણ: વિનાસ્ ઈ ગથ્થા મિન્ જિવતર્ દારતન્ હન્ખેતૂન્તન્,—૮. ખીજી રીતે: જામગૂ, “કપડાં.”—૯. સરખાવો કાં કફચ્, “શીણું,” “છારી.”—૧૦. સરખાવો કાં પન્ચ, “પાણીના વહેવાથી ચાલતું એક અસલનું ઘડીયાળ.”—૧૧—૧૧. સરખાવો કાં ખવાન્, “મોટી રકાખી,” “જમવાની ટ્રાપલ.”—૧૨. મઈનગીહા હન્ખેતૂન્તન્, રાખ્દાર્થ: “તેઓને છુપી યા આણુદીહ જગાએ મૂકવાં.”—૧૩. પાહરીખતન્, “છુટાં મૂકવાં.”—૧૪—૧૪, અજશ્ રચ્ચથ્ યેહૂવનેદ્, રાખ્દાર્થ: તેનાથી એક જખમ થાય.—૧૫. અવં દાહરેકર્. કાં દરેદ્ગર્.—૧૬. એટલે કે, અરેશ્તુમ્ની ક્રિયા કરવા વિષે, જે પહેલાં માથુ ધોવાથી શરૂ થાય છે. સરખાવો અવં વંદીદાદ, ફર્ગદ્ ૮ મી, ફ. ૪૦ વિગેરે.

વખત વિષે, જેમાં તેઓ બાલ ખોડે. (૧૯) એક બચ્ચાને પહેલી વખત ખોડવા વિષે; અને તેનું બાલુતર; એક શિખેલા અને એક નહિ શિખેલા હળમને હાથની હળમત; અને એક તેજ ધારવાળા અસ્તરાથી^૧ ખોડવું; પુખ્ત ઉમરનાં માણસો માટેના અસ્તરા, તેમજ બચ્ચાંઓ માટેના, જે અસ્તરા બચ્ચાંઓના સંબંધમાં વાપરવાનો હુકમ હોય તેને તંદરોસ્તી^૨ આપવા સાંર^૩ કેમ લગાડવા; તેમજ અસ્તરા માટેની ધાર કાઢવાની પથરી. (૨૦) એક હળમ હળમત કરે ત્યારે એક માણસની કેટલીક ખેસવાની રીતો વિષે; અને તે હળમની પોતાની કેટલીક રીતો; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૨૧) જેઓ બજારના એક પછી એક રખેવાળો^૪ હોય તેઓ વિષે, અને એક બજારવાળું^૫ શહેર;^૬ વળી લોકોને એકમેકને અણીવાળાં^૭ હથિયારે અથવા ખીજાં હથિયાર કે જે વડે તેઓ પોતાનું કામ કરે તેથી જખમ કરવાથી દૂર રહેવા વિષે; તેનાથી દૂર નહિ રહેવાનો ગુનાહ. (૨૨) અને એક અણીવાળું^૮ હથિયાર કાયદાસર આપવા વિષે; અને તેને બરાબર નહિ આપવાથી થતો જખમ; ખોરાકથી ભરેલી રકાખી વાજખી રીતે ક્ષેવા યા આખી દેવા વિષે; અને તેમ બરાબર નહિ કરવાથી થતો જખમ; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૩) ઘોડા ફેરવવાની કાયદેસરની જગા વિષે; શહેરની વચ્ચેથી તેની હદ; ઘોડા ફેરવવાની જગાની યોજના; અને તેમાં^૯ કામ કરનારાઓના વડા કેળવનારાઓની કેળવણી; ઘોડા ફેરવવાની જગાપર તીર ફેંકવા વિષે; અને માણસ તથા ઠોરને થતા જખમ; ગુનેહગાર હોય ત્યારે શું થાય, અને ગુનેહગાર નહિ હોય ત્યારે શું થાય. (૨૪) એક જસુસને^{૧૦} કાઠી મૂકવા વિષે; તેને કયાં, કાંય, અને કેમ કાઢવો; અને તે જસુસને જખમ કરવાથી થતો ગુનાહ યા તેથી થતું નિર્દોષપણું.

(૨૫) એક કૂસ્તી બનાવવાની રીત વિષે; અને કાયદા મુજબ તેને નહિ બનાવવાથી રવાનને પહોંચતી હલાકી. (૨૬) તેને કાયદાનુસાર બાંધવા વિષે; અને જે કોઈ ચીજ વિષે ફરમાન ન હોય તે નહિ વાપરવા વિષે; જે લોકો ગેરકાયદેસર કૂસ્તી બાંધે, અથવા ગાંઠવાલી^{૧૧} બાંધાય,^{૧૨} તો નુકસાન થાય અને અંતઃકરણુ ડાંખે.^{૧૩} (૨૭) એક નાસ્તિકને^{૧૦} કાયદાનુસાર મારવા વિષે; અને તેને ગેરકાયદેસર મારવાથી થતું નુકસાન. (૨૮) રસ્તાપર આતશને બરાબર જાળવવા વિષે; અને બ્યારે કોઈ એક પગે ચાલીને પસાર કરી જવાય એવી નદી આગળ આવી પહોંચે,

૧. સરખાવો ફા. ઉસ્તુર, “અસ્તરો.”—૨. બચ્ચેશાજીશનીહૂ અચ્, DP. મુજબ એનો અર્થ “જાંદગીની તંદરોસ્તી” થાય; સરખાવો અવં અદા, “ભેટ.”
—૩. ફા. કીર, “રખેવાળી.”—૪-૪. રસ્તગ ઈ વાજાર, સરખાવો ફા. રસ્તહૂ, “માલથી ભરેલી દુકાનોની હારવાળું બજાર,” “બજારનું શહેર,” “અંદરથી તેમજ બહારથી પાક,” “કાયદા,” “રસમ.”—૫. સરખાવો અવં તિજ, “તિજાણુ,” અણીવાળું.”
—૬. અમત્ અચ્ને. અહીં મૂનૂ ને બદલે અમત્ રાખ્દ વપરાયો છે,—૭. સરખાવો ફા. ગુશ, “જસુસ.” વેસ્ત: “સાંભળનાર.”—૮-૮. ગદીંદનૂ વિરગી-હદનૂ, સરખાવો ફા. ગરેહૂ, “ગાંઠ.”—૯. સરખાવો. ફા. ગજ્દનૂ, “ડાંખવું.” વેસ્ત: વજગાનીહૂ, “ગુનેહગારપણું.”—૧૦. સરખાવો સેમીટીક, વહામૂ, “નાસ્તિક.”

ત્યારે આતશને કાયદેસર નહિ જાળવવાથી આતશના સંબંધમાં થતો ગુનાહ. (૨૯) લડવૈયાઓ વિષે, જેઓ લશ્કરના આગળ વધેલા ભાગમાં^૧ હોય, અને અંધારામાં ભેળાઈ જાય; અને એકથી ખીજને હાનિ પહોંચે; અને ધાર્તીની હદની જાહેર^{૧૦} ખબર; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૦) એક લશ્કર જે ભયમાં હોય તેનાં આગળ વધવા વિષે; અને ધરાની લશ્કરનું ખળ ધરાની નહિ હોય તેવાં લશ્કર કરતાં વધુ હોવાથી જે લશ્કર ભય વગરની હાલતમાં હોય તેનું આગળ વધવું. (૩૧) કાયદાનુસાર તથા વાજખીરીતે હિરસો માંગવા વિષે; અને ગેરકાયદેસર તથા ગેરવાજખી રીતે તે માંગવાથી થતું નુકસાન. (૩૨) પહાડપરથી^૨ આજીલાં ખાળવાનાં લાકડાં^૩ ધરમાં લઈ જવા વિષે; હાથપર મોજાં^૪ સાથે તેઓને ફરતેથી જોયા પછી તે સઘળાંને^૫ મૂકવા વિષે; અને તેઓની તપાસ,^૬ અને આતશ આગળ લઈ જવા વિષે; એટલે કે, તે કાયદેસર કેમ કરવું, અને તે ગેરકાયદેસર કરવાથી થતો ગુનાહ; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૩) ગઝામએજને^૭ આતશપર કાયદેસર ગરમ કરવા વિષે, અને જે તે ગેરકાયદેસર કરે તે તેથી થતો ગુનાહ.

(૩૪) ધાંસચારો એકઠો કરી, તેને એકપર એક ગંજીઓમાં ગોઠવવા વિષે; એટલે કે, તે કાયદાનુસાર કેમ કરવું; જે કોઈ ખીજ રીતે કરે તે તેથી થતો ગુનાહ, જેને લીધે તેને ઈજા થાય યા ખીજાં માણસોને ઈજા થાય. (૩૫) અને એક કાયદાનુસાર ખાંધેલું જંગલનું ધર,^૮ લોકોનાં રહેઠાણુ તથા ભારખરદારી જનાવરો અને ઢોરો માટેની જગા ઉભાં કરવાની ખાસ રીત વિષે; જે તે ખીજ રીતે કરે અને તેથી પોતાને ઈજા કરે યા ખીજાં માણસોને ઈજા કરે તે તેથી થતો ગુનાહ.

(૩૬-૩૭) જ્યારે કોઈએ એક ભારખરદારી જનાવરને ગેરકાયદેસર કબજામાંથી છોડવી કાયદેસર ખનાવ્યું હોય^૯ ત્યારે જે માણસ સત્તાવગર વચ્ચે પડે છે, અને દેશના^{૧૦} સરદારોને^{૧૦} ગુસ્સે કરે છે, તેને વિષેનો ચુકાદો; અને જ્યારે તે માણસે એક ભારખરદારી જનાવરનો ગેરકાયદેસર કબજામાંથી ગેરકાયદેસર રીતે છુટકારો કીધો હોય, અને એક માણસ કાયદાનુસાર વચ્ચે પડે તેને વિષેનો ચુકાદો; અને જ્યારે ખન્ને ગેરકાયદેસર હોય; અને જ્યારે ખન્ને કાયદેસર હોય. (૩૮) સીમાની^{૧૧} નિશાની કરવા

૧. સરખાવો ખાલી, મૂજબખ, “લશ્કરનો આગળ વધેલો ભાગ” વેસ્ટ: મજબંગીહ, “ધાર્તી.”—૨. અવં કચ્ચાઈ, “પહાડ.”—૩. સરખાવો અવં અચ્ચેરમ, “ખાળવાનાં લાકડાં.”—૪. દસ્તૂખાનગૂ, સરખાવો ફાં દસ્તૂખનાહૂ, “હાથનાં મોજાં.” “ચીખો.” યા દસ્તાનહૂ.—૫. વેસ્ટ: કાદા, “પહેલા.”—૬. પરીસીદનૂ, સરખાવો અવં પઠરિશેનિત, ધાવુ, પઠરિઈશૂ, “તપાસવું.”—૭. ગઝામએજ, સફેદ ખળદની પિશાખ, જેને ઈજવા સાઈં વાપરવામાં આવે છે.—૮. દસ્તૂ-કદગૂ, વેસ્ટ: “એકતનું ધર.”—૯. વેસ્ટ: કર્દનૂ રાખ્દને વખ્દુનતનૂને ખદલે વપરાયેલો સમજે છે. અહીં એક ભારખરદારી જનાવરને તેના ગેરકાયદેસર ધણી પાસેથી છોડવી તેના ખરા ધણીને આપવા વિષેની વાત છે.—૧૦-૧૦. પદ્ગેહાનાનૂ; વેસ્ટ: પત્-હીહાનાનૂ, “જીલ્લાના અમલદારો.”—૧૧. ખન્દૂ, સરખાવો ફાં કુચ્ચહૂ-ખન્દી, “ગલીની સીમાની નિશાનીઓ કરવી.” વેસ્ટ: “ખાંધવું.”

વિષે, કે જેથી જમીન ખરાબર કપળમાં^૧ રહે છે; અને સીમાની નિશાની ગેરકાયદેસર કરવાથી જમીન ખરાબર કપળમાં ન રહે તેથી થતો ગુનાહ, અને તેથી તે જમીનને તુકસાન થાય, યા ખીજને તુકસાન કરે. (૩૯) ઘોડાઓને તખેલામાં ગેરકાયદેસર રાખવા વિષે; અને તેઓને ગેરકાયદેસર રાખવાનો ગુનાહ. (૪૦) નાનાં તથા જખરાં ઝાડોને કાપવા વિષે; એ કામ કાયદેસર ક્યાં અને કેમ થાય; અને તેઓને ખરાબર નહિ કાપવાથી થતું તુકસાન તથા ગુનાહ. (૪૧) કપડાં ઘોવાની રીતો વિષે; અને જુદી રીતોથી થતો ગુનાહ. (૪૨) અને અંદર જવાની રીતો વિષે; અને રીત વગર અંદર જવાથી થતો ગુનાહ. (૪૩) તરનાર^૨ પુરૂષોની પાણીમાંથી પસાર થવાની રીત વિષે; અને ખીજ રીતે વર્તવાથી થતું તુકસાન તથા ગુનાહ.

(૪૪-૪૫) નેહેરોનાં તથા પગે પસાર કરી જવાય એવી નદીઓનાં વર્ણન વિષે; જેમાંથી બે માણસો પસાર થઈ શકે એવીથી તે ઘણાં માણસો પસાર થઈ શકે એવી નેહેરો અથવા નદીઓ; જે મોટી હોય તેની હદ, અને પાણી એકઠું કીધા^૩ વગર, જુદીજુદી જમીનમાં નદી કેટલી ઉંડી હોય છે, જ્યારે જમીન સખત હોય ત્યારે કેટલી, તથા જ્યારે નરમ હોય ત્યારે કેટલી; અને તેઓના બહારના કાંઠાઓની હદ; જ્યારે પાણી ખાઈ,^૪ યા ગરમ પણ વહેતું હોય ત્યારે કાંઠાનું^૫ ઉંચાણ^૫ તપાસવા વિષે; અને જ્યારે પાણીની બહાર હોય ત્યારે કેટલી; તથા પાણીની અંદર હોય ત્યારે કેટલી. (૪૬) અને જ્યારે ખાઈ યા ઠંડું અને વહેતું. અથવા ખાઈ યા ગરમ અને સ્થિર; અથવા મિઠું યા ગરમ અને વહેતું, પાણીની અંદર હોય ત્યારે કેટલું; અને પાણીની બહાર હોય ત્યારે કેટલું. (૪૭) અને જ્યારે ખાઈ યા ઠંડું અને સ્થિર; અથવા મિઠું યા ઠંડું અને વહેતું; અથવા મિઠું યા ગરમ અને સ્થિર; પાણીમાં હોય ત્યારે કેટલું તથા પાણીની બહાર હોય ત્યારે કેટલું. (૪૮) અને ઉંચો કિનારો તપાસવા કઈ રીત વાપરવી જેઈએ; અને દશ માણસથી તે ઘણાક માણસો પસાર થઈ શકે એવી નેહેરમાં પુસ્તા^૬ આગળ, અને અંદરની પથ્થરની ભીંત આગળ પાણી સ્થિર^૭ કેમ થાય છે; પુસ્તા નેહેરની અંદરથી કેવો હોવો જેઈએ પુસ્તાની અંદર પાણીનું ઉભું રહેવું; અથવા ઝાડોનું જંગલ^૮ ફેલાઈ જાય અને તેઓ ઉંચાં વધે. (૪૯) નેહેરની તપાસ રાખવાની રીતો અને સાધનો ક્યાં છે; અને તે કઈ નેહેર છે જેનો જે ત્રીજો નહિ, તે અર્ધો ભાગ વહેંચાયલો છે; અને તે કઈ કે જ્યારે તેમાં પાણી હોય તેની ઉપર અને તેથી વધારે જે ચોથો ભાગ નહિ, તે ત્રીજો

૧. સરખાવો ક્રાં ગન્જ, “ખજનો,” ગન્જદન. —૨. સરખાવો ક્રાં શિના, યા શિનાખ, “તરવું,” “તરનાર,” યા શિનાવર, “તરનાર.” વેસ્તનું વાંચણ: દાનાક-વરન, “હુશીયાર.” —૩. વાંચણ: આર-ચીદન, અવં ચિ, “એકઠું કરવું;” સરખાવો ક્રાં ચિદન. —૪. સુર, “ખાઈ.” —૫-૫. મદસ ખન્દાન વેસ્ત: “કાંઠાના સંબંધમાં.” —૬. જેહસ્તાન-અએ, અવં જયંધ, “દર્યો,” અને સ્તાન, “જગા;” એટલે કે, “પુસ્તા.” —૭. આસ્તીનીદન, “ઉભું રાખવું;” અવં સ્તા. —૮. સરખાવો ક્રાં ખીશદ, “જંગલ.” —૯. સરખાવો ક્રાં તુખતહ, “ફેલાયલું;” “પંચરાયલું.”

વહેંચાયલો હોય; નેહર કે જે વહેતી^૨ યા સ્થિર^૨ હોય; પાછળ સ્થિર, આગળ વહેતી નેહર હોય; પાછળ પાણી સ્થિર થાય; અને જે તેઓ ખીજી રીતે વર્તે તો તેથી થતું નુકસાન અને ગુનાહ. (૫૦) અને તેઓમાંથીજ એટલે નેહરોમાંથી જુદીજુદી જાતનાં ઢોરો માટે પાણીમાંથી તરીને જવાથી કઈ જાતનો રસ્તો છે; અને જે ખીજી રીતે વર્તે, અને તેથી જે નુકસાન થાય તો તેનો ગુનાહ. (૫૧) પાણીપરથી પસાર થઈ જવા માટે ઉભાં કીધેલાં બાંધકામ^૩ વિષે, જ્યારે તે જાહેર વપરાસ સાહે નવુંજ આપવામાં આવ્યું હોય; અને જ્યારે પાણી ખાઈ તથા વહેતું હોય, અને જ્યારે ખાઈ તથા ઉભું રહેલું હોય; અને જ્યારે મિઠું તથા વહેતું, અને જ્યારે મિઠું તથા સ્થિર હોય, તેમાંથી પસાર થવા સાહે અને તેમાંથી કોઈને જેમ ગમે તેમ પસાર થવા સાહે એવી અને એવી સગવડ હોવી જોઈએ; તેમજ જે પાણી વહેતાં પાછું હટ્યું હોય તેની પર એવી તપાસ રાખવી જોઈએ; અને જે કોઈ તેને ખરાબર તપાસ્યા વગર તેનીપર જાય તો તેથી થતું નુકસાન તથા ગુનાહ.

(૫૨) જે જણા જેઓ લડવૈયા હોય, અને જેઓ રસ્તાપર સાથે ભેગા થાય^૪ તેઓ વિષે; તેઓમાંનો કયો ધોડાની સંભાળ લે, અને કયો ખાણું તૈયાર કરે, અને તેજ બાબતની ખીજી રસમો; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૫૩) રસ્તાપર ખાણું ખાવાનો તથા પીવાનો ગુનાહ; એટલે કે, જે તેઓ ખીજી રીતે વર્તે તો એવી ચાલ કેવી ગુનાહભરી છે.

(૫૪) મેંઢાં તથા ભારખદારી જનાવરો માટેના ઉપાયો વિષે, જેઓમાં વધુ જીંદગી^૫ પાછી મૂકવામાં આવી હોય; અને મેંઢાં, તથા ખકરાં, તથા ગાય, તથા ઘોડી, તથા ગધેડાંને પાળવાની હદ, અને પહાડની^૬ સરહદપર,^૬ તથા નર સાથે માદાને રાખવાની હદ. (૫૫) ભારખદારી જનાવરો, મેંઢાં તથા માદાઓ વિષે, જેઓ માટે, વેહ સાંકડો હોવાને લીધે, સુવાવડ વખતે દુઃખી^૭ ન કરવા સાહે પહાડકાપનાં હથિયારોનો ઉપયોગ થાય છે. (૫૬) જ્યારે તેને સંભાળવાની જરૂર હોય ત્યારે, એક નર ભારખદારી જનાવરને માદાથી દૂર રહેવાના અંતરની હદ વિષે. (૫૭) એક માણસે એક બળદને કેટલો દૂર રાખવો જોઈએ તેની હદ વિષે, જે બળદે એક ધાંસનું^૮ જુપડું^૮ તોડી પાડ્યું હોય,^૯ જે ધાંસ ખીજા જેઓ તેની સાથ તટો કરે તેનું હોય; જ્યારે તે બળદને ગાયો વચ્ચે પાછો લાવવા દેવાય ત્યારે કેમ થાય; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.

૧. અગ્નિશતાન્મન્દ્, રાખદાર્ય “જીવતી;” અવં ઉશતાન, “જીંદગી.”—૨. અગ્નિશતાન્, “સુરત,” “મંદ.”—૩. અવરૂ-પાદિશનીહ, સરખાવો ફાં બરૂ પા, “ઉભું કીધેલું,” “બાંધેલું,” અને અરૂ પા કર્દનૂ, “બાંધવું.”—૪. ખજેન્દ્, સરખાવો ફાં ખજદનૂ, “પેટે ચાલવું,” “ચાલવું.”—૫. શંતરૂ, સરખાવો ફાં શરૂ, “જીંદગી.” વેસ્ત: જાનૂ-તરૂ, “નવી જીંદગી.”—૬-૬. જક ઈરીગૂ; સરખાવો ફાં રીધૂ, “પહાડની કઠણ.” વેસ્ત: વ ખજૂરા, (“અને કુકર”) સુચવે છે. જે DM માંનું વાંચણ નથી.—૭. અનુતરૂ; સરખાવો ફાં અતૂત, “તીખાસ,” “ખડખડાવણું.”—૮-૮. વાંચણ: અગ્નિ ઈ ગિયહૂ; સરખાવો ફાં અગ્નિ, “બાંધકામ,” “ધમારત.” વેસ્ત: અર્કસગૂ ઈ ગિયહૂ, “છુપાવેલું ધાંસ,” સરખાવો ફાં અર્ગસહૂ, “છુપું,” “સંતાડેલું.”—૯. વિશૂરૂત, “તેનો ભાંગીને નાશ કીધો.”

(૫૮) તેના માખાપની પાયમાલીમાંથી^૨ એક માણસના બચાવ યા દૂર રહેવા વિષે, ખરાબર શુકન^૨ ઓચરવાથી^૩ તેનું તેઓને લીધે ખીકથી^૪ ભરેલા થવું. (૫૯) એક બચ્ચાંને લીધેના આપના ગુનાહ વિષે, જ્યારે તે બચ્ચાંને એક ખેવકા માણસને^૫ સોંપ્યા પછી તે પાછો ખોલાવે; જ્યારે તે આવે, ત્યારે એક મેંદાંને ગેરકાયદેસર ખીવડાવવાથી અને એક ભારખરદારી જનાવરને ફટકાવવાથી જે ગુનાહ નીપજે તે કદાચ થાય; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૬૦) અને એક રોપો જે દવાનાં કામમાં વપરાય તેને ઉખેડી નાંખવા વિષે; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૬૧) અને દેવ-પરસ્તો સાથે ભેગી ભેટો અર્પણુ કરવા વિષે; એટલે કે, તે પરવાનગી^૬ સાથે કેમ થાય; અને જ્યારે પરવાનગી નહિ હોય ત્યારે કેમ; જ્યારે ભેગી ભેટો આપવામાં આવે ત્યારે તે ખેઆખરૂ થયલી ગણાય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે ઈરાનીઓ કરતાં વધુ માન મળે ત્યારે કેમ થાય. (૬૨) અને જે ખોરાક તેમાં દેવપરસ્તો ખાયો અને પીધો તેના ટુકડાઓ વિષે. (૬૩) ખીજને ભૂખે મારવા માટેની તોજેશ કરવા માટે રોટલી સાથે આપવાનાં ગોસનાં પ્રમાણુ વિષે. (૬૪) એક કસોટી વિષે; જે સખત હોય, અને વળી સખત નહિ હોય; તેમાં ભેટ આપવાથી નિર્દોષતાની જાહેરાત. (૬૫) દીનના ભરમો વિષે, અને તેઓને ઉઘાડા કરવાથી થતો ગુનાહ. (૬૬) ખીજની સ્ત્રીઓને ખરાબ^૭ શબ્દો કહેવાના ગુનાહ વિષે. (૬૭) સર્વથી નાનાં ધર, ગામ, દેશ, અને પ્રગણાંતી હદ વિષે; અને સર્વથી સરસની હદ વિષે. (૬૮) અને ખુનખાર^૮ લડાઈમાં^૯ ક્રશઓસ્ત્ર^૯ તથા જામારપતું^૯ રહેકાણુ કઈ જાતનું હતું તે વિષે, અને તેઓની ટેવ.

૧. સરખાવો ક્રાં હૂશૂ. “નારા,” “પાયમાલી.” વેસ્ઠ: “ખરણુ.”—૨—૨. વાંચણુ: મૂર્વાગૂ ઈ સર્થા; સરખાવો ક્રાં મુર્વા, “સારા શુકન.”—૩ કૂમા, “મોહોડું.”—૪. ખીમારૂ. ઝમે શખ્દ પહલવીમાં ખીમને બદલે કદાચ જ વપરાય છે.—૫. વાંચણુ: અપેનમગૂ—ઈ; સરખાવો અવં અપૂનમૂ “પાછું ફરવું,” ચાલી જવું.” ઝમે ઉપરથી ઝમેક માણસ જે ભલી દીન તરફથી ફરી ગયો હોય તે. વેસ્ઠ: અપેનમકો—ઈ, “ખુરી ચાલનો માણસ.”—૬. દસ્તોખરીહા, “સત્તા સાથે.”—૭. સ્યાહૂ, શખ્દાર્થ: “કાળા.”—૮—૮. વાંચણુ: પવનૂ રિશૂ—ગરૂ, વેસ્ઠ: પવનૂ લાઈશિકરૂ લશકરૂ, “લૂંટતાં લશકરમાં.”—૯—૯. ઝમે પ્રખ્યાત પુરૂષો જરથુશ્ત્ર પચ્મેગામખરના જમાનામાં જ હયાતિ ભોગવી ગયા છે.

બાબ ૩૮ મો, સગાતૂમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ હુચીદગાનિસ્તાન^૧ નામનો છે, જે જપ્ત કરેલી મિલકત અને તેને તેથી રાખવા^૨ વિષેના અહેવાલનું પુસ્તક છે; જીવવાળી ચીજોને કેદ કેમ રાખવી; જ્યારે પમુશુ-હુઉર્વના હવાલામાં રહે ત્યારે કેમ થાય અને જપ્ત^૩ કરનારના હવાલામાં^૩ હોય ત્યારે કેમ. (૨) અને જ્યારે લડવૈયાઓ પાસેથી એક ઘોડાને જપ્ત કીધો હોય અને જે તેને કોઇથી જાતની કેદમાં રાખવાનું બની શકે એવું નહિ હોય, તો તેને કેમ કેદ કરવો; અને તેનાથી નુકસાન થવાનો ભય હોય, ત્યારે એ બાબતમાં શું કરવું; સઘળી બાબુએથી ધારતી હોય ત્યારે કેમ કરવું; જ્યારે એક બાબુથી બચાવ^૪ મળતો હોય ત્યારે કેમ કરવું; જ્યારે આશા હોય છે ત્યારે બચાવ બચાવની હદમાં હોય છે; બચાવ કેટલો અને કઈ જાતનો છે. (૩) જ્યારે એક ભારખદારી જનાવરને જમ કરવામાં આવ્યું હોય ત્યારે, તે જમ કરનારના તાબામાં આવ્યા પછી, તેને કેટલો વખત રાખવું, અને તેની પાસબાની કરવાનાં કામમાટે પગાર^૫ શું આપવો તે વિષે હુકમ થવો જોઈએ; જમ કરનાર જ્યારે આગળ હોય ત્યારે કેમ થાય; એટલે કે, તેમાં તેનો હિસ્સો હોય ત્યારે તેનાં પોતાનાં ખાસ કામ માટેના પગાર સાઈં પણ હુકમ કાયદેસર આપવો જોઈએ; તેનાં કામ માટે કેવો અને કઈ જાતનો હુકમ આપવો જોઈએ. (૪) અને જ્યારે જમ કરેલાં જનાવરને બચ્ચું હોય ત્યારે તેની મા તેને કેવી રીતે ધવરાવે; તે બચ્ચાંને કેમ પાલવું; અને તેજ બાબતપર જોખી વધુ હોય તે; વળી ગેરકાયદેસર વર્તવાથી થતો ગુનાહ.

(૫) અને જમ કરનાર વિષે, જ્યારે એક ભારખદારી જનાવર તેના હવાલામાં આવે; જ્યારે તેની રીત^૬ મુખ્ય કરીને^૭ સખત^૮ હોય ત્યારે કેમ થાય, અને જ્યારે તે તેના ઉપયોગ તથા કાયદા સાથે આવે ત્યારે કેમ. (૬) એક મેઢાંનું

૧. મિલકતને જપ્ત કરવાના કાયદાઓનો સંગ્રહ; સરખાવો ફાં હુચીદગ્, “જપ્ત કરવું,” “લઈ જવું.”—૨. દારીગીહૂ; કદાચ ચારીગીહૂ “મદદ,” યા શરીગીહૂ, “ભાગીદારી.”—૩-૩. હુચીદગ્—દારીહૂ, “જપ્ત કરવું,” યા “જપ્ત કરેલાં જનાવરને હવાલામાં રાખવું.”—૪. સ્વિશન, અવં શ્રા, “પાલવું.”—૫. નીર્મદ્ રાખ્દ ઘણો ખરો એક મોખેદના પંચકમાંના હિસ્સા સાઈં વપરાય છે.—૬ વાંચણુ: આઈનૂ ઈશુ; વેસ્ત: અચ્ચે-વાજ, “કાર્તિ.”—૭. વેસ્ત, “ખાસ.”—૮. વેસ્ત: ગરતશ, “ફિરવેલું હોય.”

હલવાન^૧ જે જપ્ત થયેલું હોય તેને જપ્ત કરનારનાં પોતાના ટોળામાં રાખવા વિષે; એટલે કે, તેનું દુધ મ્યજ્જદમાં^૨ આપવાની રસમ કેમ પડી છે; મ્યજ્જદ ખનાવા માટે એક જપ્ત^૩ કરેલાં મેંઢાંની ખપ્ત આપવા વિષે; વળી જ્યારે તેને ટોળાંમાં રાખી શકાય નહિ ત્યારે તેને ખાંધવાની રીત કઈ છે; વળી જ્યારે તેને કેદ રખાય નહિ ત્યારે તેનું શું કરવું જોઈએ. (૭) એક જપ્ત કરેલાં મેંઢાંના ઉન વિષે; એટલે કે, જાહેર થયલા વખતની અગાઉજ જે કાપવું હોય તો કેમ થાય; જાહેર થયલા વખતની અગાઉ કાપવાનો ગુનાહ, અથવા જે માણસ જ્યારે તે કાપવાનો સખ્ય નહિ હોય ત્યારે કાપે તેનો ગુનાહ. (૮) એક મેંઢું જે જપ્ત^૪ કરેલું હોય તેને ખચ્ચાં જણાવવા વિષે; અને તેને ખચ્ચાં નહિ જણાવવાથી થતો ગુનાહ. (૯) એક ઘર, ગામ, શહેર,^૫ યા જીલ્લામાંની સર્વથી જાહેર જગામાં એક જપ્ત કરેલાં મેંઢાંને ખવડાવવા^૬ વિષે. (૧૦) એક પાસખાનના^૭ ગુનાહ વિષે, જ્યારે તે, જપ્ત કરનારની નિર્દોષતા છતાં જપ્ત કરનારને આપ્યા વગર એક માદાને જપ્ત કરે; અને ગોસ^૮ ખાનારાઓ^૯ માટે તે પકડાય તેની અગાઉ તેને ગેરકાયદેસર ફટકાવવાથી અને જખમી કર્યાથી જે ગુનાહ થાય તેમાંથી નીપજતો ગુનાહ; અને તેથી થતા ખીજ ગુનાહો. (૧૧) એક જગા કે જેને માટે વખત નક્કી થયો હોય ત્યાં માદાને જપ્ત કરનાર તરફથી ધસડીને લઈ જવા માટે પાસખાન તથા જપ્ત કરનાર વચ્ચે નક્કી થયલા વખત વિષે; જ્યારે પાસખાન આવે, અને જપ્ત કરનાર નહિ આવે ત્યારે શું થાય; જપ્ત કરનારના તાબામાં તે જપ્ત કરનારનાં જનાવરનું આવવું કેમ થાય, અને ક્યારે; અને જ્યારે તે જપ્ત કરનારનું મેંઢું તથા ભારખરદારી જનાવર હોય, ત્યારે તે જપ્ત કરનારના કબજામાં કેમ આવે; જ્યારે તે મેંઢું અને ભારખરદારી જનાવર, જે જપ્ત કરવામાં આવ્યાં હોય, તે જપ્ત કરનારના હવાલામાંજ મરી જાય, ત્યારે તે બાબતમાં તેનાં હલવાનોને કેમ અને કેટલો વખત ખવડાવવું જોઈએ, તથા તેજ મેંઢું, જે મરી જાય, તેનું ઉન કેમ અને કેટલો વખત જાળવી રાખવું જોઈએ; અને મેંઢાંને લગતો ગુનાહ, જ્યારે તે તેઓને ખવડાવતો નથી અથવા ખીજ રીતે ખવડાવે છે.

૧. સેમીટીક શબ્દ, સરખાવો ખાલી: કોખા. —૨. ક્રિયામાં અર્પણ કરેલી પવિત્ર ભેટ.—૩. DM. માં અવીજગૂ, કદાચ હચીદગૂ, “જપ્ત કરેલાં”ને બદલે.—૪. આ વાંચણુ DM. માંનું છે. વેસ્ઠ: હચીદગૂ, “જપ્ત કરેલું.”—૫. સરખાવો અવ૦ “જન્તુમ”—૬. ૧૧મા ફકરા પ્રમાણે વાંચણુ: સૂદન્, અવ૦ શ્રા.—૭. વેસ્ઠ: પસીગૂ, “ભરવાડ.”—૮—૮. ખૂર—ખારાન્, ખૂર—ખારાન્ને બદલે; સરખાવો, ફા૦ ખૂર, “માંસ,” “ગોસ,” વેસ્ઠ: “ગોસ ખરીદનારા,” ફા૦ ખરીદન્.

(૧૨) એક મેંઢાં વિષે, જેને કોઈ શખ્સનું ટોળું જે જપ્ત કરવામાં આવ્યું હોય, તેમાં ભેળી નાંખવામાં આવ્યું હોય; એક પાસખાન તે ટોળાંને ધરાવતો હોય ત્યારે ક્રમ થાય, અને એક પસુશ-હઉર્વે તેને ધરાવતો હોય ત્યારે ક્રમ થાય. અને જ્યારે તે મેંઢાંને જપ્ત કરવાને લીધે તેને એક ટોળાંમાં ભેળવામાં આવ્યું હોય; જ્યારે પાસખાન, અને જ્યારે પસુશ-હઉર્વે ખીજાં ટોળાંમાં જાય ત્યારે ક્રમ થાય; જ્યારે તે ટોળાંને પહેલો ધણી હોય ત્યારે ક્રમ થાય, અને જ્યારે તે ખીજો ધણી એટલે પસુશ-હઉર્વે હોય ત્યારે ક્રમ થાય. (૧૩) તેના જરૂરી ખોરાક^૨ સારું પસુશ-હઉર્વેએ એક જપ્ત કરેલાં મેંઢાંને હલાલ કરવા વિષે; એટલે કે, તે ક્રમ બની શકે એવું છે, અને તે કઈ રીતે કરવું જોઈએ. (૧૪) અને તે માણસ વિષે, જે તે મેંઢું યા ભારખરદારી જનાવર જે જપ્ત કરવામાં આવ્યું હોય તે ધરાવતો હોય, જ્યારે તે એક જીલ્લામાં આવે; તેની જાત, રંગ, અને ભીનાયલા કરચળીવાળા^૩ વાળો^૩ વિષે જપ્ત કરનારે જીલ્લાના વડાને ખબર આપવા વિષે, જેનાં ટોળાંમાં તે મેંઢું અને ભારખરદારી જનાવરને ગણવામાં આવ્યું હોય. (૧૫) અને મેંઢાં સાથના એક માણસપર તપાસ રાખવા વિષે, જેની ખિમારી તેનાં મેંઢાંને હલાલ કરવાનાં કામમાં થયલા જખમને લીધે હોય અને જે કામ કરી શકે એવી હાલતમાં નહિ હોય; અને જ્યારે^૪ ખિમારી સાજી થવાની નિશાની હોય^૪ અને ઈસ્પિતાલ^૫ હોય ત્યારે શું ફરજ બજાવવી જોઈએ; જ્યારે ખાવાની સગવડ^૬ હોય, અને ઈસ્પિતાલ નહિ હોય; જ્યારે ખાવાની સગવડ નહિ હોય અને ઈસ્પિતાલ હોય; અને જ્યારે ખાવાની સગવડ નહિ હોય અને ઈસ્પિતાલથી નહિ હોય ત્યારે શું કરવું. (૧૬) જપ્ત કરેલાં મેંઢાં અને ભારખરદારી જનાવરને લીધેની જપ્ત કરનારની હાજતો વિષે, જ્યારે એવી રસમ હોય કે તે તેઓને વરસના ચોથા ભાગ સુધી ખવડાવે, અને જ્યારે ત્રીજા ભાગ સુધી, અને જ્યારે અર્ધાં

૧. વેરઠ: કહે છે કે: પહેલો જપ્ત કરેલાં ટોળાંમાંનાં નહિ જપ્ત કરેલાં મેંઢાં વિષેનો ધશારો છે. જ્યારે ખીજો નહિ જપ્ત કરેલાં ટોળાંમાંનાં જપ્ત કરેલાં મેંઢાં વિષે છે.—૨. સરખાવો કાં તોશર્, “ખોરાક,” “જરૂરી ચીજો.”—૩—૩. સરખાવો કાં ગુસ્, “કરચળીવાળા વાળ.” વેરઠ: વ—દરન્દ—ઈ—દેન્મન્, “અને તેનો આકાર.”—૪—૪. અમત્ નિશાન્ મિન્ વિદાર, શબ્દાર્થ: “જ્યારે હાલવાની યા પસાર થવાની નિશાની હોય.” DM. મુજબ અમત્ નિશાન્ મુદાર, “જ્યાં નાપાકીની નિશાની હોય;” સરખાવો કાં મુદાર, “નાપાક,” “મેલું.”—૫. સરખાવો કાં પનાહ, “આસરો લેવાની જગા,” “ઈસ્પિતાલ,” “આસરો.”—૬. સરખાવો કાં ખુદાર, “ધરમાંથીજ ખાવો હોય તે નોકર.” અહીં ખુદાર, ખુદારીહ ની જગાએ વપરાયો છે.

ભાગ સુધી, અને જ્યારે તે તેઓને આખાં વરસ સુધી ખવડાવે^૧; અને જ્યારે તે કે જે તેને મળે તે એક નાનું જનાવર હોય, અને જ્યારે તે એક મોટું જનાવર હોય; એટલે કે, તેને ખવડાવવાનાં સાધનો અને તેની ખાસ સંભાળ વિષે, જમીનની^૨ નીચે અનાજની વખાર^૨ હોય ત્યારે કેમ થાય, અને એક ઝાડ હોય ત્યારે કેમ; અને જ્યારે એક ભાંગેલો^૩ ગુફો^૩ હોય ત્યારે કેમ, અને જ્યારે તે એક પાંજર^૪ હોય ત્યારે કેમ થાય, જે પાંજર^૪ આખું ખનાવેલું^૫ પણ ભાંગેલું, યા આખું અને મજબુત, યા જોરમાં પુરું હોય.

(૧૭) એક ખજના^૬ વિષે, જે તેઓ ધરની આસપાસમાં^૭ મેળવે, અને તે કે જે તેઓ કોઈનાં ધરની હદમાં મેળવે. (૧૮) એક છુપાયેલા ખજના વિષે, જ્યારે તે રસ્તાપર મળે, અને જમીન સખ્ત હોય; જ્યારે તે એક આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ થાય, જ્યારે તે બે આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ થાય; તેજ મુજબ જ્યારે જમીન નરમ હોય ત્યારે કેમ થાય, જ્યારે બે આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ, અને ત્રણ આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ. (૧૯) જ્યારે તે ખજનો રસ્તાની વચ્ચેથી જડે, અને જમીન સખ્ત હોય, જ્યારે તે બે આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ થાય, અને તે ત્રણ આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ થાય; જ્યારે જમીન પોચી હોય, અને જ્યારે તે ત્રણ આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે ચાર આંગળ નીચે હોય ત્યારે કેમ. (૨૦) જ્યારે તે ઉંચાણ યા નીચાણપર આવેલો હોય, જ્યાં તે રસ્તાથી દૂર ફરી જાય, અને જમીન સખ્ત હોય, જ્યારે એટલા સુધી^૮ જેટલો અંદર હોય ત્યારે કેમ થાય, અને અર્ધા પગ^૯ જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ, જ્યારે જમીન પોચી હોય ત્યારે, જ્યારે અર્ધા પગ જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ થાય, અને ગુંઠણી^{૧૦} જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ. (૨૧) અને

૧. જુઓ વેસ્ટની નોટ ૨જી, પા. ૧૩૪.—૨—૨. સરખાવો ફાં અર્ધારૂ, “જમીનની તળેની અનાજની વખાર.” (સ્ટાઈન્ગાસ).—૩—૩. વર્ખન—ઈ ઈ કૂશતગૂ, સરખાવો ફાં અર્ધ, “જમીનની નીચે કરેલી રહેવાની જગા,” “ગુફો.”—૪. ફાં પન્જરહૂ; “પાંજર;” “કટરાવાળી જગા.”—૫. અન—અન સ્પૂરીગૂ, “આખું નહિ એવું નહિ,” એટલે “આખું.”—૬. ખવાસ્તગૂ, “દોલત.”—૭. પર્વન્દીદૂ, યા પ૩-વસ્તૂ, સરખાવો અવં પર્ધારિ અને અન્દૂ, “બાંધવું.”—૮. સરખાવો અવં આ—અવન્તૂ, “એટલા સુધી.” વેસ્ટ એમ ધારે છે કે પાજન્દ આ અવદૂ આકૃપદૂ ને બદલે વપરાયેલો છે.—૯. સરખાવો અવં પર્ધારિસ્તાન, “જેનીપર ઉભા રહીયે તે ભાગ” (પર્ધારિ અને સ્તા, “ઉભું રહેવું;”) “પગ,” સં. પ્રતિજ્ઞાન.—૧૦. સરખાવો અવં જુવુ, સં. જાનુ ફાં જાનૂ, “ગુંઠણ.”

જ્યારે તે વહેતાં^૧ પાણીમાં^૨ હોય, અને જમીન સખ્ત હોય ત્યારે, જ્યારે ગુંડણુ જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ થાય, અને અર્ધાં જંગર જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ, અને જ્યારે જમીન પોચી હોય ત્યારે, જ્યારે અર્ધાં જંગ જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ થાય, અને જ્યારે ગૂન્દ^૩ જેટલો ઉંડો હોય ત્યારે કેમ. (૨૨) અને જ્યારે પગે^૪ પસાર કરી જવાય એવાં પાણીમાં^૫ હોય અને જ્યારે જમીન સખ્ત હોય ત્યારે ગૂન્દ સુધી ઉંડો હોય ત્યારે કેમ થાય, અને ડુંડી^૬ સુધી ઉંડો હોય ત્યારે કેમ; અને જ્યારે જમીન પોચી હોય ત્યારે, જ્યારે ડુંડી સુધી ઉંડો હોય ત્યારે કેમ થાય; અને મોહોડાં સુધી ઉંડો હોય ત્યારે કેમ થાય. (૨૩) અને જ્યારે તે ગોસના ઝોરડામાં,^૭ યા જંગલની વચ્ચે,^૮ યા મેંઢાંનાં ટોળાંને રહેવાની જગામાં^૯ હોય; એટલે કે, જ્યારે તે શરીરવાળાં પ્રાણીઓ માટેનું જાથુકતું^{૧૦} રહેઠાણુ નહિ હોય^{૧૧} ત્યારે કેમ થાય, અને જ્યારે જાથુકતું રહેઠાણુ^{૧૦} હોય ત્યારે કેમ.

(૨૪) અને એક મેંઢું જે જપ્ત કરેલું હોય તેને ખવડાવનાર માણસ વિષે; એટલે કે, જ્યારે તેનો ભંડાર પુષ્કળ હોય ત્યારે કેમ થાય, અને જ્યારે તે આવે તેવુંજ તેને ખવડાવે ત્યારે કેમ થાય. (૨૫) જપ્ત કરેલાં મેંઢાંને લગતી તકરાર વિષે, જ્યારે એક જણ કહે કે તે તેની માતા રંગતું જનમ્યું હતું; ખીજો કહે કે, તે ભીનાશવાળા કરચળીવાળા વાળોતું હતું, અને બન્ને જણા ખરા હોય; અથવા એક જણ એક ખાસ્યત જે ખરી હોય તે વિષે ખોલે, અને ખીજો ફટલીક નિશાનીઓ જે ખરી નહિ હોય તે વિષે ખોલે; જ્યારે તેઓ જુદીજુદી ખાસ્યતો જણાવે ત્યારે કેમ થાય, અને કેવી રીતે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૬) એક મેંઢું^{૧૧} જે જપ્ત કરવામાં આવ્યું હોય તેને વિષે, જેને ઉંચાંમાં ઉંચાં જંગલોમાંથી પસાર થવું પડે

૧-૧. વાંચણુ: આવાનૂ તાગૂ, “વહેતાં પાણી” અવં તચૂ, “વહેલું.” કદાચ આવૂ—
હૂતાગૂ, “બરાબર વહેતું પાણી.”—૨. સરખાવો અવં રાન.—૩. અવં ગઈનિત, ગનૂ,
“ગંધાવું;” ફાં ગન્દૂ, યા ગુન્દૂ, “શરીરમાનું ગંધ મારતું નાકું.”—૪-૪. આવાનૂ
વિતશૂ, “પાણીમાંથી પસાર થવાનો રસ્તો.”—૫. નાકૂ, સરખાવો અવં નાકૂન્ચૂ,
“ડુંડી.”—૬. સરખાવો ફાં આશૂ, “ગોસ,” “ઝોરડા,” ઝમ્પરચી આશૂ—ખાનહૂ,
“ગોસ મૂકવાની જગા.”—૭. સરખાવો ફાં વનૂ, “જંગલ.”—૮. પાહૂ—હસ્ત,
“મેંઢાંનો વોડો.” અવં પસુશૂ—હસ્ત, “મેંઢાં તથા ઢોર માટેની ઘેરી લીધેલી જગા.”—
૯-૯. ફારસીમાં વારેઘડીએ અક્રાજ તથા ક્રાજ એકજ અર્થે વપરાય છે. પણ પહલવીમાં
એ શખ્દો ઉલટા અર્થે વપરાય છે.—૧૦. જુઝ્યા વેસ્ટની નોટ ૧લી, પાં ૧૩૯.—૧૧.
DM માનો પીસૂ ફાં પીસૂ સાથે સરખાવાય, અર્થ: “કોહોડ,” “સફેદ,” “નઠાઈ.”—

કે જ્યાં તેને કાયદેસરનો ખોરાક મળે; જ્યારે ત્રણ વરસ, ત્રણ રહેઠાણ, અને ત્રણ જગા, અને નવ હિસ્સા હોય ત્યારે કેમ થાય; અને તેમજ તેજ આખતપરના ખીજા કેટલાક સુકાદાઓ.

આખ ૩૯ મો, સગાતૂમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ જીયાનગિસ્તાન નામનો છે, જે જીવતાંઓને,^૧ અને ગુજરેલાંને માણસોને કાયદેસર જીવવાથી^૩, આપવાથી, લેવાથી, અને પાછું આપી દેવાથી જે તુકસાની થાય તે વિષેનું પુસ્તક છે, બન્નેનું^૪ રક્ષણ કરવાની તથા સંભાળ લેવાની ફરજ^૫; ખોરાક, અને બિછાનું^૬ અને દિલસોજ^૬ મદદ^૬, અને જખમી^૭ હાલત^૭ પછી જે સાજું થતી હાલત આવે^૮ તે; અને જીવતાં માણસોની સગવડ^૯ તથા ગમત પુરી પાડવા^૯ વિષે; અને કાયદા વિરૂદ્ધની ચાલથી જે ગુનાહ થાય તેની સજા; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૨) જખમી થયલાઓને^{૧૦} માટેની ભેટની હદ વિષે; અને તે કે જે નશીબથી જખમી થયો હોય અને જ્યારે નશીબથી નહિ થયો હોય ત્યારે તેની ભેટ; કોઈ કાંઈ આપે તેનો વખત તથા જગા; તે કે જ્યારે તે વધુ પુરતી રીતે આપે, અને વધારો ક્યાં અને ક્યાં છે.^{૧૧}

૧. સરખાવો અવ૦ ઉશ્તાન, “જીંદગી.” (અવ૦ ધાતુ ઉશ્, “બજવું.”) વેસ્ત: “જીવવાવું.”—૨. સરખાવો અવ૦ ઉજીશ્તાન, “જીવ વગરનું;” મરણ પામવું.”—૩. એમિલે કે, જ્યારે તેઓ કાયદેસર જીંદગી ભોગવતાં હોય, ભેટ આપતાં હોય, વિગેરે. સરખાવો ફા૦ જિસ્તાન, અવ૦ જિ, “જીવવું.”—૪—૪. વેસ્ત: “બન્ને જાતોનો ખચાવ તથા સંભાળ લેવાની ફરજ.”—૫. ખાલીનીદારીહૂ, સરખાવો પહલવી, ખાલીન, “ટકથો.” વેસ્ત: “વધારો.”—૬—૬. વાંચણ: અઈથ્યાઈરીહૂ, સરખાવો ફા૦ યાર, “દલગીરી,” “દિલસોજ.” વેસ્ત: “ભરણપોષણ;” વાંચણ: અઈથ્યાઈ—યારીહૂ, ૭—૭. ખસ્તીનીદારીહૂ. વેસ્ત: અસ્તીનીદારીહૂ, “ખાતું.”—૮—૮. સાતૂનીની દારીહૂ, “બિમારીમાંથી સાજા થયા પછી હાલવા ચાલવાનું જોર પેદા થવું.” વેસ્ત: “ઉત્તેજન.”—૯—૯. આસાનીનીદારીહૂ, પહલવી, આસાન, “સગવડ.”—૧૦. કદાચ અકસ્માતથી થયલી ઇજા વિષે અહીં ઇશારો હોય.—૧૧. એ ફકરાનો વેસ્તનો તરજુમો: “ખરાબ થયલી ભેટના દાખલા વિષે, જ્યારે કોઈ તે ચીજ એક ગરીબ માણસને ડરાવેલે વખતે આપે, અને જ્યારે કોઈ નહિ ડરાવેલે વખતે આપે; અને જ્યારે કોઈ વધારે આપે ત્યારે વધારો ક્યાં અને ક્યાં છે.”

(૩) એક મેઢાં વિષેનો ચુકાદો, જ્યારે તેને હલાલ કર્યા અગાઉ^૧ તેઓ તેને ફરીથી દુઃખ દે; પ્રાણુષાતક જખમ વિષેનો ચુકાદો; જ્યારે મેઢાને કતલ કરવાને ઠરાવેલા વખતે કોઈ તેને પાછું આપી દેતું નથી, જ્યારે તેને ઉંચા ઉપયોગ સારું દીનના સખખે આપવાનો હુકમ થયો હોય, અને જ્યારે કોઈ તેને પોતાના કખજમાં રહેવા દે ત્યારે તેનો ચુકાદો.

(૪) સ્થાવર^૨ મિલકતો વિષે જે વહેંચાયલી હોય, જ્યારે તેઓને, દરેકને જુદીજુદી, મોટી કે નાની કિંમતની, કોઈ ઉપયોગમાં રાખે, અને જ્યારે ઉપયોગમાં^૩ ન રાખે;^૩ એટલે કે, કિંમત આપીને કોઈએ કેટલી કિંમતે^૪ એક મિલકત રાખવી^૫ જોઈએ, તે આવક^૬ કેટલી આપશે, અને જે મુદ્દલ રકમ રોકાય તે તેટલીજ કિંમતની છે કે કેમ, વ્યાજની વધ તે તે રકમનો વધારો કહેવાય.

(૫) એક જખમી થયલા માણસનો ગુનાહ અને તેને થયલી ઇજા^૭ પાછી નહિ વાળવાથી^૮ કાંચ જતો રહે છે^૯ તેના સખખ વિષે; અને ધણાંક મતો, જે તેજ ખાખ-તપર છે, અને તેનેજ વિષે લોકો ધરાવે છે.

ખાખ ૪૦ મો, સગાતૂમ્ નસ્ક.

(૧) છેલ્લા ખાવીસ વિભાગોમાંનો એક વિભાગ વખ્શસ્તાન^૯ નામનો છે, જે વધારાની^{૧૦} વધ વિષેનું પુસ્તક છે. (૨) એક ચીજને તેના ધણીને પાછી

૧. પેશૂ મિન્ પુરીન્, દીનનેલગતી ક્રિયામાં ઉપયોગ સારું.—૨. યા “જીવ વગરની.”—૩—૩. પવન્ અર્મએશત, સરખાવો અવઁ અર્મએશતા, “સ્થિર,” “હીલચાલ વગર ઉભું રહેલું.”—૪. સરખાવો ફાઁ ખ—અન્દૂ, “કેટલા સારું.”—૫. વાંચણ અવીગૂ ગન્નિશન્, સરખાવો ફાઁ ગન્જૂ, “ખજનો” એટલે કે, એક માણસે તે મિલકત ને (તેની વાજખી કિંમત, અર્જનીગીહા, મુજખ) ખરીદવા સારૂ પોતાના ખજનામાંથી પૈસા ખરચવા જોઈએ, વેસ્ટઃ અવાકન્નિશનો, “પ્રાયશ્ચિત્ત કરવાથી.”—૬. વખ્શ શખ્દ પહલવીમાં ધણાખરો વધારો, વ્યાજ, યા આવકને અર્થે વપરાય છે. વખ્શૂ પુદ્દન્ નો અર્થ “વધારો થવો, વ્યાજ મલવું એમ થાય છે.”—૭—૭. પવન્ જીયાનગૂ લખ્વાર લા અવિસ્પાર્દન્, શખ્દાર્થઃ “ઈજા પાછી નહિ વાળવાથી.”—૮. અવિનાસ્; શખ્દાર્થઃ તેનું ગુનેહગારપણું ખીન ગુનેહગારપણું થાય છે.—૯. એ શખ્દ નાસીસ્તાન્ (અવઁ નસ્ ઉપરથી) ખી વંચાય, એટલે કે, “ગુનાહોના કાયદાનો સંગ્રહ.” વખ્શસ્તાનનો શખ્દાર્થઃ “વધારાના કાયદાનો સંગ્રહ” થાય છે. એ ખાખનાં લખાણુપરથી એમ જણાય છે કે એ સંગ્રહ પાખી કામોના વધારાના, અથવા તે આવક, યા વ્યાજથી દોલતના વધારાના કાયદાને લગતો છે.—૧૦. રખિશનીહૂ, “આગળ વધવું,” “વધારો.”—૧૧. એટલે કે, કાયદા મુજખ તે નક્કી નહિ થયેલો હોય.

વાળવા તથા આપી દેવા વિષે તથા તોજ્જેશ કરવાથી થાકી જમને તેને માટે તોજ્જેશ કરવા વિષે; જ્યારે તે માટે વખત નક્કી થયે તો નહિ હોય ત્યારે કોઈ ચીજને પાછી વાળવા, તથા જેની હોય તેને તે આપી દેવા વિષે. (૩) જ્યારે તે ચીજ જેની હોય તેનાથી તે શરૂ થાય ત્યારે તે પાછી વાળવા, તથા આપી દેવા માટેની તોજ્જેશ; પણ નક્કી કીધેલા વખત પછી, થઈ ગયલાં કામોના વધારો થાય છે, જે આપી પણાનો વધારો કહેવાય છે. (૪) જે કામ કીધું હોય તેના વધારા વિષે, અને તેમાંથી જે ઉત્પન્ન થયું હોય તે; જ્યારે જે કામ કીધું હોય તેનું અચ્ચું હોય ત્યારે કેમ થાય. અને જ્યારે તે કામ અને તેનું અચ્ચું સ્થિર હલાં રહે^૩ ત્યારે કેમ થાય. (૫) જે કાંઈ વધારાપરનો વધારો હોય તે વિષે, જે કાંઈ કોઈ કરે તેના બરાબર તેટલાજ વધારા વિષે;^૪ તે ક્યાં અને કયો છે. (૬) એક અશો માણસને ભેટ આપવા વિષે; એટલે કે જ્યારે કોઈ થાકથી દુઃખીય થયો હોય^૫ ત્યારે કેમ થાય; જ્યારે તેની આવકથી વધે ત્યારે કેમ થાય.

(૭) અને ઉપયોગી હોલતપરના વ્યાજના વધારા વિષે; જ્યારે તે પૈસાપર વ્યાજ હોય, અને જ્યારે તેપરનું વ્યાજ વધે, અને તે પૈસા કે જેપરનું વ્યાજ વધતું નથી; જ્યારે કોઈ કરજદાર માણસ પૈસા પાછા લાવવાથી પૈસાદાર થાય; અને તે પૈસા આપનાર^૬ તે ઉછીની રકમ પાછી માંગવાથી પૈસાદાર થાય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે બંને પૈસાદાર હોય^૭ ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે પૈસા આપનાર તે માંગવાથી પૈસાદાર હોય, અને તેને આપેલા પૈસાથી કરજદાર પૈસાદાર નહિ હોય ત્યારે કેમ થાય. (૮) જ્યાં અને જ્યારે પૈસા આપનારની જાંદગી ખતમ થઈ જાય અને જ્યારે અસલ સાટાંપત્ર પુરું થવાથી નવું ખત ખચીતજ બનાવવું પડે ત્યારે કેમ થાય તે વિષે; અને જ્યારે મરનારની જાંદગી દરમ્યાન એક ખત અસરકારક હોવાથી, વ્યાજ ખચીત મળે

૧. એટલે કે, કોઈ કાયદા મુજબ તેને ફરજ પાડે તે અગાઉજ એક માણસ ખુશીથી પોતેજ એમ કરે ત્યારે.—૨. દાદિસ્તાન-ઈ-દીનીયમાં વખૂશૂ ઈ કેફૂશૂ, “સવાબના વધારા” વિષે ખી ઈશારો છે. (જુએ પુરસેશ ૯-૧૨ અને જવાબ.)—૩. જ્યારે બંને આગળ વધતી હાલતમાં નહિ હોય.—૪. એટલે કે ગુનાહનો વધારો, તેના ગુનાહ બરાબર થઈ જાય.—૫. આસ્તીરીફ, સરખાવો અવગ આસ્તરૂ.—૬. આવાસ્-ખવીશૂને બદલે આવાસ્-નફૂશા લખાયો છે, “ધરિલા પૈસાનો ધણી,” પાછળથી આવાસ્-ખવીશૂ, આવાસ્-ખવાહનાં બગડેલાં રૂપમાં વંચાયો હોવો જોઈએ, કારણ કે ખવીશૂ તથા ખવાહની જોડણી એકજ છે. સરખાવો ફાં વસ્-ખવાહ, “પૈસા ધીરનાર, જે ધીરેલા પૈસા માટે દખાણ કરતો હોય.”—૭. કોલા દો ગુપ્તાનીશૂ, “ખીજ રીતે વેસ્ટ મુજબ: કોલા અ-ગુપ્તાનીશૂ, “દરેક જણ પૈસાદાર નથી.”

ત્યારે કેમ થાય? (૯) જ્યારે કરજદાર મરી જાય, અને જ્યારે તેનાં કરજપરનું બ્યાજ કોઈને દત્તક લીધેા હોય તેની મિલકતમાં સમાવેલું હોય, ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે અને જ્યારે તે પૈસા ધીરનારનું બ્યાજ હોય ત્યારે કેમ થાય.

(૧૦) એક સગાં માટેનીય તોજ્જેશ કરવા વિષે, જે કોઈ તોજ્જેશ કરવા માટે જોખ-મદાર હોય તેની પોતાની તોજ્જેશ, ખીજને માટેની, તથા પોતાની તોજ્જેશની હદ. (૧૧) તે માણસની સજ્જ વિષે, જે જનાવરને હમેલદાર બનાવવા માટે ખરીદે, અને તે-એતે ખરાબ નર આપે, જ્યારે હમેલદાર નહિ થાય, અથવા જ્યારે હમેલદાર થાય; અને તેજ ખાખતપર જોખી વધુ હોય તે. (૧૨) ભારખરદારી જનાવર, તથા મેંદું, તથા સાંઢણીને નર આગળ રહેવા દેવાના વખત વિષે; અને દરેક નરને છુટો છુટો જે નારી તેને લે તેને નેમી આપવાના વખત વિષે; જ્યારે તે નરને દાખલ કરવાનો વખત હોય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે નરને દાખલ કરવાનો વખત સાથેજ શરૂ થઈ ગયેા હોય, અને જ્યારે એવી નેમણુક થાય ત્યારે કેમ થાય. (૧૩) તે વખતે નરને નહિ નેમી આપવાથી, જ્યારે નારી હમેલદાર થવાની રહી જાય, ત્યારે ગાય, ઘોડી, સાંઢણી, અને મેંઢી, યા બકરીને દરેકને હમેલ રહે નહિ; તેઓ ગુનાહ કરે તેની સજ કટલી છે. (૧૪) હમેલદાર થવા માટે નક્કી કરેલા વખતે, જે સાંઢણી, અને ઘોડી, અને ગાયને નરથી છુટી રાખવામાં આવે તેઓ વિષે; તેઓને ધજા થાય, અને તેઓનું દુધ માખણુ વગરનું થાય; તેમજ ઘોડી, અને ગાય, અને બકરી યા મેંઢીનું સરાસરી દુધ ઓછામાં ઓછું થાય છે, એટલે કે, તેઓનું એક વેળાનું કાઢેલું દુધ સર્વથી થોડું થાય છે. (૧૫) ઉંટ વિષે, એટલે કે, એક વરસમાં તેના કટલા વાળ પેદા કરી શકાય; ઉંટના વાળ જથ્થામાં મેંઢાંઓના કરતાં વધારે છે, તેઓમાંજ ગધેડાંથી હોય છે;

૧. જુઓ એ કકરાનો વેરનો તરજુ મેા.—૨. સરખાવો ફાં દરૂ કર્દનૂ, (પહલવી, ખચ્ચેનૂ વખી દૂનતનૂ) “અંદર મૂકવું,” “ધુસાડવું.”—૩. એટલે કે, ખાકી તથા મીનોઈ દુન્યામાં, આ જગતમાં તથા બહેશતમાં.—૪. ખવાસ્તગૂ-દારૂ, “કરજદારને ધીરેલા પૈસાનો અસલ ધણી.”—૫. ખવીશીહૂ, સરખાવો ફાં ખવેશી, “સયું.”—૬. સરખાવો ફાં તાવાનૂ, “દંડ,” “બદલો,” અને તાવાનૂ દાદનૂ, “દંડ ભરવો.”—૭. ગૂશન હિલીહૂ, સરખાવો ફાં હિલીદનૂ, “રજ આપવી.”—૮. જૂવીદૂ જૂવીદૂ, રાખદાર્થ: “છુટી છુટી.”—૯—૯. લખવારૂ વખદૂનીદૂ, રાખદાર્થ: “દૂર રાખવું,” “થોડા તકાવતે રાખેલી.”—૧૦—૧૦. અ-કરૂ, સરખાવો ફાં કરૂ, “માખણુ;” કુરરૂ, “એક વરસનું ઘોડા, ઉંટ, યા ગધેડાનું બચ્ચું.”—૧૧. દૂસિરનૂ, ફાં દૂશીદનૂ, દૂખતનૂ, “દુધ કાઢવું;” અવં દુધૂ, “દુધ કાઢવું,” અને દુધરૂ, “દીકરી.”

એટલે કે, તેઓની કિંમત કુટલી છે, અને જ્યાં સુધી તેઓની ચામડી ઉતારવામાં આવે^૧ ત્યાંસુધી, બળદની કિંમત અને તેઓની કિંમત વધારવાની^૨ રીત. (૧૬) એટલે કે, જ્યારે સાંઢણી તથા ઘોડીઓનો વધારો અસંતોષકારક હોય ત્યારે કેમ થાય; અને વળી બળદ, તથા મેંઢાં, તથા બકરાંઓના વધારાનો વધારો, તેઓની માદાના વધારા કરતાં વધુ થાય ત્યારે કેમ થાય, જ્યાં તેઓનાં^૩ બચ્ચાંનો વધારો અસંતોષકારક થાય; અને તેઓનો વધારો નરના વધારા કરતાં કુટલો ઓછો નીવડે છે. (૧૭) હમેલદાર થવા માટે નક્કી કરેલા વખત પછી જે ઉંટને રસ્તાપર ઈજા થાય તેને વિષે, જ્યારે તે ગેરકાયદેસર વપરાયું હોય, અને રસ્તો ખરાબ હોય; અને જ્યારે તે ગેરકાયદેસર વપરાયું હોય, પણ રસ્તો સારો હોય; અને જ્યારે તેઓ તેને ધાંસ-ચારાની જગાએ સગવડ ભરેલું રાખે; એટલે કે, કુટલી રીતે અસંતોષકારક થવાને ઉંટને મોટી ઈજા થાય; અને તેઓ દરેકને તેમજબુત થયું હોય ત્યારે યા કિંમત આપીને ખરીદે; અને તેમજ તેઓ એક મજબુત કુતરા યા ડુકકરને ખરીદે છે અને તેથી કિંમત આપીને. (૧૮) કુટલી રીતે વધારાનો^૪ વધારો^૫ થાય, અને વળી તેઓનોથી વધારો અને વધારાઓનો વધારો, અને જ્યારે તેઓમાં ખીલવણી^૫ નહીં હોય; જ્યારે વળી નસી-બવંત છોકરાંઓ, કે જેઓને માટે બાકીની મિલકતનું વ્યાજ તથા વારસો એકઠો થાય તેઓને માટે સઘળી મિલકત હોય ત્યારે કેમ થાય. (૧૯) અને તે માણસ વિષે, જે કાઈને સાઈ ખાનગી^૬ રીતે^૬ ખોરાકી ખરીદે; અને તે વેચનાર^૭ તથા તે ફરજિયાત ધરાવનાર તદ્દન તે વગરના થઈ જાય, એટલે કે, શરૂઆતમાં એક ઉનાળાના દહાડામાં ભૂખે મરતાં લોકોને પુરતી થાય એટલી ખોરાકી ખરીદનાર^૮ પાસે થાય, અને તેટલીજ એક શિયાળાના દહાડામાં શરૂઆતમાં; ઉનાળાનો અને શિયાળાનો એક દહાડો તથા રાત ચાલે એટલી માણસ તથા આતશ માટેની કાયદેસરની

૧. સરખાવો ક્રાં ઉચ્ચીદન, “મેંઢાંની ચામડી ઉતારવી.”—૨. સરખાવો ક્રાં અરૂ-જદન, “ઉંચકવું,” “ઉંચકવું કરવું;” “એકઠું કરવું.” એનો અર્થ “તેઓને મોંઘી કિંમતે વેચવાની રીત” ખી થાય, અવરૂ-જનિશનીહૂ, અવરૂ-જનુનિશનીહૂને બદલે ભૂલથી લખાયો હોય.—૩. એટલે કે સાંઢણી તથા ઘોડીઓનાં.—૪—૫. વખશાનૂ વખશૂ, “આવક પરની આવક,” અથવા “વ્યાજનું વ્યાજ.”—૫—૫. અ-રૂદિશન, અવં રૂધૂ, “ઉગવું,” “વધવું.”—૬—૬. અ-રૂપૂ, રાખદાર્થ: “બાલ્યા વગર.”—૭. સરખાવો ક્રાં ફરૂપતનૂ, “વેચવું.”—૮. પાદીરાનગરૂ, રાખદાર્થ: “તેની આગળથી ખોરાકી લઈ લેનાર.”

ખોરાકી. (૨૦) કપડાં વિષે, જ્યારે જેનાં તે હોય તેની પાસેથી તેની ભેટ લઈ લેવામાં આવે. (૨૧) ખોરાક લઈ લેવાનાં પહેલાં કામ માટેની સજા વિષે, અને તેનો ગુનાહ; ખીજાં અને ત્રીજાંથી દશમાં એવાંજ કામ માટેની સજા.

(૨૨) અને એક ઉછીની આપેલી રકમ અને તેનાં વ્યાજ માટેનું ક્યાંદનામું તથા ખચાવ, અને તેપરનો ચુકાદો; અને જ્યારે દંડ યા વ્યાજ ભરવાથી ઉછીની આપેલી રકમ પરનું કરજ વ્યાજના વધારા જેટલું નીકળી જાય ત્યારે કેમ થાય; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨૩) અને દીનમાં જે ખોરાક ખાવાનું ફરમાન નથી તેનાં નકામાંપણા વિષે. (૨૪) અને એક માદા મેંદું ખરીદવા વિષે, જ્યારે તે વેચનાર તે આપવાથી તે મેંદાંથી થતો વધારો અને વધારાઓનો વધારો ખોહી દે છે, અને ખે આખાં વરસમાં એક માદાથી કેટલાં મેંદાં આવે. (૨૫) આ વિષે કે એવું શું છે કે જે વધારો આપી નહિ શકે, અને એવું શું છે કે જે તે આપી શકે. (૨૬) અને એક મેંદીના વધારાના ઉપયોગ વિષે, એટલે કે, તેનાં બચ્ચાં, અને દુધ, અને માયું, અને ઉન વિષે; અને તેને અસંતોષી ઉધારવા વિષે; અને વધારા-ઓનો વધારો; અને દરેક મેંદાંના સારાં શરીર વિષે; અને દરેકને લગતો ચુકાદો.

(૨૭) એક કરજદાર ઉછીની લેવાની રકમની શરતો કેમ જાહેર કરે તે વિષે, જે શરતો પૈસા ધીરનાર પોતાના લાભને ખાતર કપુલ કરતો નથી; અને જ્યારે કરજદારે ત્રણ હફતે પૈસા આપવાનું નક્કી કર્યું હોય; વળી જ્યારે તે બે હફતે હોય,

૧. પિશનીહ્ રાખ્દના સંબંધમાં અબ્યાસીઓનું ધ્યાન ફહ્ ગ્રહ-આધમ્-અઅ-વગ્ને પા. ૩૮મે આપેલા ફકરાપર ખેચવામાં આવે છે: અંગામ્ નીયાહ્ પવન્ હાવન્—ગાસ્ ફૂશેહ્ ચીગૂન્ પવન સચાદૂમ્ એમલેહ્નેહ્ અધગ્ઃ ધ્રિપિથ્વોધિ અસ્તિ આતર્થ અહુરહે મજ્દાઓ હમ ધ્રિપિથ્વો અધવિ—ગામે અથ નશે અશવનો—મા સે પિશન હઈત આતાશ્ ઈ અહીહ ર્મજ્દ અમત્ તરીન્ પવન્ જિમિસ્તાન્ અઅદૂન્ ગપ્રા યશરખ્ સૂન્ ૪ અદ વહિશત મિન્ પતિસાર્ એહ્વન્ત્ એગવીમૂનેહ્ અઅન્ વરાઓમન્દીહ્ આઅ પવન્ સે યખ્સેતુનેહ્. અહીં અવં પિશવનો અર્થ દિવસનો એક ભાગ થાય છે સરખાવો અવં અરેસ્—પિશ્વ, “ખપોર,”—૨. યાદીરાનીનીહ્, “ખપી જાય.” ખીજું વાંચણુ: અવામાઓમન્દ્, “કરજદાર.” “અને જ્યારે ઉછીની લીધેલી રકમનું વ્યાજ ભરવાથી કરજદારના સંબંધમાં વ્યાજનો વધારો કાઠી નાંખવામાં આવે ત્યારે કેમ થાય.”—૩. દસ્તોઅર, “સત્તાવાળું.”—૪. સરખાવો ફાં જહીદન્, “ઝરવું;” “તહેવું.”

અને તેમજ જ્યારે એક હકતે હોય, તેની હાજતને લીધે પહેલું વરસ તેની પોતાની મુદત છે. (૨૮) એક કરજદારે પૈસા નહિ આપવા વિષે, જે કે તેને વરસ વરસે પૈસા આપવાનું જાહેર કાઠેલું હોય, અને તે કરજદાર માણસ તે જાહેરાત કમ્પુલ રાખતો નથી; અને કેટલાક હકતા નહિ ભરાય તો કરજદારનું શું થાય, અને પૈસા ધીરનારની મહેરબાનીની^૩ સઘળી રીતો.

(૨૯) એક સ્ત્રી ગુલામને^૪ જપ્ત કરવા વિષે, અને તેણીનું શારીરીક^૫ કામ ખતાવવા^૬ વિષે; જ્યાં તેણી એક મહિનો યા તેથી વધારે, ખે, ત્રણ, છ, યા નવ વરસ સુધી શારીરીક કામમાં રોકાયેલી હોય; એટલે કે, તે એકમાંથી પેદાયશના^૭ વધારા^૮ તરીકે કોઈ માણસ કેટલા ગુલામો મેળવે, જે પેદાયશ તે સ્ત્રી ગુલામ જેણીને જપ્ત કરવામાં આવી હોય તેને લગતી હોય; અને તેજ ખાખતપર જેથી વધુ હોય તે. (૩૦) શિયાળામાં એક ઝભો,^૯ અને ઉનાળામાં એક પખાલ^૯ જપ્ત કરવા વિષે; જે માણસનાં તે હોય તેને વિષે; એટલે કે, શિયાળાની શરૂઆતમાં ઝભો તથા ઉનાળાની શરૂઆતમાં પખાલ લઈ જવા^{૧૦} પછી, પહેલી દશ રાત પસાર થાય તો કેમ થાય, અને તેથી આગળ છુટો છુટો એક મહિનો પસાર થાય તો કેમ થાય,

૧. એટલે કે, તેની જરૂરીયાતનાં પહેલાં વરસમાં કાંઈપી પૈસા નહિ ભરવાની તેને છુટ છે.—૨. લખવાર કાઠીદન, રાખદાર્ય: “આજીવું નહિ કરતો,” યા પોતાનું કરજ ભરી નહિ દેતો.—૩. સરખાવો ફાં સજ્જદ, “લાયક,” “દયાળુ,” સાજાવાર, તે પરથી સચિરન, યા સજિરન, “લાયકાત,” “મહેરબાની.” વેસ્ટ: “ધીરનારનાં સઘળાં મુલતવી રાખવાનાં કામો.”—૪. વાંચાણુ: જર્પીઈ, સરખાવો ફાં જર્પીઈ, જેનું અગેડેલું રૂપ એક મીંડું કાઠી નાખવાથી જર્પીઈ, થઈ ગયું છે. ફાં જર્પીઈ, “કન્યા,” “એક સ્ત્રી ગુલામ” અહીં છેડેનો ઇશ્ પ્રત્યય ઈ એટલે “એક” સારું વપરાયો છે. વેસ્ટ: જેર્પીઈ “એક આદમી,” રાખદાર્ય: “શારીરીક આકૃતિ.” તે નોંધ કરે છે કે: “કરજદારના ગુલામને કરજ શીટાડવા સારું જપ્ત કરવાનો અહીં હશારો છે.”—૫. ગેહાનીગૂ, “દુન્યવી,” “ખાકી.”—૬. વાંચાણુ નિકીજરન, “વણુત.” વેસ્ટ: સચિરન, દુન્યવી કામને લીધે “બંધ કરવું.”—૭—૭. અંગૂનૂ દહિરનીઈ, “વધારાની ભેટ.”—૮. સરખાવો ફાં ગુદાદૂ. એ રાખદનું વાંચાણુ ચોક્કસ નથી. વેસ્ટ: ગુદાદૂ, “ઝભો” વાંચે છે. ફાં ગુદાદૂનો અર્થ:—“ઘણો વપરાયેલો યા ઠીગડાંવાળો પોરાક,” “એક પહેાણું કપડું” થાય છે (જુઓ સ્ટ્રાઇન્ગાસ).—૯. મશકૂ—ઈ—આન્દાનૂ, સરખાવો ફાં મશકૂ, “પાણી લઈ જવાની સામડાંની કોયલી,” અને આખદાનૂ, “પાણી રહે એવું વામણુ.”—૧૦. સરખાવો અવં વજ, “લઈ જવું,” ફાં વજદનૂ.

તેથી આગળ ઝભાને દરેક શિયાળાના છેડા સુધી તથા પખાલને ડિનાળાના છેડા સુધી રાખે તો કેમ થાય, એટલે કે, એક ઝભાપર તથા એક પખાલપર જખત કરનાર કે જેના કબજામાં તે હોય તેનો બદલા તરીકે કેટલો નફો થાય; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે.

(૩૧) અને અનાજના તથા મંદાના વધારા વિષે, તેઓનાં બચ્ચાં, તથા દુધ, તથા ડિન, જે તેઓ દરેક પેદા કરે તે. (૩૨) અને કપડાં તથા વાસણો જે તેઓમાંની ઘણીક ખાસ ચીજો પોતાની ગણતો હોય તેને નહિ આપવાથી જખત કરવા વિષે; એટલે કે, જ્યારે તેઓને પુરેપુરાં વાપરવા હુકમ કરે ત્યારે તેઓનો વધારો કેમ વધે; જ્યારે તેઓને અધુરાં વાપરવા હુકમ આપે ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે તેઓને ઉપયોગ વગર રાખે ત્યારે કેમ થાય. (૩૩) એક જમીન જે તેનો ઘણી હોય તેને આપી દેવાથી તે જેના હાથમાંથી જતી રહે તેણે, જે જમીનમાં અનાજ નાખ્યું હોય તેની, તથા જેમાં તે ન નાખ્યું હોય તેની આવક વિષે. (૩૪) અને તેજ મુજબ સોનાં તથા ચાંદીનાં ઘરેણાંની, અને મોતીનાં^૩ દાણાની^૩ આવક, અને ખીજી ચીજો વિષે; તેજ બાબતપર ઘણાંક કાયદાઓ, અને તેની સાથે જેથી સંબંધ ધરાવતું હોય તે.

બાબ ૪૧ મો, સગાતમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ વરિસ્તાન^૧ નામનો છે, જે તે બાબત વિષેનું પુસ્તક છે કે જ્યારે કોઈના સંબંધમાં એમ જણાય કે તે જહુની અસરમાં છે; એક માણસ કે, જેને એક જહુગરે બિમાર બનાવ્યો હોય તેને સાઈ ઉપાયો લાવવા વિષે, કાયદેસર તપાસ તથા દીનની ક્રિયા મુજબ એક જહુગરને ફાંસી દેવા વિષે, કારણ કે એ એવી બાબત છે કે જે કાયદેસરની તપાસ તથા દીનની ક્રિયા મુજબજ થવી જોઈએ. (૨) તે બનાવ વિષે કે જ્યારે તેને કાયદેસર તપાસ તથા દીનની ક્રિયા વગર ફાંસી દેવામાં આવે; અને તે બનાવ વિષે કે જ્યારે કોઈના^૫ મરણથી તે પોતેજ મરી જાય.^૫

૧-૧. અમલે કે, તે વેપારી કે જેણે તે ચીજો વેચી તેની કિમતના પૈસા લીધા નહિ હોય.—૨.—૨. વખ્શૂ વખ્શેદ્, અમલે કે, ખીજર્યા તેઓને વાપરે તેની આવક આપે તે.—૩.—૩. મરખાયા કા^૦ મુહુરશ્, “મોતી જેવી એક જતની નાની કોડી,” “મોતીના દાણા.”—૪. કસોડીને લગતા કાયદાઓનો સંગ્રહ.—૫.—૫. અમલે કે, જ્યારે, તેની જહુગીરીથી કોઈ માણસ મરી જાય ત્યારે તે આપઘાત કરે ત્યારે.

(૩) એક કસોટીથી પરિક્ષા કરવા વિષે, જેથી માનેાઈ શક્તિઓથી. બદુગરી, એક અશો માણસને મારવું અને ખીજા છુપા ગુનાહો કરવાની શકમંદ આખતોમાં એક માણસ નિર્દોષ યા ગુનેહગાર છે તે જણાઈ આવે છે; તે ગુનાહો કરવાનો વખત અને તે ચાલુ રાખવાની જગા. (૪) તે કામ કરવાની જગા વિષે; જે ઘરમાં કસોટી કરવાની હોય તે અરાબર કેમ શોધવું^૧ અને ઘેરવું,^૨ તથા રચવું,^૩ તે ઘરમાં જે સર્વથી પહેલાં લઈ જવું જોઈએ તે; અને જે તેમાં ડાઘાંએ નહિ લઈ જવું જોઈએ તે; ઘરમાં ડાણુને દાખલ કરવાં, અને ડાણુને દાખલ નહિ કરવાં; અને તે કે જે ત્યારે કસોટી થતી હોય ત્યારે તે કામનો નાશ કરે,^૪ અને તેને લીધે તેઓ છુટા થાય.^૫

(૫) કસોટીની સંરથાને લગતાં માણસ, અને ત્યાંના ખીજા અમલદારો વિષે; અને તેમાંની ક્રિયાઓ તથા રસમો; તે મકાનમાં યજ્ઞિશનની ક્રિયાઓ, અને ખુદાની મદદ માટેની બંદગી. (૬) અને ગરમ તથા ઠંડી કસોટી કરવાની રીત કઈ છે; કસોટી કરનારાઓને ત્યાં કેમ લઈ જવા, અને તેઓનું ગંભીર^૬ ભણતર^૬ કયા અવસ્તાનું બનેલું છે; ગરમ તથા ઠંડી કસોટી કેમ થાય છે; તેથી નિર્દોષ તથા ગુનેહગાર માણસોનું જાહેર થવું; અને તેજ આખતપરના ખીજા ઘણાક પુરાવાઓ.

આખ ૪૨ મો, સગાતૂમ્ નસ્ક.

(૧) એક વિભાગ પરચુરણુ આખતોનો છે; જોઈતો મદદગાર લાવવા વિષે, એટલે કે, કઈ રીતે તે સાઈ છે; મદદગાર જે એકજ દીનવાજો યા એકજ શહેરનો^૧ હોય તેની, તથા જે ઈરાની નહિ હોય તેની શ્રી; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૨) અને પોતાની દોલતને લીધે એક માણસ ખેડીમાં તથા સખત મગુરીએ

૧. વાંચણુ: ક્ર. શર્દન્, સરખાવો કાં ક્રશર્દન્, “ઘર રચવું,” યા ક્ર. ગાર્દન્, “ચુંટણી,” “અરાબર ક્રીધેલું,” “હુજરમંદીથી ભરેલું.”—૨. સામાનીનીદન્; એટલે કે, તેની હદ તથા સીમા કેવી હોવી જોઈએ.—૩. જરૂરી હથિયારોથી તેને રચવું.—૪. વિશૂષિશ્ન, “નારા,” “કોહવાટ,” અવ૦ ખશુષ્.—૫. સરખાવો કાં બન્જદન્, “છૂટ પાડવું,” “વહેંચવું,” અવ૦ ખજ્, “વહેંચવું.”—૬.—૬. અડીજ—દાત અડીશમૂરશનીહ્; અડીજદાત, રાખ્દાર્થ: “ઉંચી રીતે ભેટ કરેલું.”—૭. અવ૦ દક્ષિ, “અશો માણસ.”

કેમ આવી પડે તે વિષે; અને તેજ બાબતપર જાણી વધુ હોય તે. (૩) અને એક ગુનાહના એકરાર વિષે, જે એક, બે, અને ત્રણ રીતના શબ્દોમાં થયેલો હોય; અને તેજ બાબતપર જાણી વધુ હોય તે. (૪) એક ચેલાની તેના મોખેદ ઉરતાદ જે તેને કંટાળો આપતો હોય, તેની તરફની મગરૂરીભરી ચાલ વિષે; મોખેદ ઉરતાદનાં ધનવાનપણાં વિષે, અને તેથી થતું તુકસાન.

(૫) જે માણસ તોજેશ કરવાને જોખમદાર હોય અને જ્યારે તેની તોજેશ કાયદેસરની નહિ હોય ત્યારે તેની પોતાની તોજેશના ગુનાહ વિષે; જ્યારે કોઈ તોજેશ કરવાને જોખમદાર હોય અને ગેરકાયદેસર પોતાપર તોજેશ કરવાનું લઈ લે, અથવા તે તેથી તોજેશ કરે જે તે જાણે છે, પણ તે તેથી પાક^૩ થતો યા નિર્દોષ કરતો નથી; અને એક માણસની તોજેશ જે તેની તોજેશ હોય તેને માટે તે તોજેશ કરવા જોખમદાર હોય તેનો વખત તેને માટે તે શક્તિવાન થાય ત્યાંસુધી છે, જ્યારે તે તેની તોજેશની પેદાયશ પછી તે તોજેશ કરી શકે. (૬) એક હડહડતો દુશ્મન,^૫ જેનું નામ ઘણાક અશો માણસોનાં ખુન સાથે જોડાયલું હોય, તેનું જે કોઈ હથિયાર જેવું હોય તેથી થતા ગુનાહના જમાવ વિષે. (૭) એક કટા દુશ્મનના ગુનાહથી થતા ગુનાહ વિષે, જે દુશ્મન તે જે રસ્તાપરથી પસાર થતો હોય ત્યાં આવેલા કૂવામાંથી પાણી પીને, તેને છુપાવવા માટેજ છુપાવે.

(૮) એક જડજ જે ગુનેહગારને નિર્દોષ ઠરાવે, તથા નિર્દોષને ગુનેહગાર ઠરાવે તેના ગુનાહ વિષે. (૯) તે જડજ વિષે કે જે ૧૦ વરસ સુધી કાયદો જાણતો હોય, અને તે કે જે ૧૧ વરસ સુધી હોય, અને તે કે જે ૧૨ સુધી હોય, અને તે કે જે ૧૩ સુધી હોય, અને તે કે જે ૧૪ સુધી હોય, અને તે કે જે ૧૫ સુધી હોય; એટલે કે ઘણીક ખાસ ચીજોનાં સંબંધમાં તેઓનાં જુદાંજુદાં કાયદાનાં મતો, અને ચુકાદાઓ તથા જડજપણાંને લગતી કાયદા સાથની તેઓની પિછાણની વખાણવા લાયક હૈ.

૧-૨. અવીરૂ-રાસૂ. “અનીયમીત,” “બરાબર નહિ.”-૨. એટલે કે, કાયદા મુજબ જે તોજેશ તેના ગુનાહ માટે ઠરાવેલી હોય તે નહિ કરે તે માણસ.-૩. પૂતરૂ, સરખાવો અવ૦ પુ, “પાક કરવું.”-૪. પતૂરૂ, અવ૦ પુ, “શક્તિવાન થવું.”-૫. સરખાવો ફા૦ ગર્મૂગીનૂ “કટો દુશ્મન.” વેસ્ટ: “ગુસ્સે થયેલો.” અહીં એવો વિચાર દર્શાવેલો છે કે જે કોઈ એક નિર્દોષ માણસનું ખુન કરે છે તે ગોયા તેના ગુનાહો લાંબી લે છે; એટલે કે તેથી તે નિર્દોષ માથા ગયલા રાખસનું પાપ એમોહું થાય છે.

(૧૦) તે છોકરી વિષે કે જેનું દીનને લગતું વાલીપણું તેણીના આપની હયાતિ દરમ્યાન તેણીની માતા હાથમાં તેણીના ધણી સાથે હોય; તેણીને લગ્નમાં આપવાની સત્તા તેણીની મા ભોગવે છે, પણ આપને એકલાને તે સત્તા નથી. (૧૧) તે છોકરી વિષે, જે પરણેલી નહિ હોય, જેનો આપ નહિ હોય, મા નહિ હોય, તેમજ ગુજરેલાં માઆપથી જન્મેલો કાંઈ ભાઈથી નહિ હોય, અને તેણી પોતાને એક ધણીનાં વાલીપણાંમાં આપી શકતી નથી. (૧૨) તે મિલકત વિષે, કે જેને માટે ગુજરી જતી વખતે કરેલાં વસિયતનામામાં જણાવેલું હોય; તે જ્યારે આપી દેવાની હોય ત્યારે કેમ થાય; અને જ્યારે તે આપી દેવાની નહિ હોય ત્યારે કેમ થાય. (૧૩) અને તેની મરણ મુજબ પોતાનાં છોકરાં-એને તેની મિલકત આપી દેવાના એક આપના હક વિષે; અને એક દીકરા વિષે જે તેના આપ તરફ નાફરમાન હોય, જ્યાં એક લાયક માતાની જાંઘળી સુધી તેને મિલકત વગરનો રાખવામાં આવે છે; અને જ્યારે તેની આપ તરફની નાફરમાની સાફ તેઓ તેના દીકરાને દુઃખી^૩ મોહોડાંનો^૩ બનાવે છે; એટલે કે, આપની મિલકત વહેંચવા માટે એક હુકમનામું થાય છે; અને તેજ આખતપર જેથી વધુ હોય તે; એક દીકરાની આપ તરફની નાફરમાનીની હદ વિષે, અને તેથી તેનું ગુનેહગારપણું. (૧૪) જ્યારે એક છોકરો જેને દત્તક લેવામાં^૫ આવ્યો હોય, તે દત્તક લેવાની ક્રિયાથી દૂર રહે ત્યારે તેના ગુનાહ વિષે; તે માણસની અને ગુજરેલાં રવાનની આ દુન્યામાં પ્રખ્યાત થવાની^૬ મરણ મુજબ, દત્તક લેનાર એક જીવતો, કે ગુજરી ગયેલોથી આપ હોય; તેઓમાંના જેને તેઓની અશોધને લીધે ઘટે તેઓ માટે તેઓનાં પોતાનાં ઘરમાં ખચીતજ યજ્ઞશન અને નીયાજશનની ક્રિયા પણ તેઓએ પુરી પાડવી અને કરવી જોઈએ.

(૧૫) એક ઉદાર માણસે જોઈ નહિ હોય તે મિલકતમાંનીથી બાકીની મિલકત જે કાંઈ સખાવત માટે જીવતું હોય તેને આપી દેવા વિષે. (૧૬) એક કન્યાની બાકી રહેલી મિલકત અને ચીજો આપી દેવા વિષે, જે કન્યા પણ, તેણીના જણાયલા વિચારો મુજબ જે લાયક હોય તેને તે આપે છે. (૧૭) એક કન્યા વિષે, જેણીને એક દેવપરસ્ત

૧-૨. અ-કર્દ-શોએ, “જેનો ધણી નહિ હોય.”—૨. ખીજી રીતે, જ્યારે કાંઈ મિલકત નહિ હોય ત્યારે કેમ થાય.—૩-૩. વાંચણ: ખીશ્વ દીહાન્, એટલે કે, દુઃખી યા મુંગા; વેસ્તઃ આખ્ત નીશાન્, “દર્શાવેલી ખાચ્યત.”—૪. જે મિલકત દીકરાને એકલાને મળવી જોઈએ તે વહેંચી નાંખવામાં આવે છે.—૫. પદીરકૃતશ્, સમ્બદ્ધ: “સ્વીકારેલો”, એક જરતોશતીએ પોતાના દીકરા તરીકે લીધેલો.—૬. નામીગીહ્, “નામના” દત્તક લેવાથી પોતાનો વંશ ચાલુ રહેવાને લીધે ગુજરેલા પુરૂષને જે નામના મળે તે.

તેણીના ઘણી પાસેથી ચોરી લઈ જાય અને એક અહુરમઝ્દ—પરસ્તને આપી દે; ત્યાંસુધી તે સ્ત્રીનું વાલીપણું તે માણસ સાથે હોય ત્યાંસુધી, તે અહુરમઝ્દ—પરસ્ત માટે તે કન્યાને પોતાના કબજામાં રાખવાનું, તથા તેણીથી એક દીકરાની ખાહેશ ધરાવવાનું વાળખી કેમ થાય. (૧૮) અને તે માતા વિષે કે જેણી પોતાના દીકરાની તેને આપ છવતો હોય ત્યારેજ વાલી હોય. (૧૯) સારી ખોરાકી પુરી પાડવા વિષે, જે કામ વડા જડજના વિગતવારો યુકદા મુજબજ થવું જોઈ એ. અને ખીજી રીતે કદી પણ નહિ થવું જોઈ એ; દીનનો દસ્તુર હોય તેને માટે શું ખોરાકી જોઈએ. (૨૦) પોતાની દીકરી જે જોખનમાં આવી હોય તેણીના કામી જુરસાને સંતોષીત નહિ કરવાના^૨ એક આપના ગુનાહ વિષે; કારણ કે જે પોતાના કામી જુરસાને સંતોષ આપવા માટે દીકરી ગુનેહગાર થાય તો આપખી ગુનેહગાર થાય; અને જ્યારે દીકરી પોતે ગુનેહગાર થાય, તથા હમેલદાર થવાની નિશાની હોય ત્યારે કેમ થાય. (૨૧) તે દાણુનો અને ક્યો ગુનાહ છે તે વિષે, જે ગુનાહ અણુજાણતાં થઈ જતાં, કોઈ એમ છૂટકારો મેળવે કે જ્યારે તે તેની જાણમાં આવે ત્યારે તેને માટે સખ્ત તોજેશ કરી તેમાંથી છૂટો થાય; એવો ક્યો ગુનાહ છે, જેમાં જે માણસ હુશ્યાર હોય અને જેનાથી તે ગુનાહ અણુજાણતાં થઈ ગયો હોય તેનો છૂટકારો નથી. (૨૨) અને દેવપરસ્તીની ચાર સર્વથી ખરાબ રીતો વિષે; અને તેઓ કરે તેવા ત્રણ સર્વથી ખરાબ ગુનાહો; અને જેઓ હદથી^૩ વધુ આપે^૩ તેઓની દશ જાતો; અને દુન્યાનો નાશ કરનારાઓની નવ જાતો. (૨૩) દુન્યાનો નાશ કરનારાઓ વિષે.

(૨૪) મીનોઈ^૪ દુન્યા વિષે, જ્યારે દુન્યાનો નાશ કરનારાઓમાંનો એક કાંઈ ખોલે. તેથી તે દુષ્ટ તથા મોતને લાયકનો થાય. (૨૫) જ્યારે અરો લોકોનો નાશ કરનાર માણસ દુન્યામાં ખુશાલ^૫ ફરહર કરે. ત્યારે ભલી મીનોઈ શક્તિઓને અર્પણ

૧. પવન ગૂર્ખરન ગૂર્ખરન. “જુદીજુદી” વિગતો વિષે; વેસ્ઠ: “જુદાજુદા અહેવાલોપર.”—૨. જ્યારે તેણી છાકરાં જાણવા સાઈ રાક્તિ ધરાવતી હોય ત્યારે તેણીને નહિ પરણાવવાથી.—૩—૩. ફેહ—દહિરન, અંટલે કે, પોતાના પૈસા ઉડાઉ ખર્ચમાં ગુમાવે તે માણસ.—૪. વાંચણ: લા—દીદની, સરખાવો કાં ના—દીદની, “અણુદીદ,” “નહિ જાણાય અંકુ.” વેસ્ઠ: રાસ્ત, “ખરો અહેવાલ.” તેનો તરજુમો નીચે મુજબ છે; “એક ખરા અહેવાલ” વિષે, જે જ્યારે કોઈ કહે, ત્યારે તે દુષ્ટ અને મોતને લાયકનો થાય”—૫. સરખાવો કાં કુશાદ્ યા કુશાદ્, “ખુશીથી,” “ઉમંગથી.”

કરવાની ભેટનો ફાયદો દુન્યામાંથી કાઢી નાંખવા વિષે; કેવી રીતે એક વિભાગ જે જગતના આત્માને લગતો છે, તે અશો માણુસોનો નાશ કરનારાં લોકોનાં સંબંધમાં છે, અને તેનાથી આતશ, પાણી, અને ઝડોના આત્માની ફર્યાદ; અને સરદારો પોતાની હેઠળના અમલદારોને^૨ હિરસા કેમ વહેંચી આપે. (૨૬) અશો માણુસોની ત્રણ જાતો વિષે: એક કે જે પાણી, જમીન, અને દોરો, અને ઝડો કરતાં સરસ છે, એક કે જે તેઓની બરાબર છે, અને એક કે જે તેઓથી ઉતરતી છે: અને જેઓ આ ત્રણ જાતોની બહાર હોય તેઓનાં કામ સાથે. જાણે, શું રાહબરી જોડાયલી છે.

(૨૭) પાણી, યા આતશ આગળ નસો કઈ જવા માટેની ભારી સજ્જ વિષે. જે કામ માટેનો પુરાવો તેની સાથેજ હોય છે: અને નસો પાણીમાં હોવાને લીધે. પાણીના આત્માનો ભાર. (૨૮) જે માણુસ પાણીમાંથી માણુસ યા દૂતરાનો, અથવા સાંપ યા દેડકાનો^૩ નસો બહાર લાવે તેનાં સવાબનાં કામ વિષે. (૨૮અ) સાંપ તથા દેડકાને, અને પાણીમાંનાં બીજાં હાનિકારક જીવડાંઓને, જે અને તો પાણીની અંદર, અથવા જે અને તો તેની બહાર કાઢીને, મારવા વિષે. (૨૯) જેઓ એક સરખા^૪ હોય તેઓને મારવાથી જગતના આત્માને મળતી મુશ્કાલી તથા દેવોને થતાં દુઃખ વિષે; એકજ શહેરના માણુસને^૫ રાહબરી તથા પુરતો^૬ ખોરાક આપવા^૬ વિષે. અને તે ક્યાં અને કઈ ખાસ્યતનો. (૩૦) એક માણુસ જે પોતાનું ખાણું લીધા પછી, સુરજ આથમે^૭ ત્યારથી જુરસાદાર^૮ થાય, જખમી માણુસોનો ચુરો કરે,^૯ આખી રાત પોતાનું બારણું ઉઘાડું રાખે અને ગેરકાયદેસર ઘોંઘાટ^{૧૦} કરે તેના ગુનાહ વિષે.

૧. વેરટ કહે છે કે; “અહિ કદાચ આહિ જેન્દ્રાહનિના લોકોના જેવાં નાસ્તીક લોકો વિષે ધરિારો હોય; કારણ કે આપણે હમેશાં યાદ રાખવું જોઈએ કે આ પુસ્તકનો રચનાર સામાન્ય જમાનામાં લખાયલી પહેલવી સરેહનો સાર આપે છે.”—૨. અજરીગાનૂ, રાખ્દાર્થ: “તેની નીચેનાં માણુસો,”—૩. અવ૦ વજગ.—૪. વાંચણ: વન્-ઈચ્ચિ, સરખાવો ફા૦ વન્, “સરખું”, “મળવું” (રટાહનિગાસ). વેરટ અમ ધારે છે; કે વન્-ઈચ્ચિ, યા, વૂધૂ, ખૂધૂને બદલે વપરાયો છે,—૫. વાંચણ: હમ્—શત્ર વજૂ અઈધૂ મા દખ્શગૂ. સરખાવો અવ૦ હામ, “એકજ”, “એકસરખું.” વેરટ: અહમ્—શત્રો નજૂદ્, ... “એક પાટોશી જે એકજ જીલ્લામાં નહિ રહેતો હોય.”—૬.—૬. હૂદાગૂ, “બરાબર આપેલું,” અને તોશતીહૂ, “ખોરાક.” સરખાવો ફા૦ તોશૂ યા તોશતૂ. “એક જોણાને માટે પુરતો ખોરાક.” વેરટ: હૂદાગૂ તોશતીહૂ, “બરાબર કામ કરતી પીનાર ટોળી.”—૭. સરખાવો અવ૦ હૂ—ફરમો—દાર્દાઈ, “સુરજ આથમવા પછીનો વખત.”—૮. સરખાવો અવ૦ યુજૂ, “ઉકળવું,” “કેશકેરાઈ જવું.”—૯. વેરટ; રાહૂ તેખુનેદૂ, “રસ્તાનો ચુરો કરે” (pulverizes the road).—૧૦. કાલાઅ્યે, સરખાવો ફા૦ કાલા, “બ્રમ,” “વિલાપ”.

(૩૧) આદમ જાતની મદદ સારૂં અહુરમઝદે પુરતા સંતોષ સાથે, એકલા પેદા થયલા ગોધાનું શરીર પેદા કરવા વિષે; ઢોરોનાં શરીરો તથા અવયવો દુન્યા માટે પેદા થયાં છે, કારણ કે તેઓ અચાવ સારૂં, ખેવડાં તથા છુટાં છે, અને વળી ખાસ જાહેર થયલી ક્રિયાઓ ખી પેદા કરી છે. (૩૨) કીર્તિનો ફેલાવો કરનારાઓનાં કીર્તિનો ફેલાવો કરવાનાં કામમાં જોરના વધારા સારૂં પવિત્ર શક્તિઓની બંદગી કરવાનાં તથા તેઓનો આભાર માનવાનાં કારણ વિષે; તેઓની આભારની બંદગીની પસંદગીનું જોડાણ, તેમાંથી મળતી બલાઈ ના બદલાનો ફાયદો, ફેટલાંક સાધનોથી તથા અળથી પવિત્ર શક્તિઓની તે પસંદગી મજબુતાઈથી જાળવી રાખવા વિષે; અને ગુનાહની મીનોઈ સજા, તથા દુન્યવી આફત તથા ગજબ; આપ્પાદીમારૂં તેઓની ચાલુ પસંદગી પુરેપુરી નહિ જાળવી રાખવાની ખીક, અને વળી તેથી થતી પાચમાલી. (૩૩) પવિત્ર શક્તિઓમાંની દરેકને બંદગી કરવાની તથા તેઓનો આભાર માનવાની કાઈખી જાતના હુસ્કાર અશો લોકોની જુજ સત્તા વિષે; જુલમગાર લોકોને ક્રિયા કામની કાંઈખી સત્તા નહિ સોંપવા વિષે; ખાસ કરીને જે જુલમગારોને નામથી ઓળખાવ્યા હોય; તે વર્ગમાં જે માણસોને સમાવવામાં આવ્યા હોય તેઓને તે કામ સોંપવાથી થતો ગુનાહ તથા તેની તોજેશ; અને તેજ ખાખતપર ખીજું ઘણુંક જણાવેલું છે.

(૩૪) લોભ અને તેને મળતાજ ખીજા દુર્ગુણોથી દુન્યાને થતાં તુકસાન તથા આફત વિષે; તે દુર્ગુણોને વધારનારા તથા મદદ કરનારાઓ જેવા કે, એક દેવપરસ્ત,^૩ અને ઘણી જાતનાં વરૂઓ તથા જુદીજુદી જાતનાં પીડાકારક જંતુઓ; જેમ તેઓનાં શયતાન્યતપણાં આવી પડવું શયતાન તરફથી આવે છે, તેમજ તેઓના શયતાન્યતપણાંનાં જોરતું સાધન સઘળી આદમ જાતના, તથા ખીજાં સઘળાં ખાકી જનાવરો જેઓ આદમ જાતને મદદ કરે છે તેઓના, નાશથી આવે છે. (૩૫) દુન્યાને પવિત્ર કરવા સારૂં, તેઓને દાખી દેવા તથા મારવા વિષે આદમજાતને શિખામણ; તેમાં તેઓ માટેનો દેખઈતો સવાખ; વરૂઓ તથા પીડાકારક જંતુઓમાંનાં દરેકને ફટકાવવા તથા મારી નાંખવાના મીનોઈ બદલાની હદ, અને તેને માટેનો બદલો; ખે પગના વરૂઓને^૪ મારવાના બદલાની શ્રેષ્ઠતા; અને તેજ ખાખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૩૬) અહરેમનને તથા દેવાને નહિ આરાધવા માટેની શિખામણ વિષે; એટલે કે, તેઓને જુદાજુદા કાઈખી રીતે આરાધીને રાજી રાખવાની રસમ વધુ ખાસ કરીને એક અનીતિવાન, તથા દુષ્ટ રસમ છે; તે અનીતિવાન રસમ તથા દુષ્ટ બંદગીથી જનાવરોપર દેવાની સરદારીની^૫ જુલમગાર અસર થાય છે, અને અધર્મારૂં ઘોઘાટનો^૬ દુર્ગુણ, તથા

૧.—૧. અહિસ્તાક્રીદ્ સરખાવો અવ૦ ઉશ્તૂ, “મજબુત,” “તં દરૌસ્ત;” યા ઉશ્તૂ, ઉસ્તાનૂ, “સાસ્ત્યું,” અને ક્રિતિ, “બંદગી,” “આરાધના;” તે ઉપરથી “સારી બંદગી કરવી,” “માનસાંધની બંદગી.”—૨. સરખાવો કા૦ પતઉ યા પતૂ, “રૌરાની,” “સુરજનું તડકું.”—૩. દેવાને, ખુરી શક્તિઓને, તથા મૂર્તિને પૂજનારાઓ.—૪. શયતાની અવાસનાં માણસો.—૫. સરખાવો અવ૦ પર્ઈતિ, “ઘણી.” વેરઃ પદગાહીહુ, “સંધાપરીપણું.”—૬.—૬. દ્રાયાનૂ—ગુચીહુ; સરખાવો અવ૦ દુ, “દોડવું;” એટલે કે અહીંથી તહીં દોડતાં જમ વાત કરવી યા ખૂંચો પાડવી.

તેથી થતું તુકસાન પેદા થાય છે, અને તેથી દેવોને પુશાલી ઉપજે છે, અને ખીજ ચીજો જે અનીતિવાન છે તે હસ્તિમાં આવે છે. (૩૭) ખાતી તથા પીતી વખતે ચુપકીદી જળવવાના તથા ખીજ સારી આદતનાં કારણ, ટેવ, તથા સઘળાં કામો માટેની શિખામણ; માણસ જાતની સઘળી સારી નીતિમાન ચાલથી યજ્ઞદેાને મળતી પુશાલી; અને જે માણસ તેઓને એટલે યજ્ઞદેાને નહિ જળવે તેનાં પોતાનાં અંદગી અર્પણ કરવાનાં કામની ગેરહાજરી.

(૩૮) દહાડા અને રાતના પાંચ ગાહુમાંના દરેકમાં જે સવાખનું કામ થાય તે કરવાની સત્તા આપવામાં આવેલી છે; કયા યજ્ઞદની ક્રિયાથી તે સર્વથી વધુ આવકાર-દાયક થાય; અને દરેકના ખાસ ગાહુમાં તેઓને છુટાછુટા આરાધવાથી મળતો બદલો તથા ફાયદો; અને વળી તેજ નરકનાં લખાણમાં ખીજ બાબતો તથા ચુકાદાઓ આવેલા છે.

(૩૯) “ અશોઈ સર્વથી સરસ ન્યામત છે. ”

આખ ૪૩ મો, જવીદ્-શએદા-દાત નરક.

ઋગ્દ ૧લી. (૧) જવીદ્-શએદા-દાત^૧ એટલે કે દેવોની સામેના કાયદાના સંબંધમાં લોકો ખાસ કરીને જ્યાં રહેહાણો ઉભાં કરે તે જગાથી ઉપજતી પુશાલી, તથા

૧. અવ૦ દાત—વીદ્એવ નો હુજવારેશ—પહલવી તરજુમો, દીનકર્દમાં વીદ્—શએદા દાતખી મળે છે. એમાં બાવીસ અવસ્તા ઋગ્દો આવેલી છે જે સઘળી આજે ખી હયાત છે. દીનકર્દ માં વંદીદાદ માં આવેલી બાબતોના અહેવાલના સંબંધમાં હું ડા. વેસ્ટની નીચલી શરેહ સાથ મળતો થાઉંધું: “ વંદીદાદ ઋગ્દ ૯મી, ફ. ૪૫, ૪૬, ૧૦મી, ફ. ૧—૨૦, ૧૧મી, ફ. ૧—૨૦ એ સઘળા આ થોડા શબ્દોમાં, (આખ ૪૩મો, ફ. ૫૧ માં) દર્શાવવામાં આવ્યા છે; પણ ૧૨ મી ઋગ્દ માટે કાંઈપણ કહેવામા આવ્યું નથી. આ બુલનું કારણ એ હોય કે પહલવી તરજુમા સાંચની વંદીદાદની સઘળી જુની નકલોમાં એ ઋગ્દ આપવામાં આવી નથી, અને તે સઘળીમાં જોકે ઋગ્દોના આંકડા આપવામાં આવ્યા છે તોખી ૧૩મી ઋગ્દ ૧૧મી પછી તરતજ આવે છે. નં ૨ વાળી કોપનહેગનની હાથે લખાયલી નકલ જેમાં પહલવી તરજુમા સાથે ૧૨મી ઋગ્દ આપવામાં આવી છે તે છેલ્લી સદીમાં રચાયલી વંદીદાદની સુધારેલી આવૃત્તિ ધારવામાં આવે છે, અને પહલવી ૧૨મી ઋગ્દની ખીજ નકલો આ સુધારેલી આવૃત્તિપરથી લેવામાં આવી છે. સઘળી જુની નકલોમાં આ ઋગ્દ નહિ હોવાનો સખખ કાંઈ અસલી નકલમાંનાં થોડાંક પાનાં ગુમાઈ જવાનો નહિ હોય કારણ કે કોઈમી એક ઋગ્દ અમુકજ પાનાંમાં આવી શકે નહિ. પહલવી લખાણુ છેલ્લાં સુધારવામાં આવ્યા પછી એ ઋગ્દ જલદીજ ગુમાઈ ગયલી હોવી જોઈએ, અને તેથીજ નવમી સદીમાં આ ઋગ્દનો પહલવી તરજુમા દીનકર્દના લખનારને મળ્યો નથી. ” (જુએ પા. ૧૬૦—૧૬૧).

પુશાલીની તેજ ભેટથી મળતા ફાયદાની અહુરમજ્દની પેદાયશનો અહેવાલ આવેલો છે.^૧ (૨) ખાસ નામ ઈર્ષને જણાવેલી સોળ સર્વથી સરસ રહેવા લાયક જગાઓની પેદાયશ વિષે, અને તે દરેકની સામે જે છુટીછુટી ખરાબી આવી પડી હોય તે.^૨

૨૭. (૩) અહુરમજ્દે દીનને સર્વથી પહેલાં યીમ એટલે જમશીદને જાહેર કરવા વિષે; ધંધાઓમાંથી યીમએ દીનની મીનોઈ સરદારી કપુલ નહિ રાખવા વિષે, અને જગતને વધારવા, સુધારવા, તથા ફેલાવવા સાથે પાકીના ધંધાને કપુલ કરવા વિષે.^૩ (૪) યીમએ વર ઉભું કરવાનાં વાજબીપણાંના સમખ વિષે; યીમને અહુરમજ્દનો હુકમ તથા શિક્ષણ; અને અહુરમજ્દે જેમ તેને ફરમાવ્યું તથા શિખવ્યું તે મુજબનું યીમનું કામ, અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે.^૪

૩૭. (૫) દુન્યાની ભલી શક્તિને સર્વથી વધુ સગવડ શામાંથી છે, અને વધુ મ્હોટી અગવડ શામાંથી છે, અને તેને સર્વથી મ્હોટી પુશાલી શામાંથી છે તે વિષે.^૫ (૬) એક લાસ જેને કુતરાએ જોઈ નહિ હોય. એટલે કે જેનીપર સગદીદની ક્રિયા કરવામાં નહિ આવી હોય તેને એક શખ્સ એકલો લઈ જાય તેથી થતા રીમનીના ગુનાહ વિષે.^૬ (૭) લાસને એકલો લઈ જવાથી જે માણસ રીમન તથા મર્ગર્જન થાય તેને માટેના ખોરાક, કપડાં, તથા જગા વિષે.^૭ (૮) એક અપવિત્ર શરીર જે એક કોહતી લાસથી રીમન થયું હોય તેના સંબંધમાં માણસનતે તથા ખીન્ન પવિત્ર જનાવરોએ કેટલીક સાવચેતીઓ કેમ લેવી જોઈએ તે વિષે.^૮ (૯) ખી રોપવાથી તથા જમીન ખેડવાથી દુન્યાની ભલી શક્તિને મળતી પુશાલી વિષે, અને નહિ રોપવાથી તથા નહિ ખેડવાથી તેને થતું દુઃખ; રોપનારાઓપર તેના આશીર્વાદ; રોપવાથી થતો ફાયદો તથા સવાખનો બદલો; અને તેથી થતી દીનની જાળવણી તથા રક્ષણ વિષેની વિગતો.^૯ (૧૦) અનાજને રોપવા, ઉગાડવા, તથા તે પાકવાથી, અને તે ખાઈને માણસો જે શક્તિ મેળવે તેથી દેવોના થતા નાશ વિષે.^{૧૦} (૧૧) ગુનાહ ભરેલા ઈરાદાથી એક લાસને છુપાવવાના એટલે દાટવાના ગુનાહ વિષે; અને જ્યાં તે દાટવામાં

૧. વંદીદાદ, મર્ગર્જલી. ફ. ૧-૨ (વિસ્તગાર્ડ).—૨. વંદીદાદ, ૧લી, ફ. ૩-૨૦.—૩. વંદી. ૨૭, ફ. ૧-૧૯.—૪. વંદી. ૨૭, ફ. ૨૨-૪૩.—૫. વંદી. ૩૭, ફ. ૧-૧૩, ૨૨, ૨૩, ૩૪.—૬. વંદી. ૩૭, ફ. ૧૪.—૭. વંદી. ૩૭, ફ. ૧૫-૧૯.—૮. એટલે કે, એક માણસ જે નસા સાથે સંબંધમાં આવ્યાથી રીમન થયો હોય તે.—૯. વંદી. ૩૭, ફ. ૨૦-૨૧.—૧૦. વંદી. ૩૭, ફ. ૨૩-૩૧.—૧૧. વંદી ૩ ૭, ૩૨-૩૩.

આવી હોય તે જગા કટલા વખત સુધી નકામી રહે તે વિષે.^૧ (૧૨) માણસોમાંના ગુનાહો કાઢી નાખવાની^૨ ભલી દીનની શક્તિ વિષે.^૩

૪થી. (૧૩) એક માણસ તેને ધીરવામાં આવેલી ચીજ ખાઈ જઈ પોતાના રક્ષકને^૪ ઠગે તેના ગુનાહ વિષે; અને એવાજ ખીજ વચનનો ભંગ કરવાના ગુનાહની ગંભીરતા; તે ઠગારા માણસે આ દુન્યામાં રાખવી જોઈતી ખીક વિષે; તથા તે ગુનાહ માટે તોજ્જેશ કરવાની તેની ફરજ.^૫ (૧૪) આ વિષે કે જ્યાં દીન તરફ મજબુત વફાદારી હોય, ત્યાં વળી આ પણુ દેખઈતું છે કે, દરેક ફાયદો જે કોઈ માણસ ધરાવે તે સાથે, પોતાની દીનનાં માણસો^૬ જેઓ મદદ મેળવવાની ખાહેશથી આગળ આવે તેઓ તરફ તે ઉદાર અને છે. ^૬ (૧૫) દિવસ અને રાતમાં આરામ માટેના એટલે ઉંધવાના વખતનાં માપ વિષે; અને ખાઈના વખતની દરરોજનાં કામ માટેની વહેંચણી.^૭ (૧૬) એક ખોટો સોગંદ લેવાના ગંભીર ગુનેહગારપણું વિષે, એટલે કે, જાહેર તોજ્જેશ કરી હોય અને સખાવતમાં મિલકત આપી હોય તે છતાંખી તેની ગંભીરતા; એવા સોગંદ મિશ્ર,^૮ સ્વઝાંશ, તથા રશૂ ને તેની આગળ સર્વથી વધુ ભયંકર બનાવે છે, અને તેનો ગુનાહ તેને પોતાને, તેની સ્ત્રી, બચ્ચાં તથા મિલકતને ઘણુંજ ખરાખી આપનાર તથા કીનો લેનાર બનાવી દેછે, અને તેનાં રવાનને, એટલે કે, ખોટો સોગંદ ખાનારનાં રવાનને ચિન્વત્ પુલ આગળ થનારી ભયંકર સજા વિષે.^૯

૫ મી. (૧૭) નસા સાથે ભેળાયલાં બાળવાનાં લાકડાંને આતશપર મૂકવાના ગુનાહ વિષે; અને આ પણુ, કે કેમ અને ક્યારે કોઈ તેમાં નિર્દોષ હોય.^{૧૦} (૧૮) એક નેહર વિષે, જેમાં પાણી હમેશ વહેતું નહિ હોય, અને જ્યારે પાણી તેમાંથી પસાર કરવાની કોઈ ખાહેશ ધરાવે; અને તે નેહર વિષે કે જેમાં પાણી હમેશ વહેતું હોય, અને કોઈ તેમાંના પાણીને વધારવા માંગે; કેટલી વખત અને કેવી રીતે તેમાં નસો જવાની ધાસ્તીને લીધે કોઈ તેને તપાસે.^{૧૧} (૧૯) પાણી તથા આતશને લીધે થતી

૧. વંદી. ૩૭, ફ. ૩૬—૪૦.—૨. મર્શન, સરખાવો અવ૦ મરેજી, “સાકુ કરવું.”—
૩. વંદી. ૩૭, ફ. ૪૧—૪૨.—૪. સરખાવો ફા૦ પુશત, “બચાવનાર” “રક્ષક,”
સં૦ પસ્ત, “ગેકો”—૫. વંદી. ૪થી, ફ. ૧—૧૬.—૬. વંદી. ૪થી, ફ. ૪૪.—૭. વંદી. ૪થી,
ફ. ૪૫.—૮. જીઝ્મો દાદિસ્તાન—ઈ—દીનીગ, પુર્સાશન ૧૩મી.—૯. વંદી ૪થી,
ફ. ૪૬, ૫૦—૫૫.—૧૦ વંદી, ૫મી, ફ. ૧—૪.—૧૧, વંદી. ૫ મી, ફ. ૫—૭.

મરકી વિષે, જે કે તે પાણી તથા આતશથી થતી નથી પણ નશીબને લીધે માણસજનતપર દેવોના ધસારાથી થાય છે.^૧ (૨૦) વરસાદથી થતા મોટા ફાયદા વિષે, જેમાં નસાપર તથા દુખખામાંના સુકા નસાપર પડતા વરસાદથી થતા ફાયદોખી સમાવેલો છે.^૨ (૨૧) અને ખીજ લખાણો સાથ સરખાવતાં શરીરની પવિત્રાઈ સાફ વંદીદાદની મ્હોટાઈ તથા ભલાઈ વિષે.^૩ (૨૨) નસાસાથે સીધા શારીરિક સંબંધમાં આવવાથી, તથા નસાસાથે સંબંધમાં આવેલાં ખીજ માણસ સાથ આડેરસ્તે શારીરિક સંબંધમાં આવવાથી થતી રીમની.^૪ (૨૩) એક પાપી જીલમગાર વિષે, જેણે દીન છોડી દીધી હોય અને જીંદગીમાં અશો નહિ હોય; તેને મદદ કરવાથી દૂર રહેવા વિષે.^૫ (૨૪) રીમની કેટલો વખત રહે તે વિષે, તેનાથી દૂર રહેવા તથા તેની આગળ કોઈ ચીજ લઈ જવા વિષે; એક ઓરડો કે જ્યાં એક કુતરો યા આદમી મરી જાય અને તે જગા કે જ્યાં કોઈ ગુજરી જાય તે વાપરવાથી દૂર રહેવા વિષે; અને તે ધરમાં લાસ મૂકેલી હોય તે જગાથી ત્રણ પગલાંના અંતરમાં જે ખોરાક યા ખીજ ચીજે હોય તે વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.^૬ (૨૫) એક સ્ત્રી જેનું અચ્યું તેણીના ગર્ભમાંજ મરી જાય, અને જે નસો થઈ જાય તેણી વિષે; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.^૭ (૨૬) જે કપડાં નસાથી નકામાં તથા રીમન થયાં હોય તે વિષે; અને તે કે જે છ મહિના સુધી ધોવાં જોઈએ.^૮ (૨૭) નસાપર ગેરકાયદેસર, એક ચીથરાં જેટલુંખી, કપડું નાખવાના ગંભીર ગુનાહ વિષે.^૯

૬ ઠી. (૨૮) જ્યાં એક આદમી યા કુતરો મરી જાય તે જમીનમાં કેટલા વખત સુધી પાણી નાંખવું નહિ જોઈએ, રોપવું યા ખેતી નહિ કરવી જોઈએ તે વિષે; અને સઘળી જમીનને ત્યાં નસો રહી જવાની ખીકને લીધે તપાસવી જોઈએ અને ત્યારપછી તેપર પાણી રેડવું જોઈએ; જે તેને બરાબર તપાસવામાં નહિ આવવાથી નસો તે

૧. વંદી. પમી, ફ. ૮—૯.—૨. વંદી. પમી, ફ. ૧૫—૨૦.—૩. વંદી. પમી, ફ. ૨૨—૨૫.—૪. વંદી. પમી, ફ. ૨૭—૩૪.—૫. વંદી. પમી, ફ. ૩૫—૩૮.—૬. વંદી. પમી, ફ. ૩૯—૪૪, અને તેની પહલવી શરેહ.—૭. વંદી. પમી, ફ. ૪૫—૫૬.—૮. વંદી. પમી, ફ. ૫૭—૫૯, અને તેની પહલવી શરેહ.—૯. સરખાવો ફાં પૂકું, “ ચીથરું.” પાજન્દ શખ્દ ઘોવન, અસલ પહલવી શખ્દ જાજ પૂવન—ઈ અથવા જાજ પૂગનુંઈ, પાછળથી પૂગનું જીલભરેલું વાંચણ છે (જુઓ પહલવી વંદી. પમી, ફ. ૬૦)—૧૦. વંદી. પમી, ફ. ૬૦—૬૨.

જગાપર રહી જાય, અને પાણી તેને લાગે તો તેથી થતો ગુનાહ; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.^૧ (૨૯) પાણીમાંથી એક લાસ કેમ બહાર કાઢવી તે વિષે; તે લાસની ફરતે જે પાણી હોય તેની રીમનીની હદ; લાસ તેમાંથી કાઢ્યા પછી પાણીની પવિત્રતા; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.^૨ (૩૦) ગુજરેલાં માણસનાં શરીર અથવા હાડકાં જ્યાં રાખવામાં આવ્યાં હોય તે જગા વિષે; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.^૩

૭ મી. (૩૧) એક આદમી યા કુતરો જે કુદરતી મોતે^૪ અને તે કે જે શરીરની ખામીને લીધે અકસ્માતથી^૫ મરી જાય તેના સંબંધમાં કેટલા વખત પછી કાઢવાટ શરૂ થાય, અને આ પણુ, કે એવા ગુજરેલા શખ્સનાં નકામાં કપડાં ખચીતજ ધોવાં જોઈએ; અને ક્યાં કપડાં તથા કેવી રીતે ધોવાં.^૬ (૩૨) નસો ખાવાની તથા તેને ગુનાહ ભરેલા વિચારથી આતશ અથવા પાણીમાં લઈ જવાની જખરી રીમની તથા ગંભીર ગુનાહ વિષે.^૭ (૩૩) દેવોએ પેદા કીધેલા શિયાળા વિષે; અને તેનો ત્રાસ, અને કરોળીઆ^૮ તથા તીડો;^૯ કેટલીક જાતની ખિમારીઓ, અને ખીજી ધણીક આફતો, જે નસાની^{૧૦} ખનાવટને લીધે^{૧૦} દુન્યાપર હુમલા^{૧૧} જેવી પુરવાર થાય છે.^{૧૨} (૩૪) નસા સાથ સંબંધમાં આવેલાં લાકડાં અને અનાજ, અને ઘાસચારાને કેમ ધોવો તે વિષે.^{૧૩} (૩૫) માંદા અથવા ભણતરોથી, અને વહાડકાપ, અને ઝાડપાલાથી દરદો કેમ સાજાં કરવાં તે વિષે; એક દાકતરની તપાસ કેમ લેવી; દવાદાર માટેની દાકતરની શી; અને તેજ આખતપર જેખી

૧. વંદી. ૬૩ી, ક્ર. ૧—૯.—૨. વંદી. ૬૩ી ક્ર. ૨૬—૪૧.—૩. વંદી. ૬૩ી ક્ર. ૪૪—૫૧.—૪. શખ્દાર્થ; “ જે નેમાયલા વખતે ગુજરી જાય. ”—૫. શખ્દાર્થ: “ જે નેમાયલા વખતની આગમજ ગુજરી જાય. ”—૬. વંદી. ૭મી, ક્ર. ૧—૫, ૧૦—૧૬. વંદી. ૭મી, ક્ર. ૬—૯માં આવેલી આખતો અહીં આપવામાં આવી નથી, કેમકે તે ફકરા વંદી, ૫મી, ક્ર. ૨૭—૩૦, અને ૫૭—૬૨માં પણ આવે છે.—૭. વંદી, ૭ મી, ક્ર. ૨૩—૨૬.—૮. વંદીદાદના પહલવી તરજુમામાં ફગદ ૭ મીના ૨૬ માં ફકરામાં આવેલા પાજન્દ શખ્દ તૂનૂ ને બદલે અહીં તૂની શખ્દ વપરાયો છે; એ અવ૦ સૂનો, સ્વત્ નો તરજુમો છે, એટલે કે, “મચ્છર,” “કરાળીઆ.” (જુઓ વેસ્ટની વાંચવાલાયક કુટનોટ ૩જી, પા. ૧૫૮).—૯. પહલવી તરજુમામાંના શખ્દ મગશૂ-ધ્યૂ ને બદલે અહીં મગશૂ મળે છે, એ શખ્દ અવ૦ મધખયઓરચ, “પાકનો નાશ કરનારા તીડો” નો તરજુમો છે; સરખાવો ફા૦ મદખૂ, “તીડ.”—૧૦—૧૦. [મન્ નસાએ કરીનીદન્, સરખાવો અવ૦ નસુકરેત.—૧૧. સરખાવો ફા૦ ગરાયૂ, “હુમલો” —૧૨. વંદી. ૭મી, ક્ર. ૨૬. ૨૭.—૧૩. વંદી, ૭મી, ક્ર. ૨૮—૩૫.

વધુ હોય તે.^૧ (૩૬) એક જગા કે જ્યાં એક લાસ પાંધવામાં આવી હોય તે વિષે; જે જમીનની નીચે તે ગુનાહ ભરેલા વિચારથી છુપાવવામાં આવી હોય તે; અને તે દરેક કેટલા વખતે પવિત્ર થાય.^૨ (૩૭) જ્યાં મડદું દાટવામાં આવ્યું હોય ત્યાં ખુરાં જંતુઓના ધસારા વિષે; અને દાટેલાં મડદાને ખણી કાઢવાનો સવાબ.^૩ (૩૮) કસુવાવડ પછી કેટલા વખત સુધી એક સ્ત્રીએ ખાવાથી, અથવા પાણી પીવાથી, અથવા પાણીમાં રાંધેલી કોઈ વાણી ખાવાથી પરહેજ રહેવું જોઈ એ તે વિષે.^૪ (૩૯) એક ધાતુ અથવા પથ્થરનું વાસણ, અથવા પ્યાલા જેવી ચીજ, જે જોકે નસાથી રીમન થયું હોય તોખી કાયદામુજબ નકામુ નથી તેને ધોવા વિષે.^૫ (૪૦) એક ગઝાસ્પંદ વિષે, જેણે નસો ખાધો હોય; અને એક રોપો કે જેની સાથે નસો ભેળાયો હોય.^૬ (૪૧) ઈજેલું પાણી નસાવાળાં પાણીપર રેડવાના ગુનાહ વિષે.^૭

૮ મી. (૪૨) એક ઘર જેમાં એક માણસ યા કુતરો મરી જાય તે વિષે.^૮ (૪૩) માણસનું મરણ થતાં ઘરમાં એક કત્ કટલું મોટું તથા કેમ બનાવવું; તેમાં લાસને લઈ જવી અથવા મૂકવી; શરીરને પુદલું મુકવું, તથા તેની સાથે લાયક વખતે સંબંધમાં આવવાથી દૂર રહેવું; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.^૯ (૪૪) અકુદરતી વહેવાર જેનું છેવટ મોત છે, તેના ગુન્હાવણુ ભરેલા તથા ગંભીર ગુનાહ વિષે.^{૧૧} (૪૫) એક લાસ વિષે, જે મરણ પછી એક વરસથી વધુ સુકી રહી હોય.^{૧૨} (૪૬) મડદાંના આતશ, જેમાં માણસની નજીસાત બળતી હોય તે આતશ, અથવા છાણાંના આતશને^{૧૩} પવિત્ર લાલતમાં લાવવાનાં સવાબનાં કામ વિષે; અને જુદાજુદા ધંધાવાળા લોકો જે આતશો વાપરે તેને પવિત્ર આતશની જગાપર લઈ જવાની ફરજ વિષે.^{૧૪}

૧. વંદી, ૭મી, ફ. ૩૬-૪૪.—૨. સરખાવો વંદી, ૭મી ફ. ૪૫-૫૦.—૩. વંદી, ૭મી, ફ. ૫૧, ૫૨, ૫૫-૫૯.—૪. વંદી, ૭ મી, ફ. ૬૦, ૬૭-૭૧.—૫. વંદી, ૭મી, ફ. ૭૩-૭૫.—૬. વંદી., ૭મી, ફ. ૭૬-૭૭.—૭. વંદી., ૭મી, ફ. ૭૮-૭૯.—૮. વંદી., ૮મી, ફ. ૧-૩.—૯. કદગૂ અવ૦ કત મોટે વપરાયો છે: “લાસને મુકવાની જગા.”—૧૦. વંદી., ૮મી, ફ. ૪-૨૫.—૧૧. વંદી., ૮મી, ફ. ૩૧-૩૨.—૧૨. વંદી., ૮મી. ફ. ૩૩-૩૪.—૧૩. સરખાવો ફા૦ ખૂલાસ્પૂ “છાણુ.” વેસ્ત: સરાય-ધર્મિ, “છાવણીના;” અથવા સરૂ અસ્પો, “ધોડેસ્વાર ટુકડી.”—૧૪. વંદી., ૮મી, ફ. ૭૩-૯૬,

૯ મી. (૪૭) લાસ સાથ સીધા સંબંધમાં આવ્યાથી અથવા તેને ખસેડવાથી લોકો રીમન થાય તેઓને પવિત્ર કરવાની ક્રિયા વિષે; અને પાક કરનારની ગુદીગુદી ચુંટણીઓ; પાક કરવાની ક્રિયા; અને પાક કરનારનો આ જહાનમાં તેમજ ખીજ જહાનમાં બદલો.^૧ (૪૮) રીમન થયલાં લોકોપર સુરજ, ચંદ્ર, તથા તારાઓનું એકજ વખતે નાખુશીથી ચળકવા વિષે.^૨ (૪૯) પાક કરનારથી અહુરમબદની સઘળી પેદાયશને મળતી પ્રશાસી વિષે, જ્યારે તે રીમન થયલા માણસને સારી પવિત્રતા આપે છે, અને પોતાની હક-સાઈના પૈસા ખીજને આપી દે છે.^૩ (૫૦) એક માણસ જે પાક કરનારનું કામ જાણતો નથી, તે માણસથી કાહવાટના દેવને મળતાં જોર તથા મદદ વિષે; તે ખચીત એક ગુનાહ કરે છે જેને માટે તે સળને લાયક છે.^૪ (૫૧) ખુરાઈને હંફાવવામાં, તથા તંદરોસ્તી પાછી મેળવવામાં **યથા-અહુ-વઈર્થો** નાં ભણતરની ફતેહ વિષે.^૫

૧૩ મી. (૫૨) જાતજાતના કુતરાઓ વિષે, **પસુશ્-હૃઙિર્વ**, **વિશ્-હૃઙિર્વ** અને તેમજ ખીજ કુતરાઓનું કિંમતી પાણું; તેઓને કેમ રાખવા અને ખવરાવવું; તે ઓને દરેકને ગુદાગુદા મારી નાંખવાથી અથવા ગેરકાયદેસર રાખવાથી ખી થતો ગુનાહ; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.^૬ (૫૩) અને આ પણુ કે જ્યારે એક કુતરો ગાંડો અને ઈજા કરે એવો થઈ જાય ત્યારે તેના સંબંધમાં શું કરવું. અને તેને કેમ રાખવો જોઈએ.^૭ (૫૪) અને કુતરા વરને કાયદેસર મારવા વિષે.^૮ (૫૫) કુતરાઓ-માં આવતી ૩૧ ખાસ્યતો વિષે; જે ત્રણ મુખ્ય ધંધાઓમાં અને ખીજ પાંચ જાતના

૧. વંદી., ૮મી, ફ. ૩૫—૭૨, ૯૭—૧૦૭; ૯મી, ફ. ૧—૩૯.—૨. વંદી., ૯મી ફ. ૪૧—૩. વંદી. ૯મી, ફ. ૪૨—૪૪.—૪. વંદી., ૯મી. ૪૭—૫૭.—૫. વંદી., ૯મી, ફ. ૪૫—૪૬. વાંચો વેસ્થની કૂટનોટ ૧૧મી, પા.૧૯૦.— ૬. અવં વિશ્-હૃઙિર્વ, (વંદી., ૫મી, ફ. ૨૯, ૧૩મી, ફ. ૪૯), મોહોલ્લાની તપાસ રાખનાર કુતરાનું નામ (અવં વિસ્, “ મોહોલ્લા, ” “ ગામડું: ”)—૭. વંદી., ૧૩મી, ફ. ૧—૨૮.— ૮. વાંચણુ: અ-અન્દ, “ આકોરા વગરનો, ” “ કાચુ વગરનો. ” અવં અ, “ નહિ, ” અને અન્દ, “ બાંધવું. ” વેસ્થ: અપોન્ “ નકામો. ”—૯. વંદી., ૧૩મી, ફ. ૨૯—૩૮.—૧૦. વંદી., ૧૩મી, ફ. ૪૧—૪૩.

ધંધાઓમાં આવતી ખાસ્યતો જેવી છે.^૧ (૫૬) પાણીમાંના કુતરાને^૨ મારી નાંખવાનાં ગંભીર ગુનેહગારપણાં વિષે; અને તેની તોજ્જેશની હકીકતો^૩.

૧૫ મી. (૫૭) એક ઈરાનીને ઈરાની નહિ હોય તેને આપવાના ગુનાહ વિષે.^૪ (૫૮) એક બેગાના શખ્સ તરફ તે માણસના ગુનાહ વિષે, જેણે એક હમેલદાર સ્ત્રી સાથ, તે સ્ત્રી કે જેની ૫ છાતીએ તેણીનું બચ્ચું હોય તેનીસાથ, ૫ થા ખીજની દીકરી સાથ કુચાલ ચલાવી હોય; અને તેજ ગુનાહથી થતો ખીજને ગુનાહ.^૫ (૫૯) એક બચ્ચું જે તેના કાયદેસરના વાલી વગર મળયું હોય, અને એક કુતરો તેના જનમથીજ વાલી વગર હોય, તેનું રક્ષણ કરવાની તથા તેને ખોરાક ખવરાવવાની ફરજ વિષે; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે.^૬

૧૬મી. (૬૦-૬૧) દસ્તાનની અપવિત્રતા વિષે, તેની રીમની તથા તેનાથી કેટલું દૂર રહેવું જોઈએ;^૭ કોઈથી શખ્સ યા ચીજ દસ્તાનથી રીમન થાય છે, અથવા તે કે જે નકામી થાય છે;^૮ દસ્તાનમાંથી ધોવું, ધોવાનો વખત; અને તે કેમ ધોવાય; અને તેજ બાબતપર જેથી વધુ હોય તે.^૯ (૬૨) દસ્તાનવાળી સ્ત્રી સાથ વ્યભિચાર કરવાથી થતા જખરો ગુનાહ વિષે;^{૧૦}

૧૭મી. (૬૩) જેઓએ જડજોને ધીક્કાર્યા તેઓની મર્ગજર્ન સજા વિષે.^{૧૧} (૬૪) અને બાલ તથા નખની સંભાળ વિષે; અને સંભાળ નહીં લેવાથી થતો ગુનાહ.^{૧૨}

૧૮મી. (૬૫) જે માણસ ગેરકાયદેસર એક પધતિ-દાન,^{૧૩} પ્રફૂલ્કન^{૧૪} ખરેખર, અશત્ર, અને સ્વઓપ-ચર્ન^{૧૫} લાવે, -અને એમ ધારે કે તેઓને તેમ ગેરકાયદેસર

૧. વંદી., ૧૩મી, ક્ર. ૪૪-૪૮. આ કુકરામાં જણાવેલી આઠ જાતો વંદી., ૧૩મી, ક્ર. ૪૪માં એમ આપવામાં આવી છે: સૂનહે વ્યવેવહે અશતા બિરુમ્ :- અસ્તિશે હ્યેમ્, યથ અથઉરને, રથએશતારહે, વાસ્થેહે, વચ્ચેસાઉશ્, તાયઆશ્, દિસઆશ્, જહિકવાઓ, અપેરંનાયૂકહે. -૨. અવક્ર-ઈ-આવીગ્, અવં ઉફુયાપ, “ પાણીમાંનો કુતરો; ” ક્રો સગુ-ઈ-અબી. -૩. વંદી., ૧૩ મી, ક્ર. ૫૦-૫૬; ૧૮મી, ક્ર. ૧-૧૮.-૪. વંદી., ૧૫મી, ક્ર. ૨-૫.-૫. જૂ વચ્ચગ્ પવનૂ પીસ્તાન, “ જે પોતાનાં બચ્ચાંને પોતાનુંજ દુધ ધવરાવતી હોય. ” પીસ્તાન સાથ સરખાવો અવં ફશતાન, “ યાન, ” “ સ્તન. ” -૬. વંદી; ૧૫મી, ક્ર. ૮-૧૬.-૭. વંદી., ૧૫મી, ક્ર. ૧૭-૪૫.-૮. વંદી., ૧૬મી, ક્ર. ૧-૭.-૯. તેને ધોયા વગર-૧૦. વંદી., ૧૬મી, ક્ર. ૭-૧૨.-૧૧. વંદી., ૧૬મી, ક્ર. ૧૭.-૧૨. વંદી., ૧૬મી, ક્ર. ૧૬-૧૮.-૧૩ વંદી., ૧૭મી, ક્ર. ૧-૧૦.-૧૪. પહલવી પદાન્, અવં પધતિ-દાન, ક્રો પદાનૂ, એક માએદ ક્રિયા કરતી વખતે મોહોડાંપર જે કપડું પહેરે તે-૧૫. હાનિકારક જીવડાંઓનો તારા કરવાનું હથિયાર.-૧૬. જુઓ વંદી., ૧૮મી, ક્ર. ૧-૪. અને વંદી., ૪ થી, ક્ર. ૧૧-૧૬, ૧૬મી, ક્ર. ૧૩, ૧૫, ૧૬ વિગેરે.

લાવવાંજ નેમ્બએ તેનાં કામથી થતાં નાસ્તિકપણાં વિષે. (૬૬-૬૭) એક માણસ જે પોતાનું કામ કીધા વગર આખી રાત ઉંઘાય તેની નાપસંદગી તથા સજા વિષે; અને તે માણસ કે જે પોતાનું કામ ખરાબ કરે અને દીનમાં ફરમાવેલું છે તેથી વધુ ઉંઘાય નહિ તેના બદલાની પસંદગી વિષે.^૨ (૬૮) તે માણસ કે જે સર્વથી ખરાબ દીનનો બતાવનાર હોય, જે કૂસ્તી પહેરતો નથી, અને તેનું તે નહિ પહેરવું જાણે દીનમાં જાણાવ્યા મુજબ હોય, તેથી છુપી આગળ વધતી આદત આવી પડવા વિષે.^૩ (૬૯) પુષ્કળ પ્રુખીવાળાં પરોદર્શી^૪ પક્ષીની ખાસ ફરજ તથા કીંમત વિષે, જે પક્ષી પોતાના ચેતવણી^૫ આપતા અવાજથી^૬ તેનાં શરીર જેટલી મોટી સખાવત^૬ પેદા કરે છે; અશો માણસની અશોઈ માટેની તેની અસહ^૭ ખાસ્યત.^૭ (૭૦) વગર ખલલની રાતે બચાવ સાઈ સળગાવવા માટેના આતશની ઉતાવળ વિષે; અને તે કાયદા મુજબ સળગાવવાનો સવાબ; અને બ્યારે આતશ પ્રુશી અને નહિ રંજા થયલો હોય ત્યારે તેના આદમ જાતને આશીર્વાદ.^૮ (૭૧) જેથી ફૂજને વધવાનું^૯ જોર મળે^૯ એવા ચાર ખાસ ગુનાહો વિષે; અને તે દરેક સાઈ જુદીજુદી તોજેશ.^{૧૦} (૭૨) એક વેશ્યાથી^{૧૧} થતા ગંભીર ગુનાહ, દુઃખ, ગમ, અને

૧. એમણે કે જે માણસ પોતાની રોજીંદી ફરજે તથા દીનને લગતી ફરજે બળવે તે.—૨. વંદી., ૧૮ મી, ફ. ૫-૬.—૩. વંદી., ૧૮ મી, ફ. ૮—૧૦.—૪. અવ૦ પરો-દર્શી, રાખદાર્થ: “જે વેહલું અથવા પહેલું જોય યા ઉડે તે.” એ રાખદ મરઘા માટે વપરાય છે જે સવાઈ થવા આગાઉ વાંચે છે, અને માણસો પોતાનાં કામપર જલદી જાય તે માટે તેઓને પહેલાં ઉઠાડે છે. (જુઓ વંદી., ૧૮ મી, ફ. ૧૫).—૫—૫.૦ નિમ્ન ગુયાદ, રાખદાર્થ: “કોઈ સીજની યાદ આપે એવાં ભાષણથી.” સરખાવો અવ૦ વાચિમૂ. અરઘીત ઉપ ઉશાઓડ-ધેમૂ, “જે સવાઈ થવા આગમજ પોતાનો અવાજ કાઢે છે.” (વંદી., ૧૮ મી, ફ. ૧૫). વેસ્ટ DP મુજબ ગુશત્, “ગોસનો ટુકડો” વાંચે છે.—૬. શાદીનીદાની, સરખાવો અવ૦ રાઈતી, “સખાવત” મરઘાની સખાવત એ કામમાં સમાયલી છે કે તે સવાઈ થવાની ચેતવણી આપે છે જેથી લોકો સવારના પહોરમાં ઉઠી પોતાનું કામ વહેલું રાઈ કરે.—૭-૭. વાંચણ: નિમ્નગૂ ઈ કાદા. સરખાવો ફ. ૧૫ નો પહલવી તરજુમો: આએ પરોદર્શીહા પેશ દખ્શગીહૂ, અફશૂ લેવીન્ દખ્શગીહૂ હના અઈધી ફતૂમૂ ખારગૂ પરૂ શકાઈત્ આખરૂ વાન્ગૂ કનદૂ. એ ફકરામાં ખી પેશ દખ્શગીહૂ, “પહેલી અથવા અસલ ખાસ્યત” રાખદો મળે છે. જુઓ વંદી. ૧૮ મી ફ. ૧૩—૧૭, ૨૩—૨૬, ૨૮ અને ૨૯.—૮. વંદી., ૧૮ મી., ફ. ૧૮—૨૨, ૨૬ અને ૨૭.—૯—૯. અજશૂ નીરૂગૂ આપુસીહૂ પદીરેદૂ., રાખદાર્થ: “હમેલદાર થવા માટે જોર મળવે.”—૧૦. વંદી., ૧૮ મી, ફ. ૩૦—૫૬.—૧૧. વાચણ: જોહૂ (પાજન્દ), અવ૦ જહિ “વેશ્યા.”

આદત વિષે; અને તેણીને નાશ કરવાનું વાળખીપણું.^૧ (૭૩) દરતાનવાળી સ્ત્રી સાથ વ્યભિચાર કરવાના ગુનાહની તોળેશ વિષે.^૨

૧૯મી. (૭૪) અહુર્મનની જરથુસ્ત્ર સાથની લડાઈ વિષે, તેમાં જરથુસ્ત્રની ફત્તેહ; અને તેજ બાબતપર જેખી વધુ હોય તે.^૩ (૭૫) અહુર્મન અને ખીજ દેવોને હંફાવવાની રીત તથા સાધનો માટે જરથુસ્ત્રના અહુરમજ્દને પૂછેલા સવાલ વિષે; અને તેનો જવાબ^૪ (૭૬) રીમન થયલાં કપડાં ધોઈને પાછાં કામમાં લેવાથી થતી વોહૂમન અમશારપંદની ખુશતુદી વિષે; અને એવાં કપડાંની સંભાળ કેમ લેવી તે જાહેર કરવા માટે અહુરમજ્દનો આભાર.^૫ (૭૭) માણસો પોતાનાં રવાનના પ્યાર સાથ જે ભેટ આપે તે વિષે; અને તે કે જેણે તે ભેટ આપી હોય તેની ઉચ્ચી પદવી ક્યાં તથા કેમ મળે.^૬ (૭૮) વોહૂમનનાં અશો લોકોનાં રવાનોને મળવા આગળ જવા વિષે, તેવું તેઓને તેઓની ખહેસ્તમાંની જગા દેખાડવું, બદલાની જાહેરાત, અને અશો રવાનોનું તેઓની જગા^૭ તરફ, અહુરમજ્દ તથા અમશારપંદનાં સુતેરી તખ્તો તરફ, ખુશાલી ભર્યું સરખસ.^૮ (૭૯) અશો લોકોની સુગંધથી દેવોને લાગતી ખીક વિષે, અને જરથુસ્ત્ર ના જન્મથી તેઓમાં જે ખીક ઉભી થઈ તે.^૯

૨૦મી. (૮૦) અને ઘણીક આદતો^{૧૦} મજબુતાઈથી દૂર રાખવા માટેની ઝેરી^{૧૧} તોખમના^{૧૨} રોપાઓની સાજ કરવાની જખરી શકિત વિષે; એપમાંથી પોતાની પેદાયશને સાજ કરવા માટે અહુરમજ્દે પુસ્તી જાતના રોપાઓ પેદા કરવા વિષે ખીજ રોપાઓ સાથ સરખાવતાં, ગઝ્યોંકરેન^{૧૨} રોપો, જે સદેહ હુઝ્યોમ કહેવાય છે, તેની સાજ કરવાની ફત્તેહ; અને દુન્યાને દવાથી સાજ કરવાનાં કામમાં અધર્થ-મનનો^{૧૩} ઉપયોગ.^{૧૪}

૧. વંદી., ૧૮મી ફ. ૬૦-૬૫.—૨. વંદી., ૧૮ મી, ફ. ૬૬-૭૬.—૩. વંદી., ૧૯મી, ફ. ૧-૧૦.—૪. વંદી., ૧૯ મી, ફ. ૧૧-૧૪.—૫. વંદી., ૧૯ મી, ફ. ૨૦-૨૫.—૬. વંદી., ૧૯ મી, ફ. ૨૭-૩૦.—૭. જયશાનુ રાખ્દ પછી અવ૦ રાખ્દ મચ્ચેથન પહેલવી મેહનૂ નીકળી ગયો છે. વેસ્ત કહે છે કે અસલ હસ્તલેખ DM વાળી કેતાબ સરખી કરતી વખતે, તે કરનારે પોતે કાપી કાઢેનારાખ્દા ઠીગરાંપર લખતાં એ ખુલ કીધી હોય.—૮. વંદી., ૧૯ મી, ફ. ૩૧-૩૨.—૯. વંદી., ૧૯ મી, ફ. ૩૩, ૮૩-૮૭.—૧૦. કાતિલ દરદો, પર્ધતિયારૂ, “નારા,” “સામું થવું.”—૧૧-૧૨. ખીશીગઝ્યીહરૂ, સરખાવિ અવ૦ વિશુ-ચિથૂ “ઝેરી અસરવાલું.”—૧૨. એ રોપો વાકિફરા દર્ધમાં ઉગે છે, અને કશ નામની માછલી તેને નારા પામનામાંથી બચાવે છે. (વંદી., ૨૦ મી, ફ. ૮ ઇત્યાદી). તેનો રસ જે કોઈ પીએ તેને અમરગી બક્ષે છે.—૧૩. શાંતિ તથા ખુશાલીપરનો મવકકલ ફરેશો. વંદી., ૨૦ મી, ફ. ૧૧-૧૨; અને ૨૨મી, જેમાં મંત્રથી સાજ કરવાનાં તેનાં જખરાં બળ વિષે જણાવેલું છે.—૧૪. વંદી., ૨૦મી, ફ. ૧-૧૨.

૨૧મી-૨૨મી. (૮૧) અસલ પેદાયશમાં જે ભણુતરથી દૂજૂનો જુલમ ઓછો કરવામાં આવ્યો તેનું જ્ઞાન; અને અશોઈની દુન્યામાંથી દેવેને દૂર રાખવા માટે અર્ધિમન^૧, અહુનવરૂ અને ખીજ ગાથાના અવસ્તા^૨ ભણુવાથી મળતાં મ્હોટાં જોર વિષે.^૩

(૮૨) “અશોઈ સર્વથી સરસ આખાદી છે; મીનોઈ આખાદી સર્વથી સરસ અશોઈ છે... ..”

બાબ ૪૪ મો, હધઝોખત નસ્ક.

(૧) હધઝોખત^૪ એવું નસ્ક છે કે તેના ત્રણ ભાગો છે, અને તેમાં ૧૩૩ ફકરા આવેલા છે; પહેલા ભાગમાં ૧૩ ફકરાઓ છે અને તે અહુનવરૂ^૫ કેમ ભણુવી અને તે મોટેથી ગાવાથી થતા મીનોઈ, ફાયદા અને તેજ આખતપર જેખી કાંઈ વધુ હોય તે વિષેનું પુસ્તક છે. (૨) દરેક ભલું કામ કરવાની સમજણુ આપવા સાઈ મીનોઈ તથા દુન્યવી રતુની ચુટણી અને તેના નિભાવ વિષેની શિખામણુ, અને જુદાજુદા દસ્તુરોનો નિભાવ.

(૩) અહુરમજ્દ તરફની મીનોઈ હયાતિની ૨૧ સરદારી^૬ વિષે, અને જરથુસ્ત્ર તરફની ખાકી હયાતિની સરદારીઓ, જેનાથી તેઓની યજ્ઞોની ક્રિયાઓ, તથા તેઓની અશો લોકોની રાહબરી હરિતમાં આવી છે. (૪) દહાડા તથા રાતની પાંચ જુદીજુદી ગાહુમાં કરવાનાં કામો વિષે; અને જે કોઈ ગાહુખારની ક્રિયામાં ખતલ^૭ કરે^૮ તેની, વળી જે ગાહુખારની અજ્ઞ^૯ ખનાવવામાં કાંઈ ભાગ લેતો નથી તેની, અને જે યજ્ઞોની ખીજ કોઈખી ક્રિયામાં કંટાળો^{૧૦} આપે તેની સજ્ઞ વિષે. (૫) સર્વથી

૧. અર્ધિમન—ઈશિયોનું ભણુતર (યસ્ત. હા ૫૪ મો.).—૨. સરખાવો યસ્ત. હા ૪૮મો, ફ. ૧૬, હા ૪૬ મો ફ. ૭.—૩. વંદી, ૨૦ મી, ફ. ૧૩—૧૫; ૨૧ મી અને ૨૨ મી ફ. ૧-૨૫.—૪. અવસ્તામાં એ નસ્કનું નામ હધઝોખત મળે છે. અને પહેલવીમાં તથા સ્વાયતોમાં હાદોખત મળે છે. વાંચો વેસ્તની ફૂટનોટ ૩ જી અને ૮ થી, પા. ૧૬૬.—૫. સરખાવો યસ્ત ૧૧ મી. ફ. ૩, અને ૨૧ મી વાંચો વેસ્તની ફૂટનોટ ૬ ઠી, પા. ૧૬૬.—૬. સરખાવો બાબ ૬૩, ફ. ૧૩.—૭-૭. યરા દ્રાયેદ્, “ ખૂમો પાડે.” વેસ્ત: યરા દ્રાયેદો, યા યરા ગિરાયેદો, “ ઉલટવાલો છે. ”—૮. સરખાવો ફા. સૂદહ્, ધસાઈ ગયલું સૂદન, “ ધસાઈ જવું, ” “ ફાટવું, ” “ દુ:ખ પામવું.”

મ્હોટો વડો દસ્તુર, જે મ્હોટા લોકોમાં મદદ સરદાર છે, તેને કેમ રાખવો તથા તેની સાથે શું કરવું તે વિષે; તે માણસ કે જે ફરજયાત કામથી વેગળ એવું ગુનાહભરેલું કામ ખીજા માણસમાંથી કાઢી નાખે, અને તે કે જે ફરજ છતાં ખી તે કાઢતો નથી; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે. (૬) તે આખતમાં એકજ દીનના માણસને આગળ જવાની કેટલી મદદ મળે તેની હદ વિષે.

(૭) અશો મર્દાઈના દેખાવ વિષે. અને ખોરાક ખાતી તથા પીતી વખતે સારી ખાજ ભણુવાથી^૨ મળતો ફાયદા ભરેલો સવાખ તથા દેવોનો થતો નાશ અને અણગમો. (૮) પાંચ ગાહમાંનાં ભણુતરોને લગતી ઉંચી સદલાહ વિષે, અને જે દરેકમાં કેટલાક યજ્ઞોનાં નામને જુદાંજુદાં યાદ કરવામાં આવે છે તે ક્રિયાઓને લગતાં ભણુતરો; અને તેજ આખતપર જેખી વધુ હોય તે.

(૯) અને પાદશાહી મેળવવાની એક માણસની લાયકાત વિષે; અને યજ્ઞદો જેઓ સારા પાદશાહો છે તેઓને તેનું શરીર અર્પણ કરવા^૩ વિષે; અને તેઓને મદદ માટે ખોલાવવું^૪ તથા ખુશ કરવું, તેઓના શબ્દો જે બદીલી આવતી આફત તોડવા સાથે સર્વથી વધુ ફતેહમંદ છે તેથી મળતા આશીર્વાદ અને ફાયદા. (૧૦) ખુદા સર્વજ્ઞાની પેદા કરનાર છે તે વિષે, તેનાં સર્વસાક્ષીપણું અને સર્વશક્તિ, અને સર્વની સરદારી, અને સર્વ મદદ પુરી પાડવી, અને લાયક સખાવતની અગમચેતિ, અને સઘળા ઉપયોગી સુધારાનું કારણ તથા પરિણામ; અને તેની પોતાની અશોઈ, અને દેવો સામેની અહુરમજ્દની દીન, અને તેજ વિભાગમાં વળી ખીજું ધણુંક જ્ઞાન.

(૧૧) એ નરકનો વચલો ભાગ ૧૦૨ વિભાગોનો બનેલો છે; જેમાં ખાસ મીનોઈ તથા શારીરીક કામોનાં પુસ્તકો આવેલાં છે; મહેનતુ માણસોની સરદારી અને તેઓનાં મજબુત^૫ સાધનો; અને અસલનાં સર્વ અશોઈનાં કામો વિષે. (૧૨) તે નરક, અશોઈની, તથા એકથી એક ચઢતાં સવાલનાં કામોના બદલાની ખાહેશને સજીવન^૬ કરે છે; અને તે એને માટે પણુ જણાવે છે કે જેને માટે તે એમ કહે છે કે:—“ તે

૧. સરખાવો કા. ગુજ્ઞદત્ત, “બહાર કાઢવું,” “જેલાખ આપવો.”—૨. મિન્ વાજૂ ખૂપૂઅરા ગુફૂતત્; સરખાવો કા. ખાજૂ ગુફૂતત્, “ખાણું ખાવા અગાઉ દ્રવ્યોન્ વિગેરે ઢાંજવા વિષે.”—૩. તત્ દહિરનીઈ રાખ્દાર્ય “સ્વભાગ.”—૪. સરખાવો કા. જખા, “મદદ માટે ખોલાવવું.”—૫. અખાવન્દ, અવન્ અખવન્, “બહાદુર.”—૬. અથવા “મળગાવે છે.” કદંત અખૂખતત, અવન્ રચ, સળગાવવું.

હૃદયોપ્ત નસ્ક છે કે જેથી અશોઈની જાળવણી થાય છે. એટલે કે. તે માણસનાં શરીરમાં અશોઈને વધુ પ્રશ કરે છે ”

(૧૩) સેવટના ઓગણીસ વિભાગો, વિશ્વાસુ ઉપાયો વિષે છે, જે ઉપાયો વિષે દીનદાર લોકો ઉચ્ચ મત ધરાવે છે, અને જ્યારે “ યજ્ઞદાનાં ” નામ સાથે ” વાપરવામાં આવે છે ત્યારે તેઓ સર્વથી વધુ અસરકારક છે. (૧૪) વળી પુરેપુરા નક્કાર થયલા જરથુશ્ત્રના શબ્દોની ખાસ્યત વિષે, જે શબ્દો ધણા અસરકારક, સર્વથી વધુ ચુટેલા, અને અધમેસ્તા છે, જેને માટે તે નસ્ક એમ કહે છે કે:—“ હું તેક તથા ખુલદં હૃદયોપ્તના રતુ તે વખાણું છું, કે જે નસ્ક જરથુશ્ત્રનાં દરેકે દરેકે પવિત્ર લખાણો. જેમાં લોકો માને છે, તેને તેની તરફથી જેર લાવી આપે છે.

(૧૫) “ અશોઈ સર્વથી સરસ ન્યામત છે. ”

આખ ૪૫મો, સ્તઓત યસ્ન્ય નસ્ક.

(૧) માન આપવા કાયક^૩ ગાથા^૩ પહેલી પેદાયશ અહુનવરની માફક. મુળનું મુળ, તથા દીનની યાદ છે, અને જે અહુનવર ગાથાના વિસ્તારમાં આવે છે; અને જેનો^૧ દરેકે શબ્દ ખીજા શબ્દનું મુળ છે. (૨) જેમ કે,^૫ અહુ શબ્દ, ગાથાની શરૂઆતના^૬ અહ્યા

૧. અથવા “પુદાનાં નામ સાથે.” એટલે કે, જ્યારે તે પવનૂ શેમ્ ઈ યજ્ઞદાનૂ દાતાર થી શરૂ થતાં ભણતર બાલીને લગાડવામાં આવે ત્યારે. વેસ્ઠ: “ એક ઉપાય જેવું દીનદાર લોકોએ મહેટેથી ઉચ્ચારવું એ પવિત્ર શક્તિઓની પેદાયશનું મુખ્ય સાધન છે. ” (તે DP. માં આવતા શેમ્ શબ્દને દામ્ વાંચે છે).—૨. પૂર—પાયીદીગ્ ને બદલે પૂર—પાયી દીહ્; સરખાવો ક્ષાં પાયીદન્, “મજ્જુત ઉભુ રહેવું,” “નક્કી થવું.” વેસ્ઠ: પૂર—પાસ્તીહ્, “નમનતાઈ ભરેલા.”—૩—૩. યશત ગાસાન્, વેસ્ઠ: “ યશતના ગાથા. ” વાંચો તેની રસીલી કુટનોટ ૧લી, પા. ૧૬૯.—૮. એટલે અહુનવરનો. —૫. વેસ્ઠ: ખૂનૂ મારીગ્ અહુ, “યથા અહુ વધર્યોની શરૂઆતનો અહુ શબ્દ. ” —૬. એટલે કે, ગાથાના યસ્ન હા ૨૮ માની શરૂઆતનો અહ્યા શબ્દ. જાણવું કે અહુ અને અહ્યા ના અર્થમાં કોઈ સંબંધ નથી.

શબ્દની યરાયર છે, અને છેલ્લો શબ્દ વાસ્તારેમ્, ગાથાનાં સેવટના^૨ વથો શબ્દની યરાયર છે; અને તેમજ બેકે ખાસ્યતમાં એકજ જતના, તેખી તેઓને તેનાં ચુટી કાઢેલાં લખાણોમાં વહેંચી નાંખવામાં આવ્યાં છે, અને અહુરમઝ્દ—પરસ્ત દીનના સઘળા ભાગોના સંગ્રહમાં^૨ તે લખાણોને ભેગાં કરવામાં આવ્યાં છે. (૩) અને દાદાર અહુરમઝ્દનાં ડહાપણુ માટેનું માન તથા વખાણુ, ક્રિયા તથા આરાધના પેદા કરવા સાઈ, અને તેની આક્રિત નિયમિત કરવા સાઈ તેઓની એટલે ગાથાની જગા વિસ્પરદનાં સઘળાં પુસ્તકોની પાસે લાવવામાં આવી છે, જેથી યજ્ઞોની જગા તથા આરાધના મીનોઈ દુન્યામાં રેશન તથા ઝળકતી^૩ થઈ છે. (૪) સઘળા ત્રણે પહેલી તથા છેલ્લી ભેટ સાઈ તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે. જેને વિષે કોઈ સ્તર્યોત યસ્ન્યના સંબંધમાં બોલે.

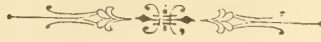
(૫) “ અશોઈની આપાદી સર્વથી સરસ છે; અથવા અશોઈ સર્વથી સરસ ન્યામત છે. ”

(૬) આ આહમું પુસ્તક અસલ નકલ સાથ ફરીથી તપાસવામાં આપ્યું છે.

[આહમું પુસ્તક પુરું.]

૧. જુઓ ગાથાના યસ્ન હા ૫૩મા, ૬. ૯ની સેવટની વીંટીનો છેલ્લો શબ્દ.—૨. એટલે કે ગાથા અને અવસ્તા નરકના ખીજા ભાગો સાથેના સંગ્રહ.—૩. સરખાવો અવ૦ પ્રાજ, “ ઝળકાટ. ”

Glossary of Select Words contained in Vol. XVI.

- ॐ॒॒॒ (anyûrûzd), chap. XXIX., §§
 2-3, p. 21, l. 13, *adj.*, 'rich,' '॒॒॒॒-
 ॒॒॒॒.' Cf. Av. ॒॒॒॒ 'coarse,' 'in-
 ferior.'
- ॒॒॒ (akhgar), chap. XXXVI., § 36,
 p. 48, l. 3; *n.*, 'chaff,' '॒॒॒॒.' Cf.
 Pers. ॒॒॒ 'chaff.'
- ॒॒॒ (ârd), chap. XXXIV., § 12,
 p. 39, l. 2; *n.*, 'blemish,' '॒॒॒॒.'
 Cf. Pers. ॒॒॒ 'imperfection.' The
 word might be read *ard* (Av.
 ॒॒॒) 'fighting,' 'conflict.' West's
 reading *a-ratu*, 'uncontrolled.'
- ॒॒॒ (khîmân), chap. XXIII., § 4,
 p. 6, l. 11; *n.*, 'wound,' '॒॒॒॒.'
 Cf. Pers. ॒॒॒ 'a wound,' 'pus.'
- ॒॒ (khan), chap. XXX., § 32, p. 29,
 l. 12; *n.*, 'juice,' '॒॒॒.' Pers. ॒॒
 West reads *ân*, 'that.'
- ॒॒॒॒ (kashna-gîvar), chap. XXXIV.,
 § 6, p. 37, l. 7; *n.*, 'ample womb',
 '॒॒॒॒॒॒॒॒॒.' Cf. Pers. ॒॒॒
 'ample,' and Av. ॒॒॒, Skr.
 ॒॒ 'womb.' West's reading *kush-
 na-spar* for *gushnaspar*, 'subjec-
 tion to the male.'
- ॒॒॒॒ (gâs-vârag), chap. XXXVII.,
 § 11, p. 53, l. 8, *n.*, 'bed places',
 '॒॒॒॒.' Cf. Pers. ۛۛۛ 'a cradle,'
 'a bed-place,'
- ॒॒॒ (gudâd), chap. XL., § 30, p. 78,
 l. 12; *n.*, 'a cloak,' '॒॒॒.' Cf. Pers.
 ۛۛۛ 'a worn or patched habit,'
 'a wide garment,' (see Steingass,
s. v.).
- ۛۛۛ (jâyag), chap. XXIII., § 2, p. 6,
 l. 4; *n.*, 'veins,' '॒॒॒॒-
 ॒॒॒॒' (see the Pahlavi-Pazand Glossary, *s. v.*
jâyâ, p. 6.) West : *dakhshak*, "a
 brand."
- ۛۛۛ (chagârak), chap. XXXVIII,
 § 16, p. 68, l. 5; *n.*, 'a subterranean
 granary,' '॒॒॒॒॒॒॒॒॒.' Cf. Pers. ۛۛۛ
- ॒॒॒ (tûkhtan), chap. XXX., § 42,
 p. 31, l. 7, *v.*, 'to pay a debt,'
 '॒॒॒॒.' Cf. Pers. ۛۛۛ
- ۛۛۛ (tôhîg), chap. XXXVI., § 21,
 p. 45, l. 12; *adj.*, 'ruined,' '॒॒॒-
 ॒॒॒.' Cf. Pers. ۛۛۛ
- ۛۛۛ (tahîg), chap. XXXVI., § 21,
 p. 45, l. 13; *adj.*, 'destitute,'
 '॒॒॒॒.' Cf. Pers. ۛۛۛ 'one who is
 left without anything,' 'empty,'
 'void.'
- ۛۛۛ (dâlânag), chap. XXXVI., §
 14, p. 44, l. 11; *n.*, 'chamber,'
 '॒॒॒॒.' Cf. Pers. ۛۛۛ 'a hall,'
 'a corridor.' West, 'anteroom.'

- ܕܗܘܘܢܐ (*dhôvana*) chap. XLIII., § 27, p. 95, l. 4; *n.*, 'a rag,' '𐤁𐤒𐤍' Cf. Pers. بوی 'a rag.' The Pazard *dhôvana* is a misreading of the original Pahl. 𐭪𐭥𐭥𐭥 *yûvan-i* or 𐭪𐭥𐭥𐭥 *yûgan-i* (see Pahl. Vend. V., § 60) afterwards *yûg*.
- ܕܘܫܬܐ (*pusht-i*) chap. XLIII., § 13, p. 92, l. 13, *n.*, 'a patron,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' '𐭪𐭥𐭥𐭥.' Cf. Pers. پشت 'a protector;' skr. पुरत, 'a support.'
- ܕܘܫܢܐ (*parshna*), chap. XXXVI., §§ 11-12, p. 44, l. 6; *n.*, 'chollic,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. Pers. پرش 'chollic,' 'gripping.'
- ܕܘܫܢܐ (*pîng*), chap. XXXVII., § 15, p. 54, l. 11, *n.*, 'clepsydra,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. Pers. پنگ
- ܕܘܫܢܐ (*frâdig*), chap. XXX., § 5, p. 24, l. 10, *pres. part.*, 'prospering,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. Av. 𐬀𐬎𐬎𐬎𐬎 *rt.* 𐬀𐬎𐬎𐬎𐬎 'to collect sufficiently'; or Cf. Av. 𐬀𐬎𐬎𐬎𐬎 (rt. 𐬀𐬎𐬎𐬎𐬎) 'prosperity.' West: *palâdig*, 'foolish.' Cf. Pers. فالد 'useless,' 'unprofitable.'
- ܕܘܫܢܐ (*bûnkanugîh*), chap. XXV., § 10, p. 9, l. 12, *n.*, 'tents of canvas,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' For *bûnagan-kanugîh*. Cf. Pahl. 𐭪𐭥𐭥𐭥 (*bûnag*), 'a dwelling,' 'a tent,' and Pers. کنو 'hemp.'
- ܕܘܫܢܐ (*mîshkhayâ*) chap. XXXVII., § 7, p. 52, l. 10, *n.*, 'butter,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' A *huzvaresh* word derived from Chaldæ *mishkhâ*, 'clarified butter,' Arabic. سمن
- ܕܘܫܢܐ (*sâst*), chap. XXX., § 2, p. 24, l. 4; *n.*, 'instruction,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. skr. शास्. Av. 𐬀𐬎𐬎𐬎𐬎 'to teach.'
- ܕܘܫܢܐ (*satagân*), Chap. XXV., §§ 25-27, p. 13, l. 3, *n.*, 'the weak,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' (𐭪𐭥𐭥𐭥). Cf. Pers. ستم (*sitih*), 'weak' or (*sutuh*), 'afflicted.' West: 'fatigued.'
- ܕܘܫܢܐ (*shanûn*), chap. XXXVII., § 8, p. 52, l. 13, *n.*, 'water,' (mixed with milk), '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. Chaldæ *shanîn*. 'milk mixed with water. Or chaldæ *shaûb*, 'a kind of pottage'. West's reading. *shônô*, 'manner.'
- ܕܘܫܢܐ (*shûlan*), chap. XXII., § 8, p. 3, l. 3; *n.*, 'halter,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. Pers. شولان 'a halter,' 'a noose'.
- ܕܘܫܢܐ (*kônâ*) chap. XXXVIII., § 6, p. 65; l. 7, *n.*, 'a lamb,' '𐭪𐭥𐭥𐭥' Cf. Chaldæ *konnâ*.

tr. p. 3 kavot

• p. 16 Yazatan

→ p. 22 Kār

p. 25 azā' p. 41

p. 26 vāstāfan, p. 47 vāstāf, p. 63

p. 29 bā'ust

→ p. 32 ārd (J=TPH. ārdqud):

p. 30 vāplog

→ p. 30 girāē 'corrupt' (Min. 'harious')
p. 78 qurāēch 'impurity' (of mensuration)

p. 34 turāēyā'kē

p. 34 arā'am (? av. u. m. ? TPH??)

p. 36 vā'ād' opan

p. 38 pavan patvand 'in succession'
(Can also West and East.)

p. 43 Race-course

p. 43 vinās-Kār 'cue-pole'

p. 43 čēš 'anything' VR

→ p. 44 HAV9 'all' hamant (Bth.), 60
p. 47 vāstāf dā'vā'ē

→ p. 56 padirā'minīdan 'exhaust' p. 59, 6
p. 58 jivīd' jivīd' 'each separately'

p. 58 vāzāg' sū'

→ p. 60 ā'vām' dētt' a'van p. 57

→ p. 60 zahīnīh cf. Pers. zahīdan 'to trifle'

p. 63 ni'hištāg' cū'ē'ē'ē'ē' (J=TPH. vāstāf' č'ē'ē')

p. 75 nā'sā'

→ p. 77 rā'yē'nīdan

p. 78 jūtār

tr. p. 84 rā'yē'nīd' of p. 2, 22bis, .

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

Los Angeles

This book is DUE on the last date stamped below.

REC'D LD-URI
OL APR 19 1993
MAR 24 1993

REC'D LD-URI
JAN 20 1994

MAY 13 1994
3 2000
4 WK JUN
REC'D YKL MAY 22 '00

PK6197. D616 1874 16

University of California, Los Angeles

L 006 846 835 4

